Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA

WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI I EKOLOGII

Zdolność sektora usług hotelarskich
do wdrażania zrównoważonej gospodarki turystycznej i modelu ESG

TRENDY KSZTAŁTUJĄCE POLITYKĘ ESG

Zespół autorski:

dr Bartłomiej Walas, prof. WSTiE
dr Wojciech Fedyk
dr Marek Łabaj, prof. WSTiE
dr Marek Nocoń, prof. WSTiE
dr Tomasz Pasierbek, prof. WSTiE
mgr Marcin Głuc

Sucha Beskidzka, 2025

Projekt *Zdolność sektora usług hotelarskich do wdrażania zrównoważonej gospodarki turystycznej i modelu ESG*
dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki
w ramach Programu „Nauka dla Społeczeństwa II"

Spis treści

1. Wprowadzenie 1
2. Cele zrównoważonego rozwoju 3
3. Regulacje prawne zrównoważonego rozwoju i ESG 7
3.1 Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju 7
3.2 Zielony Ład 9
3.3 Pakiet Fit for 55 12
3.4 Dyrektywa standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju 14
3.5 Dyrektywa NFRD (Non-Financial Reporting Directive) 17
3.6 Dyrektywa CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) 19
3.7 Taksonomia 22
3.8 Dyrektywa CSDDD 23
3.9 Regulacje zrównoważonego rozwoju w prawie polskim 24
3.10 Analiza krytyczna 26
3.11 Pakiet „Omnibus I" 28
3.12. Wycofanie projektu dyrektywy Green Claims 32
3.13. Cele unijnego prawa o klimacie na 2040 rok 34
4. Podstawy teoretyczne i definicyjne ESG 38
4.1 ESG – pojęcia, definicja, filary i znaczenie 38
4.2 ESG a zrównoważony rozwój – powiązania, różnice i obszary wrażliwe 41
4.3 Rozwój koncepcji ESG w kontekście globalnych wyzwań 42
5. Europejskie Standardy Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju 44
5.1 ESRS E 46
5.2 ESRS S 48
5.3 ESRS G 52
5.4 Wymiary podwójnej istotności 54
5.5 Bariery wyboru standardów i mierników sprawozdawczości 57
6. Rekomendacje międzynarodowe i inicjatywy w obszarze turystyki zrównoważonej 60
6.1 Raport of Tourism Sustainability Group 60
6.2 Global Sustainable Tourism Council 61
6.3 Net Zero Carbon Events Initiative 63
6.4 World Sustainable Hospitality Alliance 67
6.5 Hotel Sustainability Basics 68
6.6 ETIS - Europejski system wskaźników turystycznych 70
7. Kluczowe komponenty ESG 76
7.1 Regulacje formalne i standardy międzynarodowe 81
7.2 Wzrost świadomości ekologicznej i oczekiwania klientów 82
7.3 Zmiany technologiczne wspierające wdrażanie ESG 84
7.4 Dekarbonizacja i neutralność klimatyczna 91
7.5 Zielona transformacja jako odpowiedź na zmiany klimatyczne 93
7.6 Łańcuchy dostaw 95
7.7 Zielone finanse i zrównoważone inwestycje 97
7.8 ESG a wynagrodzenia kadry zarządzającej 99
7.9 Różnorodność i inkluzywność 100
7.10 Greenwashing 102
7.11 Wymagania wdrażania ESG stawiane przez interesariuszy 105
7.12 Zautomatyzowane narzędzia generowania raportów 107
7.13 Edukacja i doświadczenia gości hotelowych 109
7.14 Certyfikacja raportów ESG 111
8. Dobre praktyki ESG w branży hotelarskiej i certyfikacje 114

Projekt *Zdolność sektora usług hotelarskich do wdrażania zrównoważonej gospodarki turystycznej i modelu ESG* dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach Programu „Nauka dla Społeczeństwa II"

8.1 Przykłady raportów ESG hoteli – studia przypadków 117
8.1.1. QUBUS HOTEL HOLDING SP. Z O.O. – HOTELE KLASY BIZNES 118
8.1.2 MDM Hotel 121
8.1.3 PURO Hotels 123
8.1.4 Gwiazda Morza Resort SPA&SPORT 125
8.1.5 Grupa Polski Holding Hotelowy 126
8.1.6 Kempinski 127
8.2 Certyfikaty ekologiczne dla hoteli 129
9. Perspektywy wdrażania ESG i wyzwania 143
9.1 Harmonizacja prawna i standardów globalnych i lokalnych 143
9.2 Zjawiska kryzysowe w otoczeniu 144
9.3 Rola edukacji i podnoszenia świadomości przedsiębiorców w implementacji ESG 145
9.4 Rekomendowane standardy sprawozdawczości ESRS dla hoteli 147
9.5 Bariery i ryzyka wdrażania sprawozdawczości ESG 149
9.6. Proces opracowania strategii i raportu ESG 153
10. Zakończenie 157
Bibliografia 158

1. Wprowadzenie

Zrównoważony rozwój oraz model ESG (Environmental, Social, Governance)[1] stają się kluczowymi elementami kształtującymi współczesne podejście do zarządzania w różnych sektorach gospodarki. W szczególności sektor usług hotelarskich, który jest istotnym elementem turystyki, musi dostosować się do nowych wyzwań związanych z regulacjami prawnymi, wymaganiami klientów oraz globalnymi trendami środowiskowymi.

W styczniu 2023 r. weszła w życie dyrektywa CSRD, która rozszerzyła obowiązki raportowania w obszarze zrównoważonego rozwoju na wszystkie duże spółki (publiczne i niepubliczne) oraz małe i średnie spółki giełdowe. Komisja Europejska, szacuje, że obowiązek raportowania w zakresie zrównoważonego rozwoju będzie dotyczył około 50 tys. firm w całej Unii Europejskiej (Nalbert i in., 2024). Nie oznacza po, że obliczeń własnych wskaźników nie powinny prowadzić inne firmy, bowiem np. będąc dostawcą/podwykonawcą (ogniwem w łańcuchu wartości) mogą być zobowiązane przez zamawiających do raportowania i zapobiegną wykluczeniu z łańcucha dostaw. Warunek taki może pojawiać się także w zamówieniach publicznych, wnioskach kredytowych, zapytaniach o oferty np. z sektora MICE[2] w przypadku obiektów noclegowych.

Zrównoważony rozwój oraz odpowiedzialne zarządzanie identyfikowane także pod terminem ESG stają się, szczególnie po pandemii COVID-19, priorytetami zarówno dla przedsiębiorców jak i zarządzających przestrzenią (jednostki samorządu terytorialnego), przekraczając status jedynie opcjonalnych strategii. Koncepcja ESG przyciąga coraz większą uwagę, zarówno w kontekście regulacyjnym, jak i praktycznym, definiując ramy, w których przedsiębiorstwa oceniają oraz raportują swoje działania w **trzech kluczowych obszarach: środowiskowym, społecznym oraz ładu korporacyjnego**. Pozwala na integrację tych kwestii z procesami decyzyjnymi w przedsiębiorstwach, co nabiera szczególnego znaczenia w branżach wymagających uwzględnienia różnorodnych oczekiwań interesariuszy, takich jak hotelarstwo,

[1] ESG (Environmental, Social, Governance) - to jeden z istotniejszych terminów modelu odpowiedzialnego biznesu. ESG zakłada troskę o środowisko (zaangażowanie w ochronę środowiska i zrównoważony rozwój), ale i spełnienie wymogów społecznych, regulujących relacje przedsiębiorstwa z otoczeniem i oddziaływania na pracowników czy klientów, jak i wymogów korporacyjnych, zakładających konieczność stosowania wysokich standardów zarządzania, celem zapewnienia transparentności i odpowiedzialności.
[2] Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions.

które mierzy się z presją dostosowania do zasad zrównoważonego rozwoju, jednocześnie odpowiadając na potrzeby gości, dostawców a nawet lokalnych społeczności.

Analiza została poświęcona obowiązującym regulacjom prawnym, standardom sprawozdawczości, trendom w otoczeniu jak i samym procesie ESG, analizie dobrych praktyk w turystyce i hotelarstwie, które ułatwiają dostosowanie do wymagań zrównoważonego rozwoju. Uwzględniono również bariery, ryzyka i możliwe strategie ich pokonywania, a także przyszłość raportowania. Uwzględniono zarówno formalne regulacje, jak i nieformalne inicjatywy, umożliwiające zrozumienie wyzwań związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze turystycznym i hotelarskim.

Korzyści z prowadzenia działalności w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju ESG pozwalają na:

- dostęp do finansowania na preferencyjnych warunkach,
- wizerunek atrakcyjnego pracodawcy,
- uzyskanie przewagi konkurencyjnej,
- dostosowanie się do oczekiwań klientów/turystów/gości hotelowych,
- przyciąganie inwestorów i korzystną wyceną firmy.

Raport diagnostyczny został przygotowany w ramach projektu *„Zdolność sektora usług hotelarskich do wdrażania zrównoważonej gospodarki turystycznej i modelu ESG”* obok raportu „Studia literaturowe” (Fedyk i in., 2025). Raport dostarcza kompleksowej wiedzy na temat wdrażania ESG w sektorze hotelarskim, uwzględniając zarówno aspekty prawne według stanu na marzec 2025 roku, technologiczne, jak i praktyczne. Nawet w przypadkach braku obowiązku prawnego raportowania, dzięki właściwemu podejściu do ESG, sektor może przyczynić się do realizacji globalnych celów zrównoważonego rozwoju, odpowiadając na rosnące wymagania rynku.

2. Cele zrównoważonego rozwoju

Cele Zrównoważonego Rozwoju (Sustainable Development Goals - SDGs), ustanowione przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ), stanowią uniwersalny plan działań na rzecz zrównoważonego rozwoju, obejmujący 17 celów i 169 zadań, które mają na celu m.in. eliminację ubóstwa, nierówności, ochronę środowiska oraz promowanie pokojowego i inkluzywnego rozwoju społeczno-gospodarczego. Ich globalny charakter sprzyja harmonizacji działań na poziomie lokalnym i międzynarodowym, wspierając różne sektory gospodarki, w tym hotelarstwo, w implementacji zrównoważonych strategii. Uniwersalność tych celów opiera się na wymogu adaptacji działań do specyfikacji regionalnych, co pozwala między innymi na wdrażanie działań takich jak redukcja emisji gazów cieplarnianych czy efektywne zarządzanie surowcami.

Skupiają się one wokół **5 obszarów: ludzie, planeta, dobrobyt, pokój, partnerstwo** (ang. 5xP: people, planet, prosperity, peace, partnership) i są podstawą Agendy 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju świata, uwzględniającej aspekt ekonomiczny, społeczny i środowiskowy (Nalbert i in.,2024).

Tabela 1. Zasady obszarów 5P

Ludzie (People) – tworzenie godnych warunków do życia dla wszystkich w naturalnym środowisku, wyeliminowanie ubóstwa i głodu, możliwość korzystania z praw człowieka zgodnie z zasadą równości.
Planeta (Planet) – budowanie modelu rozwoju, sprzyjającemu wzrostowi gospodarczemu i jakości życia, racjonalne wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego, zrównoważona produkcja oraz konsumpcja, podejmowanie działań przeciwko zmianom klimatycznym.
Dobrobyt (Prosperity) – rozwój oparty na nowych technologiach, innowacyjności i potencjale biznesu, tworzenie nowych miejsc pracy, dostęp do edukacji, opieki zdrowotnej, infrastruktury.
Pokój (Peace) – budowanie sprawiedliwego i pokojowego społeczeństwa, wolnego od strachu i przemocy, odpowiedzialność i otwartość instytucji gwarantujących wzmocnienie roli **prawa.**
Partnerstwo (Partnership) – globalne partnerstwo polegające na współpracy, solidarności, odpowiedzialności i przejrzystości wszystkich interesariuszy na szczeblu lokalnym oraz globalnym.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju- implementacja w Polsce, Ministerstwo Rozwoju, Polska. https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologia/agenda-2030 [dostęp: 20.02.2025].

Tabela 2. Idea celów zrównoważonego rozwoju

1. **Koniec z ubóstwem** – eliminacja skrajnego ubóstwa na świecie.
2. **Zero głodu** – zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i zrównoważonego rolnictwa.
3. **Dobre zdrowie i jakość życia** – zapewnienie wszystkim dostępu do opieki zdrowotnej.
4. **Dobra jakość edukacji** – zapewnienie inkluzywnej i wysokiej jakości edukacji.
5. **Równość płci** – eliminacja dyskryminacji ze względu na płeć.
6. **Czysta woda i warunki sanitarne** – dostęp do czystej wody i kanalizacji.
7. **Czysta i dostępna energia** – promowanie odnawialnych źródeł energii.

8. **Wzrost gospodarczy i godna praca** – promowanie zatrudnienia i wzrostu gospodarczego.
9. **Innowacyjność, przemysł, infrastruktura** – wspieranie nowoczesnej infrastruktury i technologii.
10. **Mniej nierówności** – zmniejszenie nierówności społecznych i ekonomicznych.
11. **Zrównoważone miasta i społeczności** – promowanie ekologicznych miast.
12. **Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja** – zmniejszenie marnotrawstwa i promowanie zrównoważonej gospodarki.
13. **Działania na rzecz klimatu** – walka ze zmianami klimatycznymi.
14. **Życie pod wodą** – ochrona oceanów i ekosystemów wodnych.
15. **Życie na lądzie** – ochrona ekosystemów lądowych i bioróżnorodności.
16. **Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje** – promowanie pokoju i praworządności.
17. **Partnerstwa na rzecz celów** – współpraca międzynarodowa na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju- implementacja w Polsce, Ministerstwo Rozwoju, Polska. https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologia/agenda-2030, [dostęp: 20.02.2025].

Rysunek 1. Cele zrównoważonego rozwoju
Źródło: http://www.un.org/sustainabledevelopment/news/communications-material/ [dostęp 01.02.2025].

Realizacja SDGs nie jest możliwa bez zaangażowania zarówno sektora prywatnego i jak i publicznego, co szczególnie uwidacznia się także w branżach takich jak turystyka i hotelarstwo. Wymaga to integracji odpowiedzialności społecznej, ochrony środowiska oraz etyki biznesu, które są filarami ESG (Global Reporting Initiative, 2024). Przykładowo, hotele prowadzące działania w duchu SDGs mogą równocześnie przyczyniać się do zwiększenia świadomości ekologicznej swoich gości i pracowników, co przynosi korzyści zarówno operacyjne, jak i wizerunkowe. Używa się nawet w odniesieniu do takich obiektów określenie „zielone hotele" (Budgol i Puciato,2025).

Celem osiągnięcia wyników określonych przez SDGs, firmy muszą korzystać ze znormalizowanych wskaźników oraz systemów raportowania, takich jak GRI (Global Reporting Initiative) lub ESRS (Europejskie Standardy Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju).

Hotele, wdrażając te narzędzia, nie tylko ułatwią monitorowanie własnych działań, ale także przyczyniają się do budowy transparentności i zaufania interesariuszy (Global Reporting Initiative, 2024). Podkreślić należy, że cele SDGs, takie jak Cel 7 – *Czysta i dostępna energia* oraz Cel 13 – *Działania w dziedzinie klimatu*, są wyjątkowo istotne. Optymalizacja zużycia energii i redukcja emisji gazów cieplarnianych to działania kluczowe dla dostosowania branży do wymogów ESG oraz globalnych standardów neutralności klimatycznej (Pawlikowska i in., 2024).

Wdrożenie Celu 7 wymaga inwestycji w odnawialne źródła energii, takie jak instalacje fotowoltaiczne czy inteligentne systemy zarządzania energią. Korzyści wynikające z tych działań to nie tylko redukcja emisji CO2, ale także obniżenie kosztów operacyjnych, co pozwala na zwiększenie konkurencyjności (Pawlikowska i in., 2024). W ramach realizacji Celu 13, powinno się podejmować działania dekarbonizacyjne, takie jak przeprowadzanie audytów energetycznych czy implementacja technologii ograniczających emisje.

Dodatkowo, edukacja pracowników oraz klientów na temat efektywnego wykorzystania energii może zwiększyć ich zaangażowanie w realizację zadań SDGs (Ministerstwo Rozwoju, 2023).

Hotele mogą także odegrać znaczącą rolę w promowaniu Celu 12 – Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja. Efektywne gospodarowanie surowcami, zmniejszenie zużycia wody oraz minimalizacja odpadów to działania, które przyczyniają się do wdrażania gospodarki obiegu zamkniętego. Przykłady dobrych praktyk obejmują redukcję jednorazowego plastiku czy recykling odpadów, co wzmacnia wizerunek hoteli jako odpowiedzialnych ekologicznie (Pawlikowska i in., 2024). Równie istotne jest angażowanie gości w działania proekologiczne, np. poprzez kampanie edukacyjne oraz udzielanie zniżek np. w zamian za rezygnację z codziennej wymiany ręczników.

Agenda 2030, która definiuje priorytety globalnego zrównoważonego rozwoju, podkreśla konieczność współpracy międzynarodowej oraz mobilizacji różnych sektorów dla realizacji SDGs. W Polsce Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) integruje lokalne inicjatywy z globalnymi wyzwaniami, co zapewnia harmonizację działań z wymaganiami międzynarodowymi (Ministerstwo Rozwoju, 2023). Harmonizacja ta pozwala na lepsze dopasowanie do specyficznych potrzeb regionalnych, takich jak niedobór zasobów naturalnych, co jest szczególnie istotne w kontekście efektywnego zarządzania energią i wodą w hotelach. Istotnym elementem wdrażania SDGs w działalność firm jest rozwój odpowiednich kompetencji wśród menedżerów i właścicieli przedsiębiorstw. Edukacja i świadomość w tym zakresie wspierają przedsiębiorców w skutecznym zarządzaniu ryzykiem oraz wykorzystywaniu szans. Szczególny nacisk kładzie się na efektywność

energetyczną oraz zarządzanie gospodarką wodną, co ma kluczowe znaczenie dla firm borykających się z wysokimi kosztami operacyjnymi (Pawlikowska i in., 2024).

Z najnowszych badań Polskiego Instytutu Ekonomicznego wynika, że polskie firmy są na wstępnym etapie wdrażania celów zrównoważonego rozwoju. O ile sama znajomość celów Agendy jest wśród nich powszechna, o tyle firmy znacznie rzadziej podejmują działania na rzecz ich realizacji. Z badań na próbie 1500 przedsiębiorstw wynika, że 78 proc. dużych firm oraz 64 proc. średnich ma ogólną świadomość istnienia celów zrównoważonego rozwoju. Równocześnie podejmowanie systematycznych działań na rzecz realizacji przynajmniej jednego celu zrównoważonego rozwoju deklaruje 64 proc. dużych firm oraz 7 proc. średnich (Kukołowicz i in., 2024). Kompleksowe strategie w zakresie realizowania celów zrównoważonego rozwoju posiada tylko 43% dużych przedsiębiorstw i zaledwie 2% firm średniej wielkości. Polskie firmy najczęściej identyfikują swój wpływ na promowanie dobrostanu i zdrowia pracowników. Tymczasem mniejsze znaczenie przypisują one celom związanym z innowacyjnością, wzrostem gospodarczym oraz kwestiami środowiskowymi. Większość celów zrównoważonego rozwoju (56%) w Polsce jest na dobrej drodze do osiągnięcia wyznaczonych poziomów realizacji do 2030 roku. Jednakże, w przypadku prawie jednej trzeciej z nich (30%), odnotowano stagnację lub regres (Kukołowicz i in., 2024).

W specyficznej sytuacji jest sektor hoteli bowiem większość z nich nie podlega obowiązkowi prawnemu raportowania, ze względu chociażby na liczbę zatrudnionych. Niemniej udział w łańcuchu wartości (organizacja kongresów, konferencji, catering, itp.) powoduje, że stykają się lub mogą zetknąć z postawionymi przez zleceniodawcę wymaganiami wykazania wskaźników zrównoważonego rozwoju. O ile sektor ten podejmuje działania jak eliminacja plastiku czy segregacja odpadów, o tyle nie jest to raportowane. Istnieje zapewne spora grupa hoteli, w których poziom kompetencji i świadomości w tym zakresie jest znikomy.

3. Regulacje prawne zrównoważonego rozwoju i ESG

W obliczu rosnącej presji na zrównoważony rozwój, istotnym staje się zrozumienie regulacji prawnych i standardów, które kształtują zasady działania. Kluczowe aspekty, takie jak Agenda 2030, dyrektywy unijne oraz międzynarodowe regulacje, wpływają na strategię i obowiązki przedsiębiorstw w zakresie odpowiedzialności środowiskowej, społecznej i ładu korporacyjnego. Poniżej zestawiono skrótowy opis wybranych podstaw prawnych. Należy jednak pamiętać, że regulacje prawne w tym zakresie ulegają ewolucji i nie są stabilne co najmniej do końca 2026 roku.

3.1 Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju

Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju to uniwersalny plan działania, przyjęty przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ) w 2015 roku, który obejmuje realizację celów zrównoważonego rozwoju (SDGs), angażując w to rządy, organizacje międzynarodowe, sektor prywatny i społeczeństwo. Agenda 2030 nie jest prawnie wiążąca, ale państwa członkowskie ONZ zobowiązały się do wdrażania jej celów na poziomie krajowym i międzynarodowym. Agenda umożliwia integrację działań na różnych poziomach – od globalnego, przez narodowy, po lokalny. Dlatego stanowi ona ramy wspólnego działania dla wszystkich sektorów, które dzięki swoim oddziaływaniom społecznym i środowiskowym mają obowiązek włączenia się w ten proces (Ministerstwo Rozwoju, 2023), w szczególności w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych czy przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Hotele, jako istotne elementy sektora usług, odgrywają rolę w eliminowaniu negatywnych wpływów środowiskowych czy to poprzez inwestycje w odnawialne źródła energii oraz technologie redukujące zużycie zasobów naturalnych. W Polsce realizacja Agendy 2030 została zintegrowana z krajową Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), której priorytet to inkluzywny system społeczno-gospodarczy. Dzięki SOR, firmy mogą dostosować globalne cele do lokalnych realiów, co zwiększa efektywność działań (Grønnestad, 2023; Ministerstwo Rozwoju, 2023).

Jednym z kluczowych elementów Agendy 2030 jest jej zdolność do integracji celów społecznych, gospodarczych i środowiskowych, co kształtuje konkretne kierunki dla działań biznesowych. Przedsiębiorstwa, ale i samorządy terytorialne, które stosują odpowiednie strategie zrównoważonego rozwoju, mogą nie tylko optymalizować swoje działania operacyjne, ale także wzmacniać swoje pozycje rynkowe. Transparentność działań oraz regularne raportowanie

w ramach międzynarodowych standardów, takich jak Global Reporting Initiative (GRI), jest istotnym wymogiem dla przedsiębiorstw, chcących wykazać się zgodnością z Agendą 2030. Agenda 2030 szczególny nacisk kładzie na realizację takich celów jak Cel 7 – *Czysta i dostępna energia* oraz Cel 13 – *Działania w dziedzinie klimatu*. Branża hotelarska, z uwagi na wysokie zużycie energii i emisje gazów cieplarnianych, powinna podejmować działania dekarbonizacyjne, takie jak implementacja systemów zarządzania energią, panele fotowoltaiczne czy technologie ograniczające emisje CO_2. Inwestycje te, choć wiążą się z początkowymi kosztami, mogą przynieść znaczące oszczędności operacyjne oraz poprawę efektywności energetycznej, co działa na korzyść środowiska i przedsiębiorstw.

Kolejnym istotnym jest Cel 12 – *Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja*. Efektywne gospodarowanie surowcami, minimalizacja odpadów oraz redukcja zużycia wody to kluczowe aspekty, które muszą być uwzględniane w codziennych działaniach. Przykłady takich praktyk obejmują używanie lokalnych produktów, recykling odpadów czy eliminację jednorazowych plastików. Takie działania nie tylko wzmacniają pozytywny wizerunek, ale również wspierają budowanie lojalności klientów, którzy coraz bardziej oczekują bardziej ekologicznych praktyk (Global Reporting Initiative, 2024; Ministerstwo Rozwoju, 2023).

Agenda 2030 wymaga również raportowania zintegrowanego i zgodnego z międzynarodowymi standardami ESG, co stanowi wyzwanie dla wielu firm, w tym hotelarstwa. Implementacja rozwiązań takich jak narzędzia cyfrowe do monitorowania zasobów czy standaryzacja podejść do raportowania może znacząco poprawić przejrzystość działań oraz porównywalność wyników. Włączenie takich standardów jak GRI nie tylko wspiera zgodność z wymaganiami ESRS, ale również przyczynia się do budowy zaufania wśród interesariuszy oraz klientów (Global Reporting Initiative, 2024; Grønnestad, 2023).

Pomimo licznych korzyści wynikających z wdrażania Agendy 2030, wyzwania związane z mierzalnością rezultatów, różnorodnością celów oraz brakiem odpowiednich kompetencji mogą hamować postęp w tym zakresie. Rozwiązaniem tych problemów może być wprowadzenie szkoleń oraz zwiększenie świadomości na temat zarządzania danymi. Tego typu edukacja wspiera przedsiębiorców w podejmowaniu świadomych decyzji oraz w identyfikacji możliwych ryzyk i szans (Błażyńska, 2015).

3.2 Zielony Ład

Europejski Zielony Ład (European Green Deal) to strategia Unii Europejskiej mająca na celu osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku. Oznacza to, że UE chce ograniczyć emisję gazów cieplarnianych do zera netto, czyli zrównoważyć emisje poprzez ich redukcję o 55% do 2030 roku i pochłanianie (np. przez lasy czy technologie wychwytywania CO_2).

Główne cele Europejskiego Zielonego Ładu:

- ✓ Neutralność klimatyczna do 2050 roku
- ✓ Redukcja emisji CO_2 o co najmniej 55% do 2030 roku (pakiet Fit for 55)
- ✓ Transformacja energetyczna – więcej odnawialnych źródeł energii (OZE)
- ✓ Zrównoważony transport – rozwój kolei, elektromobilności i ograniczenie emisji z transportu
- ✓ Ochrona bioróżnorodności – ochrona lasów, mórz i terenów zielonych
- ✓ Gospodarka o obiegu zamkniętym – mniej odpadów, recykling, ograniczenie plastiku
- ✓ Sprawiedliwa transformacja – wsparcie dla regionów i pracowników zależnych od paliw kopalnych.
- ✓ Realizacja ma nastąpić poprzez:
  - Pakiet legislacyjny „Fit for 55" – zmiany w prawie klimatycznym i energetycznym.
  - Nowy system podatków węglowych (CBAM) – opłaty za emisję CO_2 na granicach UE.
  - Odejście od węgla, ropy i gazu – więcej energii ze słońca, wiatru i wodoru.
  - Ekologizacja rolnictwa – zmniejszenie użycia pestycydów i promowanie rolnictwa ekologicznego.
  - Inwestycje w innowacje i nowe technologie – wspieranie czystych technologii i zielonych miejsc pracy.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

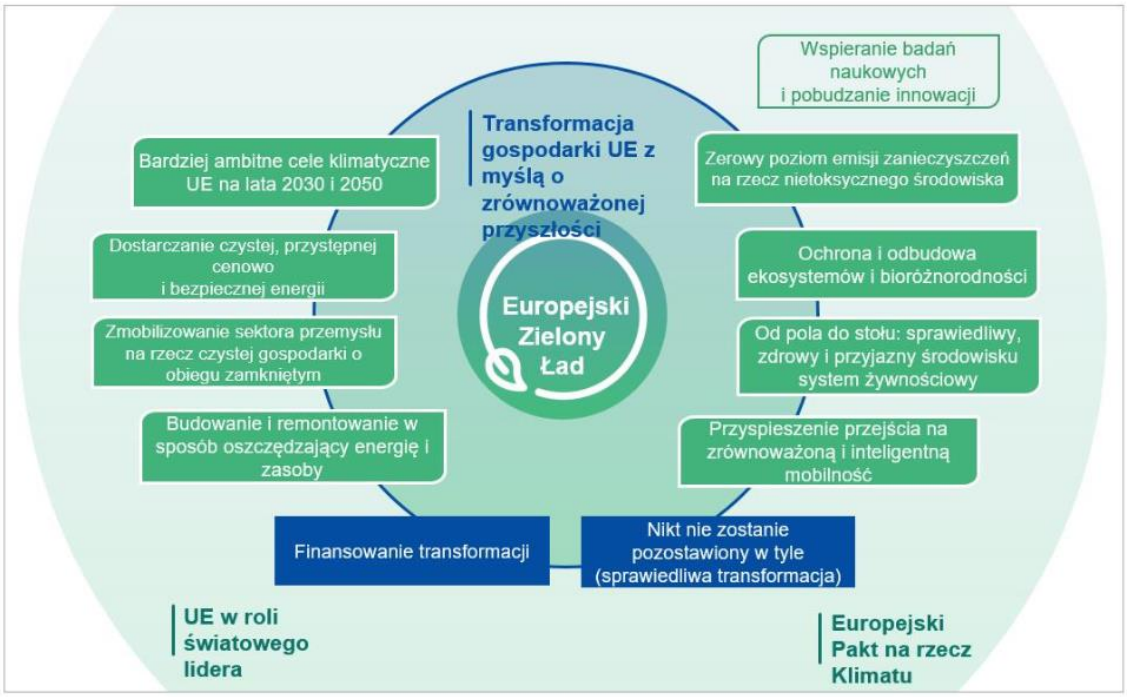

Rysunek 2. Europejski Zielony Ład

Źródło: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640, [dostęp: 22.02.2025].

Redukcja emisji gazów cieplarnianych jest kluczowym elementem Zielonego Ładu, szczególnie w kontekście dekarbonizacji sektora budynków, w tym hoteli. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii, takich jak panele słoneczne czy systemy geotermalne, stanowi odpowiedź na potrzebę modernizacji infrastruktury. Chociaż inwestycje w tego rodzaju technologie wymagają znacznych zasobów finansowych, zapewniają jednocześnie wzrost efektywności energetycznej, obniżenie długoterminowych kosztów oraz redukcję śladu węglowego. Przykłady hoteli stosujących tego typu technologie podkreślają, że są one skutecznym narzędziem do osiągania celów klimatycznych (MihaliÄ i in., 2012; Pańczyszyn, 2024).

Wdrażanie polityk promujących gospodarkę o obiegu zamkniętym jest równie istotne dla sektora hotelarskiego, gdyż umożliwia redukcję zużycia zasobów naturalnych oraz ilości generowanych odpadów. Procesy takie jak recykling czy eliminacja plastikowych produktów jednorazowego użytku wspierają realizację celów Zielonego Ładu i jednocześnie poprawiają wizerunek jako odpowiedzialnych środowiskowo. Zielony Ład podkreśla również znaczenie edukacji ekologicznej w realizacji polityki zrównoważonego rozwoju. Przykłady takich działań obejmują kampanie związane z recyklingiem, warsztaty oraz edukację na temat zrównoważonych praktyk. Dzięki tym inicjatywom np. hotele mogą wzmacniać swoją pozycję jako liderzy w zakresie odpowiedzialności społecznej, co jest coraz bardziej cenione przez turystów, klientów i inwestorów (Pańczyszyn, 2024).

Kluczowym aspektem Zielonego Ładu jest także transparentność działań, która wymaga zgodności z Europejskimi Standardami Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju (ESRS). W sektorze hotelarskim, gdzie działalność operacyjna ma istotny wpływ na środowisko, dokładne raportowanie emisji CO_2, zużycia energii czy gospodarki wodnej stanowi wyzwanie wymagające zaawansowanych narzędzi cyfrowych.

Strategia Zielonego Ładu wiąże się z istotnymi wyzwaniami, szczególnie dla mniejszych operatorów, którzy mogą napotkać trudności finansowe przy wdrażaniu wymaganych modernizacji. Wyzwaniami są między innymi: wysokie koszty transformacji dla przemysłu i gospodarstw domowych. możliwe podwyżki cen energii i paliw, opór niektórych państw i branż. Ze względu na liczne krytyki ostateczny kształt strategii nie jest znany na ten moment (I kwartał 2025), ale z całą odpowiedzialnością można stwierdzić, że będzie ewoluowała w kierunków większej elastyczności i liberalizacji.

Niemniej Zielony Ład jest poddawany krytyce i aktualnie przebiega proces politycznych

uzgodnień, mających na celu złagodzenie wymagań i koncepcji. Krytyka koncentruje się na kilku kluczowych aspektach, obejmujących zarówno ekonomiczne, społeczne, jak i polityczne konsekwencje jego wdrażania. Głównymi zarzutami są:

- ✓ Wysokie koszty dla gospodarki i obywateli (przeciwnicy twierdzą, że wiąże się z ogromnymi kosztami dla przedsiębiorstw, rolników oraz konsumentów. Koszty transformacji energetycznej i przemysłowej mogą prowadzić do wzrostu cen energii, paliw oraz żywności. Małe i średnie firmy mogą nie być w stanie dostosować się do nowych regulacji, co grozi upadkiem wielu firm).
- ✓ Obciążenia dla rolnictwa i sektora przemysłowego (regulacje dotyczące ograniczenia emisji CO_2, stosowania nawozów oraz ochrony bioróżnorodności mogą wpłynąć negatywnie na rolników, zwłaszcza w Europie Środkowo-Wschodniej. Przewidywane ograniczenie produkcji rolnej może doprowadzić do wzrostu importu żywności spoza UE, gdzie normy ekologiczne są mniej restrykcyjne. Przemysł energochłonny (np. hutnictwo, cementownie, chemia) może przenieść się poza Europę, co osłabi konkurencyjność UE).
- ✓ Zagrożenie dla suwerenności energetycznej (rezygnacja z paliw kopalnych w szybkim tempie może prowadzić do uzależnienia Europy od importowanych surowców (np. metali ziem rzadkich z Chin, komponentów do OZE). Niektórzy eksperci wskazują, że brak stabilnych źródeł energii (np. atomu czy gazu) może prowadzić do problemów z bezpieczeństwem energetycznym).
- ✓ Biurokracja i nadmierna regulacja (wdrażanie wymaga skomplikowanych przepisów i regulacji, co zwiększa biurokrację i utrudnia działalność gospodarczą. Niektóre normy są uważane za oderwane od realiów rynkowych i zbyt trudne do spełnienia).
- ✓ Ryzyko ubóstwa energetycznego. Rosnące ceny energii i ciepła mogą pogorszyć sytuację najuboższych obywateli, zwiększając nierówności społeczne. Niektóre kraje członkowskie, zwłaszcza te o mniejszych dochodach, mogą mieć trudności z wdrażaniem Zielonego Ładu).
- ✓ Zarzuty o ideologizację polityki klimatycznej (niektórzy politycy i eksperci zarzucają, że jest narzędziem forsowania określonej wizji gospodarki, opartej na radykalnych rozwiązaniach ekologicznych, które nie zawsze uwzględniają rzeczywiste potrzeby społeczne i gospodarcze).
- ✓ Efektywność ekologiczna pod znakiem zapytania (krytycy wskazują, że choć UE dąży do neutralności klimatycznej, to globalne emisje CO_2 nadal rosną, głównie za sprawą krajów takich jak Chiny czy Indie. Istnieje obawa, że restrykcyjne normy doprowadzą jedynie do "przenoszenia" emisji poza Europę, a nie ich rzeczywistego ograniczenia).

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

W lutym 2025 r. Komisja Europejska ogłosiła wdrożenie kolejnego programu Clean Industrial Deal (CID, Czysty Ład Przemysłowy, Pakt dla Czystego Przemysłu), który zakłada:

- zwiększenie elektryfikacji przemysłu do 32 proc. w 2030 roku;
- instalowanie rocznie około 100 gigawatów (GW) nowych mocy w odnawialnych źródłach do roku 2030;
- promowanie produktów, które wytworzyły unijne podmioty – specjalne kryteria w przetargach dla spółek z Europy;
- zwiększenie cyrkularności w gospodarce, ponowne wykorzystanie materiałów z recyklingu ma wzrosnąć z 11,8 proc. do 24 proc. do 2030 roku.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

3.3 Pakiet Fit for 55

Pakiet Fit for 55, będący integralną częścią unijnej strategii Zielonego Ładu, ma na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych o 55% do 2030 roku oraz osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku. Inicjatywa ta stanowi ramę prawną dla działań klimatycznych w Unii Europejskiej, definiując szczegółowe cele redukcyjne dla różnych sektorów, w tym budynków i transportu. Dla sektora hotelarskiego te założenia przekładają się na konieczność modernizacji infrastruktury, obejmującej technologie zmniejszające zużycie energii i generujące mniejsze emisje. Modernizacja, choć wymagająca wysokich nakładów inwestycyjnych, może w dłuższej perspektywie przynieść korzyści ekonomiczne i środowiskowe.

Główne założenia pakietu Fit for 55 to:

- ✓ Reforma systemu handlu emisjami (EU ETS)
- ✓ Wprowadzenie granicznego podatku węglowego (CBAM)
- ✓ Zaostrzenie norm emisji CO_2 dla samochodów
- ✓ Dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii (RED III)
- ✓ Dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej (EED)
- ✓ Społeczny Fundusz Klimatyczny
- ✓ Reforma opodatkowania energii

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Założenia Pakietu Fit for 55 obejmują również zwiększenie udziału energii odnawialnej w miksie energetycznym, co może początkowo wiązać się z wysokimi kosztami. Jednakże w długiej perspektywie osiągnięcie takich celów wspiera oszczędności operacyjne oraz wzmacnia wizerunek sektora jako zaangażowanego w zrównoważony rozwój (Anderson i in., 2017; EY, 2024). Polityka klimatyczna unijnych państw członkowskich w ramach tego programu sprzyja wymianie dobrych praktyk oraz wdrażaniu strategii dekarbonizacji w branży usług turystycznych, takich jak hotele (Ryan i in., 2017). Jednym z najważniejszych elementów Fit for 55 jest reforma systemu handlu emisjami (ETS), która rozszerza handel na nowe sektory. Włączenie sektora budynków do ETS wymusza przeprowadzanie audytów energetycznych i wdrażanie systemów efektywności zarządzania energią, takich jak technologie HVAC[3], co wspiera redukcję zużycia energii (KPMG, 2023).

[3] Instalacje HVAC (Heating, Ventilation i Air Conditioning (ogrzewanie, wentylacja i klimatyzacja) - to najczęściej grupa zintegrowanych urządzeń, których zadaniem jest ogrzewanie, klimatyzowanie i wentylowanie pomieszczeń – system HVAC odpowiada za utrzymanie pożądanej temperatury we wnętrzach, dostarczanie świeżego powietrza oraz regulowanie wilgotności w pomieszczeniach

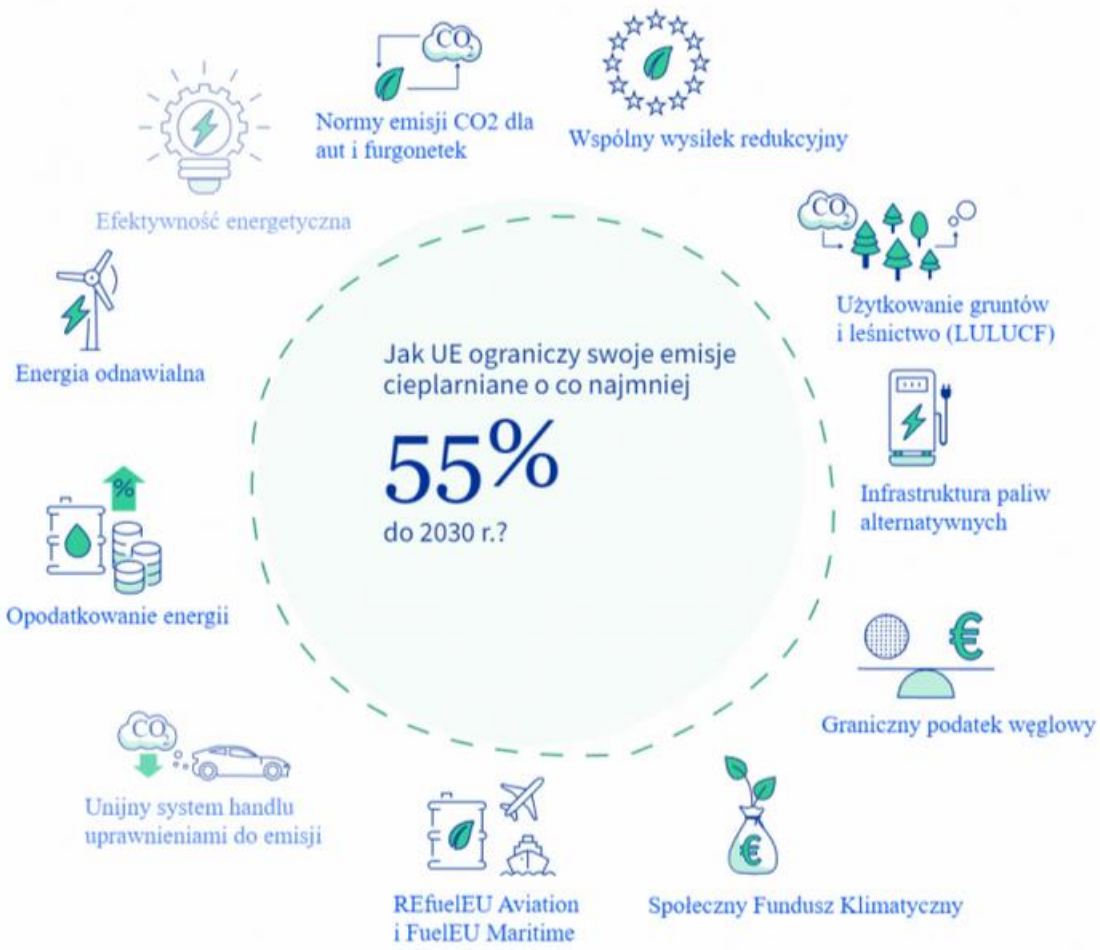

Rysunek 3. Pakiet Fit for 55
Źródło: *consilium.europa.eu*, [dostęp: 22.02.2025].

Technologie niskoemisyjne, takie jak pompy ciepła czy systemy geotermalne, umożliwiają redukcję kosztów w dłuższej perspektywie, jednocześnie minimalizując wpływ na środowisko (Ryan i in., 2017). Inwestycje w odpowiednie rozwiązania technologiczne mogą, mimo dużych kosztów początkowych, przynieść oszczędności operacyjne i pozytywnie wpłynąć na reputację.

Przyjęcie regulacji dotyczących energii odnawialnej, takich jak wymaganie zwiększenia udziału tych źródeł w miksie energetycznym, do co najmniej 40% do 2030 roku, zmusza do przeprowadzania audytów energetycznych w celu identyfikacji obszarów o największym potencjale oszczędności (Anderson i in., 2017). Instalowanie paneli fotowoltaicznych, wykorzystanie energii geotermalnej czy automatyka budynkowa to przykłady zrównoważonych technologii wspierających realizację tych celów, przyczyniając się do poprawy efektywności operacyjnej.

Kluczowy dla Pakietu Fit for 55 jest obowiązek redukcji zużycia energii przez państwa

członkowskie o 36% do 2030 roku. Oznacza to konieczność przeprowadzania obowiązkowych audytów energetycznych, które umożliwiają identyfikację obszarów generujących nadmierne zużycie energii oraz wdrażanie działań zmniejszających jej zużycie. Wdrożenie takich rozwiązań wymaga inwestycji w inteligentne systemy oświetlenia, instalacje LED oraz technologie odzyskiwania energii cieplnej, wspierając oszczędności kosztowe. Zielone finanse, promowane w ramach Pakietu, oferują preferencyjne warunki kredytowania projektów z zakresu efektywności energetycznej, co dodatkowo stymuluje działania dekarbonizacyjne. Rozwiązania oferowane w ramach Fit for 55, mimo ich kosztów, angażują interesariuszy, takich jak lokalne społeczności czy partnerzy biznesowi, w działania wspierające zrównoważony rozwój. Inwestycje w innowacyjne technologie, takie jak systemy zarządzania energią, przyczyniają się do dostosowania do wymagań unijnych, co z kolei wzmacnia ich wizerunek oraz konkurencyjność na rynku (KPMG, 2023).

Pakiet Fit for 55 jest kontrowersyjny – z jednej strony przyspiesza zieloną transformację, z drugiej budzi obawy o koszty dla gospodarki i społeczeństwa. Wprowadzane zmiany mają jednak kluczowe znaczenie dla walki z kryzysem klimatycznym i uniezależnienia Europy od paliw kopalnych. Za nierealne uważa się także osiągnięcia celów w wyznaczonym terminie.

3.4 Dyrektywa standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju

Dyrektywa 2013/34/UE w odniesieniu do standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju stanowi podstawę unijnych regulacji dotyczących raportowania, ale jej największe zmiany nastąpiły wraz z wprowadzeniem NFRD (2014) i CSRD (2022), opisanych poniżej. Obecnie, po wdrożeniu CSRD, firmy muszą stosować obowiązkowe standardy raportowania zrównoważonego rozwoju (ESRS).

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE, która została przyjęta 26 czerwca 2013 roku zastąpiła wcześniejsze przepisy dotyczące sprawozdawczości finansowej, harmonizując je w całej UE. Jest kluczowym dokumentem regulacyjnym, który ustanawia jednolite ramy sprawozdawczości finansowej i niefinansowej w Unii Europejskiej. Wprowadzenie tych ram miało na celu zwiększenie przejrzystości i porównywalności informacji dostarczanych przez przedsiębiorstwa, co jest istotne w kontekście rosnącej roli czynników ESG w ocenie działalności gospodarczej. Transparentność i standaryzacja raportowania odgrywają szczególną rolę w sektorze hotelarskim, gdzie działalność operacyjna generuje istotne oddziaływania

środowiskowe i społeczne. Wspólne podejście do raportowania, jakie promuje dyrektywa, ułatwia inwestorom ocenę firm pod kątem ich wkładu w zrównoważony rozwój oraz potencjału długoterminowego wzrostu. Jednocześnie umożliwia lepsze uwzględnienie emisji gazów cieplarnianych, strategii zużycia energii oraz innych elementów ESG jako integralnych składników strategii biznesowych przedsiębiorstw (European Parliament & Council of the European Union, 2021).

Jednym z najistotniejszych elementów dyrektywy jest integracja informacji z raportami finansowymi, co umożliwia przedsiębiorstwom bardziej holistyczną prezentację wpływu swojej działalności na otoczenie. Szczególnie w sektorze hotelarskim, gdzie zużycie energii, gospodarka wodna i odpadowa mają kluczowe znaczenie, takie podejście pozwala lepiej zrozumieć wpływ operacji na środowisko i społeczeństwo. Jednakże, pomimo potencjalnych korzyści, wdrożenie zasad dyrektywy wiąże się z wyzwaniami, takimi jak konieczność opracowania narzędzi analitycznych umożliwiających zbieranie, analizę i raportowanie danych. Wymagana jest również odpowiednia infrastruktura organizacyjna, która pozwoli na efektywne zarządzanie danymi oraz ich integrację z wynikami finansowymi.

Ramy sprawozdawczości finansowej i niefinansowej zaproponowane przez dyrektywę mają także wspierać długoterminowe strategie firm, umieszczając aspekty ESG w centrum planowania strategicznego. W sektorze hotelarskim, gdzie konkurencja jest intensywna, takie podejście może stanowić istotne wsparcie w budowaniu przewagi konkurencyjnej. Integracja ze strategią biznesową umożliwia hotelom lepsze zarządzanie emisjami, zużyciem energii i wody, a także promowanie odpowiedzialnej konsumpcji wśród klientów. Niemniej jednak, kompleksowość takich procesów wymaga znacznych nakładów finansowych, szczególnie od małych i średnich przedsiębiorstw, dla których koszty wdrożenia nowych standardów sprawozdawczości mogą być barierą trudną do pokonania.

Dyrektywa kładzie również duży nacisk na transparentność i porównywalność danych. W przypadku branży hotelarskiej, dane dotyczące emisji zakresów 1, 2 i 3, zużycia wody oraz gospodarki odpadami stanowią istotne wskaźniki wpływu działalności na środowisko. Pomimo rosnącego nacisku na takie dane, ich dokładne zbieranie i agregacja mogą stanowić znaczne wyzwanie. Dodatkowo, brak spójnych standardów raportowania na poziomie międzynarodowym dodatkowo komplikuje możliwość porównywania wyników pomiędzy przedsiębiorstwami działającymi w różnych jurysdykcjach (Council of the European Union, 2021).

Wymóg raportowania niefinansowego określony w dyrektywie dotyczy dużych przedsiębiorstw spełniających co najmniej dwa z trzech kryteriów: liczba pracowników powyżej 250 osób, obrót powyżej 50 mln EUR, suma bilansowa przekraczająca 25 mln EUR. Rozszerzenie zakresu raportowania w stosunku do wcześniejszych regulacji zwiększa liczbę przedsiębiorstw zobowiązanych do raportowania działań, co sprzyja poprawie transparentności całego rynku. Jednakże, w kontekście sektora hotelarskiego, takie rozszerzenie może stanowić wyzwanie związane z kosztami implementacji nowych systemów raportowania i monitorowania danych. Wymaga to znaczących inwestycji w rozwój infrastruktury technologicznej oraz szkolenia personelu odpowiedzialnego za raportowanie.

Podejście przyjęte w dyrektywie uwzględnia dwa wymiary istotności: istotność oddziaływania oraz istotność finansową. Taki model pozwala przedsiębiorstwom na kompleksowe ujęcie wpływu ich działań na środowisko i społeczeństwo, a także na analizę wpływu czynników ESG na stabilność finansową. W sektorze hotelarskim zarządzanie istotnością oddziaływania wymaga uwzględnienia emisji gazów cieplarnianych, zużycia zasobów oraz działań społecznych jako kluczowych aspektów działalności operacyjnej. Z kolei istotność finansowa zmusza przedsiębiorstwa do analizy wpływu aspektów ESG na zdolność generowania przychodów i stabilność finansową. Oba wymiary podkreślają potrzebę wprowadzenia zaawansowanych narzędzi analitycznych oraz inwestycji w technologie wspierające integrację danych niefinansowych z wynikami finansowymi.

Wdrożenie dyrektywy w sektorze hotelarskim wiąże się ze specyficznymi wyzwaniami. Operacje hotelarskie, takie jak zarządzanie emisjami, zużyciem wody czy gospodarka odpadami, wymagają zastosowania zaawansowanych systemów monitorowania i zarządzania zasobami. Przykłady takich działań obejmują instalację inteligentnych liczników wody, wprowadzenie systemów zarządzania emisjami oraz promowanie recyklingu. Zastosowanie takich rozwiązań nie tylko wspiera realizację celów ESG, ale również pozwala na budowanie pozytywnego wizerunku przedsiębiorstw, co może przyciągnąć bardziej świadomych ekologicznie klientów (Oh, 2024).

3.5 Dyrektywa NFRD (Non-Financial Reporting Directive)

Dyrektywa NFRD to unijna dyrektywa dotycząca raportowania informacji niefinansowych przez duże firmy. Została przyjęta w 2014 roku jako Dyrektywa 2014/95/UE, a weszła w życie w 2018 roku, jako poprzedniczka dyrektywy CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), która znacząco rozszerzyła jej wymagania. Dyrektywa obejmowała duże jednostki interesu publicznego, czyli: firmy zatrudniające powyżej 500 pracowników, spółki giełdowe, banki i ubezpieczycieli, podmioty o znaczeniu publicznym.

Firmy objęte NFRD musiały ujawniać informacje dotyczące:

- ✓ Środowiska – wpływ działalności na klimat, emisje CO_2, zużycie surowców, energii i wody,
- ✓ Społecznej odpowiedzialności – relacje z pracownikami, poszanowanie praw człowieka,
- ✓ Ładu korporacyjnego – etyki biznesowej, przeciwdziałania korupcji, różnorodności w zarządach.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

NFRD nie wprowadzała jednolitych, obowiązkowych standardów raportowania. Firmy mogły korzystać z różnych ram, np. GRI (Global Reporting Initiative), UN Global Compact[4], ISO 26000[5], co utrudniało porównywalność raportów. Obowiązkowym nie był również audyt a informacje niefinansowe podlegały jedynie ograniczonej weryfikacji przez audytorów.

Dyrektywa ujawniająca informacje niefinansowe spełnia kluczowy cel zwiększenia przejrzystości działań graczy gospodarczych i umożliwienia interesariuszom, takim jak inwestorzy, oceny ich długoterminowej stabilności oraz podejścia do zrównoważonego rozwoju (European Parliament & Council of the European Union, 2021).

Dyrektywa wprowadziła harmonizację w raportowaniu działań ESG na poziomie unijnym, co zapewnia lepszą porównywalność informacji pomiędzy przedsiębiorstwami działającymi w różnych państwach członkowskich. W kontekście sektora hotelarskiego harmonizacja ta jest korzystna, ponieważ ułatwia standaryzację raportowania na rynkach międzynarodowych, co jednak może wiązać się z koniecznością adaptacji do różnorodnych wymagań lokalnych.

Jednym z kluczowych aspektów dyrektywy jest wymóg przedstawienia wizji przedsiębiorstwa w zakresie zrównoważonego rozwoju. Transparentne raportowanie takich działań wzmacnia zaufanie interesariuszy oraz przyczynia się do poprawy wizerunku firmy (Adler,

[4] Szerzej: https://unglobalcompact.org/ [dostęp: 26.02.2025].
[5] ISO 26000 - jest normą międzynarodową zawierającą wytyczne dotyczące społecznej odpowiedzialności, czyli odpowiedzialności organizacji za wpływ podejmowanych decyzji i działań na społeczeństwo i środowisko, zapewnianej poprzez przejrzyste i etyczne postępowanie

2024). W sektorze hotelarskim, gdzie działania przedsiębiorstw mają bezpośredni wpływ na środowisko i lokalne społeczności, takich jak emisja gazów cieplarnianych czy zużycie wody, odpowiednie raportowanie staje się już nie tylko wymogiem regulacyjnym, ale również elementem strategii konkurencyjnej. Obowiązki nałożone na przedsiębiorstwa obejmują szczegółowe dane, ryzyka oraz oddziaływania. Dyrektywa promuje wykorzystanie uznanych standardów raportowania, takich jak Global Reporting Initiative (GRI), które wspierają przedsiębiorstwa w dostarczaniu kompleksowych informacji. Choć takie standardy ułatwiają porównywalność danych między przedsiębiorstwami, brak globalnego jednolitego systemu raportowania może stanowić przeszkodę w pełnej harmonizacji.

Regulacje związane z dyrektywą w sposób szczególny skupiają się na kwestiach środowiskowych, takich jak redukcja emisji gazów cieplarnianych oraz gospodarowanie zasobami. Branża hotelarska jako intensywnie wykorzystująca energię i wodę, musi wdrażać technologie efektywności energetycznej oraz inteligentne systemy zarządzania zasobami, aby spełniać wymogi regulacyjne oraz realizować cele zrównoważonego rozwoju (Council of the European Union, 2021).

Pomimo wyzwań związanych z kosztami wdrażania dyrektywy, w tym kosztami raportowania i aktualizacji systemów, jej wprowadzenie stanowi istotny krok w kierunku promowania odpowiedzialności korporacyjnej i osiągania globalnych celów zrównoważonego rozwoju. Harmonizacja wymagań raportowania w ramach UE wspiera integrację europejskiego rynku w obszarze zrównoważonego rozwoju, co ma szczególne znaczenie dla sektora usługowego, w tym hotelarstwa. Z kolei dostęp do zielonego finansowania i zrównoważonych inwestycji, który może być zwiększony dzięki przejrzystym raportom, jest dodatkowym bodźcem dla przedsiębiorstw inwestujących w infrastrukturę ekologiczną i technologie neutralności klimatycznej.

3.6 Dyrektywa CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive)

Dyrektywa CSRD zastąpiła NFRD i wprowadziła większy zakres raportowania, więcej firm objętych obowiązkiem oraz jednolite standardy ESRS. Nazwa CSRD jest nazwą potoczną dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju. Zmieniła ona wcześniejsze regulacje dotyczące sprawozdawczości przedsiębiorstw i znacząco rozszerza zakres obowiązków raportowania, w porównaniu do wcześniejszej dyrektywy NFRD (Non-Financial Reporting Directive). Przede wszystkim, objęcie większej liczby przedsiębiorstw, w tym dużych firm spełniających co najmniej dwa z trzech kryteriów: zatrudnienie powyżej 250 osób, obrót przekraczający 50 mln EUR lub suma bilansowa powyżej 25 mln EUR, promuje przejrzystość działań korporacyjnych (raportowanie w 2025 roku). Z prawa do zwolnienia z raportowania ESG będą mogły skorzystać podmioty wchodzące w skład grup kapitałowych.

Terminy wdrożenia CSRD:
2024 r. – dla firm objętych już NFRD (raport za 2024 r. publikowany w 2025 r.)
2025 r. – dla dużych firm nieobjętych NFRD
2026 r. – dla małych i średnich spółek giełdowych (z możliwością odroczenia do 2028 r.)
2028 r. – dla firm spoza UE spełniających kryteria

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Dyrektywa CSRD ma wpłynąć na poprawę raportowania i zapewnić transparentność w zakresie zrównoważonego rozwoju. Szczególnie istotne jest to dla sektora hotelarskiego, który jako branża intensywnie korzystająca z zasobów, musi dostosować swoje działania do rosnących wymagań środowiskowych i społecznych. Chociaż wdrożenie tych standardów wiąże się ze wzrostem kosztów operacyjnych, stanowi również szansę na wyróżnienie się na rynku poprzez bardziej odpowiedzialne praktyki biznesowe.

Rozszerzenie wymogów raportowania na spółki giełdowe oraz oddziały firm spoza UE działające na terenie Unii Europejskiej wprowadza jednolite standardy dla szerokiego zakresu podmiotów, zmniejszając możliwość obchodzenia przepisów (KPMG, 2023). Taka unifikacja wymagań zmusza wszystkie sektory, do uwzględniania szczegółowych aspektów ESG w strategiach operacyjnych. Nowe przepisy oznaczają konieczność inwestycji w technologie monitorowania oraz raportowania, co wprawdzie może być barierą dla mniejszych firm, ale jednocześnie wspiera harmonizację działań na poziomie międzynarodowym, podnosząc poziom zaufania interesariuszy. Integralną częścią dyrektywy jest wprowadzenie obowiązku stosowania

Europejskich Standardów Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju (ESRS) opracowanymi przez EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group), które obejmują wymogi dotyczące środowiska np. ślad węglowy, emisje, wpływ na bioróżnorodność (ESRS E), społeczeństwa np. prawa człowieka, warunki pracy, różnorodność (ESRS S) oraz ładu korporacyjnego np. system zarządzania ryzykiem ESG, etyka biznesu (ESRS G). Raporty podlegają obowiązkowemu audytowi przez niezależne podmioty.

Dyrektywa nakazuje ujawnianie szczegółowych danych środowiskowych i społecznych, takich jak emisje gazów cieplarnianych czy wskaźniki różnorodności, co dla sektora hotelarskiego oznacza konieczność wdrażania nowych technologii monitorujących oraz rozwiązań operacyjnych (Krzysztofik i in., 2023). W szczególności, raportowanie emisji (zakresy 1, 2 i 3) wymaga wdrożenia inteligentnych systemów zarządzania energią, a także modernizacji infrastruktury, aby spełniać nowe standardy. Chociaż jest to kosztowne, takie działania mogą przynieść korzyści w postaci poprawy efektywności energetycznej i redukcji kosztów operacyjnych. Z kolei szczegółowe raportowanie danych społecznych, takich jak warunki pracy i różnorodność, wymaga nowych strategii zarządzania zasobami ludzkimi oraz lepszego gromadzenia i analizy danych.

Dyrektywa 2022/2464 wprowadza istotne zmiany w zakresie raportowania ESG, które przyczyniają się do poprawy transparentności. **Nie będzie obejmowała mikro przedsiębiorców, które na dzień bilansowy nie przekraczają limitów w przypadku co najmniej dwóch z trzech kryteriów (suma bilansowa: 450 000 euro, przychody netto ze sprzedaży: 900 000 euro, średnia liczba 10 zatrudnionych w roku obrotowym). Raportowanie pozostanie dobrowolne dla małych i średnich przedsiębiorstw, których papiery wartościowe nie są notowane na giełdzie**. Ze zwolnienia z raportowania będą mogły skorzystać podmioty wchodzące w skład grup kapitałowych. Jednostki zależne, które są objęte docelowo dyrektywą CSRD i raportowaniem zgodnie z ESRS, będą mogły skorzystać ze zwolnienia z raportowania ESG, jeśli zostaną objęte skonsolidowanym raportem swojej spółki nadrzędnej, pod warunkiem spełnienia określonych wymogów przewidzianych w CSRD.

Jednym z najbardziej wymagających aspektów nowych regulacji jest konieczność uwzględnienia **zasady należytej staranności (due diligence)** w zakresie oddziaływania na środowisko i społeczeństwo. Dla branży hotelarskiej oznacza to konieczność analizy całego łańcucha wartości, co obejmuje współpracę z dostawcami i partnerami biznesowymi, aby zidentyfikować ryzyka związane z emisjami lub warunkami pracy na każdym etapie działalności

(Krzysztofik i.in., 2023).

Wprowadzenie zasady należytej staranności wymaga zastosowania zaawansowanych narzędzi technologicznych. Choć proces ten wymaga inwestycji, umożliwia poprawę zarządzania ryzykiem i zgodność z regulacjami unijnymi, co wspiera budowanie pozytywnego wizerunku w oczach klientów oraz inwestorów. Harmonizacja reguł raportowania, wynikająca z wprowadzenia dyrektywy 2022/2464, stanowi odpowiedź na rosnące oczekiwania interesariuszy oraz potrzebę przeciwdziałania zjawiskom greenwashingu, które mogłyby zagrażać wiarygodności sektora hotelarskiego (EY, 2024).

Ujednolicone standardy raportowania zwiększają transparentność i eliminują niezgodności w metodologii oceny wyników między różnymi regionami. Dla hoteli oznacza to nie tylko większą odpowiedzialność w spełnianiu nowych wymogów, ale również większe możliwości korzystania z zielonego finansowania oraz budowania przewagi konkurencyjnej. Lepsza koordynacja działań w ramach unijnych polityk wspiera także realizację celów Zielonego Ładu, takich jak dekarbonizacja czy redukcja zużycia zasobów wodnych, co ma kluczowe znaczenie dla branży turystycznej.

Warto także zaznaczyć, że zwiększona transparentność wynikająca z dyrektywy może wspierać poprawę konkurencyjności podmiotów hotelarskich na globalnym rynku. Jak wykazano w analizie Dempere i Modugu (2022), zgodność z zaawansowanymi standardami, szczególnie w branżach intensywnie wykorzystujących zasoby, zwiększa zaufanie inwestorów i klientów. Jednocześnie wykazano, że przedsiębiorstwa operujące w krajach stawiających na technologiczną gotowość mogą osiągać lepsze wyniki.

3.7 Taksonomia

Potoczna nazwa Taksonomia przypisana jest do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 w sprawie ram ułatwiających zrównoważone inwestycje z dnia 18 czerwca 2020 r. i definiuje cele, które muszą być spełnione, aby inwestycje można było uznać za zrównoważone, co obejmuje ochronę klimatu, gospodarkę obiegową, ochronę wody, bioróżnorodność oraz zapobieganie zanieczyszczeniom. Rozporządzenie to określa kryteria umożliwiające uznanie inwestycji za zrównoważoną środowiskowo oraz wyznacza zakres działalności przyjaznych dla środowiska. Kluczowym założeniem rozporządzenia jest zapewnienie, że zrównoważone inwestycje nie wyrządzą znaczącej szkody żadnemu innemu celowi środowiskowemu. Wprowadzenie wymogu minimalizowania negatywnego wpływu działalności gospodarczej na środowisko jest szczególnie istotne w sektorze hotelarskim, który cechuje się znacznym zużyciem zasobów naturalnych i generowaniem emisji gazów cieplarnianych (Council of the European Union, 2021). Taki kierunek regulacyjny zmusza hotele do zainwestowania w technologie przyjazne środowisku, co choć stanowi wyzwanie finansowe, jednocześnie otwiera możliwości poprawy efektywności operacyjnej.

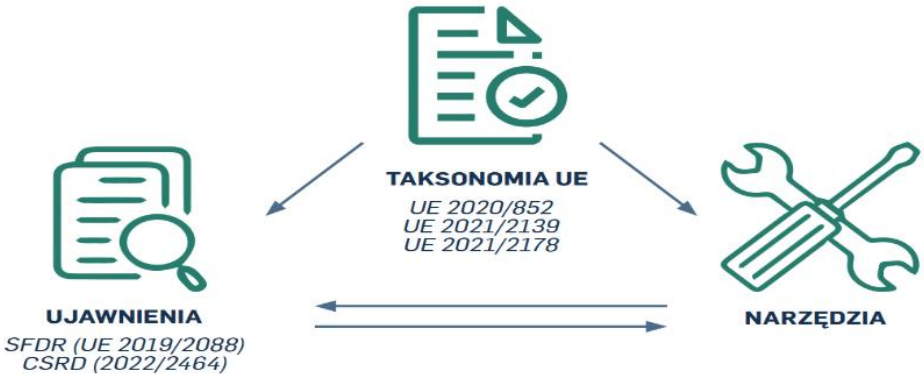

Rysunek. 4. Założenia ram zrównoważonego finansowania UE
Źródło: Zielone finanse w Polsce. 2024, Centrum Myśli Strategicznych, s.53.

Rozporządzenie wspiera unifikację kryteriów dla zrównoważonych działań na poziomie Unii Europejskiej, co umożliwia lepszą porównywalność inwestycji i minimalizuje rozbieżności między krajami członkowskimi. Tym samym, sektor hotelarski, operujący w różnych jurysdykcjach, zyskuje możliwość stosowania jednolitych ram działania, co może ułatwić współpracę transgraniczną i zwiększyć przejrzystość działań. Taki proces harmonizacji jest również kluczowy w kontekście rosnącego znaczenia inwestorów przy wyborze projektów zgodnych z zasadami ESG.

Jednym z fundamentów rozporządzenia jest wprowadzenie taksonomii zrównoważonych działań, która przedstawia szczegółowe kryteria techniczne i wskaźniki pozwalające ocenić działalność gospodarczą pod kątem zgodności z celami ESG. Taksonomia ta wspiera przedsiębiorstwa w ocenie ich wpływu na środowisko. Wdrożenie taksonomii przekłada się na potrzebę stosowania zaawansowanych systemów zarządzania, które jednocześnie wspierają realizację celów zrównoważonego rozwoju. Rozporządzenie nakłada obowiązek raportowania zgodności z taksonomią dla dużych przedsiębiorstw objętych dyrektywą CSRD. W sektorze hotelarskim jest to wyzwanie, które wymaga zaawansowanych narzędzi do gromadzenia danych operacyjnych, co może wiązać się z wysokimi kosztami dla średnich przedsiębiorstw. W odróżnieniu do Dyrektyw (CSRD czy CSDDD) rozporządzenie nie musi być transponowane do prawa polskiego. Obowiązuje ono bezpośrednio.

Taksonomia jest aktualnie przedmiotem konsultacji z przedsiębiorcami celem naniesienia zmian.

3.8 Dyrektywa CSDDD

Dyrektywa 2024/1760 z dnia 13 czerwca 2024 w sprawie należytej staranności w zakresie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw (Corporate Sustainability Due Diligence Directive, CSDDD) uzupełnia Dyrektywę CSRD. Jej idea powstała w oparciu o między innymi Europejski Zielony Ład, Plan działania GOZ (Gospodarka o Obiegu Zamkniętym). Jej celem jest zobowiązanie dużych firm do identyfikowania, zapobiegania i minimalizowania negatywnego wpływu ich działalności na prawa człowieka oraz środowisko – zarówno w ich własnych operacjach, jak i w całym łańcuchu wartości. Duże firmy będą wymagać od swoich dostawców (w tym MŚP) dostarczenia informacji dotyczących zrównoważonego rozwoju, zgodności z zasadami należytej staranności w zakresie praw człowieka i środowiska. MŚP w konsekwencji będą musiały dostosować swoje praktyki i procesy, aby móc dostarczyć relewantne dane. Małe i średnie przedsiębiorstwa nie są bezpośrednio objęte omawianymi przepisami, ale wejście w życie Dyrektywy CSDDD będzie miało na nie wpływ.

Zakres podmiotowy CSDDD obejmuje: firmy unijne zatrudniające powyżej 500 osób i osiągające obroty powyżej 150 mln euro. Firmy spoza UE, jeśli ich obroty w UE przekraczają określony próg. Dodatkowo, firmy z wysokiego ryzyka sektorów (np. odzieżowego, wydobywczego) mogą podlegać regulacji już przy 250 pracownikach i 40 mln euro obrotu.

Obowiązki firm to:

- ✓ identyfikacja i ocena ryzyk związanych z naruszeniami praw człowieka i środowiska,
- ✓ podejmowanie działań naprawczych w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości,
- ✓ monitorowanie dostawców i partnerów biznesowych w całym łańcuchu dostaw,
- ✓ raportowanie i transparentność w zakresie działań podejmowanych na rzecz zgodności z dyrektywą.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Dyrektywa CSDDD wpisuje się w szersze działania UE na rzecz zrównoważonego rozwoju, takie jak Taksonomia UE czy Dyrektywa CSRD (dotycząca raportowania ESG). Adaptacja do krajowego prawa wynosi 2 lata.

3.9 Regulacje zrównoważonego rozwoju w prawie polskim

Zrównoważony rozwój to jeden z konstytucyjnych obowiązków państwa polskiego, a jego zasady są uwzględniane w różnych aktach prawnych – od Konstytucji po ustawodawstwo sektorowe dotyczące ochrony środowiska, energetyki, planowania przestrzennego czy gospodarki odpadami (*Ustawa – Prawo ochrony środowiska (*2001), *Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i ocenach oddziaływania* (2008), *Ustawa o odnawialnych źródłach energii* (2015), *Ustawa o elektromobilności i paliwach alternatywnych* (2018, nowelizacje 2023), *Ustawa o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi* (2013, nowelizacje), *Ustawa o rachunkowości* (1994, tekst jednolity 2024), *Ustawa o efektywności energetycznej* (2016), *Ustawa o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych* (Kodeks Spółek Handlowych, 2005 , tekst jednolity, 2022).

Stosowne zapisy znaleźć można także w dokumentach planistycznych jak: Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. (PEP2040), Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu (KPEiK), Strategia na rzecz zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku).

Przedsiębiorcy powinni posiadać plan działania Gospodarki o Obiegu Zamkniętym (GOZ), która jest modelem gospodarczym opartym na ponownym wykorzystaniu surowców i minimalizacji odpadów. Celem jest zwiększenie efektywności zasobów, zmniejszenie wpływu na środowisko i stworzenie zrównoważonego systemu produkcji i konsumpcji.

Regulacje zrównoważonego rozwoju w polskim prawie opierają się głównie na dyrektywach Unii Europejskiej, takich jak Dyrektywa CSRD, które zobowiązują przedsiębiorstwa do raportowania zgodnego z europejskimi standardami ESG. Celem tych regulacji jest zwiększenie

przejrzystości danych niefinansowych oraz wspieranie zrównoważonego rozwoju poprzez uwzględnienie aspektów środowiskowych, społecznych i ładu korporacyjnego w procesach decyzyjnych. Sektor hotelarski musi więc nie tylko raportować swoje działania w zakresie ESG, ale także wprowadzać zmiany w strategiach operacyjnych, aby osiągnąć zgodność z regulacjami.

Polska adaptuje również rozporządzenie 2020/852, które definiuje cele zrównoważonych inwestycji, nakładając na hotele obowiązek raportowania zgodności swoich działań z kryteriami środowiskowymi. Taksonomia UE, będąca kluczowym elementem tego rozporządzenia, wprowadza jednolite kryteria oceny działań pod kątem zgodności z celami klimatycznymi. W sektorze hotelarskim wymaga to gromadzenia i analizowania danych dotyczących emisji gazów cieplarnianych, zużycia energii i wody oraz gospodarki odpadami. Z jednej strony, takie wymogi mogą zwiększać koszty operacyjne, ale z drugiej strony, promowanie działań zgodnych z taksonomią UE wspiera rozwój zielonych inwestycji oraz budowanie bardziej transparentnych procesów zarządzania.

Rozporządzenie 2020/852 wymaga także przestrzegania zasady "do no significant harm," co oznacza minimalizowanie negatywnego wpływu działalności na środowisko oraz społeczeństwo. W praktyce oznacza to konieczność gruntownego badania wpływu działalności na różne obszary środowiskowe i wprowadzenie działań naprawczych, co może stanowić wyzwanie operacyjne dla hoteli. Jednocześnie, takie podejście umożliwia budowanie pozytywnego wizerunku wśród klientów oraz inwestorów poprzez zwiększenie transparentności i uniknięcie ryzyka greenwashingu. Transparentność danych ESG, wspierana przez taksonomię UE, pozwala na poprawę konkurencyjności i lepsze dopasowanie działań do wymagań rynku międzynarodowego.

Obowiązek sporządzania sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, za Dyrektywą CSRD, będzie wprowadzany stopniowo.

Tabela 3. Harmonogram sprawozdawczości CSRD

Raport w 2025 r. za 2024 r.	Duże jednostki zainteresowania publicznego lub jednostki dominujące dużych grup kapitałowych, zatrudniające ponad 500 pracowników oraz spełniające jedno z następujących kryteriów: suma aktywów bilansu na koniec roku obrotowego przekraczająca 110 mln złotych albo przychody netto ze sprzedaży przekraczające 220 mln złotych.
Raport w 2026 r. za 2025 r.	Wszystkie duże jednostki i jednostki dominujące dużej grupy, spełniające co najmniej dwa z kryteriów: suma aktywów bilansu na koniec roku obrotowego przekraczająca 110 mln złotych, przychody netto ze sprzedaży ponad 220 mln złotych, zaś średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty przekraczające 250 osób.

Raport w 2027 r. za 2026 r.	Obejmie będące emitentami papierów wartościowych w EOG małe i średnie jednostki, tj. podmioty (niebędące jednostkami dużymi) spełniające co najmniej dwa z kryteriów: suma aktywów bilansu na koniec roku obrotowego przekraczająca 2 mln złotych, przychody netto ze sprzedaży przekraczające 4 mln złotych, zaś średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty przekraczające 10 osób. MŚP mogą, podobnie jak na podstawie CSRD, skorzystać z opcji opt-out i nie raportować do 2028 r. podając jednak uzasadnienie takiego wyboru.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

3.10 Analiza krytyczna

Analiza wymagań prawnych dotyczących zrównoważonego rozwoju i ESG ujawnia istotne problemy wynikające z braku jednolitości regulacji w skali globalnej. W rezultacie procesy wdrażania ESG są obciążone kosztami i wymagają specjalistycznej wiedzy, co zwiększa trudności operacyjne. Brak harmonizacji standardów, takich jak GRI, CSRD czy lokalne przepisy, komplikuje porównywanie wyników poszczególnych przedsiębiorstw, co wpływa na wiarygodność sprawozdań i może prowadzić do utraty zaufania interesariuszy. Fakt ten jest szczególnie problematyczny w sektorze usługowym, gdzie różnorodność działalności wymaga wdrożenia ujednoliconych zasad raportowania.

Kolejną istotną barierą jest wysoki koszt wdrożenia regulacji, zwłaszcza w sektorze hotelarskim. Modernizacja infrastruktury, inwestycje w odnawialne źródła energii czy spełnienie wymagań efektywności energetycznej generują znaczne nakłady finansowe, które są trudne do udźwignięcia, szczególnie dla małych i średnich przedsiębiorstw. Przykładem mogą być koszty audytów energetycznych i wdrażania systemów zarządzania energią, które są niezbędne do osiągnięcia zgodności z wymogami Zielonego Ładu.

Trudności w zbieraniu i agregacji danych również stanowią znaczącą przeszkodę. Wprowadzenie norm takich jak ESRS wymaga precyzyjnego monitorowania zużycia energii, emisji gazów cieplarnianych czy wskaźników społecznych, co jest szczególnie skomplikowane w kontekście międzynarodowych łańcuchów wartości. Różnorodność danych z różnych obiektów hotelowych, zwłaszcza w regionach z różną dostępnością zasobów naturalnych, utrudnia proces ich integracji w spójnych raportach. Dodatkowo, małe i średnie przedsiębiorstwa często nie dysponują zaawansowanymi technologiami wspierającymi zbieranie i analizę tych danych, co ogranicza ich zdolność do spełnienia wymogów regulacyjnych.

Problemem jest również ograniczona transparentność podwykonawców w ramach

łańcucha dostaw, co utrudnia identyfikację źródeł emisji i obciążeń środowiskowych.

Brak świadomości na temat wymagań wśród interesariuszy sektora hotelarskiego oraz ograniczona wiedza na temat ich wdrażania przyczyniają się do niskiej efektywności implementacji standardów. Pracownicy średniego i niższego szczebla często nie są świadomi znaczenia zasad ESG, co skutkuje niespójnością praktyk w różnych działach operacyjnych hoteli (Li i in., 2025). Ponadto, powszechne postrzeganie ESG jako kosztownej inicjatywy, a nie narzędzia rozwoju i budowy przewagi konkurencyjnej, zwiększa opór przed wdrażaniem tych zasad. Brak odpowiednich programów szkoleniowych oraz ograniczone wsparcie dla kadry zarządzającej dodatkowo ograniczają gotowość hoteli do wdrożenia kompleksowych strategii.

Wymogi związane z podwójną istotnością w raportowaniu, wynikające z dyrektywy CSRD, wymagają od hoteli uwzględnienia zarówno wpływu środowiskowego i społecznego, jak i znaczenia finansowego działań. Proces ten jest jednak skomplikowany z uwagi na brak doświadczenia w ocenie długoterminowych korzyści i kosztów operacyjnych, szczególnie w mniejszych hotelach. Konieczność inwestycji w technologie wspierające ocenę podwójnej istotności, takie jak sztuczna inteligencja, dodatkowo obciąża przedsiębiorstwa. Brak spójności w interpretacji zasad podwójnej istotności między różnymi krajami członkowskimi UE dodatkowo utrudnia prowadzenie transgranicznych raportów (KPMG, 2023).

Jednym z poważnych zagrożeń dla skutecznego wdrażania ESG jest problem greenwashingu. Deklaracje działań proekologicznych, które nie są zgodne z rzeczywistością, podważają zaufanie konsumentów i inwestorów. Chociaż dyrektywa Green Claims Directive ma na celu zwalczanie tego problemu, jej harmonizacja jest nadal ograniczona. Brak edukacji w tej dziedzinie zarówno wśród przedsiębiorców, jak i konsumentów wskazuje na konieczność wprowadzenia kampanii informacyjnych i szkoleń na temat identyfikacji greenwashingu.

Analiza wymagań prawnych zrównoważonego rozwoju i ESG wskazuje na liczne wyzwania związane z ich implementacją w sektorze hotelarskim. Brak jednolitości standardów, wysokie koszty wdrożenia, trudności w zbieraniu danych, ograniczona świadomość i ryzyko greenwashingu to kluczowe przeszkody, które utrudniają realizację celów.

Aswath Damodaran, profesor finansów na Uniwersytecie Nowojorskim (NYU Stern), jest jednym z najbardziej znanych krytyków[6]. Jego zdaniem popularność ESG nie tylko nie pozwoli

[6] https://aswathdamodaran.substack.com/p/the-siren-song-of-sustainability, [dostęp: 20.02.2025].

zarobić stosującym je inwestorom, ale i w skali społeczeństwa przyniesie więcej szkód niż korzyści. Zgodnie z teorią finansów firmy z wysokimi ocenami ESG nie powinny przynosić wyższych stóp zwrotu. Według Damodaran'a (2023) zbieżność co do uznawanych kryteriów etycznych jest wśród ludzi zbyt duża, żeby zarządzający funduszami mogli prowadzić politykę zgodną z przekonaniami swoich klientów. Jak argumentuje autor, skutkiem jest to, że zarobią towarzystwa inwestycyjne i firmy konsultingowe, a jej klienci będą mieli poczucie spełnionego dobrego uczynku, które jednak będzie złudne. Zdaniem Damodaran'a (2023) wskaźniki często się rozchodzą, co prowadzi do nieporozumień i manipulacji. Brak jest jednoznacznych dowodów na to, że firmy z wysokim wynikiem ESG osiągają lepsze wyniki finansowe w dłuższej perspektywie. Autor twierdzi, że ESG może działać jako forma „greenwashingu", gdzie firmy dostosowują się do trendu, ale nie wnoszą realnej wartości. Agencje ratingowe mają różne metodologie oceniania, co prowadzi do niespójnych wyników. ESG jest często wykorzystywane jako narzędzie marketingowe, a nie jako sposób na rzeczywiste rozwiązanie problemów społecznych czy środowiskowych. Firmy mogą manipulować danymi, by wyglądać na bardziej „zielone" niż są w rzeczywistości. Staje się narzędziem politycznym, zamiast koncentrować się na realnych efektach ekonomicznych. ESG może prowadzić do dodatkowych kosztów operacyjnych i regulacyjnych, które niekoniecznie przynoszą wymierne korzyści. Firmy mogą być zmuszone do podejmowania decyzji niekorzystnych finansowo, aby dostosować się do ESG (Domodaran, 2023).

3.11 Pakiet „Omnibus I"

Komisja Europejska, w dniu 26 lutego 2025 r., przedstawiła pierwszy pakiet uproszczeń w obszarze zrównoważonego rozwoju, tzw. Omnibus I. Celem tego instrumentu prawnego jest zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorstw w Unii Europejskiej. Uproszczenia dotyczą m.in. dyrektywy o sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju, tzw. CSRD, a ich zakres zawarto w dwóch projektach aktów prawnych.

Idea Omnibusa I oznacza, w ramach propozycji KE, docelowo wprowadzenia kilku kluczowych zmian w procesie wdrażania i raportowania zrównoważonego rozwoju i ESG, tj.:

Mniej przedsiębiorstw objętych zakresem CSRD:

- ✓ tylko duże przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 1000 pracowników, które w ocenie Komisji Europejskiej mają największy wpływ na środowisko i społeczeństwo, znajdą się w zakresie CSRD 2 i będą zobowiązane do raportowania zgodnie ze Standardem

Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju - ESRS (szacowana redukcja o 80% jednostek na poziomie UE),

Stop the clock[7] – odroczenie obowiązku:

- ✓ wprowadzenie koncepcji *Stop the clock*, przewidującej odroczenie o dwa lata obowiązkowego raportowania ESRS dla przedsiębiorstw z tzw. drugiej i trzeciej „fali" (tj. tych, które miały wchodzić w zakres CSRD w kolejnych etapach raportowania po raz pierwszy za 2025 lub 2026 rok); dłuższy termin wdrożenia ma umożliwić dopracowanie i uzgodnienie kluczowych zmian w samej dyrektywie CSRD.

Przegląd wpływu na różne kategorie firm:

- ✓ redukcja zakresu raportowania wśród średnich i małych spółek notowanych na giełdzie, a także firm dotychczas spodziewających się wejścia w zakres CSRD w tzw. późniejszych falach.

Uproszczenie ESRS:

- ✓ ograniczenie informacji raportowanych w łańcuchu wartości – jednostki bezpośrednio raportujące nie będą mogły żądać od jednostek w łańcuchu wartości informacji ESG wykraczających poza zakres określony przez Komisję Europejską w dobrowolnym ESRS. Standard ten stanowić będzie limit żądanych informacji przez jednostki bezpośrednio raportujące,
- ✓ redukcja wymaganego zakresu ujawnień w ESRS – m.in. poprzez priorytetyzację wskaźników ilościowych nad narracyjnymi, a także wyraźne rozróżnienie na dane obowiązkowe i opcjonalne,
- ✓ koncepcja podwójnej istotności zostanie utrzymana, jednak planuje się przygotowanie jaśniejszych wytycznych co do sposobu jej stosowania w praktyce,
- ✓ nie jest już przewidziane przyjęcie standardów sektorowych ESRS.

Ograniczenie zakresu i modyfikacja treści Taksonomii UE:

- ✓ obowiązkowe stosowanie Taksonomii UE ma dotyczyć tylko części największych przedsiębiorstw, czyli tych, które: zatrudniają ponad 1000 pracowników oraz osiągają obrót

[7] Najważniejsze elementy mechanizmu „Stop the Clock" obejmują: zachowanie obowiązku raportowania dla największych podmiotów (Wave 1), które już rozpoczęły raportowanie za rok 2024; przesunięcie drugiej fali raportowania (Wave 2) z 2026 r. na 2028 r. (za rok obrotowy 2027); przesunięcie trzeciej fali raportowania (Wave 3) z 2027 r. na 2029 r. (za rok obrotowy 2028); odroczenie o rok wdrażania dyrektywy CSDDD dotyczącej należytej staranności w zakresie zrównoważonego rozwoju.

netto powyżej 450 mln EUR; natomiast pozostałe firmy będą mogły dobrowolnie deklarować, że ich działalność jest zgodna z Taksonomią, przy czym w takiej sytuacji minimalnym wymogiem byłoby ujawnianie wskaźników związanych z przychodami i nakładami inwestycyjnymi (CAPEX),

- ✓ dalsze upraszczania Taksonomii, np.: wprowadzenia progu istotności (*materiality threshold*), uproszczenia kryteriów „Nie wyrządzaj poważnych szkód" (*Do No Significant Harm*) szczególnie w zakresie zanieczyszczeń, zmiany szablonów raportowania (modyfikacje miałyby wejść w życie począwszy od roku obrotowego 2025, z raportowaniem w roku 2026.).

Audytowanie i dane z łańcucha wartości:

- ✓ zachowanie zasady ograniczonej pewności (*limited assurance*) w ramach CSRD, a nie planuje się już przejścia na *reasonable assurance*,
- ✓ zniesienie sztywnego terminu na stworzenie europejskiego standardu *limited assurance,*
- ✓ w zakresie CSDDD zmiany zmniejszające obciążenia po stronie firm, w tym: odroczenie początkowego zastosowania dyrektywy o jeden rok, zredukowanie liczby partnerów biznesowych i interesariuszy podlegających ocenie, rzadsze przeglądy i oceny (mniej częste niż dotychczas planowane), ograniczenie „efektu domina" dla mniejszych firm (do 1000 pracowników) – tzw. *trickle-down effect*,
- ✓ żądania dotyczące danych z łańcucha wartości nie mogą przekraczać tego, co wprowadziłby dobrowolny standard VSME (uproszczone raportowanie dla MŚP).

Ograniczenie kosztów atestacji sprawozdawczości ESG:

- ✓ atestacja przez biegłych rewidentów docelowo będzie jedynie na poziomie ograniczonej pewności (ang. *limited assurance*), a nie wystarczającej pewności (ang. *reasonable assurance*).

Szczegółowe propozycje zmian ujętych w projekcie Omnibus I:

Kategoria przedsiębiorstwa	Zgodnie z obowiązującą CSRD	Propozycja *Stop the clock*	Propozycje merytoryczne
Duże JZP (> 1 000 pracowników)	„Fala pierwsza" raportowania od roku obrotowego 2024 zgodnie z ESRS	Kontynuacja raportowania	Raportowanie zgodnie ze zmienionymi ESRS
Duże JZP (500–1 000 pracowników)	*(brak wyodrębnionej fali w oryginale)*	Kontynuacja raportowania	Brak dalszego obowiązku raportowania. Żądania informacji o łańcuchu wartości nie mogą wykraczać poza to, co byłoby raportowane zgodnie ze zmienioną normą VSME
Duże przedsiębiorstwa > 1 000 pracowników	„Fala druga" raportowania od roku obrotowego 2025 zgodnie z ESRS	Raportowanie od roku obrotowego 2027	Raportowanie zgodnie ze zmienionymi ESRS od roku obrotowego 2027
Duże przedsiębiorstwa do 1 000 pracowników	„Fala druga" raportowania od roku obrotowego 2025 zgodnie z ESRS	Raportowanie od roku obrotowego 2027	Brak dalszego obowiązku raportowania. Żądania informacji o łańcuchu wartości nie mogą wykraczać poza to, co byłoby raportowane zgodnie ze zmienioną normą VSME
Notowane MŚP	„Fala trzecia" raportowania wg standardu LSME od roku obrotowego 2026, z opcją opt-out do 2028	Raportowanie od roku obrotowego 2028	Brak dalszego obowiązku raportowania. Żądania informacji o łańcuchu wartości nie mogą wykraczać poza to, co byłoby raportowane zgodnie ze zmienioną normą VSME
Jednostki dominujące spoza UE	Raportowanie na poziomie grupy według ESRS dla grup spoza UE (NESRS) od roku obrotowego 2028, jeśli: ✓ obrót w UE ≥ 150 mln EUR **i** co najmniej jeden z warunków: ○ spółka zależna w UE objęta wymogami ○ oddział w UE z obrotem > 40 mln EUR	Raportowanie od roku obrotowego 2028, jeśli spełnione kryteria	Raportowanie na poziomie grupy według NESRS od roku obrotowego 2028, jeśli: ✓ obrót w UE ≥ 450 mln EUR i co najmniej jeden z warunków: ○ duża spółka zależna w UE, ○ oddział w UE z obrotem > 50 mln EUR

Źródło: *https://kpmg.com/pl/pl/home/insights/2025/02/pakiet-omnibus.html*, [11.03.2025].

Ostateczne decyzje dotyczące wdrożenia wskazanych zmian będą zależeć od dalszego przebiegu unijnego procesu legislacyjnego, w tym ewentualnych poprawek oraz zatwierdzenia przez Radę UE i Parlament Europejski. Zmiany te będą wymagały również implementacji do krajowego porządku prawnego[8].

[8] https://www.gov.pl/web/finanse/komisja-europejska-oglosila-pierwszy-pakiet-uproszczen-omnibus, [11.03.2025].

3.12. Wycofanie projektu dyrektywy Green Claims

Komisja Europejska w czerwcu 2025 roku wycofała projekt dyrektywy Green Claims, która miała być kluczowym narzędziem walki z greenwashingiem. To precedensowa decyzja, która może zmienić przyszłość europejskiej polityki klimatycznej[9]. Dyrektywa miała wprowadzić jednolite standardy weryfikacji ekologicznych deklaracji firm w całej UE, eliminując wprowadzające w błąd hasła marketingowe typu „przyjazny środowisku" czy „neutralny klimatycznie". Projekt dyrektywy w sprawie oświadczeń środowiskowych powstał w marcu 2023 r. jako odpowiedź na alarmujące dane Komisji Europejskiej. Badania UE wykazały, że 53,3 proc. zielonych deklaracji było niejasnych lub wprowadzających w błąd, a 40 proc. było całkowicie bezpodstawnych. Problem dotyczył powszechnych haseł reklamowych bez pokrycia w rzeczywistych działaniach firm. Dyrektywa miała wprowadzić obowiązkową weryfikację przez akredytowanych ekspertów każdego oświadczenia środowiskowego przed jego publikacją. Firmy musiałyby przedstawić konkretne dane i certyfikaty potwierdzające deklarowane właściwości ekologiczne swoich produktów. Dodatkowo zakazano by używania ogólnikowych zwrotów typu „eco" czy „zielony" bez solidnego uzasadnienia naukowego. Kluczowym elementem była reprezentatywność dla całego cyklu życia produktu. Oznaczało to, że firma nie mogłaby chwalić się ekologicznością opakowania, jeśli sam produkt znacząco szkodzi środowisku. System miał też uporządkować chaos prywatnych eco-certyfikatów, dopuszczając tylko te spełniające rygorystyczne kryteria jakości i niezależności.

Decyzja o wycofaniu padła po silnej presji ze strony Europejskiej Partii Ludowej (EPL) – największej frakcji w Parlamencie Europejskim. W oficjalnym liście z 19 czerwca 2025 r. europosłowie EPL zagrozili, że nie poprą przyjęcia dyrektywy, argumentując jej nadmierną biurokratyzację i wysokie koszty dla przedsiębiorstw. EPL krytykowała brak rzetelnej analizy kosztów i korzyści oraz bezprecedensowy wymóg uprzedniej weryfikacji każdego ekologicznego oświadczenia. Zdaniem frakcji, procedura „pre-approval" była niepraktyczna na jednolitym rynku i mogła szczególnie obciążyć małe i średnie przedsiębiorstwa dodatkowymi formalnościami administracyjnymi. Komisja stanęła przed dylematem: forsować projekt ryzykując jego odrzucenie przez własną partię polityczną, czy ustąpić dla zachowania jedności. Ostatecznie, zaledwie jeden dzień roboczy przed planowanymi negocjacjami finalnymi, rzecznik Komisji potwierdził wycofanie

[9] Za: www.akademiaesg.pl (dostęp 23.06.2025)

wniosku. To niezwykle rzadka sytuacja – Komisja wycofuje projekty tylko przy braku widoków na kompromis.

Wycofanie dyrektywy oznacza powrót do rozdrobnionych regulacji krajowych zamiast jednolitego systemu unijnego. Skala problemu pozostaje nierozwiązana. Bez zunifikowanych przepisów UE konsumenci w różnych krajach będą mieli różny poziom ochrony przed wprowadzającymi w błąd praktykami marketingowymi. Przedsiębiorstwa uczciwie inwestujące w zrównoważony rozwój nadal będą konkurować z tymi, które przypisują sobie „zielone" zasługi bez faktycznych działań na rzecz środowiska. Organizacje prośrodowiskowe ostrzegają, że greenwashing podkopuje zieloną transformację, uniemożliwiając konsumentom świadome wybory. Alice Bah Kuhnke z Zielonych/EFA komentowała, że wycofanie stworzy „niewiarygodnie niebezpieczny precedens" dla podejścia Komisji do realizacji Zielonego Ładu. Dobrym przykładem jest tutaj rynek dobrowolnych offsetów węglowych, który pozostanie w regulacyjnej próżni. Firmy odpowiedzialne mogą stosować rygorystyczne standardy, ale te mniej rzetelne wciąż mają pole do marketingowego nadużywania koncepcji neutralności klimatycznej bez jednolitych ram weryfikacji. Dyrektywa o wzmocnieniu pozycji konsumentów (UE 2024/825) wchodzi w życie z końcem 2026 r. i wprowadza bezpośrednie zakazy najbardziej oczywistych praktyk wprowadzających w błąd. Nowe przepisy konsumenckie zakazują ogólnikowych twierdzeń ekologicznych bez konkretnych dowodów oraz używania prywatnych „eko-znaków" bez niezależnego systemu certyfikacji. Szczególnie istotny jest zakaz deklarowania neutralności klimatycznej produktów wyłącznie na podstawie kompensacji emisji – koniec z reklamowaniem wody butelkowanej jako „neutralnej klimatycznie".

Rozporządzenie o ekoprojektowaniu (ESPR) wprowadzi cyfrowe paszporty produktów z danymi o śladzie węglowym, składzie i możliwościach recyklingu. System ten zapewni wysoką transparentność i ograniczy pole do nieuzasadnionych haseł marketingowych – każdy będzie mógł zweryfikować deklaracje firmy w oficjalnych bazach danych.

Wycofanie Green Claims wpisuje się w szerszy trend osłabiania Zielonego Ładu. Pakiet Omnibus z lutego 2025 r. znacząco upraszcza wymogi raportowania zrównoważoności, usuwając około 80 proc. firm z zakresu CSRD. Tylko największe przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 1000 pracowników pozostaną objęte pełnymi przepisami. Ponad 1800 naukowców z całej Europy wydało apel o zatrzymanie wycofywania się z europejskiego Zielonego Ładu. Ostrzegali, że osłabianie ambicji klimatycznych podważa zobowiązania środowiskowe i wysyła niepokojący sygnał na całym

świecie o zmniejszeniu europejskiego przywództwa w walce ze zmianami klimatu. Fragmentacja podejść krajowych może prowadzić do różnych standardów w poszczególnych państwach członkowskich. Dania już implementowała znaczną część przepisów Green Claims do swojego prawa, a Francja zakazała używania hasła „neutralny węglowo" bez szczegółowego uzasadnienia. Dla firm transgranicznych oznacza to większą niepewność regulacyjną. UE pozostaje formalnie zobowiązana do realizacji najbardziej ambitnych celów klimatycznych. Kierunek polityki i presja na dekarbonizację gospodarki nie uległy zmianie, ale skuteczność działań może zostać osłabiona przez brak jednolitych narzędzi egzekwowania przejrzystości w komunikacji środowiskowej firm.

3.13. Cele unijnego prawa o klimacie na 2040 rok

Komisja Europejska dokonuje ciągłych zmian prawnych. Zaproponowała w dniu 2 lipca 2025 roku zmianę unijnego prawa o klimacie, ustanawiając unijny cel klimatyczny na 2040 r. polegający na redukcji emisji gazów cieplarnianych netto o 90 proc. w porównaniu z poziomami z 1990 r., zgodnie z wytycznymi politycznymi Komisji na lata 2024–2029. Da to pewność inwestorom, wesprze innowacje, wzmocni wiodącą pozycję naszych przedsiębiorstw w przemyśle i zwiększy bezpieczeństwo energetyczne Europy. Najnowsze badanie Eurobarometr wykazało silne poparcie obywateli dla działań UE w dziedzinie klimatu, dając solidny mandat do kontynuowania unijnego programu czystej transformacji. UE jest na dobrej drodze do osiągnięcia naszego celu na 2030 r. wynoszącego 55 proc. Wniosek opiera się na istniejącym prawnie wiążącym celu UE, jakim jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 proc. do 2030 r., i określa bardziej pragmatyczny i elastyczny sposób osiągnięcia tego celu z myślą o dekarbonizacji gospodarki europejskiej do 2050 r.

Zgodnie z Kompasem konkurencyjności dla UE, Paktem dla czystego przemysłu i Planem działania na rzecz przystępnej cenowo energii proponowany cel klimatyczny na 2040 r. w pełni uwzględnia obecny krajobraz gospodarczy, geopolityczny i w zakresie bezpieczeństwa oraz zapewnia inwestorom i przedsiębiorstwom przewidywalność i stabilność, których potrzebują w procesie transformacji UE w kierunku czystej energii. Zachowując kurs dekarbonizacji, UE będzie stymulować inwestycje w innowacje, tworzyć więcej miejsc pracy i promować wzrost gospodarczy, zwiększać naszą odporność na skutki zmiany klimatu i stawać się bardziej niezależna energetycznie.

Wniosek opiera się na dogłębnej ocenie skutków i doradztwie Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu oraz Europejskiego Naukowego Komitetu Doradczego ds. Zmiany Klimatu. Jego przyjęcie jest wynikiem znacznego zaangażowania państw członkowskich, Parlamentu Europejskiego, zainteresowanych stron, społeczeństwa obywatelskiego i obywateli, zainicjowanego zaleceniem Komisji w sprawie tego celu w lutym 2024 r.

Na podstawie tych konsultacji we wniosku określono sposób osiągnięcia celu na 2040 r. w inny sposób niż to czyniono w przeszłości. Jednym z głównych elementów jest elastyczność, którą Komisja rozważy przy opracowywaniu przyszłych instrumentów ustawodawczych, aby osiągnąć cel klimatyczny na 2040 r. Obejmuje ona ograniczoną rolę wysokiej jakości międzynarodowych jednostek emisji począwszy od 2036 r., wykorzystanie krajowego trwałego pochłaniania w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) oraz większą elastyczność między sektorami, aby pomóc w osiągnięciu celów w sposób racjonalny pod względem kosztów i sprawiedliwy społecznie. Konkretnie rzecz ujmując, elastyczność ta mogłoby zapewnić państwu członkowskiemu możliwość zrekompensowania emisji z trudnego sektora użytkowania gruntów nadwyżką w zakresie redukcji emisji z odpadów i transportu.

We wniosku Komisji podkreślono znaczenie przyspieszenia i wzmocnienia odpowiednich warunków podstawowych w celu wsparcia tego celu 90 proc. Obejmują one konkurencyjny przemysł europejski, sprawiedliwą transformację, która nie pozostawia nikogo w tyle, oraz równe warunki działania z naszymi partnerami międzynarodowymi.

Ponadto określono jasne ramy dla naszych przepisów dotyczących klimatu i energii po 2030 r. Uwzględnione zostaną uwarunkowania krajowe. Zasadą przewodnią będzie opłacalność, prostota i efektywność, a także zapewnienie neutralności technologicznej i sprawiedliwej transformacji dla wszystkich.

Komisja opublikowała także komunikat w sprawie realizacji pierwszych wniosków dotyczących Paktu dla czystego przemysłu, zaledwie kilka miesięcy po jego przedstawieniu. Ponieważ Kompas konkurencyjności dla UE idzie w parze z dekarbonizacją, jego wdrożenie ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celu klimatycznego na 2040 r. Komunikat zawiera przegląd pierwszej fali zrealizowanych działań, poczynionych postępów i pozostałych środków, które mają zostać podjęte.

Jednym z kluczowych rezultatów są przyjęte ramy pomocy państwa na potrzeby Paktu dla czystego przemysłu w celu dalszego wspierania inwestycji w przejście na czystą energię.

Uzgodniono również uproszczenie mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO2 (CBAM), zapewniając zwolnienia 90 proc. importerów, ograniczając tym samym biurokrację i zapewniając sprawne wdrożenie. Uproszczenie to jest pierwszym krokiem przed bardziej ogólnym przeglądem CBAM pod koniec roku 2025, któremu towarzyszą wnioski ustawodawcze mające na celu wzmocnienie mechanizmu. W komunikacie przedstawiono wyniki analizy Komisji dotyczącej sposobów zapewnienia rozwiązania problemu ucieczki emisji w wywozie.

W uzupełnieniu ram pomocy państwa i dzisiejszego komunikatu Komisja wydała również zalecenie w sprawie zachęt podatkowych mających na celu zachęcanie do inwestycji w czyste technologie i dekarbonizację przemysłu za pomocą środków takich jak przyspieszona amortyzacja i ulgi podatkowe. Przedstawiła również zalecenia i wytyczne dotyczące optymalizacji stosowania nowych unijnych przepisów dotyczących odnawialnych źródeł energii mających na celu rozszerzenie odnawialnych źródeł energii i obniżenie kosztów energii.

Wśród działań, które pomogą w realizacji Paktu dla czystego przemysłu, znajdują się środki dotyczące przystępnej cenowo energii w celu zwiększenia produkcji komponentów sieci i wsparcia umów zakupu energii elektrycznej, projekt pilotażowy przyszłego Banku Dekarbonizacji Przemysłu Przemysłowego, przyszły plan działania na rzecz przemysłu chemicznego oraz dialogi sektorowe z zainteresowanymi stronami. Oczekuje się, że jeszcze w tym miesiącu wnioski dotyczące kolejnych wieloletnich ram finansowych określą również, w jaki sposób przyszły budżet UE będzie wspierał czystą transformację.

Dzięki zaproponowanemu celowi 90 proc. UE wysyła również sygnał do społeczności światowej, że utrzyma kurs w zakresie zmiany klimatu, wywiąże się z porozumienia paryskiego i będzie nadal współpracować z krajami partnerskimi w celu ograniczenia globalnych emisji. Przed konferencją ONZ w sprawie zmiany klimatu (COP30) w Belém (Brazylia) Komisja będzie współpracować z prezydencją Rady w celu sfinalizowania komunikatu w sprawie ustalonego na poziomie krajowym wkładu UE. Wniosek Komisji ustanawiający cel klimatyczny na 2040 r. zostanie teraz przedłożony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie do dyskusji i przyjęcia w ramach zwykłej procedury ustawodawczej.

Przyszły uzgodniony cel klimatyczny UE posłuży również za punkt odniesienia dla ram polityki UE na okres po 2030 r., które zostaną opracowane w późniejszym okresie.

Europejskie prawo o klimacie, które weszło w życie w lipcu 2021 r., za pomocą przepisów zobowiązuje UE do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. oraz zawiera cel pośredni, który polega na zmniejszeniu do 2030 r. emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 proc. w porównaniu z poziomami z 1990 r. Aby osiągnąć uzgodnione cele w zakresie dekarbonizacji, UE przyjęła od tego czasu pakiet legislacyjny na 2030 r. znany jako „Gotowi na 55", a jego wdrażanie przez państwa członkowskie UE – niezbędne do osiągnięcia celów do 2040 r. – jest w toku. Przeprowadzona przez Komisję ocena krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu, przedstawiona 28 maja, wykazała, że UE wspólnie zamyka cel klimatyczny na 2030 r. zakładający redukcję emisji gazów cieplarnianych o 55 proc.[10]

[10] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_25_1687

4. Podstawy teoretyczne i definicyjne ESG

Zrównoważony rozwój w kontekście ESG obejmuje nie tylko definicje i kluczowe pojęcia, ale także ich zastosowanie w praktyce biznesowej. W kolejnych podrozdziałach omówiono jego filary, ich znaczenie oraz pojawiające się powiązania z celami zrównoważonego rozwoju. Zrozumienie tych aspektów stanowi fundament dla efektywnego wdrażania strategii ESG w sektorze hotelarskim, co ma kluczowe znaczenie w obliczu rosnących wymagań regulacyjnych i oczekiwań społecznych.

ESG „wyrosło" z CSR („Corporate Social Responsibility", czyli społecznej odpowiedzialności biznesu). CSR dokładnie definiuje Norma ISO 26 000, według której jest to wpływ podejmowanych przez organizacje działań poprzez przejrzyste i etyczne zachowanie w siedmiu obszarach: ładu organizacyjnego, praw człowieka, praktyk z zakresu pracy, środowiska, uczciwych praktyk operacyjnych, zagadnień konsumenckich, zaangażowania społecznego i rozwoju społeczności lokalnej (Pawlikowska i in. 2024). Przy czym działalność CSR ma charakter dobrowolnymi nie podlega obowiązkowi raportowanie. Obserwuje się również zjawisko nadmiernego wykorzystywania zasad CSR dla budowy wizerunku firmowego lub osobistego.

4.1 ESG – pojęcia, definicja, filary i znaczenie

ESG (Environmental, Social, Governance) to koncepcja charakteryzująca trzy główne filary zrównoważonego rozwoju: **środowiskowy, społeczny i ład korporacyjny**. Te filary definiują ramy oceny wpływu działalności przedsiębiorstw na środowisko, społeczeństwo i strukturę zarządzania, integrując je z decyzjami operacyjnymi i strategicznymi. Dzięki tej integracji przedsiębiorstwa mają możliwość lepszego zarządzania ryzykiem i adaptacji do zmian, co jednocześnie zwiększa ich transparentność i porównywalność na rynku. Wprowadzenie ESG jako elementu zarządzania przedsiębiorstwem pozwala na lepsze reagowanie na globalne wyzwania, takie jak zmiany klimatyczne czy nierówności społeczne, umożliwiając jednocześnie poprawę relacji z interesariuszami. Filary te uzupełniają się nawzajem i synergicznie działają w celu wspierania zrównoważonego rozwoju.

Rysunek 5. Cele zrównoważonego rozwoju w podziale na 3 filary
Źródło: http://www.un.org/sustainabledevelopment/news/communications-material/, [dostęp: 21.02.2025].

Środowiskowy filar obejmuje kwestie emisji gazów cieplarnianych, zużycia zasobów naturalnych oraz ochrony bioróżnorodności. Filar społeczny koncentruje się na takich kwestiach jak prawa pracownicze, różnorodność, a także wpływ na lokalne społeczności, co z kolei poprawia wizerunek. Ład korporacyjny obejmuje natomiast przejrzystość, etykę biznesową oraz przeciwdziałanie korupcji, wspierając budowę długoterminowej stabilności operacyjnej. Wszystkie te aspekty razem pozwalają na efektywną realizację celów zrównoważonego rozwoju.

Tabela 4. Tematyka trzech filarów zrównoważonego rozwoju

E **Filar 1. Środowiskowy**	**S** **Filar 2. Społeczny**	**G** **Filar 3. Zarządzania**
Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do zmian klimatu	Warunki pracy	Ład korporacyjny
Emisja gazów cieplarnianych	Zarządzanie ludźmi	Kultura korporacyjna i odpowiedzialne postępowanie
Efektywność energetyczna	Relacje pracownicze	Cechy Zarządu: skład, różnorodność, odpowiedzialność
Efektywność materiałowa	Zdrowie i bezpieczeństwo	Przejrzystość w ujawnianiu informacji
Niedobór wody	Różnorodność i Inkluzywność	Relacje z dostawcami
Wpływ na bioróżnorodność i ekosystemy	Dyskryminacja	Wynagrodzenie wszystkich szczebli
Gospodarka odpadami	Prawa człowieka	Bezpieczeństwo danych

Ryzyka związane z klimatem	Praca dzieci i praca przymusowa	Kodeksy postępowania
Zanieczyszczenie środowiska	Relacje z interesariuszami	Etyka biznesu
Zanieczyszczenie powietrza	Rozwój i szkolenia	Odpowiedzialne podatki
Gospodarka zasobami i surowcami	Atmosfera w firmie	Polityka antykorupcyjna
Gospodarka o obiegu zamkniętym	Wpływ na społeczności	
Recykling	Wpływ na konsumentów i użytkowników końcowych	

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: Pawlikowska i in. (2024); Przewodnik po ESG dla MŚP, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polskie Stowarzyszenie ESG i Łukasiewicz – Instytut Innowacji i Technologii.

Znaczenie ESG wzrasta w obliczu globalnych wyzwań, takich jak zmiany klimatyczne. Współczesne przedsiębiorstwa, w tym hotele, muszą zmniejszać emisje CO_2, zwiększać efektywność energetyczną i angażować się w odpowiedzialne praktyki zarządcze. Implementacja działań zgodnych z ESG pozytywnie wpływa na dostęp przedsiębiorstw do kapitału, ponieważ inwestorzy i rynki finansowe zwracają coraz większą uwagę na wyniki ESG.

Dodatkowo koncepcja jest także odpowiedzią na rosnące oczekiwania konsumentów i inwestorów. Klienci coraz częściej wybierają podmioty, które prowadzą działania proekologiczne oraz społecznie odpowiedzialne. Hotele wdrażające takie działania mogą liczyć na większą lojalność konsumentów i lepszy odbiór ich marki na rynku turystycznym (Katafygiotou i in., 2024). Jednocześnie wdrożenie ESG pozwala przedsiębiorstwom na optymalizację działań operacyjnych, takich jak zarządzanie odpadami, minimalizacja zużycia zasobów czy promowanie lokalnych dostawców, co wspiera zrównoważone praktyki (Papallou i in., 2024). W rezultacie nie tylko zmniejsza ryzyko związane z brakiem zgodności z regulacjami, ale również poprawia swoją pozycję na rynku.

Istotnym elementem jest podejście oparte na podwójnej istotności, które uwzględnia zarówno wpływ działalności przedsiębiorstw na środowisko i społeczeństwo, jak i znaczenie finansowe związane z zarządzaniem tymi działaniami (szerzej opisane poniżej). Uwzględnienie obu wymiarów jest kluczowe dla budowy wiarygodności na rynku finansowym oraz wzrostu wartości przedsiębiorstw w oczach inwestorów. Niemniej jednak wdrożenie zasad podwójnej istotności wymaga inwestycji w technologie cyfrowe i automatyzację procesów raportowania.

ESG ewoluuje w odpowiedzi na zmieniające się oczekiwania rynkowe oraz rosnące

zainteresowanie społeczeństwa aspektami zrównoważonego rozwoju. Globalne inicjatywy, takie jak Agenda 2030 czy Zielony Ład, znacząco wpływają na strategie przedsiębiorstw, w tym sektora hotelarskiego. Jednocześnie wzrasta presja ze strony inwestorów, aby wprowadzać transparentne procesy raportowania oraz inwestować w technologie wspierające wdrażanie zrównoważonego rozwoju.

4.2 ESG a zrównoważony rozwój – powiązania, różnice i obszary wrażliwe

ESG oraz zrównoważony rozwój są często omawiane w kontekście ich wspólnych wartości, takich jak ochrona środowiska, odpowiedzialność społeczna i zrównoważona gospodarka. Mimo zbieżności celów, obie koncepcje różnią się zakresem i sposobem wdrażania. ESG definiuje ramy raportowania i mierzenia działań przedsiębiorstw w trzech kluczowych obszarach: środowiskowym, społecznym i ładu korporacyjnego, podczas gdy zrównoważony rozwój ma szerszy wymiar, obejmujący globalne cele i inicjatywy, takie jak Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ. ESG koncentruje się na systematycznym i operacyjnym podejściu, umożliwiając przedsiębiorstwom ocenę i raportowanie swoich działań w sposób przejrzysty i porównywalny. Dzięki temu przedsiębiorstwa, w tym hotele, mogą dokładniej mierzyć swoje osiągnięcia w zakresie ochrony środowiska i odpowiedzialności społecznej, co stanowi kluczowy aspekt w budowaniu ich wizerunku oraz relacji z inwestorami.

Zrównoważony rozwój oparty jest na długoterminowych celach globalnych, takich jak eliminacja ubóstwa, ochrona bioróżnorodności czy promowanie dobrobytu społecznego. Skupia się bardziej na szerszych efektach działań wspierających realizację Agendy 2030, bez konieczności precyzyjnego powiązania ich z wynikami finansowymi. Natomiast ESG dostarcza przedsiębiorstwom szczegółowych narzędzi do realizacji tych celów w sposób mierzalny i zintegrowany z ich strategiami operacyjnymi. Podejście operacyjne pozwala na dokładne monitorowanie parametrów, takich jak emisje gazów cieplarnianych czy zużycie zasobów naturalnych. Jednocześnie zrównoważony rozwój nakłada na przedsiębiorstwa obowiązek przyjęcia bardziej holistycznego i interdyscyplinarnego podejścia, integrując inicjatywy lokalne z globalnymi strategiami, co może okazać się wyzwaniem, zwłaszcza dla małych przedsiębiorstw.

Jednym z kluczowych obszarów wrażliwych jest emisja gazów cieplarnianych. Regulacje Zielonego Ładu, takie jak redukcja emisji CO_2 o 55% do 2030 roku, wyznaczają standardy odpowiedzialności środowiskowej, które muszą zostać spełnione przez sektor hotelarski.

Zarządzanie zasobami wodnymi i gospodarka odpadami to kolejne istotne aspekty, które wymagają kompleksowego podejścia do monitorowania i optymalizacji procesów operacyjnych.

Dodatkowo, w kontekście filaru społecznego, rosnące znaczenie różnorodności i inkluzywności przyczynia się do poprawy wyników operacyjnych oraz wzrostu zaangażowania pracowników i klientów. Nowe regulacje, takie jak ESRS, wymagają szczegółowego monitorowania praw pracowniczych oraz wdrażania polityk promujących różnorodność, co może być wyzwaniem.

Pomijanie aspektów ESG może także doprowadzić do pozwów przeciwko firmom, nie wspominając już o istotnym ryzyku wizerunkowym i finansowym. Nie można także wykluczyć pociągnięcia do odpowiedzialności osób z kadry zarządzającej za brak realizacji określonych obowiązków z obszaru ESG (Nalbert i in., 2024).

4.3 Rozwój koncepcji ESG w kontekście globalnych wyzwań

Koncepcja ESG rozwija się w odpowiedzi na globalne wyzwania, takie jak zmiany klimatyczne, rosnące oczekiwania społeczne oraz presja inwestorów na zrównoważone praktyki biznesowe. Wprowadzenie dyrektywy CSRD, która zastępuje NFRD, znacząco zwiększyło zakres obowiązków raportowych dla przedsiębiorstw, w tym hoteli, wymagając kompleksowego ujmowania danych dotyczących wpływu ich działalności na środowisko i społeczeństwo. Taki wymóg stwarza konieczność bardziej szczegółowego monitorowania działań operacyjnych, koncentrując się na pomiarze zarówno efektów środowiskowych, jak i społecznych, zgodnie z wymogami podwójnej istotności. Kluczowe wyzwanie stanowi integracja wymagań raportowych z dotychczasowymi procesami operacyjnymi, co wymaga znacznych inwestycji w technologie i szkolenia dla personelu.

Zmiany klimatyczne, będące jednym z największych globalnych zagrożeń współczesności, znacząco wpływają na działania sektora hotelarskiego. Hotele są zmuszone do wdrażania strategii dekarbonizacji i optymalizacji zużycia zasobów, aby spełnić wymogi Zielonego Ładu oraz pakietu Fit for 55, które określają konkretne cele redukcji emisji dwutlenku węgla. Inwestycje w odnawialne źródła energii, takie jak instalacja paneli słonecznych czy systemy automatyzacji zużycia energii, stają się nieodzowną częścią transformacji sektora hotelarskiego (Kulińska-Sadłocha, 2022). Jednocześnie wymogi te wpływają na poprawę efektywności energetycznej infrastruktury, co może przyczynić się do długoterminowych korzyści finansowych i środowiskowych. Warto podkreślić, że wdrożenie takich działań wymaga zaangażowania zarówno menedżerów, jak

i pracowników na wszystkich poziomach, co wiąże się z koniecznością wprowadzenia kompleksowych programów edukacyjnych.

Rosnąca świadomość społeczna oraz oczekiwania klientów wymuszają na przedsiębiorstwach hotelarskich dostosowanie strategii operacyjnych do wymogów ESG. Konsumenci coraz częściej preferują obiekty angażujące się w działania zrównoważone, takie jak eliminacja jednorazowych plastikowych produktów czy promowanie lokalnych dostawców. Hotele, które skutecznie wdrażają te praktyki, zyskują większą lojalność klientów oraz poprawiają swoje wyniki wizerunkowe. Niemniej jednak brak konsekwentnego wdrażania zasad ESG może prowadzić do ryzyka reputacyjnego, co znacząco wpłynie na postrzeganie hoteli przez klientów i inwestorów (Kulińska-Sadłocha, 2022).

Presja inwestorów na przejrzystość oraz wiarygodność raportów intensyfikuje konieczność dostosowania się przedsiębiorstw, w tym hoteli, do międzynarodowych standardów, takich jak ESRS i GRI. W tym kontekście technologia, w tym zautomatyzowane narzędzia generowania raportów opartych na sztucznej inteligencji, odgrywa kluczową rolę w poprawie efektywności raportowania oraz minimalizacji potencjalnego greenwashingu. Jednakże małe i średnie przedsiębiorstwa, które często nie dysponują wystarczającymi zasobami na implementację zaawansowanych systemów, stają przed znaczącymi wyzwaniami związanymi z wdrażaniem tych wymagań (Zabawa i Łosiewicz-Dniestrzańska, 2023).

Brak spójnych globalnych standardów ESG oraz różnice w lokalnych regulacjach utrudniają proces raportowania i porównywalność danych. Choć ESRS stanowi krok w kierunku harmonizacji, nadal istnieją różnice interpretacyjne pomiędzy regulacjami poszczególnych krajów członkowskich UE. Ta niespójność szczególnie utrudnia zarządzanie w kontekście międzynarodowym, co zmusza przedsiębiorstwa do adaptacji istniejących ram raportowych do lokalnych uwarunkowań.

Globalne wyzwania, takie jak ekstremalne zjawiska pogodowe i społeczne skutki zmian klimatycznych, mają bezpośredni wpływ na działalność operacyjną sektora hotelarskiego. W tym kontekście zarządzanie ryzykami jest szczególnie skomplikowane ze względu na brak wystarczających danych operacyjnych oraz utrudnienia w mierzeniu ich wpływu. Niemniej jednak współpraca z lokalnymi społecznościami oraz organizacjami może wspierać przedsiębiorstwa w zrównoważonym dostosowywaniu ich strategii do zmieniających się uwarunkowań (Kulińska-Sadłocha, 2022).

5. Europejskie Standardy Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju

Współczesne standardy sprawozdawczości mają kluczowe znaczenie dla realizacji zrównoważonego rozwoju, wpływając na transparentność działań i zapewniając zgodność z regulacjami europejskimi. Analiza standardów takich jak ESRS E, S i G pozwala na efektywne monitorowanie wpływu działalności na środowisko, społeczeństwo oraz zarządzanie.

Obecnie opublikowane ESRS mają charakter ogólny. Do 2026 r. zostaną opublikowane ESRS sektorowe, w tym dla małych i średnich przedsiębiorstw. EFRAG z inicjatywy organizacji SMEUnited oraz EBF (Europejskiej Federacji Bankowej) opracował dobrowolne wytyczne dla MŚP nienotowanych, które wprost nie są objęte zakresem dyrektywy CSRD, i nadał im roboczą uproszczoną nazwę: Voluntary ESRS (VSME ESRS). Ich konstrukcja różni się znacząco od struktury pełnych ESRS oraz uproszczonych ESRS dla notowanych MŚP. Projekt do konsultacji publicznych SR Board EFRAG-u został już zatwierdzony. Status tych wytycznych jest całkowicie dobrowolny i mają one zachęcać nienotowane MŚP do ujawniania kluczowych danych ESG m.in. na potrzeby banków, natomiast nie jest jeszcze przesądzone, w jakiej formie zostaną one formalnie wydane w UE, czy będą mieć rangę wytycznych KE (Pawlikowska i in., 2024). Standard ESRS 1 nie zawiera żadnych wskaźników – opisuje ogólne zasady posługiwania się standardami i ich strukturę oraz zasady tworzenia raportów. Zawiera zbiór wyjaśnień i definicji podstawowych pojęć. To także źródło ogólnych wymogów, jakie są oczekiwane od firm przy przygotowaniu i prezentowaniu danych dotyczących zrównoważonego rozwoju[11].

[11]Por. https://www.climateleadership.pl/pl/baza-wiedzy/wiedza-o-klimacie/esrs-1-zacznijmy-od-poczatku-czyli-od-ogolnych-zasad-poslugiwania-sie-standardami-i-ich-struktury, [dostęp:21.02.2025].

Rysunek 6. Status i zakres standardów ESRS

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: Wytyczne do raportowania ESG. Przewodnik dla spółek (2023). Steward Redqueen.

Oprócz standardów uniwersalnych (bazowych) **do połowy 2026 roku opracowane zostaną standardy branżowe (sektorowe). Szacuje się, że będzie ich około czterdziestu, w tym dwa poświęcone sektorowi „hospitality" (Food &Beverage Service, Hotels & Lodging[12]).**

Grupa sektora hotelarskiego obejmuje zapewnianie krótkoterminowego zakwaterowania dla gości i innych podróżnych oraz dostarczanie kompletnych posiłków i napojów nadających się do natychmiastowego spożycia. Sektor zakwaterowania składa się z przedsiębiorstw, które zapewniają noclegi, w tym hotele, motele, zajazdy i pola namiotowe, parki rekreacyjne i tereny dla przyczep kempingowych. Ilość i rodzaj dodatkowych usług świadczonych w ramach tej grupy sektorowej może się znacznie różnić. Sektor ten nie obejmuje zapewniania długoterminowego zakwaterowania jako głównych miejsc zamieszkania, które jest klasyfikowane w działalności związanej z nieruchomościami. Niektóre jednostki mogą zapewniać wyłącznie zakwaterowanie, podczas gdy inne zapewniają połączenie zakwaterowania, posiłków i/lub obiektów rekreacyjnych. Sektor usług gastronomicznych obejmuje działalność serwowania żywności i napojów zapewniającą kompletne posiłki lub napoje nadające się do natychmiastowego spożycia; czy to w tradycyjnych restauracjach, restauracjach samoobsługowych lub na wynos, w mobilnych usługach gastronomicznych, cateringu na imprezy i serwowaniu napojów. Żywność i napoje mogą być również serwowane w stałych lub tymczasowych stoiskach z miejscami siedzącymi lub bez nich. Decydujący jest fakt, że oferowane są posiłki nadające się do natychmiastowego spożycia, a nie rodzaj obiektu, który je zapewnia. Wykluczone jest: produkcja posiłków nienadających się do natychmiastowego spożycia lub nieplanowanych do natychmiastowego spożycia lub przygotowywanej żywności, która nie jest uważana za posiłek[13].

Oczekuje się, że wprowadzenie standardów branżowych obniży obciążenia spółek zobowiązanych do przygotowywania raportu zrównoważonego rozwoju – głównie dlatego, że pojawią się jasne wytyczne dla danych branż i będzie łatwiej spełnić wymogi wynikające z ESRS-ów. Dzisiaj firmy są zobowiązane do raportowania wszystkiego, niezależnie od sektora, w którym dana jednostka prowadzi działalność.

[12] W koncepcji z 2025 roku "Omnibus" EU deklaruje odstąpienie od standardów branżowych
[13] EFRAG SR TEG meeting 15 January 2024 Paper 05-06 EFRAG Secretariat: Sector environmental team.

5.1 ESRS E

Standard ESRS E koncentruje się na szczegółowym monitorowaniu i zarządzaniu wpływem działalności przedsiębiorstw na środowisko, wymagając od nich raportowania emisji gazów cieplarnianych, zużycia zasobów naturalnych oraz zarządzania odpadami.

Tabela 5. Zakresy tematyczne ESRS E

Tematyczne ESRS	Zakres tematyczny ESRS		
	Zakres	Podtemat	Mniejsze jednostki tematyczne
ESRS E1	Zmiana klimatu	✓ Przystosowanie się do zmiany klimatu ✓ Łagodzenie zmiany klimatu ✓ Energia	
ESRS E2	Zanieczyszczenie	✓ Zanieczyszczenie powietrza ✓ Zanieczyszczenie wody ✓ Zanieczyszczenie gleby ✓ Zanieczyszczenie organizmów żywych i zasobów żywnościowych ✓ Substancje potencjalnie niebezpieczne ✓ Substancje wzbudzające szczególnie duże obawy ✓ Mikrodrobiny plastiku	
ESRS E3	Woda i zasoby morskie	✓ Woda ✓ Zasoby morskie	✓ Zużycie wody ✓ Pobory wody ✓ Zrzuty wody ✓ Zrzuty wody do oceanów ✓ Wydobycie i wykorzystanie zasobów morskich
ESRS E4	Różnorodność biologiczna i ekosystemy	✓ Bezpośrednie czynniki oddziaływania na utratę bioróżnorodności	✓ Zmiana klimatu ✓ Zmiana sposobu użytkowania gruntów, zmiana sposobu użytkowania wód słodkich i mórz ✓ Bezpośrednia eksploatacja ✓ Inwazyjne gatunki obce ✓ Zanieczyszczenie ✓ Inne
		✓ Oddziaływanie na stan gatunków	✓ Wielkość populacji danego gatunku ✓ Zagrożenie globalnym wyginięciem gatunku

		✓ Oddziaływanie na zasięg i stan ekosystemów	✓ Degradacja gruntów ✓ Pustynnienie ✓ Uszczelnianie gleby
		✓ Oddziaływanie na usługi ekosystemowe i zależności od nich	
ESRS E5	Gospodarka o obiegu zamkniętym	✓ Wpływy zasobów, w tym wykorzystanie zasobów ✓ Wypływy zasobów związane z produktami i usługami ✓ Odpady	

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Kluczowym elementem tego standardu jest raportowanie emisji w zakresach 1, 2 oraz 3. Emisje w zakresie 1 dotyczą bezpośrednich emisji wynikających z działalności operacyjnej, takich jak spalanie paliw w kotłach grzewczych czy emisje pojazdów firmowych. Wymaga to od hoteli przeprowadzenia szczegółowych audytów środowiskowych, identyfikacji źródeł emisji oraz opracowania strategii ich redukcji. Emisje w zakresie 2 odnoszą się do emisji pośrednich związanych z zużyciem energii elektrycznej lub cieplnej. W tym zakresie hotele mogą inwestować w odnawialne źródła energii, takie jak instalacje fotowoltaiczne. Tylko 37 z 116 linii lotniczych zapewnia dobrowolną kompensację emisji dwutlenku węgla (Guix i in.2022).

Najtrudniejszym aspektem w raportowaniu pozostają emisje objęte zakresem 3, które obejmują dostawców oraz partnerów biznesowych w łańcuchu wartości. Ze względu na różnorodność partnerstw i podmiotów współpracujących, monitorowanie tych emisji wymaga zaawansowanych systemów, takich jak blockchain, które wspierają identyfikację oraz transparentność w łańcuchach dostaw (Liu i in., 2023). Implementacja takich technologii jest jednak kosztowna i stanowi wyzwanie szczególnie dla mniejszych przedsiębiorstw, które nie zawsze dysponują odpowiednimi zasobami czy wiedzą technologiczną.

Efektywne zarządzanie ryzykiem klimatycznym, które również należy do wymagań ESRS E, wymaga szczegółowej analizy potencjalnych zagrożeń wynikających ze zmian klimatycznych. W regionach podatnych na ekstremalne warunki pogodowe, takich jak huragany czy susze, hotele zmuszone są do opracowywania planów adaptacyjnych, co przekłada się na konieczność integracji analityki big data i technologii predykcyjnych w procesach decyzyjnych. Brak takiego podejścia może nie tylko skutkować zakłóceniami operacyjnymi, ale także zwiększonymi kosztami związanych z ubezpieczeniami i opłatami za energię czy wodę, co jednoznacznie wskazuje na

finansową istotność tego zagadnienia.

Ważny aspekt ESRS E stanowi zarządzanie zasobami naturalnymi, w tym wodą, którego szczególne znaczenie wynika z ograniczonej dostępności tego zasobu w wielu regionach. Hotele muszą wdrażać inteligentne systemy zarządzania wodą, które umożliwiają monitorowanie zużycia zasobów, identyfikację obszarów intensywnego wykorzystania oraz ograniczanie strat. Przykładami takich rozwiązań są czujniki i automatyczne systemy wykrywania wycieków, które redukują marnotrawstwo i wspierają wdrażanie strategii oszczędzania wody (Liu i in., 2023). Wdrażanie recyklingu wody szarej oraz technologie ograniczające zużycie wody w miejscach takich jak pralnie czy baseny może znacząco wpłynąć na poprawę efektywności operacyjnej.

Równie istotnym wymaganiem standardu ESRS E jest zarządzanie odpadami poprzez minimalizację ich generowania oraz promowanie recyklingu. Hotele eliminujące plastikowe produkty jednorazowego użytku, takie jak butelki czy opakowania, wspierają cele gospodarki o obiegu zamkniętym. Inicjatywy takie obejmują wdrażanie wielorazowych pojemników na kosmetyki lub zastępowanie plastiku szkłem i metalem, co wzmacnia wizerunek przedsiębiorstw jako odpowiedzialnych ekologicznie. Poprawa zarządzania odpadami wymaga też inwestycji w edukację pracowników i gości w zakresie segregacji odpadów, co zwiększa efektywność gospodarki odpadami.

Wdrożenie wymogów ESRS E wymaga inwestycji w infrastrukturę, edukację oraz technologie wspierające procesy raportowania i monitorowania środowiskowego. Zastosowanie AI, systemów automatyzacji czy zaawansowanych narzędzi analitycznych może znacząco zwiększyć dokładność zbieranych danych oraz poprawić jakość raportów, jednak ich wdrożenie pozostaje dużym obciążeniem finansowym (Liu i in., 2023). W kontekście harmonizacji standardów, transparentne prezentowanie danych środowiskowych wspiera budowanie zaufania interesariuszy oraz zwiększa porównywalność wyników między przedsiębiorstwami.

5.2 ESRS S

Standard ESRS S (Social) obejmuje wymagania dotyczące kwestii społecznych, takich jak różnorodność, inkluzywność, prawa człowieka, warunki pracy oraz wpływ na lokalne społeczności, co szczególnie istotne jest dla sektora hotelarskiego. Wdrażanie tych aspektów pozwala hotelom na budowanie strategii zarządzania zgodnych z zasadami ESG, jednocześnie spełniając rosnące wymagania inwestorów i klientów.

Tabela 6. Zakresy tematyczne ESRS S

Tematyczne ESRS	Kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem objęte zakresem tematycznych ESRS		
	Zakres	Podtemat	Mniejsze jednostki tematyczne
ESRS S1	Własni pracownicy	Warunki pracy	✓ Bezpieczeństwo zatrudnienia ✓ Czas pracy ✓ Odpowiednia płaca ✓ Dialog społeczny ✓ Wolność zrzeszania się, istnienie rad zakładowych oraz prawa pracowników do informacji, konsultacji i uczestnictwa ✓ Rokowania zbiorowe, w tym odsetek pracowników objętych układami zbiorowymi ✓ Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym ✓ Bezpieczeństwo i higiena pracy
		Równe traktowanie i równość szans dla wszystkich	✓ Równouprawnienie płci i równość wynagrodzeń za pracę o takiej samej wartości ✓ Szkolenia i rozwój umiejętności ✓ Zatrudnienie i integracja osób z niepełnosprawnościami ✓ Środki zapobiegania przemocy i nękaniu w miejscu pracy ✓ Różnorodność
		Inne prawa związane z pracą	✓ Praca dzieci ✓ Praca przymusowa ✓ Odpowiednie warunki mieszkaniowe ✓ Prywatność
ESRS S2	Pracownicy w łańcuchu wartości	Warunki pracy	✓ Bezpieczeństwo zatrudnienia ✓ Czas pracy ✓ Odpowiednia płaca ✓ Dialog społeczny ✓ Wolność zrzeszania się, w tym istnienie rad zakładowych ✓ Rokowania zbiorowe Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym ✓ Bezpieczeństwo i higiena pracy
		Równe traktowanie i równość szans dla wszystkich	✓ Równouprawnienie płci i równość wynagrodzeń za pracę o takiej samej wartości ✓ Szkolenia i rozwój umiejętności ✓ Zatrudnienie i integracja osób z niepełnosprawnościami ✓ Środki zapobiegania przemocy i nękaniu w miejscu pracy ✓ Różnorodność

		Inne prawa związane z pracą	✓ Praca dzieci ✓ Praca przymusowa ✓ Odpowiednie warunki mieszkaniowe ✓ Woda i warunki sanitarne ✓ Prywatność
ESRS S3	Dotknięte społeczności	Prawa gospodarcze, społeczne i kulturalne społeczności	✓ Odpowiednie warunki mieszkaniowe ✓ Odpowiednia żywność ✓ Woda i warunki sanitarne ✓ Oddziaływanie na grunty ✓ Oddziaływanie na bezpieczeństwo
		Prawa obywatelskie i polityczne społeczności	✓ Wolność wypowiedzi ✓ Wolność zgromadzania się ✓ Oddziaływanie na obrońców praw człowieka
		Prawa ludności rdzennej	✓ Wcześniejsza, dobrowolna i świadoma zgoda ✓ Samostanowienie ✓ Prawa kulturalne
ESRS S4	Konsumenci i użytkownicy końcowi	Oddziaływanie informacji na konsumentów lub użytkowników końcowych	✓ Prywatność ✓ Wolność wypowiedzi ✓ Dostęp do informacji (wysokiej jakości)
		Bezpieczeństwo osobiste konsumentów lub użytkowników końcowych	✓ Bezpieczeństwo i higiena pracy ✓ Bezpieczeństwo osoby ✓ Ochrona dzieci
		Włączenie społeczne konsumentów lub użytkowników końcowych	✓ Niedyskryminacja ✓ Dostęp do produktów i usług ✓ Odpowiedzialne praktyki marketingowe

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Kluczowym celem ESRS S jest transparentne raportowanie polityk społecznych, co umożliwia zwiększenie zaangażowania interesariuszy oraz podniesienie zaufania do działalności przedsiębiorstw. W sektorze hotelarskim odpowiednie wdrożenie tych wymogów pozwala na pozytywne oddziaływanie na lokalne społeczności, podniesienie zaangażowania pracowników oraz minimalizację ryzyka reputacyjnego związanego z brakiem zgodności z zasadami ESG (Rassokhina i in., 2022).

Kamil Maciąg, Dyrektor Centralnego Działu Sprzedaży i Marketingu Hotele Arche udzielając odpowiedzi w wywiadzie na pytanie: jak łączycie działalność hoteli ze wsparciem lokalnej społeczności w ramach ESG? Odpowiada…" *Dla nas bardzo ważne jest i środowisko*

i społeczna odpowiedzialność. Jednak nie budujemy biznesu w sztampowy sposób, czyli w oparciu o korporacyjne zasady modeli biznesowych. Naszymi najważniejszymi zasobami są ludzie, relacje i wartości. I to Goście i inwestorzy nas oceniają. Dlatego wychodzimy poza schematy i wspomnę tu, chociażby o Animatorach Społeczności, jakich zatrudniamy w hotelach. Analizują rynek pod kątem potrzeb lokalnych społeczności, mają wpływ na konstruowanie ofert dedykowanych mieszkańcom miast czy regionów. Ich zadaniem jest kreowanie pozytywnych emocji w przestrzeni działalności hotelu. I to widać w naszych przestrzeniach. Goście zauważają najmniejsze szczegóły, takie jak uśmiechnięty personel, domową atmosferę, stoisko z książkami księgarni Arche, czy wystawę przepięknej ceramiki …. Zupełnie inaczej niż standardowa hotelowa sztampa. Idziemy nawet krok dalej – otwieramy się na lokalnych mieszkańców, nie zamykamy się i odgradzamy, a wręcz dajemy im szansę na wspólne działanie. Dla nich organizujemy niecodzienne wydarzenia, jak spotkania z autorami książek, pikniki rodzinne, czy nawet dożynki"[14].

Wymagania ESRS S szczególnie podkreślają konieczność wdrażania polityk różnorodności i inkluzywności, które są fundamentem społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw. Dla hoteli, które zatrudniają pracowników o różnym pochodzeniu i kulturze, kluczowe jest promowanie równouprawnienia oraz zapewnienie równego traktowania wszystkich osób. Przykładem może być uwzględnianie inkluzywności etnicznej i płciowej w procesach rekrutacyjnych, co wspiera tworzenie bardziej innowacyjnych oraz zróżnicowanych zespołów o wyższej efektywności operacyjnej (Baltser i in., 2022). Organizowanie szkoleń zwiększających świadomość na temat różnorodności oraz praw człowieka dodatkowo wzmacnia zaangażowanie pracowników i buduje pozytywną kulturę organizacyjną, co przyczynia się do lepszej realizacji strategii ESG (Rassokhina i in., 2022).

W obszarze warunków pracy, standard ESRS S podkreśla znaczenie bezpieczeństwa i higieny pracy, które powinny być priorytetem dla hoteli. Inwestycje w programy edukacyjne dla pracowników, wdrażanie standardów BHP oraz regularne audyty w zakresie warunków pracy pozwalają redukować ryzyko wypadków i zwiększać satysfakcję zespołów. Takie działania nie tylko wspierają zgodność z wymogami CSRD, ale również wzmacniają wizerunek jako odpowiedzialnych pracodawców.

[14] Por. https://sitepoland.com/green-talks-2-zrownowazone-hotelarstwo-czy-polska-wizja-zmienila-sie-w-plan-doskonaly/, [dostęp 23.02.2025].

ESRS S wymaga również monitorowania wpływu działalności hoteli na lokalne społeczności, co obejmuje inicjatywy edukacyjne, charytatywne oraz działania wspierające ochronę dziedzictwa kulturowego. Przedsiębiorstwa hotelarskie mogą poprawiać jakość życia lokalnych społeczności poprzez współpracę z lokalnymi dostawcami, organizowanie szkoleń i wspieranie inicjatyw kulturalnych.

Jednym z ważnych wymogów ESRS S jest zarządzanie łańcuchami wartości w kontekście przestrzegania praw człowieka i zapewnienia odpowiednich warunków pracy przez dostawców i partnerów biznesowych hoteli. Monitorowanie działań poddostawców, w tym organizowanie audytów społecznych, pozwala ograniczyć ryzyko wystąpienia nieetycznych praktyk oraz naruszeń praw człowieka (Rassokhina i in., 2022). Dodatkowo, współpraca z lokalnymi dostawcami wspiera lokalne społeczności i promuje rozwój regionalny (Baltser i in., 2022).

Wdrażanie ESRS S wiąże się jednak z wyzwaniami, takimi jak brak jednolitych narzędzi raportowania czy trudności w integracji danych społecznych z systemami zarządzania ESG. Rozwiązaniem mogą być inwestycje w nowe technologie, w tym oprogramowania ERP (Enterprise Resource Planning oznaczające planowanie zasobów przedsiębiorstwa), które wspierają integrację danych zarządczych i społecznych, zapewniając zgodność z wymogami ESRS (Rassokhina i in., 2022). Jednocześnie konieczne są programy edukacyjne dla pracowników i kadry zarządzającej, które zwiększają świadomość zasad. Przestrzeganie zasad ESRS S pozwala na budowanie długoterminowej wartości dla interesariuszy, jednocześnie zwiększając konkurencyjność hoteli na rynku turystycznym. Standard ESRS S odgrywa kluczową rolę w promowaniu działań społecznych zgodnych z zasadami ESG, wspierając nie tylko rozwój lokalnych społeczności, ale także budowanie długoterminowej wartości biznesowej.

5.3 ESRS G

Standard ESRS G (Governance) jest kluczowym elementem zrównoważonego zarządzania, koncentrującym się na przejrzystości, odpowiedzialności zarządu, zarządzaniu ryzykiem oraz etyce biznesu. Wprowadzenie tego standardu wymaga kompleksowego raportowania procesów decyzyjnych i struktury zarządzania, co pozwala interesariuszom na lepszą ocenę skuteczności zarządzania ESG przez przedsiębiorstwa.

Tabela 7. Zakresy tematyczne ESRS G

Tematyczne	Kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem objęte zakresem tematycznych

ESRS	ESRS		
	Temat	Podtemat	Mniejsze jednostki tematyczne
ESRS G1	Prowadzenie działalności gospodarczej	✓ Kultura korporacyjna ✓ Ochrona sygnalistów ✓ Dobrostan zwierząt ✓ Zaangażowanie polityczne i działalność lobbingowa ✓ Zarządzanie stosunkami z dostawcami, w tym praktyki płatnicze	
		✓ Korupcja i przekupstwo	✓ Zapobieganie oraz wykrywanie, w tym szkolenie ✓ Incydenty

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Wymogi dotyczące przejrzystości w strukturze zarządzania oraz decyzji strategicznych nie tylko wspierają odpowiedzialność zarządu, ale również zwiększają spójność z celami ESG, zmniejszając ryzyko niezgodności z regulacjami prawnymi i redukując korupcję (EY, 2024). Integracja zarządzania w strategię firmy ma szczególne znaczenie w sektorze hotelarskim, gdzie istnieje wysokie ryzyko reputacyjne związane z brakiem zgodności z wymogami. Etyka biznesowa jako integralna część ESRS G, wymaga wdrożenia polityk przeciwdziałania korupcji i nieuczciwej konkurencji, co jest szczególnie istotne dla hoteli prowadzących działalność na międzynarodowych rynkach, gdzie różnice w regulacjach prawnych mogą stanowić wyzwanie (Schmuck, 2021).

Standard ESRS G wymaga również, aby odpowiedzialność za kwestie ESG była bezpośrednio przypisana zarządowi przedsiębiorstwa, co oznacza konieczność opracowania szczegółowych procedur wewnętrznych, takich jak wyznaczanie kluczowych wskaźników efektywności zgodnych. Angażowanie zarządu w strategie wspiera realizację koncepcji podwójnej istotności, która integruje zarówno finansowe, jak i środowiskowe oraz społeczne aspekty działalności.

Kolejnym wymaganiem ESRS G jest szczegółowe raportowanie polityk przeciwdziałania korupcji i łapownictwu, co wymaga wdrożenia skutecznych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz systemów zgłaszania nieprawidłowości. W sektorze hotelarskim, który działa w różnych regionach o odmiennych regulacjach, kluczowe jest dostosowanie procesów do lokalnych wymogów prawnych przy jednoczesnym zachowaniu zgodności z globalnymi standardami (Schmuck, 2021). Mechanizmy kontroli wewnętrznej, zgodne z wymogami ESRS G, pozwalają ograniczyć ryzyka prawne.

Relacje z interesariuszami odgrywają centralną rolę we wdrażaniu ESRS G, wymagając ujawniania procesów dialogu z różnorodnymi grupami, takimi jak pracownicy, partnerzy biznesowi czy lokalne społeczności. Relacje z partnerami biznesowymi umożliwiają wspólne wdrażanie zrównoważonych praktyk, takich jak korzystanie z lokalnych dostawców czy optymalizacja łańcucha wartości, co jest spójne z zasadami ESG. Pracownicy jako kluczowa grupa interesariuszy, wymagają wdrażania strategii różnorodności i inkluzywności, które pozytywnie wpływają na efektywność operacyjną, a dostosowanie działań do standardów ESRS S dodatkowo wspiera realizację wymogów ESRS G.

Zarządzanie ryzykiem w ramach ESRS G obejmuje również identyfikację i monitorowanie ryzyk. W sektorze hotelarskim, który funkcjonuje w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu, skuteczne zarządzanie ryzykiem wymaga opracowania strategii długoterminowych, wspierających neutralność klimatyczną. Sektor hotelarski musi integrować zarządzanie ryzykami z codziennymi operacjami, co można osiągnąć poprzez wdrożenie zaawansowanych technologii, takich jak zautomatyzowane narzędzia do raportowania danych. Identyfikacja ryzyk regulacyjnych, takich jak brak zgodności z dyrektywą CSRD, jest kluczowa dla promowania transparentności i budowy długofalowych relacji z inwestorami.

5.4 Wymiary podwójnej istotności

Kluczowym elementem standardów jest uwzględnienie dwóch wymiarów podwójnej istotności (double materiality assessment-DMA), czyli **istotności oddziaływania (wpływu) i istotności finansowej**, co pozwala na kompleksowe podejście do raportowania ESG (Krzysztofik i in., 2023) integrując wpływ działalności przedsiębiorstwa na środowisko i społeczeństwo z oceną konsekwencji finansowych tych działań. To analiza wpływu firmy na ludzi, a zarazem trendów społecznych i ekologicznych na jej kondycję finansową. Pozwala ona wdrażać zmiany w modelu biznesowym w sposób przemyślany, odpowiadający na realne wyzwania oraz oczekiwania interesariuszy.

Rysunek 7. Ocena kwestii zrównoważonego rozwoju
Źródło: opracowanie własne.

Istotność może być określana zarówno w kontekście rzeczywistych, jak i potencjalnych wpływów i ryzyka. Przedsiębiorstwo powinno określić, czy dany temat jest istotny z uwzględnieniem zarówno swojego wpływu na niego, jak i wpływu tematu na siebie.

Obie strony podwójnej istotności (wpływ na ludzi i środowisko oraz ryzyko finansowe) są ze sobą powiązane i powinny być uwzględniane w ocenie. Ocena istotności powinna być oparta na dowodach i rzetelnych informacjach z raportów wewnętrznych i zewnętrznych, operacyjnych działań oraz polityk związanych z zarządzaniem zrównoważonym rozwojem.

Priorytetyzacja kwestii może być stosowana w celach zarządzania, ale nie powinna prowadzić do wykluczenia istotnych kwestii w procesie raportowania[15]. Podejście to, wymagane w ramach dyrektywy CSRD, ma na celu zapewnienie kompleksowego obrazu strategii zrównoważonego rozwoju organizacji. Istotność oddziaływania koncentruje się na identyfikacji i redukcji negatywnego wpływu działalności przedsiębiorstwa na środowisko i społeczeństwo. Na przykład emisje gazów cieplarnianych, będące wynikiem działalności operacyjnej, muszą być szczegółowo raportowane, co jest zgodne z wymaganiami standardu ESRS E. Z kolei istotność finansowa analizuje długoterminowe konsekwencje ryzyk dla operacyjności przedsiębiorstwa, takie jak podwyższone koszty energii wynikające z dekarbonizacji (Rubinetti, 2023).

Uwzględnienie **istotności oddziaływania** w raportowaniu pozwala przedsiębiorstwom na precyzyjne monitorowanie zewnętrznego wpływu swojej działalności, co wzmacnia ich transparentność w oczach interesariuszy. Przykładowo, w hotelarstwie działania takie jak

[15] Por. https://wastebusters.pl/artykuly/podwojna-istotnosc-w-raportowaniu-esg/, [dostęp: 21.02.2025].

eliminowanie jednorazowych produktów plastikowych czy wdrażanie recyklingu odpowiadają na oczekiwania klientów i wspierają realizację globalnych celów zrównoważonego rozwoju.

Istotność finansowa skupia się przede wszystkim na analizie wpływu na zdolność przedsiębiorstwa do generowania wartości ekonomicznej. Przykłady implementacji działań takich jak raportowanie ROI dla inwestycji w zrównoważone technologie pokazują, że uwzględnienie istotności finansowej wspiera długoterminowe decyzje inwestycyjne interesariuszy. Wdrożenie podejścia podwójnej istotności napotyka jednak istotne wyzwania metodyczne, takie jak brak jednolitych standardów oceny czy różnorodność podejść stosowanych w raportach. Problemem jest również brak ujednoliconego systemu mierzenia długoterminowego wpływu działań na stabilność finansową, co prowadzi do trudności w porównywaniu wyników między przedsiębiorstwami.

Po przeprowadzeniu analizy podwójnej istotności można zidentyfikować tzw. IROs (impacts, risks, opportunities - wpływy, ryzyka i szanse). Przepisy nie narzucają metody, jaką zastosujemy, aby przeprowadzić analizę DMA. Można dokonać tego samemu lub skorzystać z dostępnych na rynku rozwiązań. Rekomenduje się formę wywiadów a nie kwestionariuszy ankiety.

Dla **oceny istotności oddziaływania (wpływu)** wytyczne EFRAG zawierają rekomendacje kolejnych kroków, zilustrowanych poniżej. Pierwszymi dwoma są: określenie definicji ocenianego tematu zrównoważonego rozwoju oraz ocena parametrów istotności wpływu tematu zrównoważonego rozwoju. Kolejnym krokiem jest ocena siłę wpływu mogąca przyjmować następującą skalę zilustrowaną punktowo: absolutny, wysoki, średni, niski, niewielki, bez wpływu. Kolejny krok powinien identyfikować zakresu wpływu w kategoriach: globalny/totalny, powszechny, średni, skoncentrowany, ograniczony, brak. Następnie należy określić możliwości naprawy wpływu, posiłkując się skalą: nieodwracalny, bardzo trudny do naprawienia lub długoterminowy, trudny do naprawienia lub średnioterminowy, możliwy do naprawienia przy wysiłku (czas i koszt), stosunkowo łatwy do naprawienia krótkoterminowy, bardzo łatwy do naprawienia.

W kolejnym kroku należy określić wstępną istotność wpływu analizowanego tematu, wykorzystując uzyskane powyżej wyniki jako sumę: skala wpływu + zakres wpływu + możliwość naprawy wpływu. Poziom wstępnej materialności wpływu może być krytyczny (wartość ≥ 12) jeżeli: wynik skali wpływu zostanie oceniony jako absolutny i/lub zakres wpływu jako globalny/całkowity

i/lub możliwość naprawy wpływu jako nieodwracalna. Wstępna istotność wpływu jest minimalny, gdy przyjmuje wartość < 5. W dalszej kolejności, uwzględniając wstępny wynik należy prognozować jak te wpływy mogą się rozwijać w przyszłości na poziomie ogólnym i sektorowym.

Ocena istotności finansowej prowadzona powinna być także w kilku krokach:

- ✓ Krok 1: Określenie definicji oceny istotności finansowej dla tematu zrównoważonego rozwoju.
- ✓ Krok 2: Identyfikacja Efektów Finansowych (rozpoznawanie pozytywnych lub negatywnych efektów finansowych, które nie są uwzględniane w tradycyjnych raportach finansowych).
- ✓ Krok 2A: Kontynuacja wykorzystywania zasobów (ocena zdolności przedsiębiorstwa do kontynuowania wykorzystywania zasobów (włączając pracowników), które są niezbędne w procesie biznesowym. W celu dokonania tej oceny, bierzemy pod uwagę szereg aspektów, w tym: ceny i marże, rynek zasobów i dostępność, degradacja i pozostały okres użyteczności zasobów oraz zdolność i koszty ich utrzymania lub odtworzenia, ograniczenia regulacyjne mogą wpływać na zdolność przedsiębiorstwa do korzystania z zasobów.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Kolejny etap to zależność od relacji (instytucje finansowe, łańcuch dostaw, klienci a następnie określenie Istotności finansowej tematu zrównoważonego rozwoju w przyjętej skali. Pełny opis postępowanie prezentuje przewodnik ESRS i różne publikacje[16].

5.5 Bariery wyboru standardów i mierników sprawozdawczości

Brak spójnych standardów raportowania stanowi jedną z kluczowych barier wyboru mierników ESG w sektorze usługowym. Rozproszenie różnorodnych standardów raportowania takich jak GRI (Global Reporting Initiative)[17], ISSB (International Sustainability Standards Board)[18] czy ESRS (Europejskie Standardy Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju) prowadzi do trudności w ich właściwym zrozumieniu i implementacji, co utrudnia porównywalność raportów ESG oraz może skutkować zróżnicowaną jakością tych raportów. Brak harmonizacji na poziomie globalnym wymusza stosowanie odmiennych ram raportowych w różnych jurysdykcjach, co zmniejsza przejrzystość działań przedsiębiorstw i komplikuje komunikację ze stronami zainteresowanymi. Przyjęcie międzynarodowych standardów umożliwia firmom porównywanie się z globalnymi

[16] Por. Walas i Ryba (2025); Raportowanie ESG - przewodnik po nowych obowiązkach przedsiębiorstw, C.H. Beck.
[17] Global Reporting Initiative (GRI) – międzynarodowa niezależna organizacja normalizacyjna z siedzibą w Amsterdamie. Dobrowolne raportowanie działań z zakresu zrównoważonego rozwoju wg metodologii GRI zostało przyjęte przez organizacje międzynarodowe, rządy krajów, małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), organizacje pozarządowe. Zgodnie z badaniem KPMG Survey of Sustainability Reporting z listopada 2024 r. wytyczne GRI są najpopularniejszymi standardami z zakresu zrównoważonego rozwoju.
[18] Powiernicy Fundacji IFRS ogłosili utworzenie Międzynarodowej Rady Standardów Zrównoważonego Rozwoju (ISSB) 3 listopada 2021 r. podczas COP26, w odpowiedzi na silne zapotrzebowanie rynku na jej utworzenie. ISSB opracowuje standardy, które doprowadzą do wysokiej jakości, kompleksowej globalnej bazy danych o ujawnieniach dotyczących zrównoważonego rozwoju, skoncentrowanych na potrzebach inwestorów i rynków finansowych.

rywalami, niemniej może prowadzić do pominięcia istotnych lokalnych uwarunkowań sektorowych, co ogranicza skuteczność wdrażanych polityk ESG. W przypadku branży hotelarskiej, składającej się z wielu lokalizacji działających w różnych środowiskach operacyjnych, integracja danych środowiskowych i społecznych stanowi wyzwanie wymagające zaawansowanych technologii. Rozproszenie danych wymaga wykorzystania oprogramowania umożliwiającego efektywne ich zbieranie i analizowanie, jednak brak takich narzędzi utrudnia proces raportowania i zwiększa koszty operacyjne.

Brak wiedzy i zrozumienia zasad ESG wśród kadry zarządzającej oraz pracowników sektora usługowego jest kolejną istotną przeszkodą. Niewystarczająca świadomość dotycząca aspektów ESG prowadzi do trudności w identyfikacji kluczowych mierników oraz wdrażaniu zasad podwójnej istotności, co ogranicza skuteczność działań. Niska wiedza w tym obszarze zwiększa również ryzyko błędów w raportowaniu oraz utrudnia pełne zrozumienie wpływu działalności na środowisko i społeczeństwo. Podejmowanie współpracy z instytucjami edukacyjnymi lub organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Global Sustainable Tourism Council, może być skuteczną strategią wspierającą rozwój kompetencji w sektorze. Wprowadzenie szkoleń i warsztatów dla pracowników dodatkowo poprawia jakość raportowania oraz zwiększa zaangażowanie w działania zrównoważone (Wszendybył-Skulska i Panasiuk, 2024).

Konieczność dostosowania mierników do specyficznych potrzeb i warunków przedsiębiorstw usługowych stanowi kolejne wyzwanie. W sektorze hotelarskim specyficzne wskaźniki, takie jak zarządzanie odpadami z gastronomii czy zużycie wody w regionach zagrożonych niedoborami, nie są w pełni uwzględnione w ogólnych standardach raportowania. Adaptacja standardów takich jak GRI do wymagań hotelarstwa wymaga dużych nakładów czasu i zaawansowanych zasobów analitycznych. Koszty związane z opracowaniem dedykowanych mierników mogą stanowić znaczące obciążenie finansowe, szczególnie dla małych hoteli, które mają ograniczone możliwości alokacji funduszy na tego typu działania.

Opór wewnętrzny i ograniczona dostępność narzędzi wspierających wybór i implementację mierników także ograniczają ich wdrożenie. Opór pracowników często wynika z obawy przed zwiększeniem obciążenia pracą oraz koniecznością przyswojenia nowych procedur, co wymaga zarządzania zmianą. Brak zintegrowanych systemów do analiz utrudnia podejmowanie decyzji i wprowadzenie innowacyjnych mierników, co dodatkowo zmniejsza efektywność wdrożenia ESG. Problemy te mogą być złagodzone poprzez programy edukacyjne dla pracowników na temat

korzyści wynikających z automatyzacji procesów. Dodatkowo, instytucje finansowe oraz fundusze unijne mogłyby odegrać kluczową rolę we wspieraniu wdrażania narzędzi, oferując przedsiębiorstwom pomoc finansową w procesie modernizacji. Koszty modernizacji systemów IT oraz edukacji pracowników w zakresie nowych standardów są wysokie, co znacząco ogranicza zdolności wdrożeniowe sektora hotelarskiego (Wszendybył-Skulska i Panasiuk, 2024). Certyfikaty, takie jak GSTC czy LEED, mimo wielu korzyści, pozostają kosztowne i mogą być zniechęcające dla mniejszych firm (Wszendybył-Skulska i Panasiuk, 2024). Wprowadzenie bardziej przystępnych cenowo rozwiązań raportowania, bazujących na standardach regionalnych, mogłoby znacząco zmniejszyć barierę kosztową i ułatwić wdrożenie zasad w sektorze usługowym (Raport, 2024).

6. Rekomendacje międzynarodowe i inicjatywy w obszarze turystyki zrównoważonej

Turystyka zrównoważona definiowana jest różnorodnie (por. Fedyk i in. 2025), a i jej mierniki wywołują dyskusję (Jak mierzyć, 2023). Szereg między narodowych organizacji turystycznych, począwszy od UNWTO, podejmuje inicjatywy nie tylko w zakresie promocji zrównoważonego rozwoju, ale również własnych propozycji narzędzi i wskaźników (Berbeka i in.,2024).

Nie zagłębiając się w polemiki, poniżej zestawiono kilka przykładów rekomendacji organizacji lub inicjatyw międzynarodowych. Ich analiza może dostarczyć praktycznych wskazówek, jak wpisać gospodarkę turystyczną w ogólną strategię osiągania celów zrównoważonego rozwoju.

6.1 Raport of Tourism Sustainability Group

Tourism Sustainability Group (TSG) to inicjatywa powołana przez Komisję Europejską w celu promowania zrównoważonego rozwoju turystyki w Europie. Raport TSG, zatytułowany „Action for More Sustainable European Tourism" (Działania na rzecz bardziej zrównoważonej turystyki europejskiej), został opublikowany w 2007 roku i stanowił kluczowy dokument strategiczny dotyczący przyszłości europejskiej turystyki. Przedstawia on wytyczne oraz rekomendacje dla sektora turystycznego, w kontekście dostosowania do globalnych wyzwań klimatycznych i zrównoważonego rozwoju.

Główne cele raportu TSG:

- ✓ Identyfikacja wyzwań – raport analizuje kluczowe problemy związane z wpływem turystyki na środowisko, gospodarkę i społeczeństwo, takie jak nadmierna eksploatacja zasobów, zanieczyszczenie czy sezonowość.
- ✓ Promowanie zasad zrównoważonego rozwoju – raport podkreśla znaczenie turystyki, która uwzględnia ochronę środowiska, potrzeby lokalnych społeczności oraz długoterminową rentowność sektora.
- ✓ Rekomendacje dla decydentów i branży turystycznej – raport przedstawia zestaw zaleceń dla rządów, przedsiębiorstw i organizacji turystycznych w zakresie wdrażania praktyk zrównoważonego rozwoju.
- ✓ Kluczowe obszary działania:
- ✓ Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko (np. poprzez efektywne zarządzanie zasobami wodnymi i energetycznymi, ograniczenie emisji CO_2).
- ✓ Wspieranie społeczności lokalnych (np. tworzenie miejsc pracy, angażowanie mieszkańców w rozwój turystyki).
- ✓ Podnoszenie jakości oferty turystycznej (np. edukacja turystów, promowanie ekologicznych form turystyki).

✓ Zarządzanie ruchem turystycznym (np. poprzez strategie zmniejszające skutki sezonowości i nadmiernej liczby turystów w popularnych miejscach).

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Raport TSG zwraca również uwagę na potrzebę rozwijania infrastruktury niskoemisyjnej, takiej jak wysokowydajne systemy zarządzania energią. Hotelarstwo jako sektor intensywnie korzystający z zasobów, musi zmierzyć się z wyzwaniem integracji takich rozwiązań, co stanowi istotny element realizacji celów neutralności klimatycznej. Inwestycje w tę infrastrukturę są nie tylko odpowiedzią na rosnące wymagania regulacyjne, ale także spełniają oczekiwania konsumentów, którzy coraz częściej preferują zrównoważone opcje podróży (European Commission, 2023).

Znaczącą rolę w realizacji zrównoważonych praktyk hotelarskich odgrywa współpraca z lokalnymi społecznościami. Raport podkreśla konieczność zaangażowania w działania środowiskowe, takie jak zalesianie, ochrona terenów naturalnych czy wspieranie inicjatyw lokalnych.

6.2 Global Sustainable Tourism Council

The Global Sustainable Tourism Council® (GSTC) jest organizacją non profit, zarejestrowaną w USA, która reprezentuje rządy krajowe i regiony, wiodące firmy turystyczne, hotele, touroperatorów, organizacje pozarządowe, osoby prywatne i społeczności dążące do osiągnięcia najlepszych praktyk w zrównoważonej turystyce. Jej działalność oparta jest na wolontariacie. Członkostwo jest otwarte dla wszystkich zainteresowanych. GSTC pełni kluczową rolę w definiowaniu kryteriów i standardów dla sektora turystycznego i hotelarskiego, które promują zrównoważony rozwój, obejmując aspekty środowiskowe, społeczne i ekonomiczne. Kryteria GSTC są ściśle zintegrowane z Celami Zrównoważonego Rozwoju ONZ i dostarczają szczegółowych wskaźników mierzalności działań, które umożliwiają hotelom ocenę kompatybilności ich działań z zasadami zrównoważonego rozwoju (Global Sustainable Tourism Council, 2016)[19]. Global Sustainable Tourism Council ustanawia i zarządza globalnymi standardami (kryteriami) zrównoważonego podróżowania i turystyki. Kryteria (weryfikowane co 3-5 lat) zostały opracowane i zrewidowane w z zgodzie z Kodeksem ustanawiania standardów ISEAL Alliance (Standard-Setting Code of the ISEAL Alliance), organu, który zapewnia wytyczne dotyczące

[19] Por. https://www.gstcouncil.org/, [dostęp: 20.02.2025].

opracowywania międzynarodowych standardów zrównoważonego rozwoju we wszystkich sektorach turystyki i stanowią podstawę akredytacji dla organów certyfikujących, które certyfikują hotele/zakwaterowanie, touroperatorów/dostawców transportu i destynacje jako posiadające zrównoważone polityki i praktyki. **GSTC nie certyfikuje bezpośrednio żadnych produktów ani usług, ale zapewnia program w celu akredytacji organów certyfikujących**.

Kryteria GSTC wskazują na to, co należy zrobić, a nie jak to zrobić lub czy cel został osiągnięty. Rolę tę pełnią wskaźniki wydajności oraz narzędzia do wdrażania turystyki zrównoważonej, które są niezbędnym uzupełnieniem Kryteriów GSTC.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: *https://www.gstcouncil.org/certification/become-certified-hotel/, [dostęp: 22.02.2025].*

Kryteria GSTC stanowią podstawę dla jednostek, które certyfikują hotele/obiekty noclegowe, organizatorów wycieczek, transportu i miejsca docelowe posiadające rozwiązania zrównoważonej turystyki. Mają na celu zapewnienie minimalnego poziomu ochrony miejsc docelowych oraz społeczności lokalnej, która tam mieszka i pracuje. Wskazują," co należy zrobić, a nie jak to zrobić lub czy cel został osiągnięty". Pomagają w tym wskaźniki wydajności, a także materiały edukacyjne, narzędzia do wdrażania. Kryteria GSTC służą edukacji i podnoszeniu świadomości, kształtowaniu polityki przedsiębiorstw i instytucji publicznych oraz organizacji, pomiarom i ocenom oraz jako podstawy certyfikacji:

Kryteria GSTC odnoszą się do czterech grup:
- ✓ destynacje turystyczne- dla decydentów publicznych i menedżerów destynacji,
- ✓ przemysł turystyczny: hotele i touroperatorzy,
- ✓ sektor MICE dla miejsc, organizatorów wydarzeń,
- ✓ wydarzenia i wystawy oraz atrakcje turystyczne, takie jak parki rozrywki, muzea i parki narodowe;

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Kryteria GSTC są podzielone na cztery sekcje, z których każda zawiera dwie lub trzy podsekcje. Opis kryteriów zawiera wskaźniki wydajności wraz odpowiadającymi Celami Zrównoważonego Rozwoju. Są one ułożone w czterech filarach:

- ✓ (A) Zrównoważone zarządzanie (Zapewnienie skutecznego zrównoważonego zarządzania). Obejmują: struktura i ramy zarządzania, zaangażowanie interesariuszy, zarządzanie presją i zmianą.
- ✓ (B) Wpływ społeczno-ekonomiczny (Maksymalizacja korzyści społecznych i ekonomicznych dla społeczności lokalnej) oraz minimalizacja negatywnych skutków). Obejmują: zapewnienie lokalnych korzyści ekonomicznych - dobrobyt i skutki społeczne.
- ✓ (C) Wpływ kulturowy (Maksymalizacja korzyści dla dziedzictwa kulturowego i minimalizacja negatywnych skutków). Obejmują: ochrona dziedzictwa kulturowego, zwiedzanie obiektów dziedzictwa kulturowego.
- ✓ (D) Wpływ na środowisko (Maksymalizacja korzyści dla środowiska i minimalizacja negatywnego wpływu). Ponieważ miejsca turystyczne mają własną kulturę, środowisko, zwyczaje i prawa, Kryteria są zaprojektowane tak, aby można je było dostosować do lokalnych warunków i uzupełnić o dodatkowe kryteria dla konkretnej lokalizacji i działalności. Obejmują: ochrona dziedzictwa naturalnego, zarządzanie zasobami, zarządzanie odpadami i emisjami.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

GSTC promuje współpracę z lokalnymi społecznościami poprzez wybór regionalnych dostawców czy organizację działań edukacyjnych, które zwiększają świadomość w zakresie zrównoważonego rozwoju (Global Sustainable Tourism Council, 2016). Stosowanie kryteriów GSTC przez hotele pozwala na harmonizację ich działań z wymaganiami ESG. Edukacja pracowników i gości hotelowych stanowi kluczowy element wdrażania standardów. Inicjatywy edukacyjne podwyższają świadomość klientów na temat znaczenia zrównoważonego rozwoju, zwiększając ich poparcie dla hoteli wdrażających zasady ESG.

Certyfikaty zgodne ze standardami GSTC stanowią narzędzie eliminujące ryzyko manipulacji danymi ESG. Certyfikacja umożliwia hotelom skuteczne spełnianie wymogów europejskich, takich jak Dyrektywa CSRD, a także budowanie przewagi konkurencyjnej poprzez pozyskiwanie zaufania klientów i inwestorów. Zgodność z kryteriami i posiadanie certyfikacji wzmacnia zdolność hoteli do odpowiadania na wymagania klientów preferujących ekologiczne i społecznie odpowiedzialne przedsiębiorstwa (Denman, 2007).

6.3 Net Zero Carbon Events Initiative

Net Zero Carbon Events Initiative[20] to globalna inicjatywa, zrzeszająca setki organizacji z całego świata, której celem jest zmniejszenie śladu węglowego i osiągnięcie neutralności klimatycznej (net zero) do 2050 roku w organizacji wydarzeń. Inicjatywa Net Zero Carbon Events Initiative ma kluczowe znaczenie w sektorze MICE jako strategia wspierająca realizację celów dekarbonizacji. Została uruchomiona w 2021 roku i jest wspierana przez UNFCCC (Ramową Konwencję Narodów

[20] Por. https://www.netzerocarbonevents.org/, [dostęp: 20.02.2025].

Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu). Inicjatywa dotyczy organizatorów wydarzeń, centrów kongresowych, dostawców technologii eventowej, hoteli, firm cateringowych i innych podmiotów związanych z przemysłem spotkań. Ponadto wiele wydarzeń obejmuje wymóg, aby goście i wystawcy podróżowali i przebywali w miejscu wydarzenia z minimalną emisją CO_2. Zajęcie się emisjami dwutlenku węgla w całym łańcuchu wartości jest skomplikowane, a wiele elementów wydarzenia (takich jak transport i pobyt w hotelu) nie jest bezpośrednio kontrolowanych przez osoby organizujące wydarzenie.

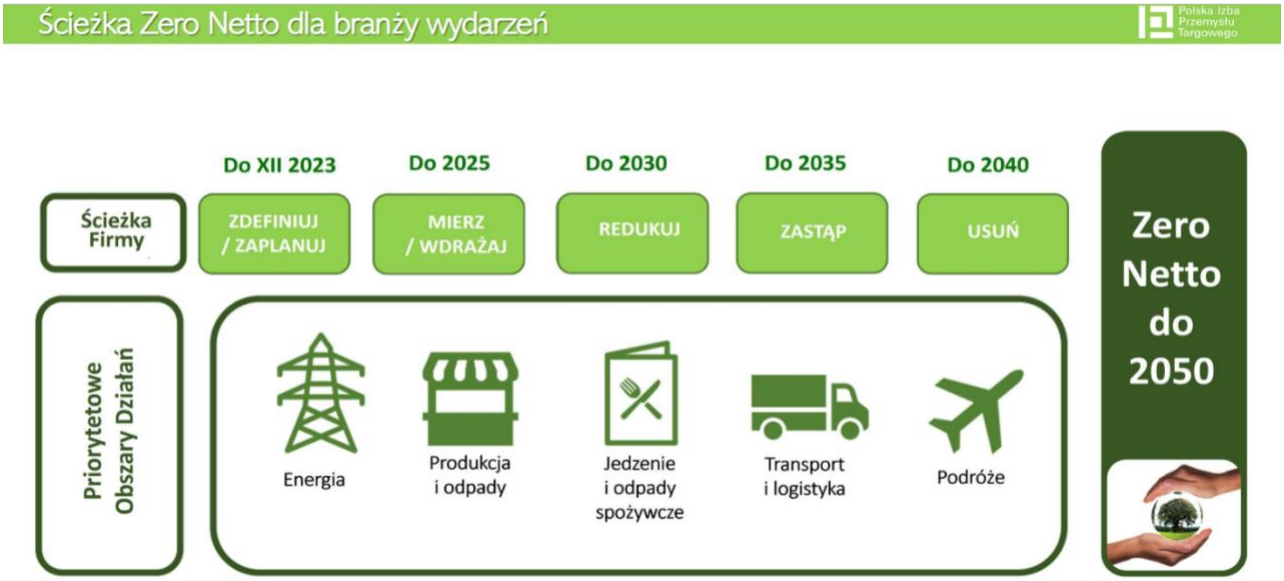

Rysunek 8. Inicjatywa Net Zero Carbon Events

Źródło: https://polfair.pl/wp-content/uploads/2018/06/Prezentacja-Net-Zero-Carbon-Events.pdf, [dostęp: 22.02.2025].

Net Zero odnosi się do równowagi między emisjami gazów cieplarnianych (GHG) wytwarzanymi przez człowieka a ich usuwaniem z atmosfery. Aby osiągnąć tę równowagę, emisje GHG muszą zostać zredukowane, a te, których nie uniknięto, muszą zostać zrekompensowane lub „zneutralizowane" poprzez zastosowanie długoterminowych rozwiązań w zakresie wychwytywania dwutlenku węgla.

Główne działania to:

- ✓ Pomiar emisji CO_2 i ich redukcja na każdym etapie organizacji wydarzenia.
- ✓ Współpraca międzynarodowa na rzecz zrównoważonych rozwiązań.
- ✓ Zwiększenie świadomości i promowanie dobrych praktyk w branży eventowej

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Kodeks postępowania dla dostawców wydarzeń obejmuje trzy filary: środowisko, społeczeństwo i odpowiedzialna organizacja i zarządzanie. W szczególności dotyczy zestawionych poniżej czynników i działań dla 4 grup firm z łańcucha wartości wydarzeń MICE.

Tabela 8. Zasady wdrażania ESG w sektorze MICE

Środowisko				
Obiekt	Hotele	Catering	Transport	Logistyka
Zakres				
Gospodarka odpadami	Gospodarka wodna	Zarządzanie energią Emisja co2 Toksyczne materiały	Przygotowanie i zakup żywności	
• Plan zarządzania odpadami w celu zmniejszenia ilości odpadów, ponownego zużycia oraz recyklingu czy kompostowania • Pomiar ilości i stopień generowanych odpadów, redukcji, ponownego użycia oraz recyklingu, w ogóle i po określonym wydarzeniu • Cele liczbowe dla dywersyfikacji odpadów do ponownego użycia i recyklingu oraz ich osiąganie • Recykling e-odpadów, eliminacja użycie produktów styropianowych, PCV • Pojemniki do sortowania odpadów w przestrzeniach ogólnodostępnych i salach • Usuwanie odpadów niebezpiecznych, zgodnie z kartami charakterystyki substancji niebezpiecznej ((MSDS)	• Plan zarządzania wodą w celu zmniejszenia zużycia oraz zwiększenia efektywności • Pomiar zużycia wody podczas wydarzenia • Zużycie wody wm^3podczas wydarzenia (włączając czas montażu i demontażu) • Cele liczbowe dla redukcji zużycia wody oraz ich osiąganie • Wychwytywanie i wykorzystywanie deszczówki	• Plan zarządzania energią w celu zmniejszenia zużycia i zwiększenia efektywności • Pomiar zużycia energii podczas wydarzenia (sale konferencyjne, catering, wystawa, itp) • Cele energetyczne i ustanawianie celów liczbowych dla redukcji zużycia energii oraz ich osiąganie • Oświetlenie - technologia LED wewnątrz i na zewnątrz budynku • dynamiczny system kontroli zużycia energii, który pozwala na redukcję zużycia energii w godzinach nie imprezowych • Ile energii pochodzi z odnawialnych źródeł energii w % • Stosowanie materiałów o niskiej zawartości lotnych związków organicznych	• Eliminacja plastikowych kubków, talerzy, sztućców, słomek, • Używanie środków czystości niezawierających lotnych środków organicznych (LZO/VOC) • Etykietowanie wydawanych uczestnikom posiłków zawierających alergeny i zakazane religią składniki • Menu z opcją obniżonego zużycia wody i emisji dwutlenku węgla • Program redukcji odpadów spożywczych, np. program kompostowania • Zapewnienie alternatywnych rozwiązań dla jednorazowych przyborów i naczyń do serwowania • Zapewnienie alternatywnych dla jednorazowych opakowań z przyprawami • Stosowanie na jedzenie na wynos pojemników, które można poddać recyklingowi lub kompostowaniu • Zakup i raportowanie ekologicznie preferowanych owoców morza • Zakup i raportowanie preferowanych przez środowisko kaw, herbaty,	

• Właściwe przechowywanie produktów żywnościowych, uwzględniając ich termin przydatności do spożycia			czekolady oznakowanych Fair Trade • Zakup i raportowanie żywności i napojów pochodzących z lokalnych źródeł • Zapewnianie wegetariańskich i wegańskich opcje posiłków • Mierzenie i raportowanie ogólnych zakupów przyjaznych dla środowiska • Zapewnianie bezpiecznej wody pitnej w stacjach lub dzbankach ze szklanymi naczyniami lub recyklingowymi kubkami zamiast jednorazowych butelek • Minimalizacja poziomu marnotrawienia żywności poprzez brak wstępnego ustawienia posiłków na stołach lub tylko wstępne ustawienie maksymalnie 80%. • Zapewnianie zdrowych opcji dla wszystkich rodzajów posiłków

Społeczeństwo i odpowiedzialna organizacja

- Zapewnienie uczciwych warunków pracy dla pracowników, eliminowanie dyskryminacji oraz przeciwdziałanie wyzyskowi w łańcuchu dostaw.
- Wspieranie miejscowej społeczności poprzez angażowanie się w lokalne projekty społeczne i inicjatywy charytatywne.
- Unikanie praktyk nieetycznych, korupcji i łamania praw człowieka.
- Prowadzenie działań edukacyjnych dla pracowników, klientów i partnerów w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- Promowanie świadomości ekologicznej i społecznej wśród pracowników oraz klientów.
- Aktywne uczestnictwo w inicjatywach branżowych skierowanych na poprawę zrównoważonego rozwoju w sektorze eventowym.

Zarządzanie

- Transparentność w działaniach biznesowych, w tym wycena kosztów, terminy realizacji i warunki umów.
- Zachęcanie do innowacyjnych rozwiązań technologicznych, logistycznych i projektowych, które przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju branży eventowej.
- Współpraca z partnerami i klientami w celu tworzenia nowatorskich rozwiązań zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju.

- Regularne monitorowanie i ocena działań dostawcy pod kątem zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju.
- Publikacja rocznych raportów z postępów i działań podejmowanych w obszarze zrównoważonego rozwoju.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Jędrocha (2024).

Członkowie inicjatywy podpisują zobowiązanie, mogą wykorzystywać logo Net Zero Carbon Events, materiały promocyjne, raporty, badań i studia przypadków dotyczące redukcji emisji, otrzymują wskazówki i narzędzia pomagające w realizacji celów. Przez integrację celów ekologicznych z wymogami prawnymi Unii Europejskiej, inicjatywa ta nie tylko wzmacnia zgodność działań sektora z przepisami, ale również poprawia ich wiarygodność na rynku, co potwierdzają liczne raporty sektora MICE (Legendre i in., 2024; My, 2023).

Implementacja Net Zero Carbon Events Initiative wymaga również znaczących inwestycji w rozwój lokalnej infrastruktury. Przykładem tego typu działań jest inwestycja Hotelu Intercontinental w San Francisco w system zarządzania energią, który pozwolił na redukcję zużycia energii o 10% (My, 2023). Pomimo wysokich kosztów początkowych, takie działania przynoszą długoterminowe oszczędności operacyjne, które stają się dodatkowym bodźcem do wdrażania technologii dekarbonizacyjnych (Wojtaszczyk i Anam, 2012).

6.4 World Sustainable Hospitality Alliance

World Sustainable Hospitality Alliance zapewnia wsparcie dla branży hotelarskiej w zakresie efektywnego zarządzania ESG, koncentrując się na redukcji wpływu środowiskowego, w szczególności emisji gazów cieplarnianych. Członkowie reprezentują ponad 7 milionów pokoi na całym świecie i obejmują 32 wiodące na świecie firmy hotelarskie o łącznym zasięgu ponad 55 000 nieruchomości.

Cele World Sustainable Hospitality Alliance:

- ✓ Pomiary - Współpraca w celu ujednolicenia wskaźników i KPI, opracowywania standardów oraz usprawnienia raportowania i analizy porównawczej w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- ✓ Przywództwo- Ustanowienie Sojuszu jako autorytetu w dziedzinie zrównoważonego rozwoju dla globalnej branży hotelarskiej oraz przyspieszenie postępu poprzez odważne i strategiczne przywództwo, innowacyjność, przedsiębiorczość i współpracę.
- ✓ Rozwiązania regeneracyjne: Ułatwianie wspólnego podejścia do osiągania dodatniego wyniku netto gościnności poprzez koordynację i opracowywanie innowacyjnych, praktycznych i skalowalnych rozwiązań, narzędzi i zasobów.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

W 2022 roku uruchomiono ścieżkę edukacyjną (Net Positive Hospitality Simulation), aby poprowadzić branżę w kierunku trwałego pozytywnego wpływu na środowisko. zapewnia praktyczną mapę drogową dla przyspieszenia w kierunku zrównoważonej.

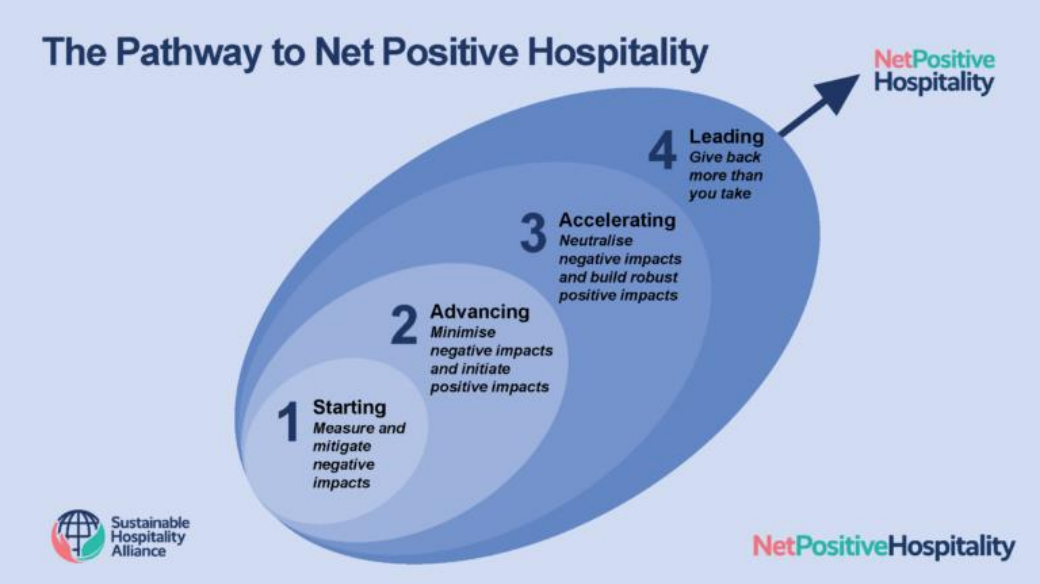

Rysunek 9. Ścieżka edukacyjna Net Positive Hospitality Simulation
Źródło: https://sustainablehospitalityalliance.org/net-positive-hospitality-simulation/, [dostęp: 22.02.2025].

Hotelowi przyznawany jest ogólny standard: Starting, Advancing, Accelerating lub Leading, zgodnie z czterema etapami Pathway to Net Positive Hospitality.

6.5 Hotel Sustainability Basics

Program, którego celem jest promowanie bardziej odpowiedzialnej postawy w sektorze hotelarskim, jest prowadzony jest przez WTCC (The World Travel & Tourism Council). Jest to zestaw minimalnej liczby 12 kryteriów zrównoważonego rozwoju, zalecanych do wdrożenia przez hotele.

Źródło: https://because.eco/blog/hotel-sustainability-basics-hsb, [dostęp: 22.02.2025].

Podstawy zrównoważonego rozwoju hoteli mają stanowić pierwszy krok w drodze do stopniowego osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, który następnie można rozszerzyć o bardziej ambitne ścieżki (np. „Ścieżka do pozytywnej gościnności" lub „Globalne Kryteria Zrównoważonej Turystyki").

Tabela 9. Program Hotel Sustainability Basics

Efektywność	Planeta	Ludzie
Pomiar i redukcja zużycia energii i wody, odpadów i emisji dwutlenku węgla ✓ Pomiar i redukcja zużycia energii ✓ Pomiar i redukcja zużycia wody ✓ Pomiar i redukcja emisji dwutlenku węgla ✓ Identyfikacja i redukcja odpadów	Ochrona środowiska ✓ Program ponownego wykorzystania pościeli ✓ Ekologiczne środki czyszczące ✓ Opcje wegetariańskie ✓ Wycofanie jednorazowych plastikowych słomek i mieszadeł ✓ Wycofanie jednorazowych plastikowych butelek na wodę ✓ Dozowniki dla środków higienicznych nabywanych w opakowaniach hurtowych	Wniesienie pozytywnego wkładu w społeczności lokalne ✓ Korzyści dla społeczności ✓ Zmniejszenie nierówności

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://wttc.org/initiatives/hotel-sustainability-basics, [dostęp: 21.02.2025].

Każdy uczestniczący w Programie hotel musi spełnić osiem kryteriów w ciągu pierwszego roku wdrażania HSB, a pozostałe cztery do trzeciego roku. Postępy są weryfikowane przez niezależnego audytora – Green Key International, jednego z oficjalnych partnerów inicjatywy Hotel Sustainability Basics. Harmonogram weryfikacji w pierwszym roku obejmuje 8 kryteriów, w drugim 9+, a w trzecim 12.

Hotele grupy Louvre Hotels Group w Polsce są w procesie weryfikacji wymogów Hotel Sustainability Basic[21], który będzie ukończony do końca 2025 roku. W 2024 roku pierwsze hotele grupy w Polsce osiągnęły swoje minimalne cele i otrzymały pozytywną weryfikację podczas audytu.

W obszarze efektywności podjęte działania obejmowały wprowadzenie przyjaznych dla środowiska urządzeń, takich jak piece konwekcyjne, pralki i zmywarki, które oszczędzają nie tylko

[21]Por. https://esgtrends.pl/obiekty-louvre-hotels-group-w-polsce-w-procesie-weryfikacji-wymogow-hotel-sustainability-basics/, [dostęp: 19.02.2025].

energię, lecz także wodę, ustanowienie procedur pomiaru i redukcji emisji dwutlenku węgla generowanej przez działalność hotelu, a także planowe wdrożenie oświetlenia opartego na technologii LED w miejscach publicznych, na przykład wymiana 75% oświetlenia na dwupoziomowym parkingu w kompleksie wielomarkowym Louvre Hotels Group w Warszawie.

W obszarze troski o planetę uczestniczące w projekcie hotele skupiły się na wdrożeniu procedur ponownego wykorzystania pościeli, stosowaniu środków czyszczących z certyfikatem EU Ecolabel, wprowadzeniu szerokiego wyboru dań wegetariańskich do śniadań i lunchów w formie bufetu oraz do menu restauracji, zastąpieniu kosmetyków w jednorazowych butelkach, wyeliminowaniu jednorazowych słomek i mieszadełek oraz zastąpieniu jednorazowych plastikowych butelek na wodę w pokojach.

W obszarze związanym z ludźmi wysiłki uczestniczących hoteli skupiły się na kryteriach korzyści dla społeczności. Na przykład hotele tworzące kompleks wielomarkowy grupy w Warszawie zaadoptowały ule, dzięki czemu Golden Tulip Warszawa Centrum oferuje teraz swoim gościom własny, odpowiedzialnie pozyskiwany miód. Hotele biorą również udział w akcjach charytatywnych, takich jak przekazywanie książek pacjentom onkologicznym z lokalnych szpitali we współpracy z Fundacją Onkologiczną Rakiety.

6.6 ETIS - Europejski system wskaźników turystycznych

Już blisko 10-letni system ETIS (Europejski system wskaźników turystycznych -European Tourism Indicator System) został zaprojektowany jako narzędzie do monitorowania, analizowania i oceny zrównoważonego zarządzania z punktu widzenia zarządzania destynacjami (ośrodkami turystycznymi). Dostarcza wskaźników umożliwiających pomiar efektywności działań w sferze środowiskowej, społecznej i gospodarczej, co wspiera przedsiębiorstwa turystyczne w lepszym dostosowywaniu się do wymogów ESG.

Główne cele ETIS to:

- ✓ monitorowanie i ocena – umożliwia śledzenie postępów w zakresie zrównoważonej turystyki,
- ✓ wspieranie zarządzania destynacjami – dostarcza narzędzi do podejmowania lepszych decyzji,
- ✓ zaangażowanie społeczności lokalnych – uwzględnia głos mieszkańców w rozwoju turystyki,
- ✓ poprawa konkurencyjności – promuje innowacyjne podejście do zrównoważonego zarządzania.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

System ETIS obejmuje 43 wskaźniki, podzielone na podstawowe (kluczowe dla wszystkich destynacji np. liczba turystów, emisja CO_2, wpływ turystyki na zatrudnienie) oraz opcjonalne, dostosowane do specyficznych potrzeb regionu. Obszarami, których dotyczą kryteria wskaźników są:

Tabela 10. Obszary i kryteria ETIS

A1. Polityka publiczna w zakresie turystyki zrównoważonej A2. Zadowolenie klientów	C1. Wpływ na społeczność lokalną C2. Zdrowie i bezpieczeństwo C3. Włączenie społeczne/dostępność C4. Ochrona i wzmacnianie potencjału dziedzictwa kulturowego, lokalnej tożsamości i zasobów
B1. Ruch turystyczny B2. Funkcjonowanie przedsiębiorstw turystycznych B3. Poziom i jakość zatrudnienia B4. Turystyczny łańcuch dostaw	D1. Redukcja wpływu transportu D2.Zmiana klimatu D3. Zarządzanie odpadami D4. Zarządzanie zasobami wodnymi D5. Zużycie energii D6. Ochrona bioróżnorodności i krajobrazu

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: The European Tourism Indicator System ETIS toolkit for sustainable destination management. (March 2016). European Commission.

Tabela 11. Wskaźniki podstawowe i dodatkowe systemu ETIS

Sekcja A: Zarządzanie ośrodkiem		
Kryteria	Numer referencyjny wskaźnika	Wskaźniki dodatkowe zaznaczone na tle szarym
A.1 Polityka publiczna w zakresie zrównoważonej turystyki	A.1.1	Odsetek ośrodka turystycznego posiadający strategię/plan działania w zakresie zrównoważonej turystyki, wraz z uzgodnionymi ustaleniami dotyczącymi monitorowania, kontroli rozwoju i oceny
	A.1.1.1	Odsetek rezydentów zadowolonych ze swojego zaangażowania i wpływu na planowanie i rozwój turystyki
	A.1.1.2	Odsetek ośrodka reprezentowany przez organizację zarządzającą ośrodkiem
A. 2 Zarządzanie zrównoważoną turystyką w przedsiębiorstwach turystycznych	A.2.1	Odsetek przedsiębiorstw/zakładów turystycznych w ośrodku korzystających z dobrowolnego zweryfikowanego certyfikatu/oznakowania do celów pomiarów środowiskowych/jakości/zrównoważonego rozwoju lub odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw
	A.2.1.1	Liczba przedsiębiorstw/zakładów turystycznych posiadających sprawozdania ze zrównoważonego rozwoju zgodne z Globalną Inicjatywą Sprawozdawczą (GIS)

A.3 Zadowolenie klienta	A.3.1	Odsetek odwiedzających, którzy są zadowoleni z ogólnych doświadczeń w ośrodku
	A.3.1.1	Odsetek regularnych/powracających odwiedzających (w ciągu 5 lat)
A.4 Informacja i komunikacja	A.4.1	Odsetek odwiedzających, który oświadczają, że są świadomi wysiłków ośrodka związanych ze zrównoważonym rozwojem
	A.4.1.1	Odsetek przedsiębiorstw informujących odwiedzających o swoich wysiłkach związanych ze zrównoważonym rozwojem w ramach ich produktów, marketingu lub marek
Sekcja B: Wartość ekonomiczna		
Kryteria	Numer referencyjny wskaźnika	Wskaźniki dodatkowe zaznaczone na tle szarym
B.1 Przepływ turystyczny (wielkość i wartość) w ośrodku	B.1.1	Liczba noclegów turystycznych na miesiąc
	B.1.1.1	Względny wkład turystyki w gospodarkę ośrodka (% PKB)
	B.1.1.2	Liczba jednodniowych odwiedzających w sezonie i poza sezonem
	B.1.1.3	Dzienne wydatki na jednodniowego odwiedzającego
	B.1.2	Dzienne wydatki na turystę (zakwaterowanie, jedzenie i napoje, inne usługi)
B.2 Wyniki przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstw turystycznych	B.2.1	Średnia długość pobytu turystów (noce)
	B.2.1.1	Średnia długość pobytu jednodniowych odwiedzających (godziny)
	B.2.1.2	Procent z dziesięciu największych przedsiębiorstw turystycznych zaangażowanych w zarządzanie ośrodkiem/marketing oparty na współpracy
	B.2.2	Stopień wykorzystania zakwaterowania w komercyjnej bazie noclegowej na miesiąc i średnia za rok
	B.2.2.1	Średnia cena za pokój na obszarze ośrodka
B.3 Ilość i jakość zatrudnienia	B.3.1	Bezpośrednie zatrudnienie w turystyce jako odsetek całkowitego zatrudnienia
	B.3.1.1	Odsetek sezonowych miejsc pracy w turystyce
	B.3.1.2	Odsetek przedsiębiorstw turystycznych oferujących staże dla studentów
B.4 Bezpieczeństwo i zdrowie	B.4.1	Odsetek przedsiębiorstw turystycznych skontrolowanych w zeszłym roku pod względem bezpieczeństwa przeciwpożarowego
	B.4.1.1	Odsetek turystów zgłaszających skargę na policji
B.5 Turystyczny łańcuch dostaw	B.5.1	Odsetek przedsiębiorstw turystycznych aktywnie starających się korzystać z lokalnych, zrównoważonych i opartych na sprawiedliwym handlu towarów i usług

	B.5.1.1	Odsetek ośrodka turystycznego objęty polityką polegającą na promowaniu lokalnych, zrównoważonych lub opartych na sprawiedliwym handlu produktów i usług
	B.5.1.2	Odsetek przedsiębiorstw turystycznych korzystających w co najmniej 25 % z żywności i napojów od producentów lokalnych/regionalnych
Sekcja C: Oddziaływanie na społeczeństwo i kulturę		
Kryteria	Numer referencyjny wskaźnika	Wskaźniki dodatkowe zaznaczone na tle szarym
C.1 Skutki dla społeczeństwa/społeczności	C.1.1	Liczba turystów/odwiedzających na 100 rezydentów
	C.1.1.1	Odsetek rezydentów zadowolonych z turystyki na obszarze ośrodka (na miesiąc/sezon)
	C.1.1.2	Liczba łóżek dostępnych w komercyjnej turystycznej bazie noclegowej na 100 rezydentów
	C.1.1.3	Liczba domów wakacyjnych/domów do wynajęcia na 100 domów
C.2 Równość płci	C.2.1	Odsetek mężczyzn i kobiet zatrudnionych w sektorze turystycznym
	C.2.1.1	Odsetek przedsiębiorstw turystycznych, w których stanowisko dyrektora naczelnego zajmuje kobieta
	C.2.1.2	Średnie wynagrodzenie kobiet w turystyce w porównaniu ze średnim wynagrodzeniem mężczyzn (według rodzaju pracy w turystyce)
C.3 Równość/dostępność	C.3.1	Odsetek komercyjnych baz noclegowych posiadających pokoje dostępne dla osób niepełnosprawnych lub uczestniczących w uznanych programach dostępności
	C.3.1.1	Odsetek ośrodka obsługiwany przez transport publiczny dostępny dla osób niepełnosprawnych i osób o szczególnych wymaganiach związanych z dostępnością
	C.3.2	Odsetek atrakcji turystycznych dostępnych dla osób niepełnosprawnych lub uczestniczących w uznanych programach dostępności
	C.3.2.1	Odsetek odwiedzających zadowolonych z dostępności ośrodka dla osób niepełnosprawnych lub o szczególnych wymaganiach związanych z dostępnością
C.4 Ochrona i ulepszanie dziedzictwa kulturowego, tożsamości lokalnej i mienia	C.4.1	Odsetek ośrodka turystycznego objęty polityką lub planem w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego
	C.4.1.1	Odsetek rezydentów, którzy mają pozytywne lub negatywne poglądy na temat wpływu turystyki na tożsamość ośrodka

	C.4.1.2	Odsetek największych wydarzeń na obszarze ośrodka, które koncentrują się na tradycyjnej/lokalnej kulturze i mieniu
Sekcja D: Wpływ na środowisko		
Kryteria	Numer referencyjny wskaźnika	Wskaźniki dodatkowe zaznaczone na tle szarym
D.1 Ograniczanie wpływu transportu	D.1.1	Odsetek turystów i jednodniowych odwiedzających korzystających z różnych środków transportu w celu przybycia do ośrodka (publiczne/prywatne oraz rodzaj)
	D.1.1.1	Odsetek odwiedzających korzystających z lokalnych usług transportowych/bezpiecznych sposobów przemieszczania się/publicznych usług transportowych do poruszania się po obszarze ośrodka
	D.1.2	Średni dystans (w km) pokonywany przez turystów do domu i z domu lub średni dystans (w km) z poprzedniego do obecnego ośrodka turystycznego.
	D.1.2.1	Średni dystans (w km) pokonywany przez jednodniowych odwiedzających z ośrodka i do niego
D.2 Zmiana klimatu	D.2.1	Odsetek przedsiębiorstw turystycznych zaangażowanych w programy łagodzenia zmiany klimatu – takie jak kompensacja CO_2, systemy energooszczędne itp. oraz odpowiedzi i działania „przystosowawcze”
	D.2.1.1	Odsetek ośrodka objęty strategią lub planem przystosowania się do zmiany klimatu
	D.2.1.2	Odsetek infrastruktury turystycznych baz noclegowych i atrakcji zlokalizowanych w „obszarach szczególnie narażonych”
D.3 Zarządzanie odpadami stałymi	D.3.1	Ilość odpadów wytwarzanych przez ośrodek (tony na rezydenta za rok lub za miesiąc)
	D.3.1.1	Odsetek przedsiębiorstw turystycznych segregujących różne rodzaje odpadów
	D.3.2	Ilość odpadów poddanych recyklingowych (odsetek lub wskaźnik na rezydenta za rok)
D.4 Oczyszczanie ścieków	D.4.1	Odsetek ścieków z ośrodka poddanych co najmniej drugiemu etapowi oczyszczania przed zrzutem
	D.4.1.1	Odsetek komercyjnych baz noclegowych podłączonych do centralnego systemu ścieków lub przeprowadzających trzeci etap oczyszczania
D.5 Gospodarka wodna	D.5.1	Zużycie świeżej wody na nocleg turystyczny w porównaniu ze zużyciem wody przez ogół populacji na nocleg osobowy
	D.5.1.1	Odsetek przedsiębiorstw turystycznych z niskoprzepływowymi głowicami prysznicowymi

		i kranami lub toaletami z podwójną spłuczką/pisuarami bezwodnymi
	D.5.1.2	Odsetek przedsiębiorstw turystycznych korzystających z wody poddanej recyklingowi
	D.5.1.3	Odsetek zużycia wody poddanej recyklingowi w ośrodku
D.6 Zużycie energii	D.6.1	Zużycie energii na nocleg turystyczny w porównaniu ze zużyciem energii przez ogół populacji na nocleg osobowy
	D.6.1.1	Odsetek przedsiębiorstw turystycznych, które przeszły na oświetlenie energooszczędne
	D.6.1.2	Roczna ilość zużywanej energii ze źródeł odnawialnych (MWh) jako odsetek całkowitego zużycia energii
D.7 Ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej	D.7.1	Odsetek ośrodka (obszar w km^2) przeznaczony do ochrony
	D.7.1.1	Odsetek lokalnych przedsiębiorstw sektora turystycznego aktywnie wspierających ochronę, zachowanie różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zarządzanie nimi
	D.7.1.2	Odsetek ośrodka objęty planem zarządzania różnorodnością biologiczną i monitorowania jej
D.8 Zarządzanie światłem i hałasem	D.8.1	Ośrodek wdrożył strategie wymagające od przedsiębiorstw turystycznych ograniczenia zanieczyszczenia świetlnego i zagrożenia hałasem
	D.8.1.1	Odsetek ośrodka i odsetek populacji objęte lokalną strategią lub planami w zakresie redukcji zagrożenia hałasem i zanieczyszczenia świetlnego
D.9 Jakość wody w kąpieliskach	D.9.1	Poziom zanieczyszczenia na 100 ml (bakterie z grupy coli typ kałowy, *campylobacter*)
	D.9.1.1	Liczba dni, w które zamknięto plaże/wybrzeże z powodu zanieczyszczenia

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: Europejski system wskaźników turystycznych zestaw narzędzi dla zrównoważonego zarządzania ośrodkami turystycznymi, Dyrekcja Generalna ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu UE, 2013.

Co prawda liczba i rodzaje wskaźników z dzisiejszego punktu widzenia wymagają aktualizacji, a niektóre są kosztowne w gromadzeniu, niemniej ETIS umożliwia integrację działań operacyjnych z polityką zrównoważonego rozwoju UE (Lella i in., 2024). Zaletą jest możliwość porównywania wyników pomiędzy różnymi ośrodkami turystycznymi, umożliwiając propagowanie lepszych praktyk oraz promowanie bardziej zrównoważonych strategii w sektorze. Wdrożenie ETIS jest procesem dobrowolnym i zależy od decyzji lokalnych władz oraz organizacji turystycznych (DMO)[22].

[22] Destination Management Organisation.

7. Kluczowe komponenty ESG

W wymiarze długoterminowym, przemiany można podzielić na siedem grup megatrendów globalnych, w postaci mapy trendów. Jest to autorskie, kompleksowe narzędzie do pracy strategicznej i operacyjnej opracowane przez infuture. institute z Gdańska[23].

Mapa Trendów zbudowana jest z megatrendów – długoterminowych, dużych, niesterowalnych zmian o charakterze globalnym. Każdy z nich ma przypisane do siebie trendy (trwające w czasie, zauważalne zmiany społeczne, technologiczne, gospodarcze lub polityczne, mające wpływ na wiele niezależnych obszarów życia, na które można wpływać – spowalniać je lub przyspieszać).

Trendy umieszczone są w czterech perspektywach czasowych: NOW – perspektywa teraz; NEW – perspektywa krótkoterminowa (1-5 lat); NEXT – perspektywa średnioterminowa (5-15 lat); BEYOND – perspektywa długoterminowa (+15 lat). Mapa w sposób graficzny pokazuje najistotniejsze zmiany w otoczeniu w czterech powyższych perspektywach czasowych. Jest narzędziem, które w świecie VUCA pokazuje, na co zwracać uwagę, na co się przygotować, co zmieniać. Z tego powodu przydatna jest: planowaniu strategicznym, budowaniu przewagi konkurencyjnej i rezyliencji/ zmniejszaniu ryzyka. Mapa jest co roku aktualizowana i dostępna na stronie Instytutu. W obszarze każdego z megatrendów wyszczególnione i opisano trendy szczegółowe.

W raporcie z 2022 roku megatrendy podzielono na następujące grupy: utrata spójności społecznej, świat lustrzany, biologia technocentryczna, deglobalizacja, transformacja klimatyczna, zmiany demograficzne i kryzysy zdrowotne.

W nowszym raporcie infuture. institute z 2024 trendy długoterminowe ujęte w poniższe grupy.

Tabela 12. Megatrendy globalne długoterminowe

ŚWIAT LUSTRZANY	Rozwijający się równolegle świat cyfrowy, który odzwierciedla, rozszerza, a w pewnych aspektach zastępuje rzeczywistość fizyczną.
ŚWIAT AI	Sztuczna inteligencja (AI) odgrywa kluczową rolę we wszystkich aspektach życia społecznego, gospodarczego i technologicznego.

[23] Por. https://infuture.institute/, [dostęp: 20.02.2025].

ŚWIAT PRZEOBRAŻEŃ SPOŁECZNYCH	Zmiany w strukturze społecznej, zachowaniach, wartościach i oczekiwaniach na przestrzeni różnych pokoleń. Napędzane przez złożoną interakcję między postępem technologicznym, zmianami demograficznymi, ewolucją norm społecznych i kulturowych, a także rosnącymi wyzwaniami.
ŚWIAT KRYZYSÓW ZDROWOTNYCH	Globalne wyzwania zdrowotne, w tym kryzysy zdrowia psychicznego, jak i transformacja w sferze opieki zdrowotnej. Tradycyjne podejście do zdrowia i leczenia jest redefiniowane.
ŚWIATY ALTERNATYWNE	Przesunięcie ludzkiej eksploracji i innowacji poza tradycyjne granice. Era, w której ludzkość przekracza ograniczenia biologiczne i fizyczne, poszukując zasobów, przestrzeni do życia oraz nowych form współistnienia z technologią i syntetycznym życiem.
ŚWIAT WOJEN	Rosnąca liczba konfliktów i napięć na poziomie globalnym, napędzanych przez zmiany geopolityczne, ekonomiczne i środowiskowe. Nowa era niepewności, rywalizacji o zasoby.
ZRÓWNOWAŻONY ŚWIAT	Przesunięcie w kierunku zrównoważonego rozwoju, harmonizującego postęp z ochroną środowiska naturalnego i długoterminowym dobrobytem. Wizja ta promuje sprawiedliwość społeczną, równość ekonomiczną i stabilność polityczną. Holistyczne podejście, które rozpoznaje wzajemne zależności między zdrowym środowiskiem, zrównoważonym rozwojem gospodarczym oraz inkluzywnym i sprawiedliwym społeczeństwem.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: Infuture.institute, 2024, Gdańsk, s.1-12.

W każdej z grup megatrendów wyróżnić można wiele trendów, mogących mieć wpływ bezpośredni na turystykę zrównoważoną.

Tabela 13. Wybrane trendy wywierające wpływ bezpośredni na turystykę zrównoważoną

Rozwój zrównoważony	Etyczna AI	Rezyliencja
Antytech	Hiperlokalność	Standaryzacja Big Tech
Decentralizacja	Kryzys relacji	Starzenie się społeczeństw
Deglobalizacja	Migracje	Inkluzywność
Dekarbonizacja	Pokolenie Zalpha	Konwergencja usług
Depopulacja	Nierówności cyfrowe	Hiperpersonalizacja
Digitalizacja konfliktów	Osamotnienie	Power of NO
Dobrostan	Polaryzacja	Zrobotyzowane życie
Gospodarka blockchain	Klimatocentryzm	Gig economy
Gospodarka obiegu zamkniętego	Prywatność	A-commerce

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem: Infuture.institute, Gdańsk 2024.

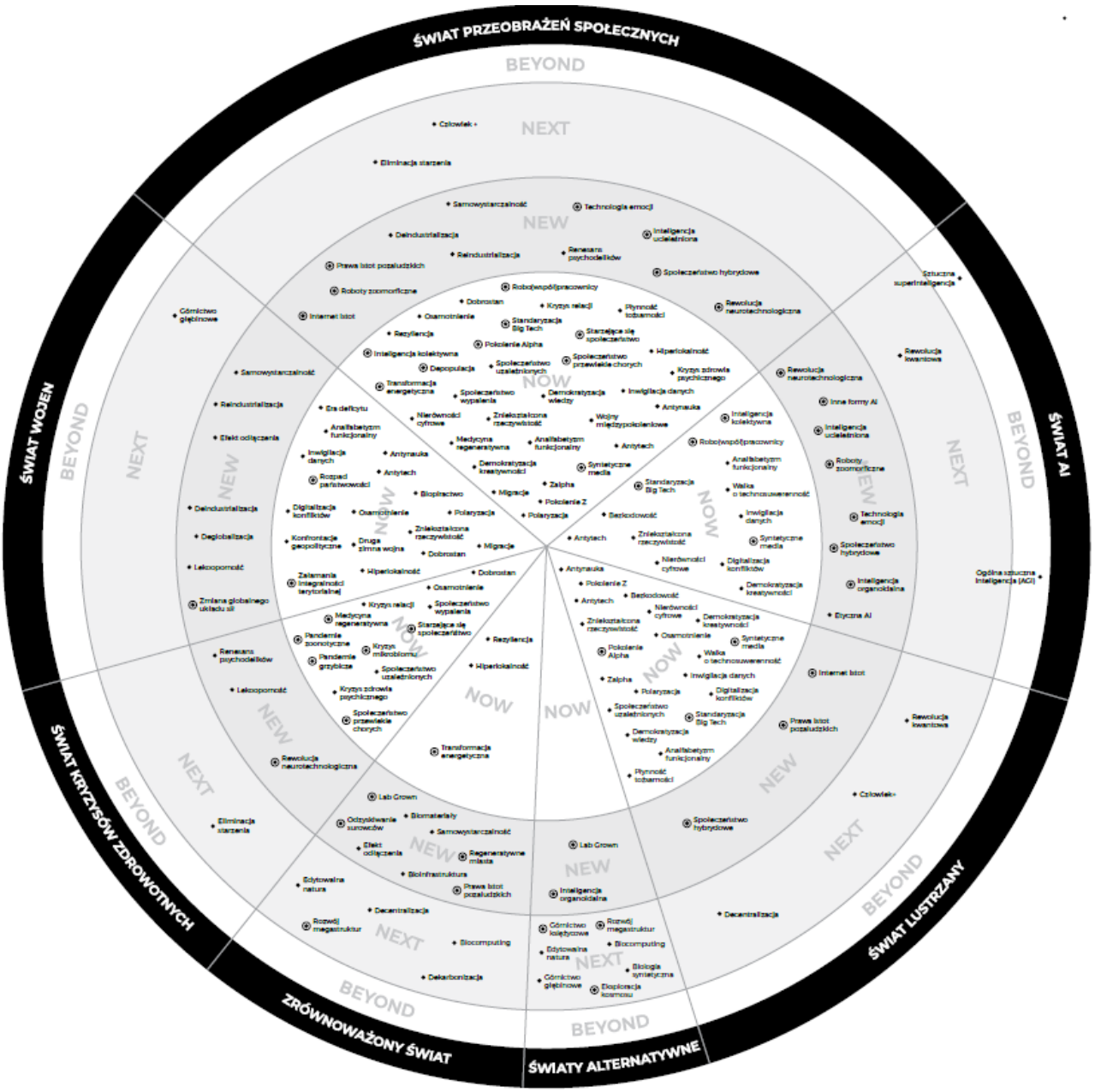

Rysunek 10. Mapa trendów
Źródło: Infuture.institute, Gdańsk 2024, s.1.

Infuture.institute, aby ułatwić realizację wymaganej w europejskim prawodawstwie dyrektywy ESG, prowadzi badanie, którego efektem jest wskaźnik wpływu trendów na cele zrównoważonego rozwoju (SDG). Pokazuje on, które trendy należy wzmacniać, a które osłabiać lub eliminować, aby działać na rzecz zrównoważenia. Dane te w postaci map cieplnych, wykresów i tabel wraz z przejrzystymi wskazówkami, jak z nimi pracować dostępne są w raporcie „Wpływ trendów na Cele Zrównoważonego Rozwoju". Raport jednoznacznie pokazuje, że aktualne

światowe trendy uniemożliwiają realizację celów przyjętych przez kraje ONZ w ramach Agendy 2030. Opracowany wskaźnik wpływu trendów na cele zrównoważonego rozwoju osiągnął bowiem w tym roku wartość 0,3 (w 7-stopniowej skali). Aby trendy mogły wpływać na realizację celów zrównoważonego rozwoju pozytywnie, wskaźnik musiałby wynieść co najmniej 1. Od 2022 roku, taki wynik nie został osiągnięty[24].

Cel/trendy	Zero głodu	Zrównoważone miasta i społeczności	Działania w dziedzinie klimatu	Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje	Partnerstwa na rzecz celów
Trendy o najbardziej POZYTYWNYM wpływie na realizację celu	• Edytowalna natura (2,3) • Hiperlokalność (2,0) • Gospodarka obiegu zamkniętego (1,8) • Gospodarka społeczna (1,8) • Lab Grown (1,8) • Bioekonomia (1,8) • Bioinfrastruktura (1,8)	• Bioinfrastruktura (3,0) • Bioarchitektura (2,8) • Bioekonomia (2,8) • Bioenergia (2,8) • Biomateriały (2,5)	• Bioarchitektura (2,8) • Bioekonomia (2,8) • Bioinfrastruktura (2,8) • Prawa istot pozaludzkich (2,7) • Hiperlokalność (2,7)	• Standaryzacja Big Tech (2,0) • Walka o technosu-werenność (1,8) • Rezyliencja (1,7) • Prawa istot pozaludzkich (1,7)	• Bioenergia (+2,5) • Bioinfrastruktura (+2,3) • Bioarchitektura (+2,0) • Standaryzacja Big Tech (+2,0)
Trendy o najbardziej NEGATYWNYM wpływie na realizację celu	• Rozpad państwowości (-3,0) • Migracje (-2,5) • Druga zimna wojna (-2,3) • Antynauka (-2,3)	• Osamotnienie (-2,8) • Nierówności cyfrowe (-2,4) • Rozczarowanie demokracją (-2,3) • Druga zimna wojna (-2,3)	• Antynauka (-2,5) • Polaryzacja (-2,3) • Deglobalizacja (-2,0) • Druga zimna wojna (-2,0) • Rozczarowanie demokracją (-2,0) • Rozpad państwowości (-1,8)	• Digitalizacja konfliktów (-3,0) • Druga zimna wojna (-3,0) • Rozczarowanie demokracją (-3,0) • Nierówności cyfrowe (-2,6) • Rozpad państwowości (-2,5) • Osamotnienie (-2,4)	• Druga zimna wojna (-3,0) • Rozczarowanie demokracją (-3,0) • Rozpad państwowości (-3,0) • Antynauka (-2,8) • Deglobalizacja (-2,8) • Polaryzacja (-2,8) • Digitalizacja konfliktów (-2,7)

Rysunek 11. Lista trendów o najbardziej pozytywnym i najbardziej negatywnym wpływie na realizację tych celów, które są szczególnie odległe od założonego planu
Źródło: Infuture.institute, Gdańsk 2024, s.31

Za najpoważniejsze zagrożenia w skali globalnej w ciągu kolejnych 10 lat uznaje się m.in.: niepowodzenie działań na rzecz klimatu, ekstremalną pogodę, utratę bioróżnorodności, erozję spójności społecznej, kryzysy związane z utrzymaniem, szkody w środowisku ludzkim, kryzysy zasobów naturalnych, kryzysy zadłużenia, konfrontację geoekonomiczną.

W miarę jak branża hotelarska coraz bardziej integruje zasady zrównoważonego rozwoju, kluczowe stają się nowe trendy wpływające na realizację strategii ESG. Można w tym celu wykorzystać opisaną Mapę trendów, co zrobił w swym raporcie NP hotel Gwiazda Morza Resort

[24] Por. https://infuture.institute/raporty/wplyw-trendow-na-cele-zrownowazonego-rozwoju-sdg-2023/ [dostęp: 12.02.2025].

SPA&SPORT. Zróżnicowane zagadnienia, takie jak regulacje formalne, zmiany technologiczne, rosnąca świadomość ekologiczna klientów oraz odpowiedzialność społeczna, kształtują podejście hoteli do implementacji praktyk proekologicznych. Analiza tych trendów pozwala na zrozumienie, jak przedsiębiorstwa mogą skutecznie dostosować swoje działania do wymogów zrównoważonego rozwoju, co jest niezbędne w kontekście realizacji celów Agendy 2030 oraz Zielonego Ładu.

Oto pięć bezpośrednich trendów, które wyznaczą kierunki ESG na najbliższe lata, które dla wielu podmiotów mogą być swoistym odkryciem wymagań, ale i własnych wyborów.

Tabela 14. Bezpośrednie trendy wpływające na kierunki ewolucji ESG

Zrównoważony rozwój to wpływy, ryzyka i szanse	W ESRS sformułowanie „wpływy, ryzyka i szanse" pojawia się prawie 600 razy na 282 stronach. Dzięki temu organizacje zaczną rozumieć, że za ideą zrównoważonego rozwoju stoją istotne wpływy, ryzyka, ale też szanse, które przy odpowiednim zarządzeniu wpłyną na odporność modeli biznesowych, a więc warto podejść do tematu strategicznie
Zrównoważony rozwój na agendzie Zarządów i Rad Nadzorczych	Organizacja w sprawozdaniu musi ujawnić obowiązki oraz kompetencje Zarządu i Rady Nadzorczej w kontekście zrównoważonego rozwoju, sposób, w jaki odpowiedzialność jest odzwierciedlona w zadaniach i politykach oraz to jak nadzoruje i monitoruje cele związane z istotnymi wpływami, ryzykami i szansami. Zrównoważony rozwój wreszcie pojawi się w rozmowach członków Zarządów i Rad Nadzorczych.
Zrównoważony rozwój dotyczy całego łańcucha wartości	Informacje przedstawione w sprawozdaniu muszą być poszerzone o informacje dotyczące istotnych wpływów, ryzyk i szans wynikających z jej bezpośrednich i pośrednich relacji biznesowych w CAŁYM łańcuchu wartości. To wymusza dyskusje o zakresie odpowiedzialności znacznie szerszym niż granice własnych operacji.
Zrównoważony rozwój wymaga wdrożenia procesów należytej staranności	Zrównoważony rozwój pokieruje organizację do wdrożenia procesu należytej staranności w zakresie zrównoważonego rozwoju. Na ten moment od kilku lat czekały „Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka" oraz „Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych".
Zrównoważony rozwój to szereg danych ilościowych i jakościowych	Oświadczenie zrównoważonego rozwoju będzie już stałą częścią sprawozdania zarządu, dlatego do monitorowania danych ESG organizacje muszą podejść systemowo i kompleksowo. W tym zakresie pomocne będą rozwiązania technologiczne, które uporządkują informacje, zwiększą przejrzystości i dokładności danych ESG.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://esgtrends.pl/5-kluczowych-trendow-esg-na-2025-rok-ekspertki-ey-radza-jak-sie-przygotowac/, [dostęp: 12.02.2025].

Monika Michalska, ekspertka ds. ESG w Nationale-Nederlanden Polska i Climate Leadership stwierdza:

... "Rok 2025 to moment przełomowy, głównie za sprawą wprowadzenia dyrektywy CSRD, ale także standardów sprawozdawczości ESRS. To, co się całkowicie zmieniło, to paradygmat raportowania. Wcześniej firmy miały dużą swobodę – mogły raportować według własnego uznania lub dostępnych standardów, GRI

czy SASB. Teraz standardy są narzucone, co oznacza standaryzację raportowania i ujawniania kluczowych informacji o działalności organizacji. Dodatkowo, dostrzec można „efekt kaskadowy" nowej regulacji – choć w obowiązku raportowania są na początku największe organizacje, muszą one ujawniać informacje o swoim łańcuchu wartości, a więc dostawcach i partnerach biznesowych. Dodatkowo, firmy, szczególnie z określonych branż, będą miały z góry zdefiniowane tematy istotne, które muszą być uwzględnione w raportach – w przyszłości uregulują to sektorowe standardy ESRS. Oznacza to, że trudniej będzie ukrywać niektóre informacje lub odwracać uwagę innymi tematami[25].

7.1 Regulacje formalne i standardy międzynarodowe

Raportowanie niematerialne zgodnie dyrektywą CSRD weszło w decydującą fazę. Po pierwsze po długim procesie legislacyjnym nowelizacja ustawy o rachunkowości i innych aktów prawnych została przyjęta do polskiego porządku prawnego. Po drugie, na początku 2025 roku opublikowane zostaną pierwsze sprawozdania zarządu obowiązkowo spełniające wymogi dyrektywy (zgodnie z wymogami dla pierwszej grupy podmiotów). Wreszcie, do raportowania za 2025 r. zobowiązane będą duże jednostki (niezależnie od tego, czy są notowane na giełdzie, czy nie) oraz jednostki dominujące dużych grup kapitałowych, co znacznie poszerzy grupę podmiotów objętych sprawozdawczością zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z Dyrektywą CSRD poszerzony został zakres obowiązków sprawozdawczych, które teraz obejmują także większą liczbę przedsiębiorstw, wymagając od nich szczegółowego raportowania. Niemniej liczba hoteli w Polsce zobowiązana dyrektywą do obowiązkowego raportowania jest niewielka.

Dyrektywa CSRD wprowadza także wymóg podwójnej istotności, który umożliwia jednoczesne uwzględnienie wpływu działalności przedsiębiorstwa na środowisko i społeczeństwo oraz finansowej istotności tych działań. W praktyce oznacza to konieczność precyzyjnego raportowania i monitorowania działań hoteli w takich obszarach jak zarządzanie emisją gazów cieplarnianych, zużyciem energii czy warunkami pracy.

Międzynarodowe standardy takie jak ESRS (European Sustainability Reporting Standards) oferują szczegółowe wytyczne w kontekście raportowania aspektów środowiskowych, społecznych i zarządczych, co pozwala firmom lepiej dostosować swoje działania do wymagań regulatorów, inwestorów oraz klientów. ESRS E, koncentrujący się na środowisku, wspiera realizację celów związanych z neutralnością klimatyczną poprzez wymóg raportowania emisji gazów cieplarnianych oraz efektywności w zarządzaniu zasobami naturalnymi. Z kolei ESRS

[25] Por. https://esgtrends.pl/2025-rokiem-przelomu-w-esg-rozmowa-z-monika-michalska-nationale-nederlanden/ [dostęp: 12.02.2025].

S stawia nacisk na kwestie społeczne, takie jak różnorodność, inkluzywność oraz prawa pracowników, co jest szczególnie istotne dla sektora hotelarskiego, charakteryzującego się dużą różnorodnością kulturową i etniczną wśród pracowników. ESRS G wspiera przejrzystość zarządzania, wymagając ujawniania polityk etycznych oraz przeciwdziałania korupcji, co ma kluczowe znaczenie w budowaniu zaufania interesariuszy. Wprowadzenie i wdrożenie standardów ESRS pozwala także na zwiększenie porównywalności raportów ESG w przedsiębiorstwach działających na różnych rynkach turystycznych. Zielony Ład oraz Pakiet Fit for 55 są ramami strategicznymi na poziomie Unii Europejskiej, które w znaczący sposób wpływają na rozwój zrównoważonych praktyk. **Można uznać za pewnik, że w 2025 i 2026 roku obie koncepcje ulegną znacznej modyfikacji**. Uproszczeniu mogą również ulec wymagania i wskaźniki ESG, w szczególności dla przedsiębiorstw, które nie będą zobowiązane bezpośrednio do raportowania.

7.2 Wzrost świadomości ekologicznej i oczekiwania klientów

Wzrost świadomości ekologicznej wśród klientów wywiera istotny wpływ na sektor hotelarski, zmuszając go do adaptacji strategii zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju. Jak wynika z badania przeprowadzonego przez Deloitte, aż 81% respondentów preferuje produkty marek, które promują recykling lub ponowne użycie zasobów (Gasiński i in., 2021). Taka zmiana oczekiwań konsumentów motywuje hotele do wprowadzania działań proekologicznych, takich jak eliminacja jednorazowych plastikowych produktów oraz tworzenie efektywnych systemów zarządzania odpadami. Takie praktyki nie tylko spełniają oczekiwania klientów, ale również przyczyniają się do poprawy reputacji przedsiębiorstw na coraz bardziej konkurencyjnym rynku usług hotelarskich. Na przykład edukacja gości na temat oszczędzania wody i energii w trakcie pobytu może zwiększyć ich lojalność wobec danego obiektu, co pozwala na rozwój długoterminowych relacji z klientami (Jasiuk i Czerwiński, 2023).

Dane wskazują również, że 83% Polaków uważa, iż firmy powinny podejmować bardziej aktywne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu (Gasiński i in., 2021). Tak wysokie oczekiwania społeczne nakładają presję na sektor hotelarski, wymagając od niego wdrażania ambitnych strategii środowiskowych. Przykładem takich inicjatyw może być kompensacja emisji CO_2 czy modernizacja infrastruktury w celu poprawy efektywności energetycznej.

. Transparentność ESG jest istotnym narzędziem w przyciąganiu klientów, którzy są bardziej świadomi ekologicznie i poszukują usług zgodnych z ich wartościami (Jasiuk i Czerwiński,

2023). Praktyczne zastosowanie ESG w hotelach obejmuje także inicjatywy związane z neutralnością klimatyczną, takie jak offsetowanie emisji CO_2. Przykładowo, inwestycje w odnawialne źródła energii lub wspieranie programów reforestacji mogą być częścią strategii marketingowej, która przyciąga klientów zaangażowanych w proekologiczne podejście. Takie działania, jak rezygnacja z plastiku czy implementacja strategii zero-emisyjnych, znajdują odzwierciedlenie w przewadze konkurencyjnej. Dodatkowo, angażowanie klientów w działania ekologiczne, np. poprzez zachęcanie do oszczędzania wody, może zwiększać ich lojalność i świadomość na temat realnego wpływu takich działań. Rosnące oczekiwania klientów w zakresie transparentności motywują hotele do prowadzenia edukacji ekologicznej. Na przykład informowanie gości o oszczędzaniu zasobów poprzez ograniczenie wymiany pościeli i ręczników może zarówno wspierać zrównoważony rozwój, jak i budować pozytywny wizerunek hotelu (Jasiuk i Czerwiński, 2023). Najnowszy raport WTTC dzieli konsumentów z punktu widzenia podejścia do zrównoważonego rozwoju na 6 segmentów:

1. *Pełen nadziei zamartwiacz*: uważa, że kryzys klimatyczny jest pilny i że jednostki mogą coś zmienić.
2. *Zamartwiacz skierowany na zewnątrz*: troszczy się o środowisko i uważa, że indywidualne działania są ważne; jednak działania muszą być prowadzone przez rządy i korporacje
3. *Bezsilny ekolog*: jest sceptyczny co do możliwości postępu i trudno mu podjąć działania, gdy szansa na znaczącą zmianę wydaje się odległa.
4. *Odpowiedzialny optymista*: mocno wierzy, że osobiste działania mają znaczenie, niezależnie od tego, co robią inni. Lubi poddawać recyklingowi i oddawać używane przedmioty (ale raczej nie wyda więcej na zrównoważone zakupy).
5. *Unikający działań*: nie interesuje się zmianami klimatycznymi. Oderwany od działań społecznych i mało prawdopodobne, aby uważał zrównoważony rozwój za ważny przy dokonywaniu zakupów.
6. *Agnostyk zmian klimatycznych*: najprawdopodobniej stwierdzi, że zmiany klimatyczne „nie są prawdziwe". Uważa, że zrównoważony styl życia jest zbyt drogi.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: Bridging The Say-Do Gap. How to create an effective sustainability strategy by understanding your customer. WTTC, January 2025.

Raport bada rozdźwięk między tym, co podróżni mówią o zrównoważonym rozwoju, a wyborami, których ostatecznie dokonują. Każdy segment ma unikalne zachowania, priorytety i bariery w wyborze zrównoważonych wyborów. Zrozumienie tych różnych perspektyw jest istotne dla firm, aby mogły tworzyć skuteczne strategie zrównoważonego rozwoju, które znajdą oddźwięk wśród odbiorców i będą miały rzeczywisty wpływ. Koszty i jakość pozostają dominującymi priorytetami dla podróżnych, przeważając nad względami zrównoważonego rozwoju.

We wszystkich segmentach konsumentów ponad 50% twierdzi, że koszty są najważniejszym czynnikiem wpływającym na decyzje zakupowe, podczas gdy około 30% stawia na jakość. W przeciwieństwie do tego zrównoważony rozwój jest głównym czynnikiem tylko dla niewielkiej mniejszości, od 11% do 7%, nawet wśród najbardziej świadomych ekologicznie grup. Ponad 10% respondentów zgłosiło brak kontaktu z komunikatami lub informacjami na temat zrównoważonego rozwoju za pośrednictwem żadnego kanału, w tym głównych mediów, platform społecznościowych lub inicjatyw społecznościowych. Klienci oczekują, że firmy stworzą niedrogie, zrównoważone opcje. Raport WTTC zawiera siedem kluczowych rekomendacji, które pomogą branży przezwyciężyć ten podział. Aby wprowadzić realne zmiany, raport zaleca podkreślenie ekonomicznych i osobistych korzyści zrównoważonego podróżowania, zapewnienie, że przyjazne dla środowiska opcje są proste i wygodne dla konsumentów oraz wprowadzenie programów nagród w celu motywowania do działania na wszystkich poziomach. W raporcie podkreślono, że dostosowany marketing, który bezpośrednio odnosi się do wartości i potrzeb poszczególnych konsumentów, znacznie zwiększa zaangażowanie w różnych segmentach.

7.3 Zmiany technologiczne wspierające wdrażanie ESG

Zmiany technologiczne odgrywają kluczową rolę w wspieraniu wdrażania zasad ESG, umożliwiając skuteczniejsze monitorowanie i raportowanie działań przedsiębiorstw, w tym w sektorze hotelarskim. Technologie informatyczne, takie jak systemy zarządzania informacją środowiskową i społeczno-ekonomiczną, pozwalają na integrację danych z różnych źródeł, co prowadzi do tworzenia spójnych baz informacji. Takie rozwiązania umożliwiają efektywne monitorowanie wskaźników ESG w czasie rzeczywistym, co jest szczególnie istotne w hotelarstwie, gdzie działalność operacyjna rozproszona jest w wielu lokalizacjach. Dzięki zastosowaniu zaawansowanych narzędzi, takich jak systemy Business Intelligence, przedsiębiorstwa mogą szybciej analizować dane, co ułatwia podejmowanie decyzji strategicznych oraz operacyjnych zgodnych z wymogami. Automatyczne mechanizmy raportowania zmniejszają ryzyko błędów ludzkich oraz poprawiają transparentność danych, co jest kluczowe dla spełniania wymagań regulacyjnych, takich jak standardy ESRS. Przykładem praktycznego zastosowania takich systemów jest wykorzystanie oprogramowania do monitorowania zużycia energii w hotelach, które wspiera minimalizację śladu środowiskowego (Rubik, 2018).

Automatyzacja procesów raportowania, umożliwiając bieżący monitoring kluczowych

wskaźników, stanowi istotne wsparcie dla sektora hotelarskiego, który charakteryzuje się dużą różnorodnością operacyjną. Platformy cyfrowe umożliwiają zautomatyzowane generowanie raportów, zgodnych z wymogami prawnymi, co znacząco skraca czas potrzebny na ich przygotowanie i zmniejsza koszty operacyjne. Takie rozwiązania są szczególnie korzystne dla małych i średnich hoteli, które często nie mają zasobów pozwalających na ręczne opracowanie kompleksowej dokumentacji.

Sztuczna inteligencja staje się coraz istotniejsza w kontekście optymalizacji procesów produkcyjnych, jak i innowacji. Sztuczna inteligencja to wsparcie, ale i wyzwanie środowiskowe i społeczne. Narzędzia AI są niezwykle energochłonne, a infrastruktura (np. serwerownie) wymagają metali rzadkich, których wydobycie bywa nieetyczne i wiąże się z naruszeniami praw człowieka. Można się spodziewać, że będzie ujawniany cyfrowy ślad węglowy, generowany właśnie przez rozwiązania AI. Innymi polemicznymi konsekwencjami Al są: dezinformacja, naruszenia praw autorskich czy własności intelektualnej, a nawet nierzetelność firm oferujących rozwiązania, które nazwano „Al-washing". Wraz z rozwojem sztucznej inteligencji pojawiły się nowe problemy, nie uregulowane dotychczas w legislacji. AI pozwala m.in. na tworzenie treści za pomocą narzędzi jak ChatGPT, ocenianie zachowań społecznych (tzw. scoring), rozpoznawanie twarzy czy tworzenie deepfake'ów. Nowe przepisy prawne w założeniu zapewniają możliwość rozwoju sztucznej inteligencji, a jednocześnie gwarantują poszanowanie praw człowieka i minimalizują zjawisko dyskryminacji. Stąd też w 2024 roku na poziomie Unii Europejskiej zostało przyjęte rozporządzenie tzw. „Al. Act", próbujący uporządkować pojawiające się problemy[26]. Nowe przepisy przewidują wprowadzenie kategorii zakazanych praktyk w zakresie sztucznej inteligencji, do których zaliczono m.in.: stosowanie rozwiązań opartych na technikach podprogowych, stosowanie systemów AI do tzw. oceny osób obywatelskich (social scoring). Nowe rozporządzenie zakłada wyznaczenie Europejskiej Rady ds. Sztucznej Inteligencji oraz wyłonienie organów krajowych w poszczególnych państwach. Rozporządzenie weszło w życie 1 sierpnia 2024, natomiast w celu ułatwienia się dostosowywania do nowych wymogów, poszczególne przepisy będą stosowane stopniowo. AI Act ma być w całości wdrożony i egzekwowany od 2026 roku.

[26] AI Act, EU Artificial Intelligence Act – rozporządzenie unijne w sprawie sztucznej inteligencji, zostało przyjęte przez Parlament Europejski 13 marca 2024 roku. AI Act został zaproponowany przez Komisję Europejską w dniu 21 kwietnia 2021 roku. 13 marca 2024 nowe prawo zostało przyjęte przez Parlament Europejski, a 21 maja 2024 jednogłośnie zatwierdziła je Rada UE.

Raport PWC wskazuje, że polscy konsumenci są gotowi na AI. Ponad 60% z nich słyszało o sztucznej inteligencji i większość z nich korzysta już z tej technologii w codziennym życiu. Na zmieniające się trendy reagują polskie firmy. Ponad 75% z nich zaczęło wykorzystywać AI w praktyce: od automatyzacji procesów po usprawnienie kontaktu z klientami (Gotowi, 2024). Na zmieniające się trendy reagują polskie firmy. Ponad 75% z nich zaczęło wykorzystywać AI w praktyce: od automatyzacji procesów po usprawnienie kontaktu z klientami. Ponad 75% firm rozpoczęło inwestycje w AI, ale nikt jeszcze nie ma wielu produkcyjnych zastosowań, większość to wstępny etap. Firmy zaczęły inwestować w zespoły i technologię AI, spodziewając się znaczących usprawnień i zwrotów z inwestycji. 55% ma zdefiniowaną strategię AI lub pracuje nad jej przygotowaniem. Firmy boją się o prywatność danych, a wdrożenie odpowiednich procesów zapewniających ich bezpieczeństwo stanowi dla wielu z nich wyzwanie. Organizacje mają też obawy związane z niedoborami specjalistów od AI na rynku — 69% ma problem z rekrutacją ekspertów (Gotowi, 2024).

Sztuczna inteligencja (AI) oraz analityka predykcyjna[27] to technologie wspierające wdrażanie ESG. Dzięki wykorzystaniu algorytmów uczenia maszynowego hotele mogą przewidywać i optymalizować swoje działania, uwzględniając takie zmienne jak zużycie energii, emisja CO_2 czy zarządzanie odpadami. Sztuczna inteligencja pozwala również na identyfikację obszarów wymagających poprawy oraz analizę wzorców operacyjnych w celu ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko. Przykładem jest zastosowanie algorytmów do analizy danych dotyczących zużycia energii w kuchniach hotelowych, które pozwala na identyfikację najbardziej energochłonnych urządzeń i ich lepsze zarządzanie. Analityka predykcyjna umożliwia ponadto przewidywanie ryzyk związanych z ESG, takich jak zmieniające się regulacje prawne czy oczekiwania interesariuszy, co zwiększa elastyczność hoteli w dostosowywaniu się do dynamicznego otoczenia biznesowego.

Niemniej AI znacząco poprawi zdolność przedsiębiorstw hotelarskich do zarządzania ESG, przyspieszając analizę obszernych zbiorów danych, takich jak zużycie energii, emisje gazów cieplarnianych czy różnorodność w strukturach organizacyjnych. Dzięki temu możliwe jest identyfikowanie wzorców i trendów, które tradycyjne metody analizy danych mogłyby przeoczyć.

[27] Analizy predykcyjne - to gałąź zaawansowanej analityki, która przygotowuje prognozy dotyczące przyszłych zdarzeń, zachowań i wyników. Wykorzystuje techniki statystyczne – w tym algorytmy uczenia maszynowego i zaawansowane modelowanie predykcyjne – do analizy bieżących i historycznych danych oraz oceny prawdopodobieństwa wystąpienia zjawiska.

AI może wspierać również prognozowanie efektywności działań ESG w celu oceny ich wpływu na wynik finansowy, co jest zgodne z wymogami dotyczącymi podwójnej istotności (EY, 2024). Ponadto, algorytmy uczenia maszynowego umożliwiają automatyczne dostosowywanie procesów operacyjnych w hotelach, takich jak zarządzanie energią i wodą, co pomaga zmniejszyć negatywny wpływ na środowisko (Zhao, 2022). AI integruje dane pochodzące z różnych źródeł, co poprawia spójność analiz, kluczową w branży hotelarskiej, gdzie wielopłaszczyznowa działalność operacyjna wymaga precyzyjnego zarządzania wskaźnikami ESG. W dobie cyfrowej rewolucji hotele muszą wyprzedzać pojawiające się technologie, które mogą zrewolucjonizować sposób zarządzania i być wykorzystana w raportowaniu niematerialnym.

Kolejną z takich technologii, która szybko zyskuje popularność jest **blockchain**[28] — bezpieczny i rozproszony system rozliczeniowy oparty na kryptografii. Blockchain to publiczny rejestr lub lista cyfrowych zapisów, w których transakcje są rejestrowane anonimowo i trwale. Zapisy bazy danych lub „bloki" są zabezpieczone za pomocą kryptografii. Po zarejestrowaniu informacji są one odporne na modyfikacje, co oznacza, że danych nie można zmienić. Wykorzystując zdecentralizowaną strukturę danych blockchain, hotele mogą oferować swoim gościom szybsze usługi, bezpieczniejsze transfery aktywów cyfrowych, ulepszone programy lojalnościowe i większą kontrolę zapasów. W ostatnich latach technologia blockchain jest wdrażana przez branżę hotelarską, aby pomóc ulepszyć doświadczenia gości. Hotele wykorzystują tę technologię na wiele sposobów, na przykład umożliwiając podróżnym meldowanie się w swoich pokojach i łatwiejsze śledzenie punktów programu lojalnościowego. Ponadto hotele wykorzystały blockchain, aby stworzyć bezpieczniejsze metody dokonywania płatności i przechowywania danych klientów. Dzięki automatyzacji hotele mogą zwiększyć wydajność operacyjną, eliminując ręczne procesy, a wdrożenie programu lojalnościowego opartego na blockchain zapewnia bezpieczną obsługę transakcji i oferuje punkty, które można wymienić na kryptowalutę.

[28] Blockchain jest definiowany jako rejestr zdecentralizowanych danych, które są bezpiecznie współużytkowane. Technologia blockchain umożliwia grupie wybranych uczestników dzielenie się danymi. Dzięki usługom blockchain w chmurze dane transakcyjne z wielu źródeł można łatwo gromadzić, integrować i udostępniać. Dane są podzielone na współużytkowane bloki, połączone z unikatowymi identyfikatorami w formie skrótów kryptograficznych. Blockchain zapewnia integralność danych z jednym źródłem prawdy, eliminując duplikowanie danych i zwiększając bezpieczeństwo. W systemie blockchain nie dopuszcza się do fałszerstw i manipulowania danymi, ponieważ danych nie można zmieniać bez zezwolenia stron. Rejestr blockchain może być współdzielony, ale nie może być modyfikowany. Jeśli ktoś próbuje zmienić dane, wszyscy uczestnicy zostaną powiadomieni o tym, kto jest za to odpowiedzialny.

Technologia ta znajduje coraz szersze zastosowanie w sektorze hotelarskim, wspierając transparentność i identyfikowalność procesów związanych z ESG. Umożliwia przechowywanie i monitorowanie danych w sposób odporny na manipulacje, co buduje zaufanie interesariuszy. Dodatkowo pozwala na śledzenie wpływu operacji dostawców na środowisko, co jest istotne w kontekście spełniania wymogów podwójnej istotności. Przykładem jest jej wykorzystanie w monitorowaniu łańcuchów dostaw żywności w hotelach, co umożliwia redukcję śladu węglowego oraz promocję lokalnych dostawców. Przykłady hoteli stosujących takie technologie pokazują, że redukcja odpadów organicznych o 40% jest możliwa dzięki zastosowaniu zaawansowanego oprogramowania do przetwarzania żywności (Rubik, 2018).

Blockchain może stanowić przełom w zakresie monitorowania i przechowywania danych ESG, gwarantując ich nienaruszalność, co minimalizuje ryzyko manipulacji i greenwashing (Zhao, 2022). Zgodnie z raportem Global Blockchain Market Report firmy SkyQuest, przewiduje się, że globalny rynek blockchain będzie rósł w tempie CAGR (skumulowany roczny wskaźnik wzrostu) wynoszącym 80,8% do 2031 r.

Tabela 15. Zakresy wykorzystania technologii blockchain w raportowaniu ESG

Zakres wykorzystania	Opis
Transparentność i niezmienność danych	Zapewnia trwałe i niezmienne zapisy, co zwiększa wiarygodność raportowania ESG. Dane dotyczące emisji CO_2, zużycia energii, warunków pracy czy działań społecznych mogą być rejestrowane w sposób przejrzysty i odporny na manipulacje.
Śledzenie łańcucha dostaw	Monitorowanie łańcucha dostaw pod kątem zrównoważonego rozwoju. Na przykład można rejestrować pochodzenie surowców, emisję CO_2 w transporcie czy przestrzeganie standardów pracy.
Automatyzacja i inteligentne kontrakty	Smart contracts mogą automatycznie egzekwować standardy ESG, np. uwalniając środki finansowe dopiero po spełnieniu określonych warunków (np. redukcji emisji o 10%).
Weryfikacja i audyt w czasie rzeczywistym	Audytowanie działań ESG w czasie rzeczywistym, eliminując potrzebę ręcznego sprawdzania i redukując ryzyko oszustw.
Ułatwienie dostępu do finansowania zrównoważonego	Tokenizacja aktywów ESG (np. kredyty węglowe) i udostępnianie ich na rynkach finansowych, co ułatwia inwestorom angażowanie się w projekty zgodne z zasadami ESG.
Zwiększenie zaufania inwestorów i interesariuszy	Łatwiejsza weryfikacja czy hotel rzeczywiście realizuje zobowiązania ESG, co pomaga w walce z greenwashingiem.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Technologia umożliwia hotelom nie tylko monitorowanie np. zużycia wody i energii, lecz także ocenę odpowiedzialności społecznej dostawców, w tym przestrzegania standardów pracy zgodnych z ESRS S. Blockchain wspomaga harmonizację danych ESG pomiędzy lokalnymi

regulacjami a globalnymi standardami, co redukuje trudności związane z różnorodnością wymagań prawnych. Wspiera także optymalizację procesów zarządzania zasobami i odpadami w hotelach, co zwiększa efektywność operacyjną.

Oczywiście należy zdawać sobie sprawę, że wdrożenie rozwiązań opartych o blockchain są realnej w dużych hotelach i ich sieciach, niemniej jest to technologia, która będzie się rozwijała. Blockchain dodatkowo oferuje możliwość monitorowania praktyk dostawców w łańcuchu dostaw pod kątem zgodności z zasadami ESG, co ułatwia transparentność i kompleksowość procesu raportowego. Chociaż potencjalne zastosowania tej technologii w branży hotelarskiej są niemal nieograniczone, niektóre z nich już się pojawiły. Za najważniejsze można uznać cztery sposoby wykorzystania technologii blockchain: bezpieczne płatności (w tym kryptowalutami), usługi identyfikacyjne i bezpieczeństwo, programy lojalnościowe, śledzenie bagażu (Dogru i in., 2018).

Tabela 16. Sposoby wykorzystania technologii blockchain

Aplikacja blockchain	Szczegóły wdrożenia	Korzyści dla branży hotelarskiej
Spersonalizowane doświadczenia gości	Bezpieczne przechowywanie preferencji gości w blockchain w celu świadczenia usług	Umożliwia świadczenie dostosowanych usług przy jednoczesnym zachowaniu prywatności i bezpieczeństwa danych
Opinie i reakcje gości	Rejestrowanie opinii gości na blockchain'ie w celu zapewnienia autentyczności i niezmienności	Zwiększa zaufanie do opinii gości, zapewniając wiarygodne informacje dla przyszłych gości.
Inteligentne kontrakty (smart)dla rezerwacji	Automatyzacja procesów rezerwacji i anulowania poprzez samowykonywalne kontrakty z warunkami bezpośrednio zapisanymi w kodzie	Zmniejsza ręczną obsługę, minimalizuje spory i zapewnia przejrzystość transakcji rezerwacyjnych
Zarządzanie zapasami	Używanie technologii blockchain do zarządzania zapasami pokoi w czasie rzeczywistym i dystrybucją w różnych kanałach.	Zmniejsza nadmierną i niedostateczną rezerwację, zapewniając dokładne dane o zapasach w czasie rzeczywistym
Zarządzanie łańcuchem dostaw	Śledzenie i weryfikacja autentyczności i dostawy towarów za pośrednictwem łańcucha bloków	Poprawia przejrzystość, zmniejsza liczbę błędów i zapewnia etyczne praktyki pozyskiwania

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://www.revfine.com/blockchain-technology-hospitality-industry/, [dostęp:22.02.2025].

Jednakże wdrożenie AI i blockchain w sektorze hotelarskim napotyka na istotne bariery. Wysokie koszty implementacji tych technologii stanowią wyzwanie szczególnie dla małych i średnich hoteli, które często dysponują ograniczonymi zasobami (KPMG, 2023). Brak specjalistów

z zakresu technologii ESG oraz konieczność inwestowania w szkolenia dla pracowników dodatkowo utrudniają adaptację tych rozwiązań. Edukacja i rozwój kompetencji w zakresie nowych technologii są kluczowe dla przezwyciężenia tych przeszkód (Zhao, 2022). Współpraca z organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Global Sustainable Tourism Council, może pomóc hotelom w uzyskaniu wsparcia finansowego i eksperckiego w zakresie wdrażania blockchain i AI. Przykłady praktycznego zastosowania blockchain i AI w raportowaniu ESG są widoczne w hotelach, które monitorują ślad węglowy gości oraz efektywność energetyczną budynków.

Automatyzacja raportowania eliminuje również problemy związane z ręcznym przetwarzaniem dużych ilości danych, co w sektorze hotelarskim ma zasadnicze znaczenie, biorąc pod uwagę różnorodność danych generowanych przez łańcuch wartości. Procesy te wymagają integracji danych pochodzących z licznych źródeł, takich jak systemy zarządzania zużyciem zasobów czy narzędzia analityczne dotyczące łańcucha dostaw. Rozwiązania te są także kluczowe dla zwiększenia efektywności strategicznej przedsiębiorstw hotelarskich, pozwalając na lepsze wykorzystanie danych na poziomie zarządczym. Narzędzia cyfrowe do monitorowania zgodności z regulacjami, takie jak zaawansowane oprogramowanie analityczne, umożliwiają bieżącą ocenę wyników, co jest szczególnie istotne w kontekście rosnących wymagań regulacyjnych i raportowania zgodnie z podwójną istotnością (Grygiel-Tomaszewska i in., 2024). Dodatkowo takie systemy ułatwiają przewidywanie wpływu przyszłych działań na wyniki finansowe, co sprzyja planowaniu strategicznemu i zwiększa transparentność w relacjach z interesariuszami. Platformy cyfrowe zintegrowanej analizy danych środowiskowych i społecznych wspierają podejście zgodne z wymogami podwójnej istotności, monitorując zarówno oddziaływanie środowiskowe, jak i jego przełożenie na wyniki finansowe. Dzięki temu hotele mogą jednocześnie analizować wpływ działań na środowisko, co wspiera bardziej świadome i efektywne zarządzanie zasobami (Turek i in., 2024).

Automatyzacja procesów ogranicza koszty operacyjne poprzez zintegrowane monitorowanie zużycia zasobów, co jednocześnie wspiera realizację celów neutralności klimatycznej (Makowska-Kwiecinska, 2024). Dzięki temu więcej środków można przeznaczyć na inwestycje w technologie wspierające zrównoważony rozwój. Redukcja błędów w raportowaniu poprzez automatyzację procesów minimalizuje ryzyko reputacyjne (Makowska-Kwiecinska, 2024; Gemra i in., 2024).

Technologie cyfrowe wspierają również edukację pracowników. Platformy szkoleniowe online oraz aplikacje edukacyjne umożliwiają zdobywanie wiedzy na temat zrównoważonego

rozwoju i jego wymagań w dowolnym czasie i miejscu. Takie narzędzia mogą zawierać elementy grywalizacji, motywując pracowników do aktywnego uczestnictwa w szkoleniach i implementacji zasad ESG w praktyce biznesowej. Regularne szkolenia realizowane za pomocą cyfrowych platform edukacyjnych zwiększają świadomość pracowników oraz zarządu hoteli, co przyczynia się do skuteczniejszego wdrażania standardów, takich jak ESRS.

7.4 Dekarbonizacja i neutralność klimatyczna

Dekarbonizacja jest jednym z kluczowych elementów strategii ESG w sektorze hotelarskim, mającym na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych oraz minimalizację śladu węglowego działalności operacyjnej. Proces ten wymaga inwestycji w nowoczesne technologie, takie jak instalacje fotowoltaiczne, systemy zarządzania energią czy pompy ciepła, które przyczyniają się do redukcji zużycia energii pierwotnej. Ponadto, działania dekarbonizacyjne obejmują poprawę efektywności energetycznej budynków hotelowych poprzez wdrażanie energooszczędnych systemów oświetleniowych czy izolacji termicznych. Takie praktyki nie tylko wspierają transformację w kierunku neutralności klimatycznej, ale również zwiększają konkurencyjność hoteli, szczególnie w obliczu rosnących oczekiwań klientów i wymogów regulacyjnych, takich jak Rozporządzenie (UE) 2020/852. Jednocześnie, wyzwaniem pozostają wysokie koszty początkowe modernizacji infrastruktury, które mogą być kompensowane oszczędnościami osiąganymi w dłuższym okresie (Singh i in., 2024).

Neutralność klimatyczna

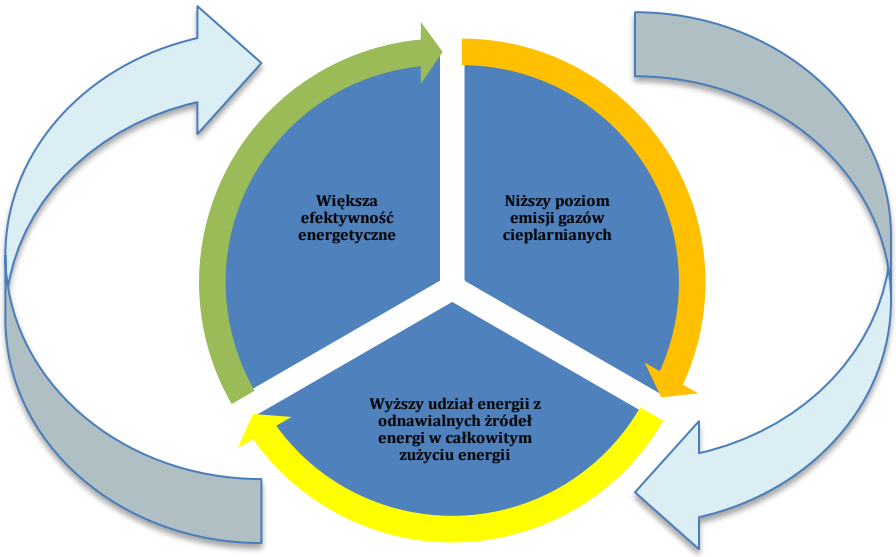

Proces sprawiedliwej transformacji

Rysunek 12. Komponenty neutralności klimatycznej
Zródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://wbpp.poznan.pl/102/strategia-na-rzecz-neutralnosci-klimatycznej-wielkopolska-wschodnia-2040.html, [dostęp: 22.02.2025].

Wprowadzenie innowacyjnych technologii odgrywa znaczącą rolę w dekarbonizacji sektora hotelarskiego. Inteligentne systemy zarządzania energią zintegrowane z technologiami IoT[29] umożliwiają monitorowanie i optymalizację zużycia energii w czasie rzeczywistym. Instalacje fotowoltaiczne stanowią jedno z najbardziej efektywnych narzędzi redukcji emisji w hotelach, przyczyniając się zarówno do obniżenia kosztów operacyjnych, jak i realizacji celów Zielonego Ładu. Z kolei pompy ciepła wykorzystujące odnawialne źródła energii pozwalają na redukcję emisji CO2 i zmniejszenie zależności od tradycyjnych źródeł energii (Singh i.in., 2024). Technologia blockchain, stosowana w monitorowaniu emisji gazów cieplarnianych w całym łańcuchu wartości, zwiększa przejrzystość działań i pozwala na uniknięcie zarzutów greenwashingu, co wspiera wiarygodność hoteli na rynku.

Aby spełnić rosnące wymagania hotele będą musiały znacznie zmniejszyć swój ślad węglowy i energochłonność. Zgodnie ze ścieżkami redukcji zużycia energii w narzędziu Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM) intensywność emisji dwutlenku węgla w hotelach w krajach CEE-6 powinna zmaleć o około 17 proc. do 2025 r. i 53 proc. do 2030 r[30].

Dekarbonizacja stała się także wymogiem regulacyjnym w kontekście rozporządzeń unijnych. Rozporządzenie (UE) 2020/852 w sprawie taksonomii zrównoważonego rozwoju wymaga od przedsiębiorstw, w tym hoteli (zobowiązanych do raportowania), szczegółowego monitorowania emisji gazów cieplarnianych oraz wyznaczania celów redukcyjnych, co wpływa na poprawę transparentności działań środowiskowych. Zielony Ład oraz Pakiet Fit for 55 nakładają obowiązek zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych o 55% do roku 2030, co wymaga inwestycji w niskoemisyjną infrastrukturę oraz modernizację operacyjną. Dostosowanie lokalnych strategii operacyjnych do tych wymogów wspiera budowanie reputacji hoteli jako odpowiedzialnych środowiskowo, zwiększając ich atrakcyjność inwestycyjną.

Wdrażanie dekarbonizacji ma również bezpośredni wpływ na wyniki finansowe. Modernizacja infrastruktury oraz optymalizacja zarządzania zasobami pozwalają na długoterminowe redukcje kosztów operacyjnych, co zwiększa rentowność przedsiębiorstw.

[29] Internet Of Things (Internet Rzeczy).
[30] https://www.esginfo.pl/esg-w-hotelarstwie-wyzwania-na-najblizsze-lata/ [dostęp: 20.02.2025].

Przykłady dużych sieci hotelowych wskazują na wyraźny związek między wdrażaniem procesów dekarbonizacyjnych a poprawą konkurencyjności na rynku (Singh i in., 2024). Koszty początkowe inwestycji, takie jak instalacje fotowoltaiczne, zwracają się w dłuższym okresie dzięki oszczędnościom w rachunkach za energię oraz obniżeniu opłat za emisję gazów cieplarnianych (EY, 2024). Działania te przynoszą także korzyści społeczne, budując lojalność klientów oraz pozytywny wizerunek hoteli jako podmiotów odpowiedzialnych środowiskowo.

Edukacja i świadomość zespołów operacyjnych oraz zarządów hoteli są kluczowe dla efektywnego wdrażania działań dekarbonizacyjnych. Także zaangażowanie lokalnych społeczności w edukację ekologiczną przyczynia się do poprawy akceptacji działań dekarbonizacyjnych, jednocześnie budując pozytywny wizerunek marki.

7.5 Zielona transformacja jako odpowiedź na zmiany klimatyczne

Zielona transformacja w sektorze hotelarskim stanowi kluczowy element adaptacji do zmian klimatycznych i wymaga wdrażania działań na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej oraz szerokiego wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Inicjatywy te są ściśle powiązane z ramami Zielonego Ładu i regulacjami unijnymi, które promują przejście na gospodarkę niskoemisyjną.

Rysunek 13. Obszary polityki Zielonego Ładu

Źródło: Ochrona środowiska w Polsce. Perspektywy najbliższych lat. Teraz środowisko.pl, 2020, s.69

Jednym z istotnych celów Zielonego Ładu jest wspieranie działań zmierzających do obniżenia emisji gazów cieplarnianych, co wymaga od hoteli implementacji technologii takich jak fotowoltaika, pompy ciepła czy inteligentne systemy zarządzania. Dyrektywa (UE) 2020/852 wprowadza definicje inwestycji zrównoważonych, które motywują przedsiębiorstwa hotelarskie do angażowania się w projekty dekarbonizacyjne, przyczyniając się tym samym do realizacji celów środowiskowych i poprawy ich długoterminowej rentowności.

Zielona transformacja wymaga, aby przedsiębiorstwa hotelarskie wdrażały innowacyjne technologie wspierające redukcję emisji gazów cieplarnianych. Fotowoltaika oraz pompy ciepła to przykłady rozwiązań, które mogą znacząco zmniejszyć zależność hoteli od konwencjonalnych źródeł energii i obniżyć ich ślad węglowy. Inteligentne systemy zarządzania energią umożliwiają hotelom monitorowanie zużycia energii w czasie rzeczywistym, co pozwala na identyfikację obszarów wymagających optymalizacji oraz poprawę efektywności operacyjnej. Wymogi Zielonego Ładu obligują hotele do realizacji działań zmniejszających emisje, co wiąże się z koniecznością dostosowania infrastruktury operacyjnej do rygorystycznych standardów środowiskowych.

Unijne wsparcie finansowe, oferowane w ramach Zielonego Ładu, odgrywa istotną rolę w ułatwianiu implementacji technologii przyjaznych środowisku dla sektora hotelarskiego. Środki te pozwalają przedsiębiorstwom na realizację projektów związanych z dekarbonizacją, takich jak instalacje odnawialnych źródeł energii czy modernizacja infrastruktury w celu zwiększenia efektywności energetycznej. W Polsce, na przykład, rosnąca świadomość regulacyjna w sektorze turystycznym wymaga lokalnej implementacji ram unijnych, co oznacza, że hotele muszą inwestować w zaawansowane technologie wspierające zarządzanie zasobami. Implementacja zielonej transformacji w hotelarstwie wymaga również efektywnego wykorzystania systemów zarządzania energią, które wspierają identyfikację obszarów o największym zużyciu zasobów i umożliwiają precyzyjne planowanie działań naprawczych.

Integracja działań na rzecz zielonej transformacji z europejskimi standardami sprawozdawczości ESG, takimi jak ESRS, zapewnia firmom hotelarskim wytyczne w zakresie raportowania i monitorowania ich postępów. Standardy te umożliwiają spójną ocenę wpływu hoteli na środowisko oraz wspierają wdrażanie innowacyjnych technologii zgodnych z celami Zielonego Ładu (EFRAG, 2024). W szczególności przepisy CSRD wymagają spójnego raportowania w obszarze podwójnej istotności, co promuje przejrzyste procesy komunikacji z interesariuszami

oraz wspiera budowanie długoterminowego zaufania.

Zielona transformacja nie tylko przyczynia się do poprawy efektywności energetycznej i zarządzania zasobami w hotelach, ale również oferuje nowe możliwości marketingowe. Przedsiębiorstwa wprowadzające rozwiązania takie jak odnawialne źródła energii zwiększają swoją atrakcyjność zarówno w oczach klientów, jak i inwestorów, co promuje zrównoważone inwestycje i generuje długoterminowe korzyści gospodarcze (Bou Ysàs i in., 2024). Transparentne raportowanie inicjatyw ESG eliminuje zarzuty greenwashingu, co dodatkowo wpływa na wzrost zainteresowania inwestorów odpowiedzialnych środowiskowo (Bou Ysàs i in., 2024).

Budowanie świadomości ekologicznej wśród pracowników i klientów jest kluczowym aspektem wspierającym wdrożenie zielonej transformacji. Klienci preferują usługi zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, co skłania hotele do modernizacji infrastruktury, aby sprostać oczekiwaniom rynku (Bou Ysàs i in., 2024).

7.6 Łańcuchy dostaw

Łańcuchy dostaw w sektorze hotelarskim odgrywają kluczową rolę w realizacji zasad ESG, z uwagi na ich złożoność operacyjną i zaangażowanie wielu interesariuszy w różnych procesach. Używa się nawet terminu „zarządzanie zielonym łańcuchem dostaw". Przejrzystość i identyfikowalność działań w łańcuchach dostaw są niezbędne, aby zminimalizować negatywny wpływ środowiskowy i społeczny.

K. Rutkowski	sieć współzależnych i współpracujących z sobą na partnerskich zasadach podmiotów, swoista konfederacja wzajemnie uzupełniających się zasobów i kompetencji, zorientowana na integrację i koordynację przepływów informacji, produktów i gotówki
J. Witkowski	współdziałające w różnych obszarach firmy wydobywcze, produkcyjne, handlowe, usługowe oraz ich klienci, między którymi przepływają strumienie produktów, informacji i środków finansowych
M. Christopher	sieć powiązanych i współzależnych organizacji, które działając na zasadzie współpracy, kontrolują i usprawniają przepływy rzeczowe i informacyjne od dostawców do ostatecznych użytkowników
P. Blaik	współdziałanie uczestników łańcucha w sferze procesów logistyczno-marketingowych, którego teoretyczną podstawę stanowi łańcuch wartości M.E. Portera

Rysunek 14. Wybrane definicje łańcucha dostaw

Źródło: Bąkowska-Morawska, (2014, s. 13).

Złożoność systemów logistycznych w branży hotelarskiej oraz potrzeba uwzględnienia lokalnych społeczności wymaga przejrzystości działań, co jest kluczowe dla budowania zaufania klientów i inwestorów oraz zgodności z regulacjami, takimi jak Rozporządzenie (UE) 2020/852. Optymalizacja procesów, takich jak źródła zaopatrzenia i transport, pozwala na skuteczne zarządzanie zasobami i redukcję negatywnego wpływu środowiskowego, co wskazano w pracach Pan i inni (2018). Integracja zasad ESG wymaga od przedsiębiorstw nadzoru np. nad emisją gazów cieplarnianych w całym łańcuchu wartości, przy jednoczesnym uwzględnieniu warunków pracy dostawców i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi.

Rysunek 15. Rodzaje łańcuchów dostaw
Źródło: https://omega-pilzno.com.pl/czym-jest-lancuch-dostaw/, [dostęp: 22.02.2-2025].

Wdrażanie zrównoważonych praktyk w zarządzaniu łańcuchami dostaw ma również wymiar społeczny, zwiększając pozytywny wpływ hoteli na lokalne społeczności. Współpraca z organizacjami certyfikującymi, takimi jak Global Sustainable Tourism Council, pozwala na budowanie bardziej zrównoważonych procesów logistycznych, co podnosi wartość marki i wspiera zrównoważony rozwój (Pan i in., 2018). Przedsiębiorstwa, które modernizują swoje łańcuchy dostaw poprzez optymalizację zużycia zasobów, redukcję odpadów oraz promowanie lokalnych dostawców, zwiększają swoją konkurencyjność, jednocześnie realizując kluczowe cele ESG (Pan i in., 2018). Technologie analityczne i predykcyjne są kolejnym istotnym aspektem wspierającym zrównoważone działania w sektorze hotelarskim. Narzędzia te umożliwiają hotelom monitorowanie i precyzyjne zarządzanie zużyciem zasobów, co minimalizuje ryzyko związane z niestabilnością cen materiałów czy niedoborami surowców (Kim i in., 2018). Zapewnienie

efektywnego zarządzania zasobami pozwala na ograniczenie strat oraz wspiera długookresową stabilność finansową przedsiębiorstw hotelarskich. Ponadto, systemy te umożliwiają precyzyjne planowanie działań w obszarach takich jak gospodarka wodna czy energetyczna, co zwiększa ich efektywność (Kim i in., 2018). Ważnym elementem integracji zasad ESG w łańcuchach dostaw jest również edukacja dostawców. Programy szkoleniowe zwiększają ich świadomość na temat zasad zrównoważonego rozwoju i wspierają ich zgodność z regulacjami, takimi jak CSRD. Wspieranie dostawców w uzyskiwaniu certyfikatów ESG motywuje ich do stosowania bardziej ekologicznych praktyk, co pozytywnie wpływa zarówno na wizerunek, jak i konkurencyjność (Pan i in., 2018).

7.7 Zielone finanse i zrównoważone inwestycje

Zielone finanse stanowią kluczowy komponent strategii ESG, umożliwiając alokację kapitału na projekty związane z redukcją emisji CO_2, wzrostem efektywności energetycznej oraz ochroną środowiska, co wspiera realizację celów zrównoważonego rozwoju w sektorze hotelarskim. Mechanizmy finansowe takie jak zielone obligacje i zielone kredyty są coraz bardziej popularne w finansowaniu instalacji paneli fotowoltaicznych w hotelach, co prowadzi do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i redukcji kosztów operacyjnych. Inwestycje te przyczyniają się do realizacji wymagań Zielonego Ładu i Pakietu Fit for 55, które promują transformację energetyczną w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Co więcej, fundusze takie jak Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR) stwarzają dodatkowe możliwości dla przedsiębiorstw hotelarskich w finansowaniu projektów dekarbonizacyjnych zgodnych z unijnymi strategiami ESG. Tego rodzaju rozwiązania wzmacniają również zaufanie inwestorów i klientów, którzy coraz częściej wybierają inicjatywy proekologiczne.

Rynki finansowe coraz częściej uwzględniają czynniki ESG w swoich decyzjach, co otwiera nowe możliwości finansowania projektów dla sektora hotelarskiego, ale jednocześnie wymaga od przedsiębiorstw większej przejrzystości i skutecznego raportowania. Zgodnie z wymogami dyrektywy CSRD, przedsiębiorstwa muszą spełniać cele podwójnej istotności, uwzględniając zarówno wpływ na środowisko, jak i konsekwencje finansowe swoich działań. Standardy ESRS wspierają firmy hotelarskie w dostosowaniu się do tych wymagań, umożliwiając łatwiejszy dostęp do zielonych obligacji oraz promocję zrównoważonych inwestycji.

Kredyt na inwestycje zrównoważone, w tym OZE	Kredyty powiązane z Agenda 2030	Kredyt gotówkowy z EKO promocją	Ekopożyczki
Zielone obligacje (green bonds) i zrównoważone obligacje (sustainability bonds)	Obligacje związane ze zrównoważonym rozwojem (sustainability – linked bonds)	Doradztwo dotyczące możliwości uzyskania zrównoważonego finansowania	Doradztwo finansowe w obszarze ESG
Leasing instalacji fotowoltaicznych Solar Lease	Leasing pojazdów elektrycznych, w tym z dotacji w ramach programu „Mój elektryk"	Leasing nieemisyjnych źródeł ciepła, magazynów energii, stacji ładowania pojazdów elektrycznych	Fundusze inwestycyjne klasyfikowane jako produkty z art. 8 rozporządzenia SFRD (tzw. jasnozielone) i art. 9 SFRD (tzw. ciemnozielone)

Rysunek 16. Zielone finansowanie – narzędzia wsparcia

Zródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://esg.santander.pl/2023/srodowisko-i-klimat-environmental/ochrona-srodowiska-co-jest-dla-nas-wazne/zielone-finanse/, [dostęp: 19.02.2025].

Warto podkreślić, że wzrastające zaangażowanie inwestorów w projekty ESG sprzyja rozwojowi nowych technologii, co umożliwia skuteczniejsze ograniczanie emisji gazów cieplarnianych i inne działania zgodne z polityką klimatyczną UE (KPMG, 2023). Jednocześnie zaawansowane technologie, takie jak blockchain, wspierają przejrzystość raportowania, eliminując ryzyko zarzutów o greenwashing.

Jednym z kluczowych obszarów zrównoważonych inwestycji w sektorze hotelarskim jest modernizacja infrastruktury w celu zwiększenia efektywności energetycznej i redukcji emisji CO_2. Instalacja paneli fotowoltaicznych, systemów geotermalnych czy nowoczesnych systemów zarządzania odpadami to tylko niektóre przykłady działań, które pozwalają hotelom osiągać cele neutralności klimatycznej (Gutierrez i in., 2020;). Inwestycje te są wspierane przez unijne fundusze, takie jak Zielony Ład, których celem jest zmniejszenie śladu środowiskowego działalności gospodarczej. Ponadto technologie cyfrowe, wspierające zarządzanie zasobami, takie jak energia lub woda, umożliwiają lepsze monitorowanie i optymalizację zużycia w czasie rzeczywistym, co przekłada się na większą zgodność z regulacjami ESG23). Wdrażanie tego typu rozwiązań pozwala osiągać znaczne oszczędności operacyjne i jednocześnie wzmacniać konkurencyjność hoteli na rynku globalnym.

Zielone finanse wspierają zieloną transformację sektora hotelarskiego, promując przejrzystość procesów i wdrożenie standardów zgodnych z wymaganiami taksonomii UE oraz dyrektyw CSRD.

Rozwój zielonych finansów i wspieranie projektów zrównoważonych inwestycji w hotelarstwie przyczynia się do wdrażania międzynarodowych standardów oraz realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Preferencyjne warunki finansowania, oferowane przez banki

i instytucje finansowe, zachęcają do modernizacji infrastruktury i optymalizacji procesów zarządzania zasobami, co minimalizuje negatywny wpływ na środowisko (Gutierrez i in., 2020). Wsparcie edukacyjne oraz dostęp do specjalistycznych funduszy umożliwiają hotelom skuteczniejsze realizowanie wymogów dyrektywy CSRD, co wspiera zgodność ich działań z międzynarodowymi standardami ESG. Inwestorzy coraz częściej wybierają projekty spełniające kryteria zrównoważonego rozwoju, co podkreśla znaczenie przejrzystości i odpowiedzialności w sektorze hotelarskim.

7.8 ESG a wynagrodzenia kadry zarządzającej

Powiązanie wynagrodzeń kadry zarządzającej z realizacją celów ESG staje się coraz bardziej popularnym podejściem w ramach strategii zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw. Takie praktyki motywują liderów do priorytetowego traktowania zasad ESG w działaniach operacyjnych, jednocześnie minimalizując ryzyko greenwashingu, które często wynika z niewystarczającej odpowiedzialności zarządczej. Badania Nguyen Hoang Tien i innych (2021) pokazują, że przedsiębiorstwa wdrażające systemy wynagrodzeń powiązane z ESG zyskują korzyści reputacyjne, co prowadzi do wzrostu zaufania ze strony inwestorów i klientów. Włączenie wymogów ESG do polityki wynagrodzeń tworzy tym samym mechanizmy, które wzmacniają odpowiedzialność zarządów za osiągnięcie wyników zrównoważonego rozwoju. Rozwiązania te można uznać za skuteczne narzędzie w budowaniu bardziej zaawansowanych strategii ESG, co znajduje potwierdzenie w analizach EFRAG (2024).

Mechanizmy wynagrodzeń kadry zarządzającej, które opierają się na osiągnięciu wskaźników ESG, wspierają wdrażanie wytycznych europejskich regulacji, takich jak CSRD i ESRS. W szczególności ESRS G zwraca uwagę na znaczenie transparentności w zarządzaniu oraz odpowiedzialności zarządów w realizacji celów ESG. Nguyen Minh Duc i inni (2021) podkreślają, że podejście to sprzyja wzmocnieniu relacji z interesariuszami, co z kolei zwiększa przewagę konkurencyjną przedsiębiorstw na rynku. Powiązanie wynagrodzeń z ESG promuje również większe zaangażowanie w eliminację greenwashingu, zwiększając wiarygodność raportów niefinansowych. Jednocześnie, transparentne raportowanie wyników ESG, zgodne z wymogami podwójnej istotności, pozwala na lepsze monitorowanie działań zarządczych oraz ich zgodności z ramami regulacyjnymi (Czaja-Cieszyńska, 2024).

Praktyka powiązania wynagrodzeń z osiągnięciem celów ESG ma nie tylko wymiar wewnętrzny, lecz również zewnętrzny, związany z oczekiwaniami inwestorów oraz interesariuszy. Nguyen Hoang Tien i inni (2021) wskazują, że takie mechanizmy pozwalają na bardziej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz wspierają długoterminową stabilność przedsiębiorstw. Sektor hotelarski, który jest szczególnie związany z kwestiami środowiskowymi i społecznymi, ma tutaj szczególne wyzwania, ponieważ wymaga opracowania metryk, które uwzględniają różnorodność działań operacyjnych oraz złożoność łańcucha wartości (Nguyen Minh Duc i in., 2021). Połączenie wynagrodzeń zarządczych z ESG zwiększa również zainteresowanie rynków finansowych, co ułatwia pozyskanie kapitału na realizację projektów związanych z dekarbonizacją lub optymalizacją zasobów.

Strategie wynagrodzeń związane mają również wymiar edukacyjny, wspierając rozwój bardziej świadomego i zaangażowanego środowiska pracy. Nguyen Minh Duc i inni (2021) wskazują, że spójne podejście do edukacji zarządczej w zakresie ESG może przynieść korzyści zarówno finansowe, jak i społeczne. Włączenie pracowników w procesy związane z ESG zwiększa ich motywację i wspiera wspólne dążenie do zrównoważonych celów (Nguyen Hoang Tien i in., 2021).

7.9 Różnorodność i inkluzywność

Różnorodność i Inkluzywność odgrywają istotną rolę w strategiach ESG, wpływając na innowacyjność, efektywność pracy oraz postrzeganie przedsiębiorstw jako odpowiedzialnych społecznie. W sektorze hotelarskim, który charakteryzuje się międzynarodowym zasięgiem i zróżnicowaną bazą klientów, promowanie tych wartości pozwala na lepsze zrozumienie potrzeb konsumentów o różnych profilach kulturowych. Dzięki różnorodności zatrudnienia hotele mogą skuteczniej dostosowywać swoje usługi do wymagań rynku, co podnosi ich konkurencyjność (Sroka i Pitura, 2011). Wprowadzenie inkluzywności w strukturach organizacyjnych dodatkowo sprzyja lojalności pracowników, zwiększając ich zaangażowanie i motywację, co przekłada się na wyższą produktywność oraz stabilniejszą bazę kadrową (Chung i in., 2023).

Badania dowodzą, że zespoły zróżnicowane pod względem demograficznym osiągają lepsze wyniki operacyjne, zwłaszcza dzięki szerokiemu wachlarzowi perspektyw i doświadczeń, które sprzyjają innowacjom. W sektorze hotelarskim, gdzie presja konkurencyjna wymusza elastyczność operacyjną, różnorodność kadry umożliwia skuteczniejsze reagowanie na

zmieniające się wymagania rynku. Na przykład, zatrudnienie osób z różnych środowisk kulturowych umożliwia lepsze zrozumienie potrzeb gości, co jest szczególnie ważne w międzynarodowych oddziałach sieci hotelarskich (Nguyen, 2023).

Promowanie różnorodności i inkluzywności w ramach strategii ESG przynosi również korzyści w budowaniu wizerunku marki. Klienci coraz częściej zwracają uwagę na wartości etyczne przedsiębiorstw, w tym ich działania na rzecz równości szans i społecznej odpowiedzialności. Młodsze pokolenia, takie jak generacja Z, preferują pracodawców i produkty firm, które aktywnie wspierają różnorodność, co wskazuje na konieczność dostosowywania strategii hotelarskich do tych oczekiwań.

Analizy sektora hotelarskiego wskazują, że organizacje promujące różnorodność i Inkluzywność w ramach swoich strategii operacyjnych charakteryzują się większą elastycznością i zdolnością do adaptacji w okresach kryzysowych. Podczas pandemii COVID-19 hotele z bardziej zdywersyfikowaną kadrą oraz wdrożonymi politykami inkluzywności były w stanie szybciej dostosować się do dynamicznie zmieniających się warunków, co potwierdzają analizy branżowe (Chung i in., 2023). Zróżnicowane zespoły okazały się bardziej innowacyjne i skuteczniejsze w rozwiązywaniu problemów, co pozwoliło na lepsze zrozumienie potrzeb klientów i usprawnienie jakości usług (Nguyen, 2023).

Powiązanie kwestii różnorodności i inkluzywności z wynagrodzeniami kadry zarządzającej jest ważnym narzędziem, które może poprawić zaangażowanie liderów w realizację celów ESG. Wynagrodzenia oparte na miernikach ESG, takich jak wskaźniki różnorodności, promują odpowiedzialność zarządu za postępy w obszarze polityk inkluzyjnych, zwiększając przejrzystość działań i zaufanie wśród interesariuszy. Mechanizmy te mogą również wpłynąć na poprawę relacji z inwestorami, którzy coraz częściej oczekują strategii wynagrodzeń zgodnych z dyrektywą CSRD i wytycznymi ESRS (European Parliament, 2021). Hotele angażujące się w działania wspierające Inkluzywność, takie jak współpraca z lokalnymi społecznościami, nie tylko budują pozytywny wizerunek, ale również przyciągają klientów preferujących zrównoważone usługi (Nguyen, 2023).

7.10 Greenwashing

Ponad 40 proc. konsumentów jest gotowych zapłacić więcej za ekologiczne produkty – wynika z badania Blue Media „Postawy ekologiczne Polek i Polaków" (Postawy,2021). Firmy upatrują w tym szansy na zwiększenie sprzedaży, dlatego niektóre z nich coraz częściej stosują greenwashing. To nieuczciwa praktyka stosowana przez firmy, które próbują kreować swój wizerunek jako ekologiczny, nie podejmując rzeczywistych działań na rzecz ochrony środowiska. Skala problemu jest ogromna – aż 98 proc. produktów reklamowanych jako ekologiczne zawiera co najmniej jeden element wprowadzający w błąd, wynika z raportu „The Sins of Greenwashing" przeprowadzonego przez TerraChoice Environmental Marketing[31].

Wiele etykiet produktów czy usług twierdzi, że produkty są „bardziej ekologiczne", „bardziej zrównoważone" lub „przyjazne dla środowiska" niż inne. W 2020 r. w Europie działało około 230 aktywnych ekoetykiet, a w UE zmapowano 100 prywatnych zielonych etykiet energetycznych. W 2020 r. Komisja Europejska stwierdziła, że 53% zbadanych twierdzeń dotyczących środowiska w UE było niejasnych, wprowadzających w błąd lub bezpodstawnych, a 40% było bezpodstawnych. Komisja ogłosiła, że zaproponuje przegląd prawa konsumenckiego UE, aby zapewnić, że konsumenci otrzymują wiarygodne i istotne informacje o produktach w punkcie sprzedaży – na przykład o ich żywotności. Ogłosiła również, że będzie dążyć do wzmocnienia ochrony konsumentów przed greenwashingiem, ustanawiając minimalne wymagania dotyczące etykiet/logo zrównoważonego rozwoju i narzędzi informacyjnych. Komisja wyjaśniła, że zaproponuje, aby przedsiębiorstwa uzasadniały swoje twierdzenia dotyczące środowiska, stosując metody śladu środowiskowego produktów i organizacji.

ESG a greenwashing – przykłady:

- W kwestiach środowiskowych greenwashing może przejawiać się poprzez **nadmierną reklamę drobnych działań ekologicznych**, które nie mają istotnego wpływu na redukcję emisji czy na inne formy ochrony przyrody. Przykładowo, firma może akcentować wysiłki w zakresie recyklingu, podczas gdy jednocześnie ignoruje swoje negatywne oddziaływanie na środowisko w procesie produkcji lub transportu.
- W obszarze społecznym greenwashing polega często na **promowaniu działalności charytatywnej lub społecznej**, która służy jedynie poprawie wizerunku, a nie przynosi rzeczywistej korzyści społeczności czy pracownikom. Przykładem może być firma, która organizuje jednorazowe wydarzenie charytatywne, a jednocześnie realizuje niskiej jakości standardy pracy.
- W zakresie zarządzania greenwashing może obejmować **nadmierne podkreślanie wysokich standardów etycznych** w firmie, w której w rzeczywistości brakuje rzetelnej kontroli nad decyzjami zarządczymi lub przejrzystości w zakresie korporacyjnych struktur władzy. Organizacje mogą również

[31] Por. https://akademiaesg.pl/baza-wiedzy/czy-greenwashing-dotyczy-twojej-firmy-poradnik/, [dostęp: 26.02.2025].

próbować ukryć negatywne aspekty swojej działalności, np. korupcję czy łamanie praw pracowniczych, poprzez skoncentrowanie uwagi na pozornie pozytywnych aspektach zarządzania.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Rysunek 17. Greenwashingiem („ekościema") w marketingu

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://kaizenads.pl/marketing/ekosciema-w-marketingu-czyli-czym-jest-greenwashing/ [dostęp: 20.02.2025].

Dyrektywa Green Claims (Dyrektywa w Sprawie Oświadczeń Środowiskowych**)** została stworzona jako odpowiedź na potrzeby zwiększenia przejrzystości i uczciwości w komunikacji ekologicznej przedsiębiorstw, co jest szczególnie istotne w dobie rosnącej świadomości konsumentów i inwestorów na temat zrównoważonego rozwoju. Celem dyrektywy jest przeciwdziałanie praktykom greenwashingu, które polegają na publikowaniu przez firmy nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd deklaracji dotyczących działań proekologicznych. Takie praktyki nie tylko zagrażają wiarygodności rynku, ale również wprowadzają konsumentów i inwestorów w błąd, co podkreśla Parlament Europejski (2024).

W marcu 2023 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący dyrektywy o nazwie "Green Claims". Dyrektywa ta reguluje "oświadczenia środowiskowe" firm, tak aby były one oparte na uznanych dowodach naukowych i monitorowane przez organy krajowe. Ma na celu zwalczanie greenwashingu i pomoc konsumentom w podejmowaniu bardziej świadomych i przyjaznych dla środowiska decyzji przy zakupie produktu lub korzystaniu z usługi. W czerwcu 2024 r. europejscy ministrowie środowiska przyjęli swoje pierwsze formalne stanowisko. Konsumenci mają prawo

i potrzebę posiadania wiarygodnych, porównywalnych i weryfikowalnych informacji na temat wartości środowiskowej kupowanych produktów. Dyrektywa z 2023 r. ustanawia minimalne wymogi w zakresie komunikowania i weryfikacji oświadczeń środowiskowych przedsiębiorstw podczas sprzedaży oraz etykiet środowiskowych, które przedsiębiorstwa stosują dobrowolnie podczas wprowadzania produktów do obrotu. Biorąc pod uwagę tendencję firm do coraz częstszego stosowania greenwashingu, nowy wniosek z czerwca 2024 r. wymaga, aby oświadczenia i etykiety środowiskowe były jasne i łatwe do zrozumienia, dostosowane do najnowszych dowodów naukowych i specyficzne dla cech środowiskowych, takich jak trwałość produktu, możliwość recyklingu lub wpływ na różnorodność biologiczną. Niezależne agencje zewnętrzne muszą zweryfikować każde oświadczenie środowiskowe przed publikacją, więc agencje te będą musiały zweryfikować zarówno oświadczenia środowiskowe firmy, jak i etykiety środowiskowe. Małe przedsiębiorstwa będą również poddawane kontroli i wcześniejszej weryfikacji, podczas gdy mikroprzedsiębiorstwa, takie jak małe gospodarstwa rolne, będą miały dodatkowe osiem miesięcy na dostosowanie się do nowych zasad. Ponadto MŚP skorzystają z praktycznego wsparcia w celu zapewnienia zgodności z nową dyrektywą, w postaci wytycznych w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych i szkoleń. Uproszczona procedura certyfikacji będzie miała zastosowanie do czterech kategorii "zielonych oświadczeń": tych, które przekraczają minimalne wymogi prawne, oświadczeń opartych na istniejących etykietach środowiskowych, oświadczeń związanych ze Wspólną Polityką Rolną (WPR) oraz innych szczególnych oświadczeń, które zostaną dalej określone przez Komisję. Unia Europejska jest obecnie w trakcie przyjmowania metodologii certyfikacji różnych działań związanych z usuwaniem dwutlenku węgla zawartych w niedawno zatwierdzonych Europejskich Ramach Certyfikacji Usuwania Dwutlenku Węgla (CRCF). Oczekuje się, że pierwsze metodologie zostaną zatwierdzone latem 2025 roku. Decyzja Rady z czerwca 2024 r. wzywa również do nałożenia na przedsiębiorstwa, które twierdzą, że są neutralne pod względem emisji dwutlenku węgla, obowiązku zaprojektowania działań dekarbonizacyjnych zgodnie z europejskimi standardami sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (ESRS).

Dyrektywa eliminuje problem greenwashingu, wymuszając na firmach, w tym na przedsiębiorstwach hotelarskich, stosowanie technologii monitorujących, takich jak blockchain, co umożliwia precyzyjne rejestrowanie danych związanych z ESG (Petrenko i in., 2024). Dzięki temu możliwe jest nie tylko skuteczne monitorowanie wpływu na środowisko, lecz również eliminowanie

manipulacji danymi. W efekcie wdrożenie dyrektywy wzmacnia zaufanie konsumentów i inwestorów oraz promuje uczciwe praktyki rynkowe (Council of the European Union, 2024).

Wdrożenie dyrektywy wymaga od przedsiębiorstw integracji nowoczesnych technologii, takich jak sztuczna inteligencja i blockchain, które wspierają monitorowanie i analizowanie danych ESG. Blockchain umożliwia tworzenie przejrzystych rejestrów dotyczących wykorzystania zasobów i emisji gazów cieplarnianych, co jest szczególnie istotne dla sektora hotelarskiego, gdzie złożoność operacyjna utrudnia zarządzanie śladem środowiskowym (Petrenko i in., 2024). Technologie te redukują ryzyko manipulacji danymi i promują zaangażowanie interesariuszy, co jest szczególnie istotne w branży, która staje się coraz bardziej zależna od transparentności i zaufania klientów.

W usługach turystycznych dobrą praktyką przeciwdziałania greenwashingowi jest zmiana komunikowania o zrównoważonym charakterze obiektów noclegowych przez Booking.com, który odstąpił od informacji uzyskiwanych przez obiekty na rzecz własnych. Platforma opracowała 32 nowe praktyki zrównoważonego rozwoju, które partnerzy mogą dodać na stronach swoich obiektów. Praktyki te są podzielone na pięć głównych kategorii: odpady, energia i emisja gazów cieplarnianych, woda, wspieranie lokalnych społeczności, ochrona przyrody. Uwaga jest skupiona na certyfikatach wydawanych przez strony trzecie.

7.11 Wymagania wdrażania ESG stawiane przez interesariuszy

Wymagania wdrażania ESG nabierają coraz większego znaczenia w kontekście rosnącej presji ze strony inwestorów, instytucji finansowych, przedsiębiorców oraz organizatorów w sektorze MICE, którzy oczekują od przedsiębiorstw zrównoważonego podejścia do działalności operacyjnej. Inwestorzy coraz częściej wymagają od firm, w tym branży hotelarskiej, uwzględnienia czynników środowiskowych, społecznych i ładu korporacyjnego w strategiach operacyjnych, co wynika zarówno z regulacji, jak i z rosnącego zainteresowania zrównoważonym rozwojem. Brak wdrażania tych zasad może prowadzić do utraty zaufania interesariuszy oraz ograniczenia możliwości pozyskania środków finansowych na rozwój.

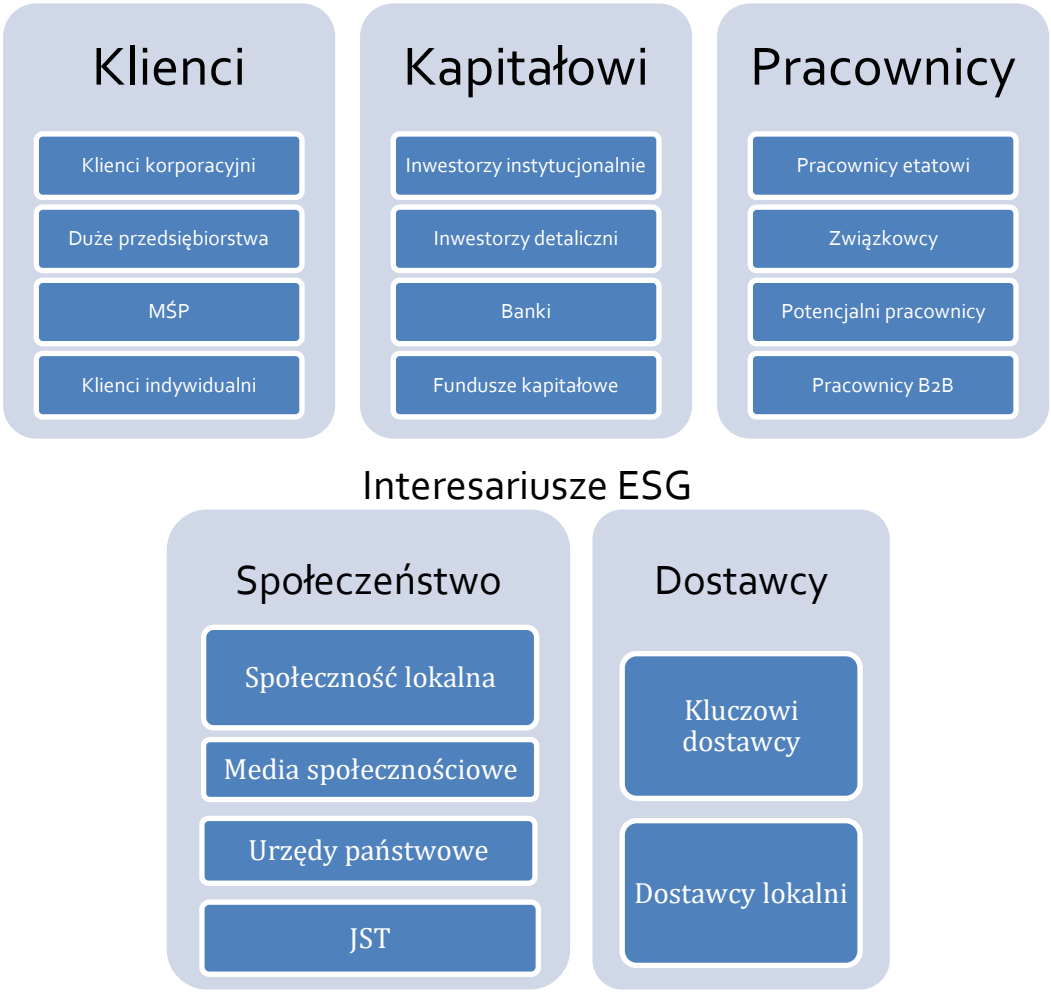

Rysunek 18. Interesariusze ESG

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Corporate governance w raportowaniu ESG. Biuletyn ESG, JDP, 2024, s.3.

Jednocześnie inwestorzy widzą w ESG narzędzie do poprawy długoterminowej odporności finansowej firm, co wymusza konieczność adresowania takich kwestii, jak emisje CO_2, zarządzanie zużyciem wody czy warunki pracy.

Inwestorzy, zwłaszcza fundusze inwestycyjne, private equity i instytucjonalni, oczekują od firm:

- ✓ Transparentności raportowania ESG – zgodności z międzynarodowymi standardami (GRI, SASB, TCFD).
- ✓ Zrównoważonego zarządzania ryzykiem – szczególnie w zakresie zmian klimatycznych i społecznych.
- ✓ Odpowiedzialnych łańcuchów dostaw – ograniczania negatywnego wpływu na środowisko i społeczeństwo.
- ✓ Zgodności z taksonomią UE – zwłaszcza w przypadku funduszy zrównoważonego rozwoju.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem desk research.

Banki i instytucje kredytowe stosują ESG jako kryterium w decyzjach finansowych i oczekują od firm:

- ✓ Zrównoważonych modeli biznesowych – np. niższej emisyjności CO_2.
- ✓ Raportowania śladu węglowego – istotne dla oceny ryzyka kredytowego.

- ✓ Zgodności z regulacjami UE – m.in. SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation).
- ✓ Dostosowania do warunków zielonego finansowania – np. obligacji ESG.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem desk research.

W kontekście obiektów hotelarskich, ale także obiektów kongresowo-konferencyjnym warto zwrócić uwagę, że pomimo faktu, iż większość z nich nie jest zobowiązana formalnie do raportowania ESG, potencjalni zleceniodawcy wydarzeń segmentu MICE już stawiają i będą stawiać swoje wymagania. Są one warunkiem otrzymania zlecenia, a wśród nich zwraca się uwagę na:

- ✓ Zrównoważone lokacje – obiekty ekologiczne, neutralność węglowa.
- ✓ Zero waste i recykling – ograniczanie plastiku, marnowania jedzenia.
- ✓ Inkluzywność i równość – dostępność dla osób niepełnosprawnych, polityki DEI.
- ✓ Raportowanie ESG dla partnerów i sponsorów jako wymóg odpowiedzialności środowiskowej i społecznej.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem desk research.

W konsekwencji dysponowanie obiektami spełniającymi przynajmniej minimalnie kryteriami ESG leży także w interesie miast, w których mają być lokowane wydarzenia.

7.12 Zautomatyzowane narzędzia generowania raportów

Zautomatyzowane narzędzia generowania raportów ESG usprawniają proces raportowania. Automatyzacja umożliwia integrację danych z różnych źródeł, co pozwala na precyzyjne scalanie informacji dotyczących np. zużycia energii, emisji gazów cieplarnianych i zarządzania odpadami. Dzięki temu przedsiębiorstwa, w tym hotele, mogą generować bardziej spójne i kompleksowe raporty zgodne z wytycznymi ESRS, co jest kluczowe w kontekście coraz bardziej wymagających regulacji. Narzędzia te wyraźnie zmniejszają ryzyko błędów ludzkich, dzięki czemu proces raportowania staje się bardziej wiarygodny i transparentny (Kumar i in., 2024). Automatyzacja wspiera umożliwia bardziej efektywne zarządzanie ryzykiem związanym z ESG (Anam i Wojtaszczyk, 2012).

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://pfr.pl/artykul/pierwsza-mapa-narzedzi-i-start-upow-wspierajacych-raportowanie-esg, [dostęp: 10.02.2025].

Dzięki automatyzacji możliwe jest również porównywanie wyników osiąganych przez różne obiekty w branży hotelarskiej, co wspiera wyciąganie wniosków z najlepszych praktyk zrównoważonego rozwoju. Zastosowanie takich rozwiązań pozwala na szybsze dostosowywanie operacji do zmieniających się wymagań regulacyjnych i rynkowych, co wzmacnia długoterminową odporność operacyjną.

Pomimo wielu korzyści, wdrażanie zautomatyzowanych narzędzi raportowania napotyka na istotne bariery w sektorze hotelarskim. Wysokie koszty oraz brak wiedzy i umiejętności w zakresie automatyzacji ESG, co wymaga wprowadzenia szkoleń, aby zwiększyć zdolność przedsiębiorstw do wykorzystania takich narzędzi.

Istnieje wiele dostępnych narzędzi informatycznych, w tym platform, wspierających obliczanie wskaźników ESG do raportowania. Istnieje wiele narzędzi informatycznych i platform wspierających automatyzację obliczania wskaźników ESG oraz przygotowywanie raportów zgodnych z międzynarodowymi standardami:

1. Narzędzia do kompleksowego raportowania ESG: ✓ Sustainalytics ESG Risk Rating – platforma oceny ryzyka ESG dla inwestorów i firm. ✓ Refinitiv ESG – analiza wskaźników ESG, raportowanie zgodne z GRI, SASB. ✓ MSCI ESG Research – narzędzie do analizy ryzyk i ocen ESG firm dla inwestorów. ✓ EcoVadis – ocena dostawców w zakresie ESG, używana w łańcuchach dostaw. ✓ GRESB – ocena ESG dla sektora nieruchomości i infrastruktury. ✓ Clarity AI – rozwiązanie AI wspomagające raportowanie ESG i zgodność z regulacjami UE.
2. Oprogramowanie do zarządzania danymi ESG i automatyzacji obliczeń: ✓ SpheraCloud ESG – platforma do śledzenia emisji, śladu węglowego, wskaźników CSR. ✓ Envizi (IBM) – analiza i raportowanie emisji CO_2, zużycia energii, śladu węglowego. ✓ Enablon – oprogramowanie do monitorowania ryzyka ESG i raportowania. ✓ FigBytes – automatyzuje gromadzenie danych ESG i generuje raporty zgodne z regulacjami. ✓ Persefoni – narzędzie do śledzenia emisji CO_2 i obliczania śladu węglowego firm. ✓ Measurabl – specjalistyczne narzędzie do raportowania ESG w branży nieruchomości.
3. Platformy do automatycznego raportowania zgodnego z regulacjami: ✓ Workiva – integracja danych ESG i automatyczne generowanie raportów zgodnych z GRI, SASB, TCFD. ✓ Datamaran – AI do monitorowania ryzyk ESG i zgodności z regulacjami UE (CSRD, SFDR). ✓ Diligent ESG – platforma do audytu i raportowania ESG dla zarządów firm. ✓ VelocityEHS ESG Solution – narzędzie do zarządzania danymi ESG i zgodnością regulacyjną.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem desk research.

Szeroki wachlarz firm doradczych dysponuje własnymi narzędziami i kompetencjami w tym zakresie.

7.13 Edukacja i doświadczenia gości hotelowych

W wyniku pandemii nastąpiły zmiany w oczekiwaniach klientów, które koncentrują się na transparentności działań w obszarze ESG. Goście coraz częściej oczekują bardziej szczegółowych informacji dotyczących wykorzystania zasobów i działań proekologicznych podejmowanych przez hotele (Anderson i in., 2025). Ujawnienie takich danych stało się kluczowym narzędziem budowania zaufania i lojalności klientów

Podróżni uznają znaczenie zmian klimatu i zrównoważonego rozwoju dla decyzji dotyczących podróży, które podejmują, takich jak sposób transportu, miejsce docelowe, miejsce pobytu i to, co robią na wakacjach. Zmiany klimatu i bardziej zrównoważone opcje są ważne dla 73% podróżnych, w tym 25%, którzy twierdzą, że te czynniki są bardzo ważne (w porównaniu z 22%).

Tabela 17. Znaczenie zrównoważonego rozwoju w podejmowaniu decyzji o podróży

Kraj	Procent podróżnych, dla których zrównoważone opcje są ważne w podejmowaniu decyzji o podróży
Włochy	81%
Niemcy	81%
Hiszpania	78%
Polska	77%
Francja	75%
Holandia	67%
Wlk. Brytania	63%

Źródło: European travel 2025-balancing growth and impact, 2024, Accor.

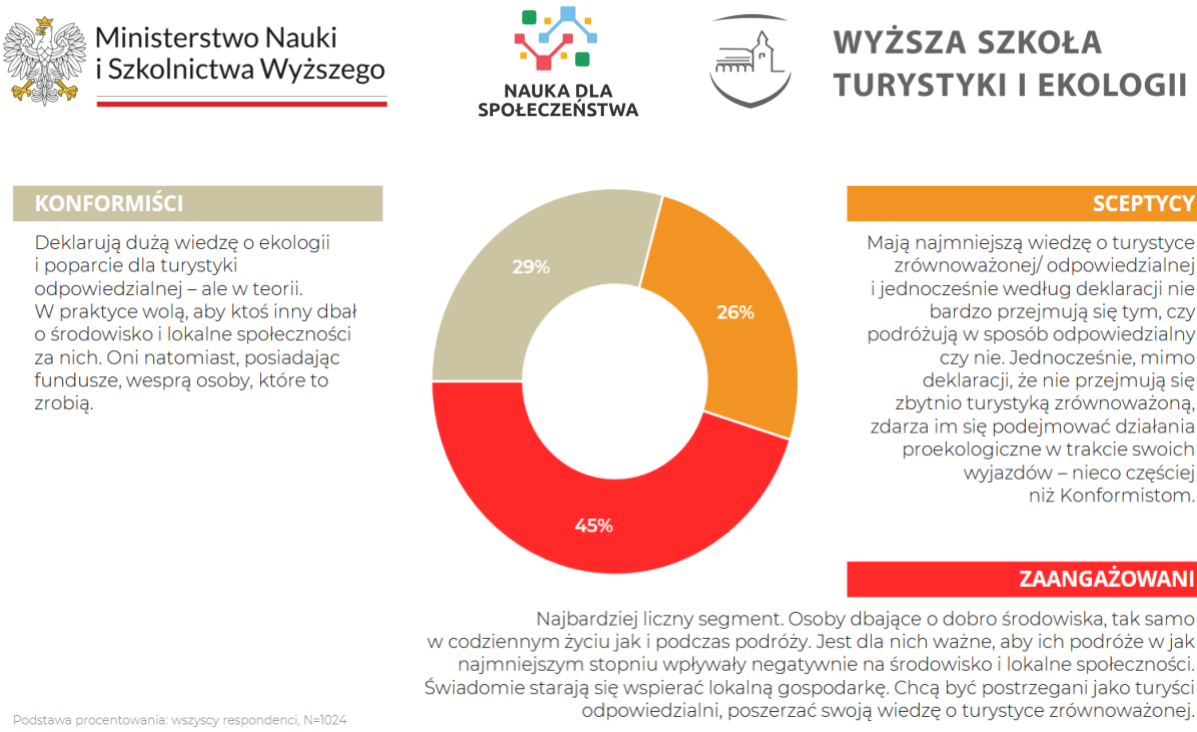

Rysunek 19. Postawa i zachowania z zakresu turystyki odpowiedzialnej – turystyka krajowa w Polsce

Źródło:

https://www.pot.gov.pl/attachments/article/1804/Raport_Generalny_Turystyka_Zr%C3%B3wnowa%C5%BCona_Wersja_Ostateczna.pdf, *s. 25, [dostęp: 10.02.2025].*

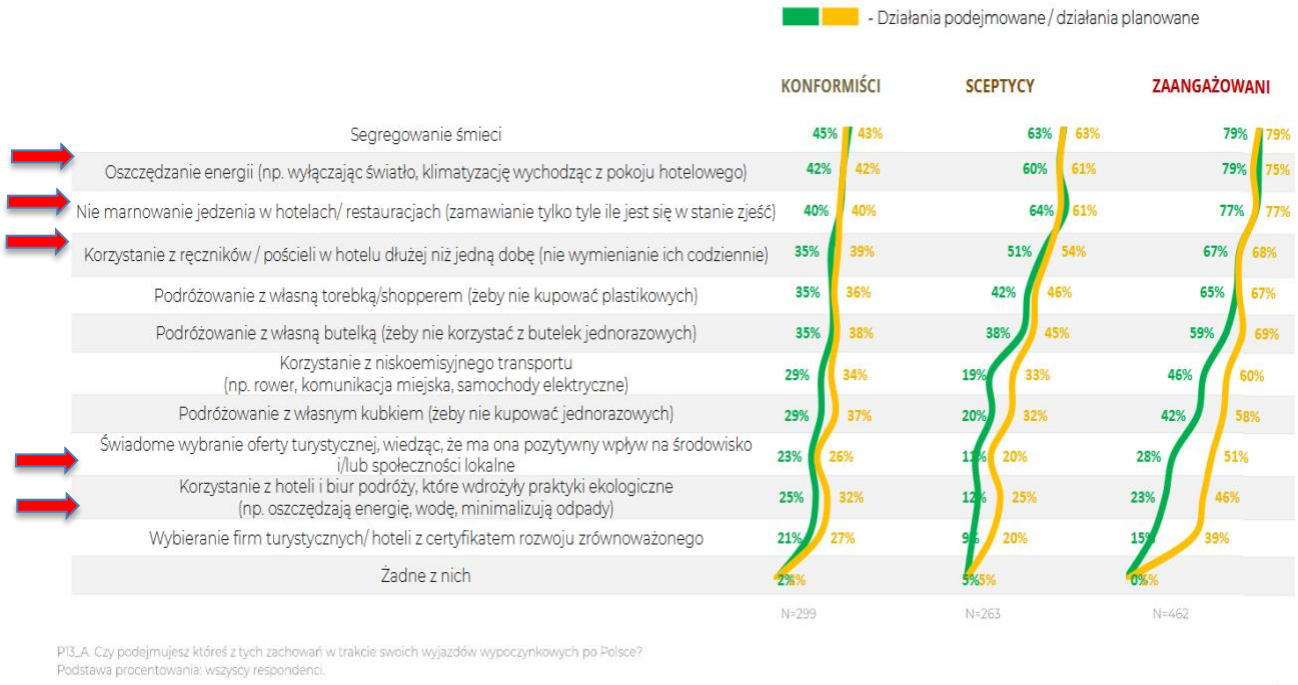

Rysunek 20. Podejmowanie działań odpowiedzialnych (wobec hoteli) w turystyce krajowej w Polsce

Źródło:

https://www.pot.gov.pl/attachments/article/1804/Raport_Generalny_Turystyka_Zr%C3%B3wnowa%C5%BCona_Wersja_Ostateczna.pdf, s. 34, [dostęp: 10.02.2025].

Wzrost świadomości ekologicznej klientów znacząco wpływa na strategie hoteli, zmuszając je do priorytetowego traktowania redukcji śladu węglowego oraz wdrażania efektywnych energetycznie rozwiązań. Wielu klientów przywiązuje dużą wagę do aspektów środowiskowych hoteli, co nakłada presję na przedsiębiorców, aby ci sprostali rosnącym wymaganiom rynku (Bou Ysàs i in., 2024). Ograniczanie zużycia energii oraz wdrażanie technologii takich jak odnawialne źródła energii daje hotelom szansę na budowanie silnej pozycji rynkowej poprzez poprawę ich reputacji oraz zwiększenie lojalności klientów.

7.14 Certyfikacja raportów ESG

Istnieje na rynku szereg certyfikatów o profilu ekologicznym. Pierwsza grupa do certyfikaty jakości raportów ESG, a drugie potwierdzające zrównoważony charakter usług hotelowych, oparty o własne kryteria. Poniżej 5 proc. hoteli w największych miastach Europy Środkowo-Wschodniej posiada certyfikaty ESG uznawane przez Google Travel. Są to: BREEAM, LEED, Green Key, Green Globe, Earth Check, GSTC itp[32]. Natomiast inwestorzy instytucjonalni mają zwykle rygorystyczne zasady dotyczące ESG, czasami obejmujące obowiązkową certyfikację portfela nieruchomości (Hotel Investment, 2023).

David Nath z Cushman & Wakefield stwierdza:

…" markowe i duże hotele zazwyczaj kierują swoją ofertę do międzynarodowych korporacji, organizujących spotkania, imprezy motywacyjne, konferencje i wystawy. A tacy klienci cenią sobie certyfikaty ekologiczne. Ponadto, wielu renomowanych operatorów i najemców zachęca właścicieli do uzyskania certyfikatu, a niektórzy mają nawet własne programy w zakresie zrównoważonego rozwoju. Jednak większość rynków hotelowych w Europie Środkowo-Wschodniej ma stosunkowo niską penetrację marek. Co więcej, większość hoteli jest stosunkowo małych i znajduje się w starszych obiektach, często zabytkowych, co sprawia, że osiągnięcie zadowalającego poziomu certyfikacji jest trudniejsze. Wyjątkiem jest Warszawa, w której wiele hoteli jest dość nowoczesnych i działa pod marką"[33].

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Raporty ESG mogą uzyskać certyfikację lub weryfikację od różnych instytucji i organizacji, co zwiększa ich wiarygodność i zgodność z międzynarodowymi standardami. Poniżej kilka najważniejszych certyfikacji i standardów, które mogą być stosowane w kontekście raportowania ESG:

1. Weryfikacja przez organizacje audytorskie
   - ✓ Firmy audytorskie, takie jak PwC, Deloitte, EY, KPMG, oferują usługi weryfikacji raportów ESG zgodnie z wytycznymi ISAE 3000 (International Standard on Assurance

[32] https://www.esginfo.pl/esg-w-hotelarstwie-wyzwania-na-najblizsze-lata/, [dostęp: 10.02.2025].
[33] https://www.esginfo.pl/esg-w-hotelarstwie-wyzwania-na-najblizsze-lata/, [dostęp: 10.02.2025].

Engagements). Taka weryfikacja potwierdza, że raport ESG jest rzetelny i zgodny ze stosowanymi standardami.

2. Certyfikacja raportów ESG według standardów międzynarodowych:
   - ✓ GRI (Global Reporting Initiative) – organizacja dostarczająca wytyczne dla raportowania ESG, certyfikująca zgodność raportu ze swoimi standardami.
   - ✓ SASB (Sustainability Accounting Standards Board) – standardy dostosowane do sektorów gospodarki, umożliwiające transparentne raportowanie kwestii ESG.
   - ✓ CDP (Carbon Disclosure Project) – organizacja oceniająca i certyfikująca raporty ESG pod kątem wpływu na środowisko, głównie w zakresie emisji CO_2 i strategii klimatycznych
3. Normy ISO dla raportowania ESG:
   - ✓ ISO 14064 – standard dotyczący zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i raportowania śladu węglowego.
   - ✓ ISO 26000 – wytyczne dotyczące społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR), które mogą być stosowane w raportach ESG
4. Oceny ratingowe ESG:
   - ✓ MSCI ESG Ratings – ocena przeprowadzana przez MSCI, wskazująca poziom ryzyka ESG dla firm. Sustainalytics – oceny ryzyka ESG stosowane przez inwestorów i analityków.
   - ✓ FTSE Russell ESG Ratings – system oceny spółek pod kątem ich działań związanych z ESG.

Tabela 18. Wybrane uzupełniające dobrowolne certyfikacje

Certyfikacja na zgodność z ISO 14001	Zarządzanie środowiskowe	Istotą normy ISO 14001 jest wspomaganie organizacji – niezależnie od jej charakteru, wielkości i rodzaju – w zarządzaniu wpływem jej działań, wyrobów i usług na środowisko oraz minimalizacja tego oddziaływania i efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów.
Certyfikacja wg ISO 50001	Zarządzanie energią	Norma ISO 50001 ma na celu umożliwienie organizacji zastosowanie systematycznego podejścia w osiąganiu ciągłej poprawy wydajności energetycznej, w tym efektywności energetycznej, użytkowania energii i jej zużycia. Określa wymagania odnoszące się m.in. do praktyk pomiaru, dokumentacji i sprawozdawczości, projektowania i nabywania – dla urządzeń, systemów, procesów i personelu, mających wkład w wydajność energetyczną.
Certyfikacja na zgodność z ISO 45001	Bezpieczeństwo i higiena pracy	Norma ISO 45001 jest oparta na dyrektywach Międzynarodowej Organizacji Pracy. Celem wdrożenia normy ISO 45001 jest wspomaganie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy. Jego wdrożenie pomaga organizacjom w ustanowieniu polityki i celów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, realizacji tych celów, a także w ocenie skuteczności podejmowanych działań.
Certyfikacja wg ISO 37001	Zarządzanie działaniami antykorupcyjnymi	Wprowadzenie systemu ISO 37001 może pomóc wdrożyć środki mogące zapobiegać wystąpieniu korupcji, ograniczać możliwość wystąpienia zdarzeń korupcyjnych oraz ich potencjalnych skutków. Może także pomagać w wykrywaniu

		zdarzeń korupcyjnych, wyjaśnianiu podejrzeń i w zapewnieniu odpowiedniego reagowania na takie zdarzenia lub podejrzenia.
ISO 26000	Odpowiedzialność społeczna i środowiskowa	Norma definiuje społeczną odpowiedzialność jako wpływ podejmowanych przez organizację decyzji i działań na społeczeństwo i środowisko, poprzez przejrzyste i etyczne zachowanie w siedmiu obszarach: ✓ Ład organizacyjny, ✓ Prawa człowieka, ✓ Praktyki z zakresu pracy, ✓ Środowisko, ✓ Uczciwe praktyki operacyjne, ✓ Zagadnienia konsumenckie, ✓ Zaangażowanie społeczne i rozwój społeczności lokalnej.
8000 – Social Accountability 8000 (SA8000® Standard)	Odpowiedzialność społeczna	Powstała na bazie standardów obejmujących prawa człowieka i prawa pracownicze, takie jak: Powszechna Deklaracja Praw Człowieka ONZ, Konwencja Narodów Zjednoczonych, Konwencja Praw Dziecka i Konwencja Międzynarodowej Organizacji Pracy. Nawiązuje również do norm z zakresu jakości (ISO 9001), środowiska (ISO 14001) i BHP. Standardy certyfikowania zostały ujęte w taki sposób, że są mierzalne, przejrzyste i weryfikowalne. Standardy certyfikowania obejmują 9 obszarów: • Praca dzieci (zakaz zatrudniania dzieci poniżej • 15. roku życia) • Praca przymusowa • Bezpieczeństwo i Higiena Pracy • Wolność zrzeszania się i rokowania układu zbiorowego • Dyskryminacja • Praktyki dyscyplinujące • Godziny pracy • Wynagrodzenie i Systemy zarządzania

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: Pawlikowska i in. (2024); Przewodnik po ESG dla firm z sektora MŚP. Łukasiewicz – Instytut Innowacji i Technologii.

8. Dobre praktyki ESG w branży hotelarskiej i certyfikacje

Kluczowym elementem strategii zrównoważonego rozwoju w hotelarstwie są dobre praktyki, które pozwalają na efektywne wdrażanie zasad odpowiedzialności społecznej i ekologicznej. W sieciach globalnych proces taki ma już swoją wieloletnią tradycję co ilustruje poniższa analiza.

Tabela 19. Rozwój idei ESG w światowych sieciach hotelarskich

Okres / Inicjatywa	Marriott International	Accor	Powiązanie z normami globalnymi ESG
Po Szczycie Ziemi 1992*(liderzy branży)*	– 1992: Współzałożyciel **International Hotels Environment Initiative (IHEI)** – branżowej koalicji ds. środowiska . – Uczestnictwo w pracach nad **Agendą 21 dla turystyki** (WTTC/UNEP).	– 1992: Aktywny udział w IHEI (wraz z innymi sieciami). – 1994: Utworzenie **Departamentu Środowiska** (pierwszy taki w Francji) – sygnał wczesnego zaangażowania.	**Agenda 21 (1992)** – branża hotelarska implementuje zalecenia z Rio. **IHEI/ITP** – partnerstwo sektorowe na rzecz SD (wynik Szczytu Ziemi).
Lata 90.: Podstawy ekologii w hotelach	**Program ECHO (1994)** – kompleksowe wytyczne proekologiczne dla hoteli (energia, woda, odpady, ochrona przyrody) .**Standardy operacyjne**: recycling odpadów, program ponownego użycia ręczników (globalnie). – Efekt: obniżenie kosztów (mniej prania – oszczędność wody 11–17% na hotel) , stworzenie kultury świadomości ekologicznej wśród pracowników.	**Karta Środowiskowa (1998)** – zestaw standardów eco dla hoteli (oszczędzanie energii/wody, ograniczanie chemii itp.). – pierwsze **certyfikaty ISO 14001** w hotelach (pioniersko w branży). – Efekt: standaryzacja działań pro-eko w ponad 1000 hotelach, zmniejszenie zużycia energii i wody na jednostkę usług.	**ISO 14001 (1996)** – Accor wcześnie wdraża systemy zarządzania środowiskowego. **UNEP wytyczne dla hoteli** – obie firmy je adoptują (inicjatywy z lat 90.).
2000–2005: CSR i pierwsze raporty	**„Spirit to Serve Our World"** – strategia CSR (środowisko jako jeden z filarów). – Redukcja zużycia energii o 11% na pokój (2000–2005) dzięki inwestycjom w HVAC, LED itp. – Wiele hoteli zdobywa **ENERGY STAR**; Marriott zostaje Partnerem Roku EPA ds. energii (2004–2006). – Raportowanie: pierwsze dane środowiskowe publikowane publicznie (strony www, raport roczny).	**Earth Guest (2006)** – program łączący 8 priorytetów (m.in. redukcja zużycia zasobów, recykling, wsparcie społeczności) . – **Monitoring OPEN (2005)** – system zbierania danych ESG z hoteli, tworzenie KPI (np. kWh na nocleg). – Efekt: przygotowanie do transparentnego raportowania; Accor zaczyna publikować dedykowane raporty zrównoważonego rozwoju (od 2004).	**Global Reporting Initiative (GRI)** – Accor jako jeden z pierwszych w branży raportuje wg GRI. Marriott dołącza w 2010 (raport wg GRI). **UN Global Compact (2000)** – Accor przystępuje w 2003, Marriott popiera zasady (raportuje działania zgodne z 10 zasadami).
2007–2010: Klimat i innowacje	**Green Council (2007)** – powołanie rady ds. zrównoważonego rozwoju na poziomie Zarządu (kier. Arne Sorenson) . – **Cel klimatyczny 2010** – redukcja emisji GHG o 6%/pokój (osiągnięty; Marriott pierwszą siecią w programie Climate Leaders EPA) . – **Partnerstwo Clean Up the World (2007)** – globalny wolontariat	**Plant for the Planet (2009)** – program ręcznik = drzewo (pionierskie połączenie operacji i ekologii); do 2011 posadzono ~2 mln drzew finansowanych oszczędnościami . – **Analiza śladu środowiskowego**	**EPA Climate Leaders / Kyoto (1997)** – Marriott dobrowolnie realizuje cele spójne z Protokołem z Kioto. **COP15 Kopenhaga (2009)** – branża hotelowa (Accor) deklaruje wsparcie globalnych celów

	ekologiczny (sprzątanie plaż, parków) z udziałem 150 tys. pracowników . – **Projekt Amazonia (2008)** – $2 mln na ochronę 1,4 mln akrów lasu w Amazonii, uruchomienie dla gości opcji offsetu emisji poprzez fundusz leśny . – Efekt: Pozycja lidera klimatycznego (Marriott uznany przez gubernatora Amazonas za prekursora PPP w ochronie lasów), redukcja tysięcy ton CO_2, wzmocnienie zaangażowania pracowników.	**(2010–2011)** – pierwsza kompleksowa ocena emisji CO_2, zużycia wody i generowania odpadów przez hotele (uwzględniono łańcuch dostaw) . – **Innowacje**: testy solarów na dachach ibisów, eksperymenty z biopaliwem (kotłownie na olej posmażalniczy w hotelach we Francji). – Efekt: Accor postrzegany jako *"eko-pionier"*, zdobywa nagrodę Worldwide Hospitality Award za inicjatywy ekologiczne (2010); dokładne dane pomagają wyznaczyć cele na następną dekadę.	klimatycznych, stąd m.in. inicjatywa obliczania śladu węglowego. **Nagrody i rankingi** – Marriott i Accor pojawiają się w Carbon Disclosure Project (CDP) jako jedne z lepiej raportujących firm w turystyce.
2011–2015: Strategia zrównoważonego rozwoju	**Projekty ochrony wody i przyrody**: Nobility of Nature (2010, Chiny – ochrona źródeł wody), wsparcie ochrony żółwi morskich i raf (projekty lokalne). – **Cel "Global Green Council 2020"** – Marriott planuje 20% redukcję zużycia energii, wody i emisji do 2020 (ogłoszone ~2012). – **Różnorodność i inkluzja**: programy społecznie (szkolenia młodzieży, zatrudnienie osób niepełnosprawnych) uzupełniają obraz ESG. – **Raporty GRI co roku**, poszerzane o indeksy GRI, dane SASB. – Efekt: do 2015 redukcja zużycia energii ~11%, wody ~10% (w por. do 2007); Marriott odbiera nagrodę **Energy Globe Award (2012)** za projekty klimatyczne.	**PLANET 21 (2011–2015)** – uruchomienie strategii z 21 celami (m.in. -15% woda, -10% energia, 85% hoteli z eko-etykietami) . – **Szkolenia i zaangażowanie**: 200 tys. pracowników przeszkolonych z zasad Planet 21; programy nagradzania hoteli za najlepsze inicjatywy. – **Partnerstwa lokalne**: np. z NGO **Pur Projet** (agroleśnictwo – sadzenie drzew w pobliżu społeczności dostawców, od 2013), **ECPAT – WATCH** program przeciw wykorzystywaniu dzieci (2014) . – Efekt: do 2015 udało się zrealizować większość celów (np. -9% energia, -10% woda; 90% hoteli zaangażowało klientów w akcje lokalne). Wzrost rozpoznawalności Accor jako *"sustainable travel leader"*. CEO Accoru: *„PLANET 21 to motor konkurencyjności i innowacji"*.	**Rio+20 (2012)** – oba koncerny demonstrują osiągnięcia od 1992; Accor ogłasza Planet 21 w roku Rio+20 (sygnał ciągłości idei). **Cele milenijne/SDGs (2015)** – przygotowanie gruntu pod SDGs: Accor i Marriott w 2015 publicznie popierają nowe Cele ONZ, integrują je w kolejnych strategiach.
2016–2020: Nowe cele, zgodność z Porozumie	**Serve 360 (2017)** – kompleksowa platforma ESG wspierająca Cele ONZ . Zawiera cele do 2025: m.in. -30% zużycia wody i carbon intensity vs 2016, 50% kobiet na stanowiskach kier. itp. –	**Planet 21 – Acting Here (2016–2020)** – aktualizacja strategii z nowymi ambicjami: m.in. **zero food waste** w 100% hoteli do 2020	**Porozumienie Paryskie (COP21, 2015)** – obie firmy deklarują wsparcie celu 1,5°C. **UE NFRD (2014/2017)** – Accor

niem Paryskim	**Eliminacja plastiku (2018–19)** – wycofanie słomek i jednorazowych buteleczek kosmetyków (eliminuje ok. 1 mld szt. rocznie). – **Inicjatywy społeczne**: program **Human Trafficking Awareness** (przeszkolenie 825 tys. pracowników do 2020), rozbudowa **Marriott Academies** (szkolenia zawodowe). – **Wyniki**: do 2019 -18% emisji (wzgl. 2016), 66% hoteli Marriott uczestniczy w programie wymiany danych o zrówn. rozwoju z klientami korporacyjnymi (platforma Hotel Sustainability™).	(nie w pełni osiągnięte, ale rozpoczęto programy TooGoodToGo), **100% wyeliminowanie plastików** (słomki 2018, kosmetyki 2020). – **Akcent na bioróżnorodność**: każdy nowy hotel zobligowany do projektu pozytywnego dla natury (np. ogród, sadzenie drzew). – **Raportowanie zgodne z NFRD** – bardziej rygorystyczne ujawnienia (np. ślad ekologiczny na jednego gościa, dane dot. łańcucha dostaw). – **Wyniki**: do 2020 -5% emisji (mimo wzrostu liczby hoteli), 89% hoteli bez plastikowych słomek, ograniczenie marnowania żywności o ~30% w hotelach pilotażowych. Accor w 2019 dołącza do indeksu DJSI World.	raportuje zgodnie z wymogami dyrektywy (ujawnienie polityk, ryzyk, KPI ESG). **UN SDGs (2015)** – Serve 360 powstaje, by wspierać 17 SDGs; Accor aktualizując Planet 21 również mapuje cele ONZ.
2021–2023: Cele SBTi i Net Zero	**Nauka w strategii**: cele emisji zatwierdzone przez SBTi (2022) – m.in. -46,2% emisji Scope 1+2 do 2030, -30% emisji Scope 3 (goście, dostawcy). – **Cel Net-Zero 2050** – zobowiązanie do 90% redukcji emisji własnych i 50% wartości łańcucha dostaw do 2050. – **Inicjatywy "Race to Zero"**: Marriott dołącza do globalnej kampanii ONZ dla firm dążących do zerowej emisji. – **Zgodność z TCFD/CSRD**: przygotowanie raportów zgodnych z TCFD (scenariusze klimatyczne). – **Wyróżnienia**: 2021 – Marriott otrzymuje Ecovadis Gold (top 5% firm) za wyniki ESG; 2022 – nagroda Energy Star Sustained Excellence.	**Cele SBTi (2021)** – redukcja absolutna emisji o -46% do 2030 (cel 1,5°C) , zatwierdzony przez SBTi. – **Net Zero 2050** – pierwsza globalna sieć z zobowiązaniem zerowej emisji (ogł. marzec 2021) . – **UE Taksonomia (2022)**: Accor raportuje % przychodów z działalności zrównoważonej (m.in. eco-hotele). Przyjmuje politykę zgodną z EU Climate Law (cel neutralności UE 2050). – **Partnerstwo & lobbying**: aktywny udział w Alliance Sustainable Hospitality – współpraca nad "Pathway to Net Positive". Była minister Brune Poirson na czele działu CSR (podkreśla znaczenie ESG w strategii). – **Wyróżnienia**: 2022 – Accor klasyfikowany na 1. miejscu w sektorze hotelowym przez ranking Sustainalytics (najmniejsze ryzyko ESG).	**Science Based Targets (SBTi)** – oba przedsiębiorstwa z celami zgodnymi z Paris Agreement (1,5°C) zatwierdzonymi naukowo . **Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD, 2022)** – Accor intensyfikuje raportowanie według nowych standardów ESRS, Marriott także dostosowuje globalne raporty. **Glasgow Declaration for Climate in Tourism (2021)** – Accor i Marriott sygnatariuszami, zobowiązują się do halving emissions by 2030 i net zero by 2050.

Źródło: B. Mróz. opracowanie z wykorzystaniem desk research.

Z punktu widzenia samych filarów ESG przedsiębiorcy szukać powinni odpowiedzi na poniższe pytania:

3 filary ESG w praktyce		
✓ Jak twój biznes wpływa na środowisko? ✓ Co możesz zrobić, żeby zmniejszyć negatywny wpływ na środowisko? ✓ Jak kwestie środowiskowe i klimatyczne wpływają na działalność twojej firmy? ✓ W jaki sposób zarządzasz energią, surowcami i odpadami?	✓ Jak zarządzasz pracownikami? ✓ Jakie są Twoje relacje z otoczeniem biznesowym i konsumentami? Czy dbasz o równość i różnorodność w miejscu pracy? ✓ Jakie są warunki pracy w Twojej firmie? ✓ Jak zarządzasz firmą?	✓ Jakie procedury i mechanizmy kontroli wprowadziłeś w związku z zarządzaniem działalnością? ✓ Czy dbasz o transparentność? ✓ Jaka jest kultura organizacyjna w twojej firmie?

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem desk research.

Przykłady konkretnych działań, takich jak certyfikaty ekologiczne oraz strategie ESG, ukazują, jak hotele mogą zwiększać swoją konkurencyjność oraz budować zaufanie wśród gości i inwestorów. W 2023 roku niespełna 5 proc. hoteli w stolicach krajów CEE-6 (Bułgaria, Węgry, Polska, Rumunia, Słowacja i Czechy) posiada zweryfikowany certyfikat ESG. Do 2030 r. hotele w tych krajach muszą zmniejszyć swój ślad węglowy o ponad 50 proc. (Hotel Investment, 2023).

ESG w hotelarstwie staje się coraz ważniejszym czynnikiem inwestycyjnym, bowiem połowa inwestorów hotelowych w Europie Środkowo-Wschodniej uwzględnia kwestie ESG w analizie due diligence prowadzonej na potrzeby transakcji[34].

Dlaczego warto zwrócić uwagę na kwestie związane z ESG:

- Możesz zostać objęty obowiązkiem raportowania,
- Żeby zachować pozycję w łańcuchu wartości swoich dużych kontrahentów,
- Żeby utrzymać kontrakty, na przykład na danym rynku,
- Żeby uzyskać finansowanie na lepszych warunkach,
- Żeby wzmocnić wizerunek atrakcyjnego pracodawcy,
- Żeby zwiększać oszczędności,
- W celu zwiększenia innowacyjności firmy,
- W celu zaspokojenia oczekiwań konsumentów;

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem desk research.

8.1 Przykłady raportów ESG hoteli – studia przypadków

Poniżej skrótowo opisano kilka raportów ESG lub modelu polityki zrównoważonego rozwoju hoteli

[34] Por. https://www.esginfo.pl/esg-w-hotelarstwie-wyzwania-na-najblizsze-lata/, [dostęp: 10.02.2025].

w Polsce, dostępnych w sieci.

8.1.1. QUBUS HOTEL HOLDING SP. Z O.O. – HOTELE KLASY BIZNES

Raport liczy 12 stron, bogato ilustrowanych. Sieć QUBUS HOTEL jest jedną z największych sieci hoteli biznesowych w Polsce dysponując 1.361 pokojami (stan na koniec 2023 roku). W części wstępnej raportu ustalono, które z 17 celów zrównoważonego rozwoju są najbardziej istotne dla sieci.

Rysunek 21. Cele zrównoważonego rozwoju objęte raportem

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: Raport ESG 2023. Qubus Hotel Holding Sp. z o.o. https://www.qubushotel.com/wp-content/uploads/raport-esg-qubus-2023.pdf, [dostęp: 20.02.2025].

Tabela 20. Zapisy standardów ESG w raporcie Qubus Hotel

Obszar raportowania	Temat	Treść zapisów
DZIAŁANIA NA RZECZ KLIMATU (SDG 13)	WODA	Działania: • zachęcanie naszych gości do używania, ręczników dłużej niż jeden dzień/, • ciągła praca w każdym dziale w celu zmniejszenia zużycia wody, • instalacje sprzyjające oszczędzaniu zużycia wody, • raportowanie zużycia wody; Obecnie zużycie wody na jednego gościa wynosi około 150-250 litrów. Naszym celem jest zmniejszenie tego zużycia. Zużycie wody jest monitorowane co miesiąc.
	ENERGIA	Co zrobiliśmy? • wymiana agregatu wody lodowej w Gliwicach – oszczędności w zużyciu energii o ok. 30%, • regularne audyty energetyczne wszystkich hoteli, • instalacja systemów fotowoltaicznych w hotelu Alto Żory, • instalacja ładowarki do samochodów elektrycznych na parkingu hotelu w Katowicach,

	ŚRODKI CHEMICZNE	• Przestrzegamy wszystkich obowiązujących przepisów i regulacji. • Nasz główny dostawca, ECOLAB, posiada certyfikaty ekologiczne. Wprowadziliśmy sprzątanie na życzenie, ograniczając tym samym zużycie środków chemicznych i wody.
	ŻYWNOŚĆ	• Monitorujemy koszty żywności i dostaw. Zmarnowana żywność jest umieszczana w wykazach jako osobna kategoria w celu stałego monitorowania tego zjawiska. Celem na rok 2024 jest kontynuacja procesu rozpoznawania rzeczywistego poziomu marnotrawstwa i praca nad jego ograniczeniem. • W 2023 roku wprowadzono monitoring strat w kuchni i pracujemy nad ich zmniejszeniem. Eliminujemy produkty i dania słabo rotujące, zmniejszając tym samym jedną z przyczyn strat. • Koncentrujemy się na korzystaniu z lokalnych produktów spożywczych, wspierając tym samym lokalnych drobnych producentów i zmniejszając ślad węglowy
	ODPADY	• W 2023 roku zrezygnowaliśmy z opakowań typu PET, wycofaliśmy wodę w opakowaniach PET z pokoi hotelowych, wprowadziliśmy w hotelach dystrybutory do wody. • Ograniczyliśmy także ilość folii, którą pralnie zabezpieczają pranie i wprowadziliśmy pokrowce wielokrotnego użycia na odzież pracowniczą. • Wyeliminowaliśmy również kubki jednorazowe i inne jednorazowe opakowania niedegradowalnych materiałów.
GODNA PRACA I WZROST GOSPODARCZY (SDG 8)		• Firma oferuje konkurencyjne wynagrodzenie i warunki. Obecnie posiadamy atrakcyjne benefity pracownicze, takie jak prywatna opieka medyczna, lunch w miejscu pracy, promocja aktywności fizycznej poprzez dofinansowanie kart MULTISPORT, program „Startuj z Qubus Hotel", promocja szczepień, a także Fundusz Socjalny, w ramach którego pracownicy otrzymują świadczenia z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy oraz pomoc finansową. • W QUBUS HOTEL działa Przedstawiciel Pracowników reprezentujący pracowników wobec pracodawcy.
RÓWNOŚĆ PŁCI (SDG 5)		• Ponad 60% menedżerów w QUBUS HOTEL to kobiety.
		• Nasze środowisko pracy opiera się na różnorodności i równości. • Wszelkie formy dyskryminacji, w szczególności ze względu na rasę, płeć, wiek, religię, poglądy polityczne, pochodzenie narodowe lub społeczne, są niedopuszczalne. • Traktujemy się nawzajem sprawiedliwie, z godnością i szacunkiem. • W 2023 roku w QUBUS HOTEL zatrudnieni byli pracownicy czterech narodowości, tj. polskiej, ukraińskiej (42 osoby), białoruskiej (9 osób)

		i tunezyjskiej (1 osoba), podczas gdy łączne zatrudnienie w QUBUS HOTEL wynosi 473 osoby.
ZMNIEJSZENIE NIERÓWNOŚCI (SDG 10)		Co robimy: • szkolenie młodych ludzi w zawodzie hotelarza, w ramach współpracy ze szkołami zawodowymi, • zaspokajanie potrzeb edukacyjnych pracowników: (Akademia Zarządzania Zespołem, programy adaptacyjne, platforma internetowa do e-learningu, Biblioteka Firmowa, szkolenia: „Menu wegetariańskie w restauracji i Zero Waste", „Profesjonalna służba pięter – kurs praktyczny z elementami obsługi gościa hotelowego", „Onboarding. wdrażanie pracowników, w tym w zespołach różnorodnych kulturowo", „Warsztaty sprzedażowe dla Restauracji", „Skuteczna sprzedaż w hotelach", „Kurs barmański I stopnia") i komunikacja w sytuacjach trudnych", „Negocjacje cenowe", „Kurs barmański I stopnia");
INNE DZIAŁANIA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGOROZWOJU	SPOŁECZNOŚCI LOKALNE	Jak działamy: • przekazywanie używanych łóżek, materacy, pościeli, ręczników itp. szpitalom, schroniskom i domom opieki, • wsparcie dla organizacji charytatywnych i pożytku publicznego (OPP), • kontakty ze szkołami hotelarskimi i kulinarnymi (patronaty, wizyty uczniów w hotelach, organizacja konkursów), • zakup lokalnych produktów do hotelowych restauracji,
	HANDEL LUDŹMI	• Handel ludźmi jest naruszeniem praw człowieka i jest niedopuszczalny. Przestrzegamy wszystkich przepisów i regulacji w tym zakresie.
	PRZECIWDZIAŁANIE KORUPCJI	• QUBUS HOTEL nie toleruje żadnego rodzaju korupcji, w tym między innymi łapówek, a także oferowania lub przyjmowania jakichkolwiek innych form niewłaściwych korzyści.
	OCHRONA PRYWATNOŚCI	• Ochrona prywatności jest prawem człowieka i jest ważna dla ochrony tej wartości. Każda osoba ma prawo decydować o sposobie przetwarzania jej danych osobowych. Koncentrujemy się na przestrzeganiu przepisów, w tym ogólnego rozporządzenia o ochronie danych i stosujemy procedury w tym zakresie.
BEZPIECZEŃSTWO IT I INNOWACJE TECHNOLOGICZNE		• QUBUS HOTEL wykorzystuje zasoby do zabezpieczenia systemów komputerowych przed atakami. Wysokie standardy bezpieczeństwa IT są ważne, aby uniknąć oszustw i utraty danych osobowych, a także zminimalizować przestoje krytycznych systemów komputerowych. • Mając na celu ograniczenie zużycia papieru w swej działalności sieć QUBUS HOTEL rozpoczęła wdrożenie systemów do podpisu elektronicznego na recepcjach hotelowych. • W Qubus Hotel funkcjonują: ✓ monitorowany system ochrony danych osobowych (RODO),

		✓ monitorowany system zasad obowiązkowego ujawniania informacji (MDR), ✓ przestrzeganie przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy (AML), ✓ system ochrony osób małoletnich w obiektach hotelarskich;

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: Raport ESG 2023. Qubus Hotel Holding Sp. z o.o. https://www.qubushotel.com/wp-content/uploads/raport-esg-qubus-2023.pdf, [dostęp: 20.02.2025].

Ze względu na fakt, że hotele Puro należą norweskiej grupy CAIANO QUBUS HOTEL, od 2022 roku, w raporcie zawarto informacje o wdrażaniu niektórych aspektów związanych z norweską Ustawą o przejrzystości (Transparency Act), wyliczając zadania wykonane w roku sprawozdawczym. Uzupełnienie raportu jest dokument GRI content index 2023.

8.1.2 MDM Hotel

Trzygwiazdkowy hotel z 135 pokojami zbudowany oddany został do użytku w 1955 roku. Przeszedł gruntowaną rewitalizację, należy do grupy Hotele Warszawskie „Syrena" obok hoteli Polonia Palace oraz Metropol. Strategia ESD licząca 12 stron zawiera deklaracje hotelu w trzech obszarach, nie zawiera wskaźników ilościowych, bowiem hotel nie jest zobowiązany do pełnego raportowania. Niemniej może być podpowiedzią dla innych obiektów tego typu i kategorii.

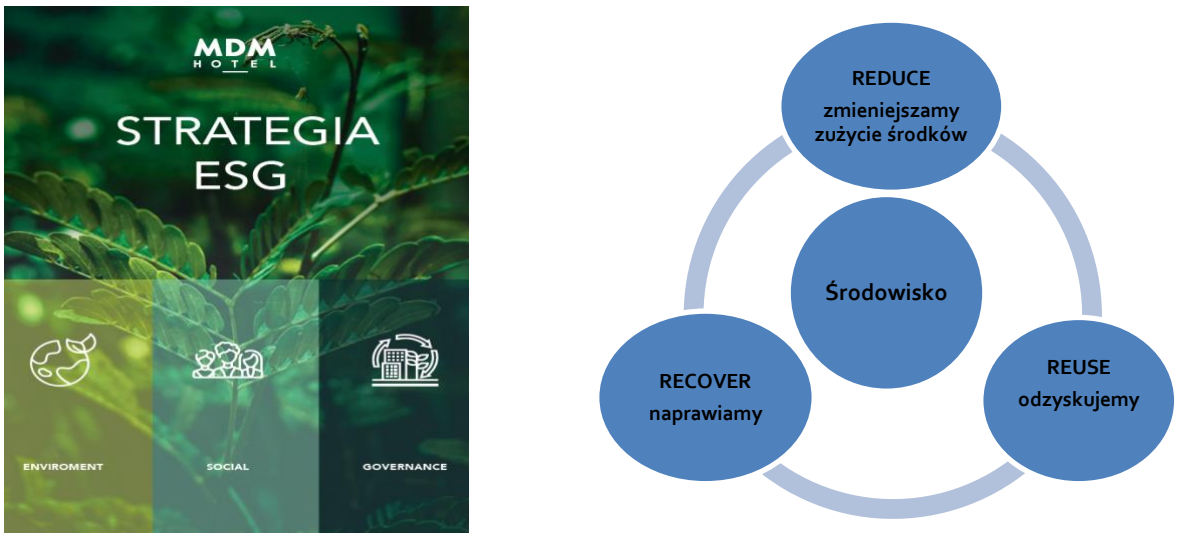

Rysunek 22. Deklarowana filozofia MDM Hotel oparta jest o zasady 3R
Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://document-tc.galaxy.tf/wdpdf-b522q9m3nx56fqbnfq688yoxw/file.pdf, [dostęp: 01.02.20225].

W zapisach raportu czytamy:

Środowisko
✓ *Wprowadziliśmy długofalowy plan działań, mających na celu zmniejszenie zużycia wody.*
✓ *Leasingujemy maszyny i urządzenia, ograniczając zakupy nowego sprzętu do niezbędnego minimum. Pilnujemy certyfikatów i wskaźników energooszczędności.*
✓ *Dzięki przemyślanym wyborom zakupowym mamy nowoczesne urządzenia z certyfikatami. Sprawdzamy naszych dostawców. Zwracamy szczególną uwagę na wskaźniki energooszczędności, a także na certyfikaty środowiskowe.*
✓ *Kupujemy produkty najwyższej jakości, aby służyły nam i gościom długie lata, minimalizując konieczność wymian na nowe. I oczywiście najpierw naprawiamy.*
✓ *Używamy przyjaznych dla środowiska środków czyszczących z certyfikatami międzynarodowej marki Ecolab.*
✓ *Współpracujemy z najnowocześniejszą, lokalną i certyfikowaną pralnią.*
✓ *Redukujemy odpady poprzez rezygnację z małych opakowań kosmetyków na rzecz dużych, uzupełnianych opakowań.*
✓ *Wprowadziliśmy program ochrony wody – zachęcamy gości do ograniczenia wymiany pościeli i ręczników. Dzięki temu ograniczyliśmy zużycie wody, detergentów i plastiku.*
✓ *Nie stosujemy jednorazowych sztućców, a w przypadku takiej konieczności są one wykonane z ekologicznych materiałów. Używamy naczyń i zastawy stołowej wielokrotnego użytku.*
✓ *Segregujemy odpady.*
✓ *Informujemy i zachęcamy gości do korzystania ze zrównoważonych, alternatywnych środków transportu – wygodny i tani transport publiczny, rowery, hulajnogi, samochody elektryczne.*
✓ *Elektroniczny obieg dokumentów – oszczędzamy papier.*
Społeczeństwo
✓ *Wszystkich pracowników, gości, dostawców i społeczności lokalne traktujemy na równych, sprawiedliwych i transparentnych zasadach w oparciu o „business compliance"*
✓ *Naszym pracownikom oferujemy przyjazne środowisko pracy, oparte na kulturze zaufania, komunikacji i informacji. Wspieramy ich w edukacji, rodzicielstwie, zdrowiu i aktywności sportowej, oferując dofinansowanie szkoleń, opiekę medyczną, kartę sportową i pracę hybrydową, a także obiady pracownicze i szereg wsparć socjalno-finansowych.*
✓ *Wnętrza hotelu były tłem dla wielu produkcji filmowych. Zachęcamy gości do zwiedzania miasta i jego zabytków. Promujemy atrakcje kulturalne w okolicy hotelu i wydarzenia ogólnomiejskie.*
Ład korporacyjny
✓ Działamy według przejrzystego „business compliance".
✓ Zapytania ofertowe i przetargi prowadzimy w oparciu o jasne zasady dla wszystkich stron.
✓ Prowadzimy otwartą politykę informacyjną dla wszystkich interesariuszy – pracowników, udziałowców, kontrahentów.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://document-tc.galaxy.tf/wdpdf-b522q9m3nx56fqbnfq688yoxw/file.pdf, [dostęp: 01.02.20225].

8.1.3 PURO Hotels

Pierwszy raport Puro Hotels in Poland został opublikowany w 2022 roku i liczy 56 stron. Zawiera informacje o wynikach ESG grupy PURO Hotels i PURO Hotell Holding AS w Polsce składającej się z 7 hoteli (1093 pokoje), PURO Hotels sp. z o.o. i PURO Hotels Development sp. z o.o., a także wszystkich spółek inwestycyjnych należących do PURO.

Rysunek 23. Raport ESG i lokalizacja w Polsce hoteli Puro
Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: Puro: environmental, social and governance (ESG) report outline, s.12.

Kompleksowy raport przedstawia zaangażowanie PURO w wspieranie lokalnych społeczności, opiekę nad pracownikami, minimalizowanie negatywnego wpływu na środowisko i utrzymywanie najwyższych standardów ładu korporacyjnego. Poprzez wiele inicjatyw poświęconych inkluzywności, wybieraniu lokalnych zasobów, ograniczaniu zużycia energii, redukcji odpadów, odpowiedzialnemu zaopatrzeniu, filantropii i różnym innym przedsięwzięciom, PURO Hotels wykazało się zaangażowaniem w zrównoważony rozwój, równość i etykę.

Raport zawiera ograniczone dane ilościowe ze względu na względną młodość firmy i dynamiczne portfolio, które obejmuje siedem hoteli, które wyróżniają się nowoczesnym stylem zintegrowanym z otoczeniem. Poza informacjami ogólnymi, przedmowie i opisowi PuroHotels, część zasadnicza obejmuje kluczowe tematy ESG i obszary zainteresowania: środowisko, ludzie, zarządzanie. Zwrócono uwagę czytelnika na inicjatywy godne uwagi.

Tabela 21. Inicjatywy Puro w zakresie ESG opisane w raporcie

Środowisko	Ludzie	Ład korporacyjny
• Certyfikacja środowiskowa LEED (PURO Hotels zdecydowało się certyfikować wszystkie nieruchomości certyfikatem LEED). • Umowa Windmill (PURO Hotels podpisało list intencyjny w sprawie zakupu energii odnawialnej. • Przejście do gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ograniczenie zużycia zasobów (PURO zaczęło raportować zużycie, aby zwiększyć świadomość w lokalnych operacjach i stale szukać możliwości poprawy).	• Wspieranie artystów i angażowanie społeczności Poprzez nasze inicjatywy, np. Break my art, wycieczki z przewodnikiem po galeriach, Room for art, zachęcamy wszystkich do konsumpcji sztuki. • Rejestrujemy darowizny na cele charytatywne PURO zapewnia schronienie osobom przesiedlonym, sponsorując ich pobyt w PURO lub innych hotelach w drodze do bezpieczniejszych lokalizacji. • Partnerstwo z Success University-program mentoringowy dla młodych kobiet z trudnym pochodzeniem, które pomagają im wejść na rynek pracy, a także jako członkiniom naszego zespołu.	• Partnerstwo na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym. PURO udzieliło wsparcia i konsultacji Instytutowi Innowo i Natural State AG, które utworzyły konsorcjum, które wspólnie opracowało Raport o Luce w Gospodarce Obiegowej. • Zaangażowanie w raportowanie GRI i ESG. Rada Nadzorcza podjęła decyzję o opracowaniu po raz pierwszy raportu GRI i raportu ESG PURO w oparciu o strategię ESG.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://purohotel.pl/media/3xjlganw/puro_esg_report.pdf, [dostęp: 25.02.2025].

Wyszczególnione, ogólne informacje artykułowane na temat zrównoważonego rozwoju to: zużycie energii (na m2/rok), zużycie słodkiej wody (na m3/rok), procent kobiet na stanowiskach kierowniczych wyższego szczebla i łączne wydatki na cele charytatywne.

W części zasadniczej raportu, bogato ilustrowanej estetycznymi zdjęciami, rycinami, wykresami i danymi grupa Puro komunikuje swe działania w odniesieniu do każdego z celów SDG, podkreślają własne wyjątkowe inicjatywy we wszystkich trzech obszarach ESG, jak w przypadku ograniczanie śladu węglowego:

Rozwój odnawialnych dostaw energii: podpisano umowę wiatrakową na zakup odnawialnych źródeł energii.	Bardziej zrównoważone środowisko budowlane: certyfikacja obiektów LEED - certyfikat zielonego budynku.	Ograniczanie generacji odpadów: bary z minimalną ilością odpadów.
Certyfikaty BOOKING.COM Travel Sustainable: certyfikaty uzyskały wszystkie hotele.	Ograniczenie użycia plastiku jednorazowego użytku: plastikowe butelki na wodę w pokojach gościnnych zostały zastąpione zwrotnymi butelkami szklanymi.	

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://purohotel.pl/media/3xjlganw/puro_esg_report.pdf, s.21, [dostęp: 25.02.2025].

8.1.4 Gwiazda Morza Resort SPA&SPORT

Resortowy hotel Gwiazda Morza Resort SPA&SPORT otwarty został w 2019 hotel we Władysławowie. Składa się z trzech budynków: 4-gwiazdkowego hotelu oraz dwóch budynków oferujących komfortowe apartamenty wakacyjne. Raport o zrównoważonym rozwoju-symbioza opublikowano w 2023 roku, za okres 2019-2022 r.

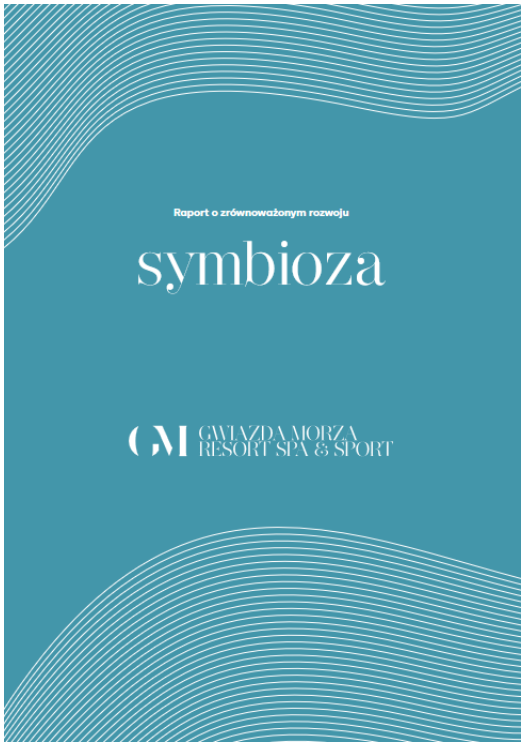

Rysunek 24. Raport zrównoważonego rozwoju obiektu Gwiazda Morza Resort SPA&SPORT
Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://profitroom-uploads.fra1.digitaloceanspaces.com/aparthotelgwiazdamorza/16819935480508_Aktualny%20_2023_GM_raport_symbioza.pdf, [dostęp: 22.02.2025].

Raport poza informacjami o obiekcie rozpoczyna się opisem wizji, misji i wartości (autentyczność, harmonia, energia, wysoka jakość), którym hołduje hotel. Niespotykanym w innych raportach jest deklarowana analiza swojej pozycji w branży hotelarskiej przy wykorzystaniu Mapy Trendów (Mapa Trendów 2023 © infuture. institute). Raport podzielony został na trzy poniższe obszary wraz z zakresem merytorycznym, zbieżnym z celami zrównoważonego rozwoju.

Tabela 22. Obszary raportowania - Gwiazda Morza Resort SPA&SPORT

Ekologia	Społeczeństwo	Ekonomia
✓ Zarządzamy żywnością i odpadami ✓ Oszczędzamy energię i wodę ✓ Stawiamy na technologię ✓ Dbamy o klimat w pokojach ✓ Kochamy zwierzęta i naturę	✓ Promujemy region ✓ Współpracujemy lokalnie ✓ Otaczamy się sztuką ✓ Pokazujemy jak zdrowo żyć ✓ Tworzymy bezpieczną przystań ✓ Wspieramy społeczeństwo	✓ Reagujemy elastycznie ✓ Jesteśmy efektywni ✓ Dbamy o etykę i pracowników ✓ Cenimy wysoki standard

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://profitroom-uploads.fra1.digitaloceanspaces.com/aparthotelgwiazdamorza/1681993548050 8_Aktualny%20_2023_GM_raport_symbioza.pdf, [dostęp: 22.02.2025].

Każdy z zakresów jest opisany z podaniem wartości liczbowych, kwotowych z odniesieniem do konkretnego celu określonego w Agendzie 2030.

8.1.5 Grupa Polski Holding Hotelowy

Grupa Polski Holding Hotelowy to ponad 50 hoteli i obiektów z blisko 6 tysiącami pokoi, co czyni ją drugą największą grupą hotelową w Polsce. Oferuje rozbudowaną sieć hoteli i obiektów, zlokalizowanych w różnych częściach Polski i współpracuje – jako franczyzobiorca – z czołowymi światowymi sieciami hotelowymi, takimi jak Marriott International, Hilton International, Best Western Hotels & Resorts, InterContinental Hotels Group, Louvre Hotels Group i Accor.

Celem wdrażanej strategii zrównoważonego rozwoju jest promocja wartości prospołecznych i proekologicznych wśród jej pracowników. Strategia obejmująca okres do 2028 r. opiera się na kompleksowym podejściu uwzględniającym trzy obszary związane ze środowiskiem, społeczeństwem i zarządzaniem (ESG).

Rysunek 25. Strategia zrównoważonego rozwoju PHH – strona tytułowa

Źródło: https://phh.pl/zrownowazona-wizja-rozwoju-w-grupie-phh-w-trosce-o-czlowieka-i-srodowisko/, [dostęp: 10.02.2025].

Dokument wskazuje priorytetowe cele dla Grupy PHH do 2028 roku z uwzględnieniem głównych obszarów działań, którymi są: wdrożenie innowacyjnych technologii, działania prośrodowiskowe i proekologiczne, inwestowanie w infrastrukturę hotelową, rozwijanie współpracy z lokalnymi społecznościami, monitorowanie postępów w realizacji założeń zrównoważonego rozwoju oraz wdrażanie programów edukacyjnych i szkoleń dla pracowników.

Tabela 23. Priorytety PHH w sferze ESG

Priorytet w ESG	Cel w sferze ESG
Innowacyjne technologie	Efektywniejsze wykorzystanie zasobów energii oparte na inteligentnych systemach zarządzania energią i zastosowaniu źródeł energii mających kluczowe znaczenie w dążeniu do ograniczenia śladu węglowego.
Działania prośrodowiskowe i proekologiczne	Działania służące ochronie przyrody i minimalizujące presję na przyrodę i środowisko. Działania te realizowane są w ramach 3 filarów programu Środowiskowego Eco Challenge (Eco Gesty, Eco Inspiracje, Eco Inwestycje).
Inwestowanie w infrastrukturę hotelową	Wdrażanie ekologicznych i energooszczędnych rozwiązań ograniczających emisję gazów cieplarnianych poprzez modernizację źródeł oświetlenia, optymalizowanie systemów chłodniczych i grzewczych zmniejszających zużycie energii oraz dążenie do rozwijania modelu gospodarki obiegu zamkniętego.
Rozwijanie współpracy z lokalnymi społecznościami	Wspieranie nowych inicjatyw zwiększających zaangażowanie społeczne pracowników m.in. poprzez udział w akcjach charytatywnych.
Wdrażanie programów edukacyjnych i szkoleń dla pracowników	Zwiększenie świadomości ekologicznej i znaczenia zrównoważonego rozwoju jako integralnej części korporacyjnej kultury organizacyjnej.
Monitorowanie postępów w realizacji założeń zrównoważonego rozwoju	Cykliczne raportowanie wyników i ocenę działań zapewniającą skuteczne angażowanie środków i dostosowujące strategię do zmieniających się warunków rynkowych i środowiskowych.

Źródło: opracowaie z wykorzystaniem: https://phh.pl/zrownowazona-wizja-rozwoju-w-grupie-phh-w-trosce-o-czlowieka-i-srodowisko/, [dostęp: 10.02.2025].

8.1.6 Kempinski

Grupa hoteli Kempinski opublikowała swój trzeci raport ESG za rok 2023[35], rozwijający ustalenia zawarte w raportach za lata 2021 i 2022.Celem firmy jest wdrożenie solidnej polityki zrównoważonego rozwoju we wszystkich spółkach zależnych. Obejmuje to mapowanie zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych interesariuszy, definiowanie wskaźników oceny wyników ESG w czasie, usprawnianie procesów gromadzenia danych i wprowadzanie nowych procedur raportowania znaczących wpływów ESG.

[35]Por. https://www.travelandtourworld.pl/aktualno%C5%9Bci/artyku%C5%82/Najnowszy-raport-esg-hoteli-kempinski-pokazuje-post%C4%99p-i-przysz%C5%82e-cele-w-zakresie-zr%C3%B3wnowa%C5%BConego-rozwoju/, [dostęp: 10.02.2025].

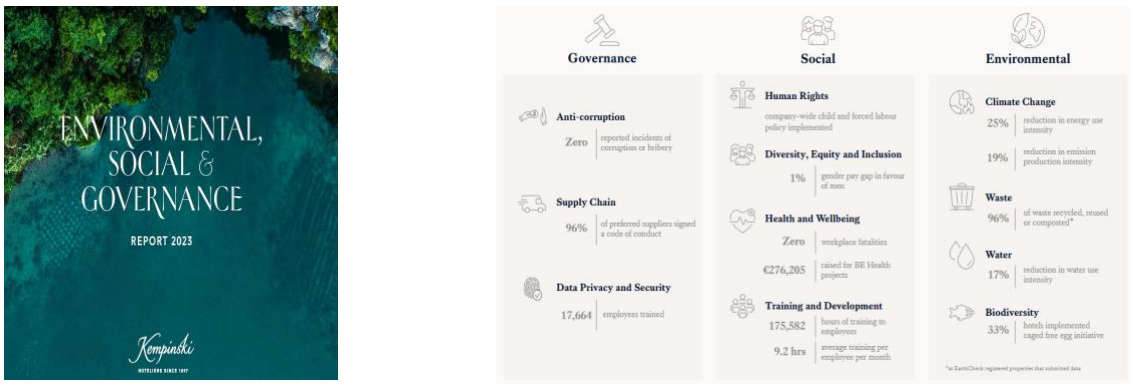

Rysunek 26. Raport ESG grupy hoteli Kempiński

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://www.kempinski.com/en/content/download/101014/16410898?version=2&inline=1, s.4, [dostęp: 05.02.2025].

Najnowszy raport ESG firmy Kempinski przedstawia postępy poczynione w ciągu ostatnich trzech lat i identyfikuje przyszłe możliwości. Jest zgodna ze standardami Global Reporting Initiative (GRI).

Najważniejsze informacje z raportu ESG firmy Kempinski za rok 2023 obejmują:

- ✓ Wysiłki antykorupcyjne: Firma Kempinski ustanowiła kulturę uczciwości i zerowej tolerancji dla korupcji, zgodnie ze szczegółami swojej polityki antykorupcyjnej. W 2023 r. nie zgłoszono żadnych przypadków korupcji ani przekupstwa, a XNUMX operacji oceniono pod kątem ryzyka korupcji. Wszystkim nowym pracownikom zapewniono szkolenia antykorupcyjne.
- ✓ Polityka dotycząca pracy dzieci i pracy przymusowej: W 2023 r. wprowadzono kompleksową politykę zwalczania pracy dzieci i pracy przymusowej. Zgłoszono i pomyślnie rozwiązano trzydzieści siedem przypadków sygnalizowania nieprawidłowości.
- ✓ Różnorodność i integracja: Kempinski zatrudnia osoby ze 124 narodowości, z czego 84.3% to obywatele lokalni. Spośród 19,200 2023 pracowników w 38.7 r. XNUMX% stanowiły kobiety, co pozwala zachować spójność na różnych poziomach stanowisk.
- ✓ Trening i rozwój: W 175,000 r. firma przeprowadziła ponad 2023 9.2 godzin szkoleń, co daje średnio XNUMX godziny na pracownika miesięcznie.
- ✓ Inicjatywy dotyczące zmian klimatycznych: Kempinski koncentruje się na ograniczaniu zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych poprzez praktyki w zakresie zrównoważonego budownictwa, efektywność energetyczną i zaangażowanie interesariuszy. Siedemdziesiąt siedem hoteli i rezydencji (94%) zgłosiło dane dotyczące energii i emisji, wykazując zmniejszenie zużycia energii o 25.1% na osobodzień i zmniejszenie intensywności emisji o 19% do 43.1 kg CO_2-e na osobodzień w porównaniu z 2022 r.
- ✓ Gospodarka odpadami: Firma dąży do minimalizacji ilości odpadów i wpływu na środowisko poprzez optymalizację, ponowne wykorzystanie i recykling. Całkowita ilość odpadów i intensywność odpadów na osobodzień spadła odpowiednio o 20% i 19%. Kempinski planuje wyeliminować plastikowe karty-klucze do 2026 r., a ponad połowa hoteli przechodzi już na drewniane karty-klucze.
- ✓ Ochrona wody: Firma Kempinski wdrożyła technologie i praktyki oszczędzające wodę, co spowodowało spadek intensywności zużycia wody o 17%, co stanowi drugą z rzędu roczną redukcję.
- ✓ Ochrona różnorodności biologicznej: Kempinski uznaje swoją odpowiedzialność za ochronę lokalnych ekosystemów. Inicjatywy podejmowane są wokół obszarów o dużej różnorodności biologicznej, takich jak rafy koralowe, lasy namorzynowe, łąki trawy morskiej i plaże, w których gnieżdżą się żółwie na Seszelach i w Meksyku.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://www.kempinski.com/en/content/download/101014/16410898?version=2&inline=1, [dostęp: 05.02.2025].

8.2 Certyfikaty ekologiczne dla hoteli

Certyfikacja to przedsięwzięcie ze strony niezależnej jednostki, które wykazuje, że istnieje odpowiednie zaufanie, iż prawidłowo oznaczony wyrób, proces lub usługa są zgodne z określoną normą lub innymi dokumentami normatywnymi. Krajową jednostką certyfikującą jest Polskie Centrum Badań i Certyfikacji - PCBC, które jest akredytowane przez PCA (Polskie Centrum Akredytacji) i ma status jednostki notyfikującej. PCBC jest również właścicielem znaków przyznawanych w ramach certyfikacji dobrowolnej. Klientom oferowane są następujące znaki: B (bezpieczny wyrób), Q (wyrób wysokiej jakości), Eco (wyrób ekologiczny). Obok w/w znaków certyfikacji PCBC jest jednostką upoważnioną do certyfikacji znaków rolnictwa ekologicznego.

Ze względu na firmę, który żąda certyfikatu wyróżnia się (Walas, 2017; 2022):

- ***Certyfikat urzędowy*** – wymagany jest przez ustawodawcę i z reguły dotyczy bezpieczeństwa konsumentów, środowiska naturalnego. Certyfikaty należące do tej grupy muszą być wystawiane bez względu na wolę stron umowy. Przedsiębiorstwa turystyczne korzystają z wyrobów, które podlegają takiej certyfikacji. Przykładem mogą być urządzenia zasilane energia elektryczną. Wyposażając hotel w żelazka, lodówki, suszarki należy pamiętać, że te urządzenia muszą być oznakowane znakiem CE, który oznacza, że wyrób jest zgodny z wymaganiami zasadniczymi, co utożsamiane jest z jego bezpieczeństwem.
- ***Certyfikat komercyjny*** – wymagany przez partnera umowy gospodarczej. Posiadanie tego certyfikatu jest wymagane przez kontrahenta. Przykładem może być firma, która przed podpisaniem wieloletniej umowy na organizowanie szkoleń i konferencji stawia warunek posiadania przez hotel certyfikatu systemu zarządzania jakością ISO 9001.
- ***Certyfikat promocyjny*** – nie wymagany przez prawo czy partnera umowy gospodarczej. Przedsiębiorstwa starają się o różne certyfikaty noszące znamiona rekomendacji, aby być bardziej konkurencyjnymi. Często są to certyfikaty systemu zarządzania jakością ISO 9001, czy zarządzania środowiskowego ISO 14001, ale również certyfikaty organizacji branżowych (np. certyfikat produktu turystycznego Polskiej Organizacji Turystyki, rekomendacja Professional Congress Organiser). Pojawiają się coraz powszechniej certyfikaty wystawiane przykładowo przez OTA (np. booking.com) oparte głównie na subiektywnych wrażeniach dotychczasowych klientów.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: Walas, 2017; 2022.

Do tej pory na poziomie UE nie przyjęto żadnych szczegółowych przepisów dotyczących informowania konsumentów o jakości usług turystycznych. Systemy jakości są bardzo zróżnicowane, a zatem w przypadku porównania wykazują jedynie niewielką spójność pod względem zakresu sektorowego, zasięgu geograficznego, sposobu zarządzania, metodyki i kryteriów oceny. Duża liczba i różnorodność istniejących systemów jakości funkcjonujących w sektorach prywatnym i publicznym prowadzi do znacznego rozdrobnienia rynku w zakresie oceny jakości usług turystycznych, a niektóre nawet się kanibalizują. Polska nie posiada zinstytucjonalizowanego systemu certyfikacji jakości w turystyce i hotelarstwie, a występujące na

rynku krajowym znaki jakościowe mają znamiona kategoryzacji, rekomendacji w oparciu o oceny użytkowników, procedur np. ekologicznych (Walas, 2022), znaków produktowych (np. szlaków tematycznych i sieci) czy certyfikatów konkursowych. Systemu certyfikacji nie należy mylić z wewnętrznymi procedurami jakości (Jarzębiński, 2011). Wiele państw dysponuje standardami jakości w turystyce pod najczęściej stosowaną nazwą Quality Tourism, ale nie związanymi bezpośrednio z celami zrównoważonego rozwoju.

Certyfikaty ekologiczne odgrywają kluczową rolę w promowaniu zrównoważonej turystyki. Poprzez inicjatywy takie jak efektywność energetyczna, racjonalne zarządzanie gospodarką wodną, minimalizacja odpadów oraz edukacja ekologiczna gości i pracowników, hotele mogą znacząco zwiększyć swoją świadomość ekologiczną oraz przyczynić się do realizacji celów Agendy 2030 (Pańczyszyn, 2024). Istniejące w światowej turystyce certyfikacje o charakterze międzynarodowym, wraz z rozwojem idei zrównoważonego rozwoju, spowodowały zwiększone zainteresowanie przedsiębiorców i instytucji zarządzających destynacjami ich pozyskaniem. Powodem takiej reakcji jest również presja i wrażliwość turystów na zakup dóbr i usług spełniających kryteria ekologiczne i zrównoważonego rozwoju. Badanie Virtuoso Sustainability wykazało, że niemal 60% turystów skłonnych jest zapłacić więcej za hotele, usługi touroperatorów, a także za doświadczenia podróżnicze, które wspierają zrównoważone praktyki – jeśli wiedzą, w jaki sposób ich wkład jest wykorzystywany (Virtuoso, 2024). Turystyka zrównoważona stała się obszarem zyskującym przy wyborze kierunku destynacji, operatora, hotelu, a posiadanie certyfikatu to dziś znaczący wyróżnik konkurencyjny.

Certyfikaty ekologiczne, wymagające spełnienia określonego procentu kryteriów, wspierają harmonizację praktyk zrównoważonego rozwoju w hotelarstwie, co poprawia zgodność działań hoteli z regulacjami unijnymi, takimi jak dyrektywa CSRD oraz minimalizuje ryzyko greenwashingu. Wymóg spełnienia co najmniej 61% kryteriów certyfikacyjnych stanowi jasny mechanizm samooceny i motywacji dla hoteli do wdrażania praktyk zgodnych z ESG, co w długim okresie wzmacnia zdolność przedsiębiorstw do adaptacji do zmieniających się wymogów regulacyjnych.

Poniżej opis kilku, najbardziej rozpoznawalnych certyfikatów o zasięgu globalnym.

ECOLABEL EU

Wydaj się, że jednym z najbardziej rozpoznawalnych jest znak Europejski Certyfikat Ekologiczny (Ecolabel) – znak ekologiczny, opracowany i rozwijany przez Unię Europejską, Ubiegać się o niego mogą różnej wielkości hotele, pensjonaty, a nawet gospodarstwa agroturystyczne. Obejmuje ponad 90 kategorii produktów i usług. Kryteria obejmują głównie efektywne i oszczędne zarządzanie wodą i energią, a także minimalizację odpadów. Brana jest również pod uwagę promocja przyjaznych środowisku środków transportu. Ecolabel przyznawany jest także innym produktom.

Rysunek 27. Certyfikacja Ecolabel

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel_en; http://www.hotelinfo24.pl/news,14706,2,Scandic__pierwsza_w_Polsce_siec_hotelowa_z_certyfikatami_ekologicznymi_EU_Ecolabel.html, [dostęp: 22.02.2025].

Certyfikat EU w Polsce przyznaje Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. (PCBC S.A.). Procedurze oceny podlega analiza całego cyklu życia – od produkcji, przez użytkowanie, po utylizację. Jest przyznawany na 3 lata, a firmy muszą regularnie udowadniać zgodność z kryteriami. Obiekt hotelarski musi spełnić rygorystyczne kryteria środowiskowe w kluczowych obszarach.

Tabela 24. Obszary i kryteria środowiskowe do certyfikatu Ecolabel

Zarządzanie energią i emisjami CO_2	• Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) lub energooszczędnych systemów. • Efektywność energetyczna (LED, systemy zarządzania energią). • Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.
Oszczędność wody i gospodarka wodna	• Instalacja perlatorów i systemów oszczędzania wody. • Recykling i ponowne wykorzystanie wody (np. woda deszczowa).
Gospodarka odpadami i recykling	• Segregacja i minimalizacja odpadów. • Eliminacja plastiku jednorazowego użytku. • Stosowanie produktów biodegradowalnych i recyklingowanych
Produkty i środki czystości	• Używanie ekologicznych detergentów

	i kosmetyków. • Ograniczenie zużycia środków chemicznych
Zrównoważona gastronomia i lokalna żywność	• Serwowanie lokalnych i ekologicznych produktów. • Unikanie marnowania żywności.
Odpowiedzialność społeczna i edukacja gości	• Szkolenie personelu w zakresie ekologii i ESG. • Informowanie gości o ekoprzyjaznych praktykach.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://www.ecolabel.net/pl/kriterler, [dostęp: 26.02.2025].

Jedną z korzyści jest większa zgodność z regulacjami ESG i taksonomią UE. Przykładem hoteli z certyfikatem Ecolabel jest skandynawska sieć hoteli ekologicznych Scandic Hotels, w tym mająca obiekty w Polsce (np. Wrocław).

GREEN GLOBE

Stowarzyszenie z siedzibą w Los Angeles, z partnerami w Meksyku, Ameryce Południowej, na Bliskim Wschodzie, Karaibach, w Australii, Azji Południowo-Wschodniej i Europie, Green Globe zapewnia certyfikację zrównoważonych operacji i zarządzania firmami turystycznymi i podróżniczymi oraz firmami dostawczymi.

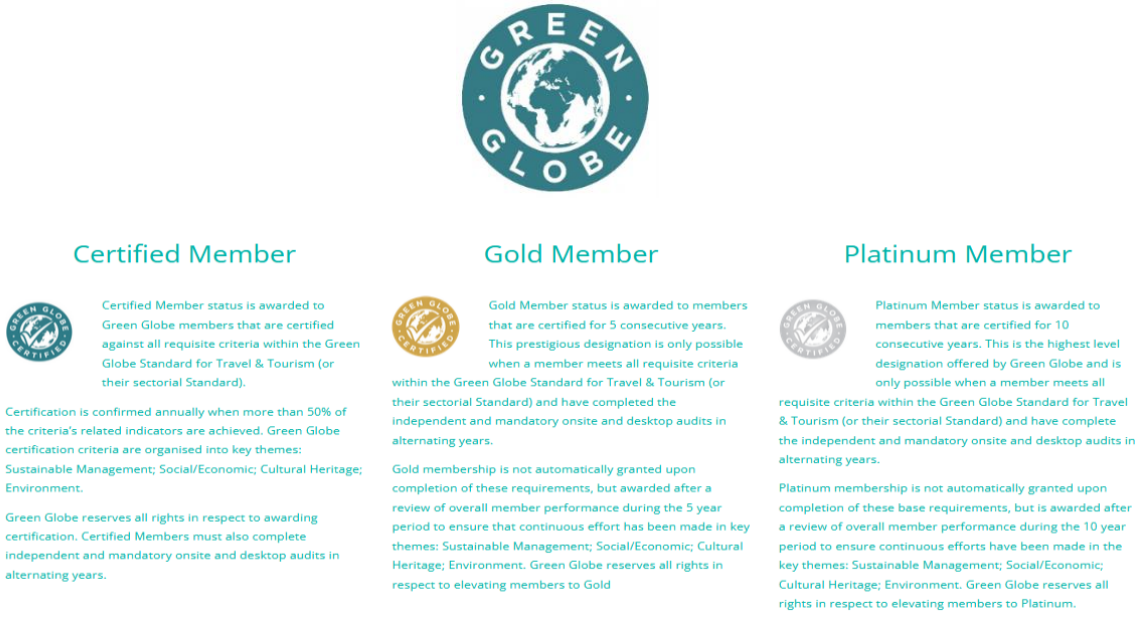

Rysunek 28. Poziomy certyfikacji Green Globe

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://www.greenglobe.com/, [dostęp: 22.02.2025].

Green Globe jest członkiem stowarzyszonym Światowej Organizacji Turystyki Narodów Zjednoczonych (UNWTO). Opiera się na kryteriach wypracowanych przez Światową Radę Zrównoważonej Turystyki (GSTC). Obejmuje ekologię, odpowiedzialność społeczną i zarządzanie biznesowe. Certyfikat odnawiany jest co rok, a firmy muszą stale poprawiać swoje wyniki.

Amerykański certyfikat Green Globe dla szerokiej gamy podmiotów turystycznych (hotele, restauracje, organizacje, biura podróży, MICE, DMC, atrakcje.) weryfikuje na podstawie 44 kryteriów i 385 wskaźników z zakresu zrównoważonego zarządzania, efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, działań na rzecz ochrony środowiska, wspierania społeczności lokalnej i promocji lokalnej kultury. Audyt jest przeprowadzany raz w roku.

Aby uzyskać certyfikat, obiekt musi spełnić około 44 kluczowych kryteriów podzielonych na trzy główne obszary:

A) Ochrona środowiska
- ✓ Redukcja emisji CO_2 i zużycia energii.
- ✓ Oszczędzanie wody i zarządzanie odpadami.
- ✓ Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.
- ✓ Stosowanie ekologicznych materiałów i środków czystości.

B) Społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR)
- ✓ Współpraca z lokalnymi społecznościami.
- ✓ Przestrzeganie praw pracowniczych i etycznego zatrudnienia.
- ✓ Wsparcie dla lokalnych dostawców i producentów.
- ✓ Zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego.

C) Zarządzanie i innowacje
- ✓ Polityka zrównoważonego rozwoju w firmie.
- ✓ Regularne szkolenia pracowników w zakresie ESG.
- ✓ Transparentność i raportowanie wyników.

D) Wdrażanie nowych technologii ograniczających ślad ekologiczny.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://www.greenglobe.com/, [dostęp: 22.02.2025].

GLOBAL SUSTAINABLE TOURISM COUNCIL (GSTC)

Global Sustainable Tourism Council (GSTC) to organizacja, która opracowała uznawany standard dla zrównoważonej turystyki lub miejsca docelowego, znany też jako Kryteria GSTC. Kryteria tego systemu obejmują aspekty środowiskowe, społeczno-kulturowe oraz ekonomiczne, stanowiąc wytyczne dla hoteli, firm turystycznych oraz destynacji dbających o środowisko naturalne, szanujących autentyczność społeczności przyjmujących i dążących do zrównoważonego rozwoju. GSTC nie przyznaje bezpośrednio certyfikatów, lecz dokonuje akredytacji instytucji certyfikujących. Kryteria i rolę GSCT opisano w podrozdziale 6.2.

Rysunek 29. Obszary certyfikacji GSTC

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://www.gstcouncil.org/, [dostęp: 22.02.2025].

GREEN KEY

Green Key to międzynarodowy certyfikat ekologiczny przyznawany hotelom, obiektom noclegowym i atrakcjom turystycznym, które spełniają wysokie standardy zrównoważonego rozwoju. Przeznaczony jest dla hoteli i pensjonatów, campingów, restauracji, muzeów, parków rozrywki czy obiektów konferencyjnych. Certyfikacji Green Key dokonuje Fundacja na rzecz Edukacji Ekologicznej (FEE – Foundation for Environmental Education), która jest organizacją międzynarodową. W każdym kraju, w którym funkcjonuje program Green Key, działa krajowy operator programu, który odpowiada za proces certyfikacji na poziomie lokalnym. W Polsce krajowym operatorem Green Key jest Fundacja dla Edukacji Ekologicznej. Organizacja ta ocenia, czy obiekty spełniają określone kryteria ekologiczne i podejmują działania na rzecz zrównoważonego rozwoju. Decyzję o przyznaniu certyfikatu podejmuje krajowa komisja Green Key, a w niektórych przypadkach także międzynarodowa komisja FEE.

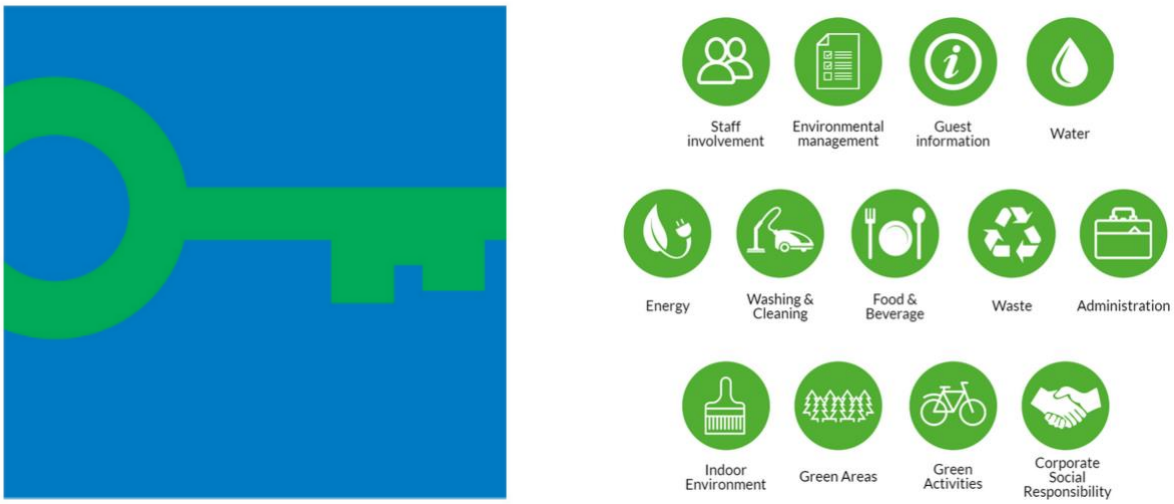

Rysunek 30. Certyfikacji Green Key - zakres

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://www.greenkey.global/criteria, [dostęp: 19.02.2025].

Potwierdza, że obiekt podejmuje konkretne działania na rzecz ochrony środowiska, takie jak:

- ✓ Efektywne zarządzanie energią i wodą – oszczędność surowców, odnawialne źródła energii.
- ✓ Minimalizacja odpadów i plastiku – segregacja śmieci, ograniczenie jednorazowych produktów.
- ✓ Zdrowa i ekologiczna kuchnia – lokalne, organiczne produkty, mniej marnowania żywności.
- ✓ Edukacja gości i pracowników – promowanie ekologicznych praktyk wśród turystów i personelu.
- ✓ Wsparcie dla lokalnych społeczności – uczciwe zatrudnienie, współpraca z lokalnymi dostawcami.

EARTHCHECK

Międzynarodowy program certyfikacji i doradztwa w zakresie zrównoważonego rozwoju dla branży turystycznej i hotelarskiej. Jest jednym z najbardziej uznanych standardów ekologicznych dla hoteli, kurortów, centrów konferencyjnych, atrakcji turystycznych i destynacji. EarthCheck pomaga organizacjom mierzyć i redukować ich wpływ na środowisko poprzez: Zarządzanie zużyciem energii i wody, Redukcję odpadów i emisji CO_2, Ochronę różnorodności biologicznej, Zrównoważone praktyki zakupowe, Zaangażowanie społeczności lokalnych.

Rysunek 31. Poziomy certyfikacji EarthCheck Certyfikacji
Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://earthcheck.org/what-we-do/certification/earthcheck-certified/, [dostęp: 10.02.2025].

EarthCheck to międzynarodowa organizacja zajmująca się certyfikacją zrównoważonego rozwoju w turystyce i hotelarstwie. Certyfikację EarthCheck przeprowadza EarthCheck Pty Ltd, australijska firma specjalizująca się w doradztwie środowiskowym i zarządzaniu zrównoważonym rozwojem. Proces certyfikacji opiera się na naukowych standardach oraz zgodności z międzynarodowymi normami, takimi jak ISO 14001 (systemy zarządzania środowiskowego). Weryfikacja dokonywana jest przez niezależnych audytorów, którzy sprawdzają zgodność działań danej organizacji z kryteriami zrównoważonego rozwoju. Program jest uznawany przez GSTC. Certyfikat EarthCheck otrzymują m.in. hotele, kurorty, biura podróży i destynacje turystyczne, które spełniają rygorystyczne wymogi dotyczące efektywności energetycznej, gospodarki wodnej, zarządzania odpadami i ochrony bioróżnorodności. Istnieje 5 poziomów certyfikacji w zależności od liczny lat zgodności z programem (od Bronze po Master).

TRAVELIFE CERTIFICATION

Travelife to międzynarodowy system certyfikacji zrównoważonej turystyki, który pomaga hotelom, touroperatorom, biurom podróży wdrażać i rozwijać praktyki odpowiedzialnego biznesu. Program jest uznawany przez Global Sustainable Tourism Council (GSTC). Travelife oferuje: Narzędzia i szkolenia dotyczące zrównoważonego zarządzania, Certyfikację dla firm spełniających określone standardy ekologiczne, społeczne i etyczne, wsparcie dla branży turystycznej w zakresie redukcji wpływu na środowisko i poprawy warunków pracy.

Rysunek 32. System certyfikacji Travelife

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://travelifesustainability.com/, [dostęp: 10.02.2025].

Program Travelife oferuje kilka rodzajów certyfikacji, dostosowanych do różnych sektorów branży turystycznej:

- Travelife for Accommodation - dla hoteli i obiektów noclegowych, w stopniu pierwszym Travelife Partner (zaangażowanie obiektu w zrównoważony rozwój i spełnianie podstawowych wymagańo oraz stopniu drugim Travelife Gold (pełna certyfikacja po audycie i spełnieniu standardów środowiskowych, społecznych i etycznych).
- Travelife for Tour Operators & Travel Agents (dla touroperatorów i biur podróży).
- Travelife for Destinations (dla regionów turystycznych).
- Travelife Certified Suppliers dla dostawców usług turystycznych np. transport, atrakcje, catering), które przestrzegają zasad zrównoważonego rozwoju.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://travelifesustainability.com/, [dostęp: 10.02.2025].

Travelife Accommodation to certyfikat zrównoważonego rozwoju przeznaczony dla hoteli i innych obiektów noclegowych. Aby uzyskać certyfikat Travelife Gold, hotel musi spełniać określone kryteria, takie jak:

- Ochrona środowiska – ograniczenie zużycia wody i energii, zarządzanie odpadami, minimalizacja plastiku.
- Odpowiedzialność społeczna – godne warunki pracy dla pracowników, wspieranie lokalnych społeczności.
- Etyczne zarządzanie – uczciwe relacje biznesowe, przestrzeganie praw człowieka i zwalczanie dyskryminacji.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://travelifesustainability.com/, [dostęp: 10.02.2025].

GREEN TOURISM

Certyfikat Green Tourism - The Green Tourism Business Scheme (Program Zielonej Turystyki) dostępny jest dla hoteli, które dążą do wprowadzenia widocznych zmian w dotychczasowym sposobie prowadzenia swojej działalności, koncentrując się przede wszystkim na zmniejszeniu zużycia energii, poprawie bioróżnorodności, wyeliminowaniu artykułów jednorazowego użytku i wspieraniu lokalnej społeczności, po przyjęcie gospodarki o obiegu zamkniętym, wdrażanie rozwiązań środowiskowych, społecznych i ładu korporacyjnego (ESG) i wdrażanie środków w celu

zmniejszenia śladu węglowego.

Rysunek 33. System certyfikacji Green Tourism
Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://www.green-tourism.com/, [dostęp: 02.02.2025].

Założenia certyfikatu zaktualizowane w 2023 roku zostały w pełni uznane za równoważne z kryteriami branżowymi GSTC.

LEED i BREEAM

Specyficznymi certyfikatami są te, które dotyczą budynków. To dwa najpopularniejsze systemy certyfikacji ekologicznej, czyli narzędzia służące do oceny budynków na podstawie wielu obiektywnych kryteriów oraz jasno określonych parametrów technicznych. Oba systemy są dość zbliżone, analizują podobne kategorie i mają porównywalny koszt. Różnice pomiędzy LEED i BREEAM są przede wszystkim formalne. Są to certyfikaty dla ekologicznych budynków hotelowych, oceniające efektywność energetyczną, wykorzystania odnawialnych źródeł energii i jakości materiałów. **BREEAM** to system oceny środowiskowej budynków, który jest akronimem od „Building Research Establishment Environmental Assessment Method". System zarządzany jest przez BRE Global, z główną siedzibą w Londynie. Certyfikat ten wiedzie prym w Europie. To certyfikat, który wspiera hotele poprzez ocenę efektywności energetycznej, zarządzania odpadami oraz stosowania odnawialnych źródeł energii (Gutowski i Makowska-Kwiecinska, 2023). Budynek może uzyskać jeden z pięciu poziomów certyfikacji od „Pass (Dopuszczający)" do „Outstanding (Wybitny)".

System ocenia budynki w kilku kluczowych kategoriach, takich jak:

- ✓ Energia – efektywność energetyczna budynku
- ✓ Woda – zarządzanie zużyciem wody
- ✓ Materiały – ekologiczność i pochodzenie materiałów budowlanych
- ✓ Zanieczyszczenia – emisja dwutlenku węgla i innych substancji
- ✓ Transport – dostępność komunikacyjna i wpływ na mobilność
- ✓ Gospodarka odpadami – zarządzanie odpadami budowlanymi i operacyjnymi
- ✓ Zdrowie i dobre samopoczucie – jakość powietrza, oświetlenie, komfort użytkowników
- ✓ Zarządzanie – sposób administrowania budynkiem

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://www.cbre.pl/insights/articles/certyfikacja-budynkow-komercyjnych, [dostęp: 22.02.2025].

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://www.cbre.pl/insights/articles/certyfikacja-budynkow-komercyjnych, [dostęp: 22.02.2025].

LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) został opracowany w USA a certyfikacja jest możliwa za sprawą amerykańskiej organizacji Green Building Council (USGBC). USGBC to organizacja non-profit, która opracowała i nadzoruje system certyfikacji LEED Building, promując zrównoważone praktyki budowlane na całym świecie. Certyfikacja wyznacza standardy dla budynków energooszczędnych, wspierając efektywne zarządzanie zasobami oraz redukcję emisji gazów cieplarnianych. Wdrażanie kryteriów LEED przez hotele pozwala na zmniejszenie zużycia energii i wody, co znajduje odzwierciedlenie w obniżeniu kosztów operacyjnych i poprawie wyników finansowych (Gutowski i Makowska-Kwiecinska, 2023).

Oba certyfikaty są wielokryterialne, co oznacza, że przy ocenie sprawności energetycznej i ekologii budynku bierze się pod uwagę bardzo wiele zmiennych, od rodzaju materiałów budowlanych, przez jakość konstrukcji, izolacji, po trwałość oraz wpływ, jaki na środowisko będzie miała renowacja lub utylizacja obiektu. Ważny jest zatem nie sam moment konstrukcji, lecz cały cykl życia obiektu. Dość dużą różnicą między certyfikatami jest ich cena. Certyfikat BREEAM może być wystawiony przez każdą firmę lub osobę prowadzącą działalność gospodarczą, a posiadającą licencję certyfikacji.

Przykładowo Wszendybył- Skulska i Panasiuk (2024) przeprowadzili analizę porównawczą kryteriów brane pod uwagę przez osiem systemów certyfikacji środowiskowej stanowiących absolutne minimum wymagane od hoteli przy ubieganiu się o certyfikat.

Tabela 25. Porównanie systemów certyfikacji środowiskowej w branży hotelarskiej.

Systemy certyfikacji zrównoważonego rozwoju stosowane w branży hotelarskiej

KPI	Iso 14000	EMAS (EU)	Ecolabel (EU)	Green Seal	LEED	Green Key	Green Globe	GSTC
Zarządzanie środowiskowe	V	V	V		V	V	V	V
Zaangażowanie personelu	V	V	V	V		V	V	V
Informacje dla gości	V	V	V			V	V	V
Woda	V	V	V	V	V	V	V	V
Pranie i czyszczenie	V	V	V	V		V		
Odpady	V	V	V	V	V	V	V	V
Energia	V	V	V	V	V	V	V	V
Jedzenie i napoje	V	V	V	V		V		
Środowisko wewnętrzne			V		V	V		
Tereny zielone	V	V	V	V	V	V		V
Społeczna odpowiedzialność biznesu			V			V	V	V
Działania ekologiczne					V	V		
Administracja	V	V				V		
Lokalizacja i transport	V	V	V		V	V	V	V
Materiały i zasoby				V	V		V	V
Zdrowie i bezpieczeństwo			V			V	V	V
Lokalne zatrudnienie			V			V	V	V
Wsparcie lokalnych przedsiębiorców			V			V	V	V
Poszanowanie lokalnej wspólnoty						V	V	V
Sprawiedliwe zatrudnianie						V	V	V
Ochrona pracowników			V			V	V	
Oszczędzanie zasobów Energia wodna	V	V	V	V	V	V	V	V
Redukcja zanieczyszczeń Odpady	V	V	V	V	V	V	V	V
Ochrona różnorodności biologicznej, ekosystemów i krajobrazów	V	V	V			V	V	V
Zgodność z prawem							V	V
Ochrona dziedzictwa kulturowego						V	V	V
Zakupy przyjazne dla środowiska	V	V			V	V	V	V
Recycling	V	V	V	V	V	V	V	V
Udogodnienia z możliwością uzupełniania			V		V	V		

Program ponownego użycia ręczników i pościeli	V	V	V	V	V
Odpowiedzialni dostawcy	V	V		V	V
Termoregulacja	V	V	V		
Automatyczne wyłączanie systemów ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji i oświetlenia	V	V	V		

Źródło: Wszendybył-Skulska i Panasiuk, (2024, s.13).

Autorzy dokonali analizy porównawczej kryteriów stosowanych w poszczególnych systemach certyfikacji środowiskowej co pozwoliło zidentyfikować listę 11 grup kryteriów i 48 kryteriów szczegółowych, które są wspólne dla wszystkich lub większości analizowanych systemów certyfikacji środowiskowej.

Tabela 26.Lista kryteriów wspólnych dla wszystkich analizowanych systemów certyfikacji środowiskowej

Zarządzanie środowiskowe	Brak specyficznych kryteriów
Zarządzanie wodą	oszczędność wody złączki redukujące przepływ wody/oszczędzające wodę zastosowanie czujników, urządzeń oszczędzających wodę (w tym np. zadaszenia basenów) zbieranie wody deszczowej sprzątanie pokoju na życzenie wymiana ręczników i pościeli na życzenie recykling wody deszczowej
Zarządzanie energią	systemy sterowania ogrzewaniem i klimatyzacją automatyczne włączanie/wyłączanie ogrzewania i klimatyzacji żarówki energooszczędne coroczne sprawdzanie systemu wentylacji, klimatyzacji i ogrzewania wykorzystanie urządzeń energooszczędnych czujniki światła (czujniki ruchu, które aktywują światło) wykorzystanie odnawialnych źródeł audyt energetyczny izolacja termiczna
Zarządzanie odpadami i ściekami	recykling segregacja odpadów nieużywanie pojemników jednorazowych niewykorzystanie jednorazowego zobowiązania korzystanie z dozowników do mydła, żelu pod prysznic, itp. ścieki odprowadzane do miejskiej sieci kanalizacyjnej lub posiadające własną oczyszczalnię ścieków
Personel	szkolenia z zakresu ochrony środowiska ustalone procedur pracy edukacja dostawców edukacja gości

	legalne i etyczne (niewyzyskujące) zatrudnianie pracowników
Komunikacja	oznaczenia zachowań i instrukcje proekologiczne dla personelu oznaczenia i instrukcje dotyczące zachowania pro-prośrodowiskowe dla gości zachęcanie do korzystania z alternatywnych środków transportu
Jedzenie i napoje	zakup surowców i produktów ekologicznych minimalizacja marnowania żywności oferowanie napojów w opakowaniach szklanych woda z kranu do picia menu wegetariańskie i wegańskie zakup certyfikowanych produktów spożywczych
Transport	korzystanie z przyjaznych środków transportu oferowanie gościom rowerów, hulajnóg wspólne przejazdy taksówką i autobusem
Bezpieczeństwo i zdrowie	stosowanie alternatywnych środków czyszczących i dezynfekujących niezawierających środków chemicznych stosowanie bezpiecznych środków czyszczących (eko-etykiety) zakaz palenia kontrolowana jakość powietrza
Rozwój lokalny	zakup surowców do produkcji informacje o atrakcjach turystycznych regionu
Tereny zielone	ochrona i wsparcie lokalnej bioróżnorodności tereny zielone wokół hotelu
Dostępność	dostępność dla osób niepełnosprawnych dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami

Źródło: Wszendybył-Skulska i Panasiuk, (2024, s. 14-15).

9. Perspektywy wdrażania ESG i wyzwania

W obliczu rosnącej potrzeby zrównoważonego rozwoju, sektor hotelarski stoi przed wyzwaniami i możliwościami, które kształtują jego przyszłość. Kluczowe trendy, takie jak cyfryzacja procesów, edukacja w zakresie ESG oraz harmonizacja standardów, stają się fundamentem efektywnej implementacji zasad odpowiedzialności społecznej i środowiskowej. Innowacyjne technologie, takie jak sztuczna inteligencja i blockchain, wspierają hotelarzy w monitorowaniu działań oraz raportowaniu, pozwalając na lepsze dostosowanie do oczekiwań klientów i inwestorów. Wzmacniając tę dynamikę, organizacje międzynarodowe i certyfikaty ekologiczne oferują niezbędne ramy i wsparcie dla zrównoważonej transformacji sektora.

9.1 Harmonizacja prawna i standardów globalnych i lokalnych

Dyrektywa CSRD wprowadza ujednolicone wymogi dotyczące raportowania ESG, obejmujące przedsiębiorstwa, które spełniają określone kryteria. Rozszerzenie obowiązków raportowania ESG na większą grupę podmiotów wymusza dostosowanie procesów i technologii raportowania. Przez harmonizację przepisów unijnych z lokalnymi systemami prawnymi możliwe jest zmniejszenie bariery wejścia na rynki międzynarodowe, co ma szczególne znaczenie dla międzynarodowych sieci hotelowych.

Cele Zrównoważonego Rozwoju stanowią ramy dla globalnych standardów zrównoważonego rozwoju, integrując różnorodne regulacje lokalne i międzynarodowe. SDGs promują podejście całościowe i synergiczne, co wspiera sektor hotelarski w realizacji celów takich jak odpowiedzialna konsumpcja, efektywne zarządzanie zasobami czy promowanie różnorodności społecznej. Przykładowo, SDG 12, dotyczące odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji, mobilizuje przedsiębiorstwa hotelarskie do wdrażania praktyk gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym strategii redukcji odpadów i recyklingu (United Nations, 2024).

Pomimo wysiłków harmonizacji, brak globalnie spójnych standardów ESG pozostaje wyzwaniem, zwłaszcza dla międzynarodowych sieci hotelowych, które muszą dostosowywać się do zróżnicowanych regulacji prawnych w różnych państwach. Rozbieżności te komplikują procesy raportowania i utrudniają ocenę porównywalności wyników ESG między przedsiębiorstwami (EFRAG, 2024). Dyrektywy UE, takie jak Zielony Ład, wywierają presję na kraje spoza UE, aby dostosowywały swoje regulacje do wymogów unijnych, co wspiera globalną transformację sektora

turystycznego i hotelarskiego w kierunku dekarbonizacji (KPMG, 2023). Harmonizacja standardów unijnych i międzynarodowych, wspierana przez organizacje takie jak Global Sustainable Tourism Council, może pomóc w redukcji kosztów związanych z wdrożeniem ESG oraz zwiększyć skuteczność realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

Także takie narzędzia jak ETIS dostarczają regionalnie dostosowanych wskaźników, które ułatwiają harmonizację danych ESG z wymogami globalnych standardów.

Niemniej wydaje się, że proces regulacji prawnych będzie permanentnie modyfikowany, w tym w zakresie harmonizacji międzynarodowej, w tym za skutek lobbingu różnych grup i uwarunkowań politycznych. Zielony Ład ulegnie zmianie.

9.2 Zjawiska kryzysowe w otoczeniu

Aspekty geopolityczne, takie jak konflikty zbrojne i napięcia międzynarodowe, wywołują dodatkowe wyzwania dla sektora hotelarskiego, takie jak zakłócenia w łańcuchach dostaw. W takich sytuacjach priorytetem staje się dążenie do lokalizacji źródeł zaopatrzenia zgodnych z kryteriami ESG, co pomaga minimalizować ryzyko operacyjne (Kumar i in., 2024; Lau i in., 2025). Wykorzystanie technologii blockchain umożliwia monitorowanie i optymalizację łańcuchów dostaw, co wspomaga zgodność z regulacjami ESG (Kumar i in., 2024). Jednocześnie wzrost znaczenia cyfrowych narzędzi analitycznych, takich jak sztuczna inteligencja, pozwala przedsiębiorstwom hotelarskim szybciej reagować na zmienne warunki kryzysowe i skuteczniej zarządzać zasobami (Rigby i in., 2025; Swinnerton i in., 2025).

Z kolei zmiany klimatyczne i kryzysy z nimi związane, powodują, że wiele przedsiębiorstw z różnych sektorów, zainwestowało w technologie wspierające dekarbonizację i zrównoważone zarządzanie zasobami, co jest szczególnie ważne w kontekście wymogów ESRS E (Global Reporting Initiative, 2024). Także zastosowanie inteligentnych systemów zarządzania wodą oraz paneli słonecznych umożliwiło zmniejszenie zużycia zasobów naturalnych przy jednoczesnym wzroście efektywności energetycznej (Global Reporting Initiative, 2024).

Kolejnym wyzwaniem związanym z kryzysami są problemy finansowe, które ograniczają zdolność hoteli do realizacji kosztownych strategii ESG. Jednocześnie hotele o ograniczonych możliwościach finansowych często wdrażają tańsze inicjatywy, takie jak działania edukacyjne dla gości, które pozwalają im zachować zgodność z podstawowymi wymogami ESG (Fiori i in., 2025). Jednakże w dłuższej perspektywie kryzysy finansowe mogą motywować przedsiębiorstwa do

poszukiwania inwestycji, które przyniosą korzyści ekonomiczne poprzez poprawę efektywności operacyjnej i zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko.

Nie ulega wątpliwości, że w najbliższych latach osiąganie celów ZR oraz raportowania ESG będzie ewoluowało ze względów politycznych.

9.3 Rola edukacji i podnoszenia świadomości przedsiębiorców w implementacji ESG

Edukacja w zakresie ESG odgrywa kluczową rolę w zwiększaniu zrozumienia oraz zaangażowania przedsiębiorców w implementację zasad zrównoważonego rozwoju. Brak odpowiedniej wiedzy i świadomości wyzwań oraz korzyści związanych z ESG jest jednym z głównych czynników hamujących wdrażanie tej koncepcji w sektorze hotelarskim, co podkreśla konieczność wprowadzenia programów edukacyjnych skierowanych na praktyczne aspekty zrównoważonego rozwoju (Clifford Chance, 2024). Istotnym elementem edukacji powinno być uwypuklenie takich zagadnień, jak redukcja emisji CO_2, efektywność energetyczna oraz gospodarka zasobami. Programy te powinny opierać się na konkretnych przykładach, które pokazują, jak wdrożenie ESG może przynieść korzyści operacyjne i finansowe, co z kolei zwiększa motywację przedsiębiorców do podejmowania działań zgodnych z ESG (EY, 2024).

Organizacje międzynarodowe, takie jak Global Sustainable Tourism Council, mogą odegrać istotną rolę w dostarczaniu narzędzi szkoleniowych i zasobów edukacyjnych w celu uproszczenia procesu wdrażania ESG przez przedsiębiorców z sektora hotelarskiego. Włączenie szczegółowych informacji dotyczących regulacji, takich jak CSRD czy ESRS, do programów edukacyjnych mogłoby znacząco zwiększyć świadomość przedsiębiorców, umożliwiając im lepsze dostosowanie działań do wymagań prawnych (European Commission, 2025; Zabawa i Łosiewicz-Dniestrzańska, 2023). Szkolenia w zakresie raportowania ESG powinny uwzględniać kompleksowość koncepcji podwójnej istotności, która obejmuje zarówno wpływ działalności na środowisko i społeczeństwo, jak i znaczenie finansowe tych działań dla przedsiębiorstwa. Zrozumienie tego podejścia pozwala przedsiębiorcom lepiej przygotować się do realizacji wymagań wynikających z CSRD i ESRS. Zasadnicze jest omówienie metod gromadzenia danych ESG, takich jak monitoring zużycia wody czy emisji gazów cieplarnianych, co umożliwia precyzyjniejsze raportowanie. Ponadto szkolenia te powinny wykorzystywać przykłady najlepszych praktyk branżowych, takich jak zastosowanie standardów ESRS E, S i G, które są rekomendowane dla sektora hotelarskiego. Integracja szkoleń

z narzędziami cyfrowymi wspierającymi raportowanie mogłaby dodatkowo zwiększyć efektywność w dostosowywaniu się do nowych regulacji oraz zmniejszyć potencjalne bariery wdrożenia technologii cyfrowych w hotelarstwie.

Nowoczesne technologie, takie jak blockchain, sztuczna inteligencja czy zaawansowane oprogramowanie do raportowania ESG, wymagają odpowiedniej edukacji, aby ich implementacja w sektorze hotelarskim była skuteczna. Blockchain, dzięki nienaruszalnemu rejestrowaniu danych, może zwiększyć transparentność i obniżyć ryzyko greenwashingu, co jest istotne dla budowania zaufania do publikowanych raportów. Sztuczna inteligencja, z kolei, umożliwia analizę predykcyjną, identyfikację kluczowych obszarów wymagających poprawy oraz optymalizację procesów operacyjnych, takich jak redukcja zużycia energii i wody (Clifford Chance, 2024). Testowanie zautomatyzowanych narzędzi raportowania ESG w ramach programów szkoleniowych ułatwi przedsiębiorcom ocenę ich wydajności oraz zrozumienie korzyści wynikających z ograniczenia błędów manualnych w przygotowywaniu raportów.

Współpraca z lokalnymi i międzynarodowymi podmiotami, takimi jak Global Sustainable Tourism Council czy ETIS, może stać się istotnym narzędziem w promowaniu zrównoważonego zarządzania ESG w hotelarstwie. Udział w programach oferowanych przez GSTC wspiera wdrażanie globalnych standardów ESG, co pozwala na wymianę doświadczeń między różnymi regionami i wzmacnia integrację środowiska hotelarskiego (European Commission, 2025). Lokalne inicjatywy mogłyby z kolei wspierać hotele w dostosowywaniu działań do specyficznych wymagań regionalnych poprzez promocję certyfikatów ekologicznych, które harmonizują działania z globalnymi standardami (Zabawa & Łosiewicz-Dniestrzańska, 2023). Wspólne działania z uniwersytetami i instytutami badawczymi pomogłyby w tworzeniu platform edukacyjnych, które wspierałyby przedsiębiorców w integracji zasad zrównoważonego rozwoju w ich strategiach biznesowych. Warsztaty i konferencje międzynarodowe mogą dodatkowo zwiększyć widoczność najlepszych praktyk, co przyczyni się do ich szerszego wdrożenia w sektorze hotelarskim.

Przedsiębiorcy powinni być również edukowani o konkretnych korzyściach operacyjnych, takich jak redukcja kosztów operacyjnych czy poprawa reputacji. Przykłady efektywnego wdrożenia energooszczędnych technologii mogą stanowić przekonujące dowody umożliwiające lepsze zrozumienie wartości inwestycji w ESG (Clifford Chance, 2024). Analizowanie takich przypadków, jak wzrost lojalności klientów świadomych ekologicznie, pokazuje, że wdrażanie ESG przekłada się bezpośrednio na zwiększenie konkurencyjności hotelu na rynku (Zabawa i Łosiewicz-

Dniestrzańska, 2023). Podkreślenie pozytywnej korelacji między wdrożeniem ESG a wzrostem wartości przedsiębiorstwa i lepszym zarządzaniem ryzykami może dodatkowo zmotywować przedsiębiorców do podejmowania działań w tym obszarze.

Edukacja w zakresie różnorodności i inkluzywności powinna uwzględniać organizację warsztatów i kampanii informacyjnych, które promują równouprawnienie w miejscu pracy oraz włączanie osób z różnych grup społecznych. Takie działania zwiększają nie tylko zaangażowanie i innowacyjność pracowników, ale również poprawiają ogólną reputację hoteli. Kampanie mogą również uwzględniać korzyści płynące z inkluzywnego środowiska pracy, takie jak wzrost satysfakcji klientów, co pozytywnie wpływa na wyniki finansowe przedsiębiorstw. Edukacja menedżerów w zakresie różnorodności powinna integrować najlepsze praktyki z różnych regionów oraz branż, co pozwoli hotelom na wdrażanie bardziej skutecznych strategii zarządzania zasobami ludzkimi. Lokalne inicjatywy promujące różnorodność dodatkowo wspierają integrację hoteli z lokalnymi społecznościami, co może prowadzić do budowy trwałych relacji z interesariuszami.

9.4 Rekomendowane standardy sprawozdawczości ESRS dla hoteli

Rekomendowane standardy sprawozdawczości ESRS dla sektora hotelarskiego powinny uwzględniać specyfikę tej branży, w tym istotne obszary wpływu, takie jak zużycie energii, emisje gazów cieplarnianych, gospodarka odpadami oraz zarządzanie zasobami wodnymi. Hotele jako duże podmioty gospodarcze o kompleksowej strukturze operacyjnej, muszą wykazać się precyzyjnym monitorowaniem i raportowaniem tych aspektów, aby dostosować się do wymagań wynikających z dyrektywy CSRD oraz standardów ESRS (Zerin Properties Corporate Valuers, 2024). Przykładem dobrych praktyk jest wdrażanie technologii takich jak systemy oszczędzania energii, fotowoltaika czy technologie oszczędzające wodę. Wdrażanie standardów ESRS w hotelarstwie musi również obejmować działania w zakresie minimalizacji odpadów, w szczególności plastiku oraz wprowadzanie skutecznych procesów segregacji, co odpowiada na rosnące oczekiwania klientów związane z odpowiedzialną konsumpcją (Figiel-Koźlak, 2024).

Z punktu widzenia społecznego, standardy ESRS koncentrują się na takich obszarach jak różnorodność, inkluzywność, warunki pracy oraz zaangażowanie społeczne. Hotelarstwo, działając na styku różnych kultur i społeczności, powinno szczególnie uwzględniać te kwestie w swoich strategiach raportowania (Figiel-Koźlak, 2024). Raportowanie różnorodności obejmujące dane dotyczące płci, wieku i pochodzenia pracowników umożliwia hotelom budowanie bardziej

inkluzywnego środowiska pracy oraz zwiększa zaufanie interesariuszy (Figiel-Koźlak, 2024). Ponadto, wdrażanie programów rozwoju pracowników poprzez szkolenia i podnoszenie kwalifikacji przyczynia się do wzrostu zaangażowania personelu w realizację długoterminowych celów. Współpraca z lokalnymi społecznościami, w tym zatrudnianie lokalnych pracowników czy współfinansowanie projektów społecznych, stanowi kluczowy element zrównoważonego rozwoju, pozwalając na budowanie trwałych relacji oraz wspieranie lokalnej gospodarki (Figiel-Koźlak, 2024).

Istotność podwójna, będąca podstawą raportowania ESG, wymaga od hoteli uwzględnienia zarówno istotności oddziaływania na środowisko i społeczeństwo, jak i finansowego znaczenia podejmowanych działań. Monitorowanie emisji gazów cieplarnianych czy zużycia zasobów, kluczowe w kontekście środowiskowym, stanowi wyzwanie, ale także możliwość poprawy efektywności operacyjnej i ograniczenia kosztów (Figiel-Koźlak, 2024). Z kolei istotność finansowa obejmuje analizę kosztów związanych z adaptacją budynków hotelowych do standardów niskoemisyjnych, co wpływa na konkurencyjność i długoterminowe wyniki finansowe (Zerin Properties Corporate Valuers, 2024).

Raportowanie zgodne z ESRS musi uwzględniać także globalne standardy, takie jak GRI (Global Reporting Initiative) czy ISSB (International Sustainability Standards Board), co wspiera spójność działań zrównoważonego rozwoju na poziomie międzynarodowym. Zastosowanie tych standardów nie tylko zapobiega problemom greenwashingu, ale także umożliwia poprawę przejrzystości ujawnianych danych zgodnie z wytycznymi europejskimi, takimi jak dyrektywa Green Claims Directive (EFRAG, 2024). Dostosowanie działań hotelarskich do standardów GRI oraz ISSB wspiera integrację strategii ESG w całym łańcuchu wartości, co przekłada się na lepsze zarządzanie ryzykiem oraz pozyskanie zaufania inwestorów i klientów (Figiel-Koźlak, 2024).

Dostosowanie standardów ESRS do lokalnych regulacji i specyfiki regionalnych rynków turystycznych jest kluczowym wyzwaniem dla sektora hotelarskiego. System ETIS (Europejski System Wskaźników Turystycznych) wspiera harmonizację działań z wymogami ESRS. Z kolei inicjatywy takie jak Global Sustainable Tourism Council oferują ramy wdrażania zrównoważonych praktyk w hotelach, które uwzględniają różnorodność lokalnych regulacji prawnych oraz społecznych oczekiwań. Współpraca hoteli z międzynarodowymi organizacjami przyczynia się do uzyskania certyfikacji, co wzmacnia ich wiarygodność i reputację na rynkach globalnych.

Wdrażanie standardów ESRS w hotelarstwie wymaga również wykorzystania

zaawansowanych narzędzi cyfrowych do zarządzania danymi ESG, co jest szczególnie istotne w kontekście złożonego łańcucha wartości charakterystycznego dla tej branży.

9.5 Bariery i ryzyka wdrażania sprawozdawczości ESG

Wdrażanie sprawozdawczości ESG napotyka liczne bariery i ryzyka, które utrudniają realizację celów zrównoważonego rozwoju. Jednym z kluczowych wyzwań jest brak spójnych standardów i wytycznych w zakresie ESG. Różnice między międzynarodowymi regulacjami, takimi jak standardy GRI czy ISSB, a lokalnymi wymogami prawnymi prowadzą do trudności w wyborze odpowiednich metod raportowania, co zwiększa niepewność hoteli operujących na różnych rynkach (EY, 2024). Dylemat ten negatywnie wpływa na możliwość porównywania wyników zrównoważonego rozwoju, zarówno przez konsumentów, jak i inwestorów, co ogranicza przejrzystość branży (KPMG, 2023). Brak spójności norm zwiększa również ryzyko greenwashingu, ponieważ hotele mogą nieświadomie stosować nieodpowiednie miary (Camilleri i in., 2023). Konieczność opracowania sektorowych wytycznych opartych na ESRS, dostosowanych do specyfiki branży, jest zatem kluczowa dla zmniejszenia tych trudności. Przykłady dobrych praktyk pokazują, że stosowanie jednoznacznych standardów raportowania może znacząco poprawić zaufanie interesariuszy i reputację hoteli.

Integracja danych złożonych łańcuchów wartości stanowi kolejne wyzwanie. Różnorodność źródeł informacji, takich jak emisje związane z dostawcami żywności czy zużycie energii przez partnerów zewnętrznych, znacząco utrudnia ich skuteczną agregację. Hotele muszą często polegać na niekompletnych danych od swoich dostawców, co negatywnie wpływa na jakość raportów. Szczególnym wyzwaniem jest monitorowanie emisji, które wymagają zaawansowanych narzędzi technologicznych, często poza zasięgiem mniejszych obiektów hotelarskich.

Brak wiedzy i świadomości wśród przedsiębiorców i pracowników branży hotelarskiej jest kolejną przeszkodą. Nieznajomość wymogów, takich jak te wynikające z dyrektywy CSRD oraz brak zrozumienia korzyści wynikających z wdrażania ESG znacząco ograniczają możliwości realizacji strategii zrównoważonego rozwoju (Pańczyszyn, 2024). Niski poziom świadomości uniemożliwia również skuteczne zarządzanie działaniami ESG na poziomie operacyjnym i strategicznym. Programy szkoleniowe organizowane przez międzynarodowe organizacje, takie jak World Sustainable Hospitality Alliance, mogą odegrać kluczową rolę w budowaniu wiedzy i zaangażowania (Pańczyszyn, 2024). Pracownicy, którzy rozumieją wpływ swoich codziennych

działań na realizację celów ESG, są bardziej skłonni do wspierania inicjatyw zrównoważonego rozwoju. Wysokie koszty wdrożenia infrastruktury ESG oraz brak odpowiednich narzędzi technologicznych stanowią poważne wyzwanie, zwłaszcza dla małych i średnich hoteli. Zakup technologii wspierających raportowanie, takich jak systemy zarządzania emisjami czy monitorowania zużycia wody, może znacząco obciążyć budżet inwestycyjny. Automatyzacja procesów ESG jest kluczowa dla sprostania wymogom dyrektywy CSRD, ale jej realizacja wiąże się z koniecznością znacznych nakładów finansowych, co opóźnia wdrażanie przez mniejsze podmioty. Rozwiązaniem mogą być współprace między hotelami, które umożliwiają dzielenie się najlepszymi praktykami oraz wykorzystanie narzędzi open-source. Przykłady hoteli, które zainwestowały w blockchain czy inne nowoczesne technologie, pokazują, że choć koszty początkowe są wysokie, długoterminowe korzyści w postaci zwiększonej transparentności i ograniczenia kosztów operacyjnych mogą przewyższyć te wydatki.

Ryzyko greenwashingu (chociaż częściowo regulowane) pozostaje wyzwaniem dla sektora hotelarskiego. Niewłaściwe lub niepełne raportowanie działań ESG zwiększa prawdopodobieństwo utraty zaufania klientów, w tym potencjalnych zleceniodawców z sektora MICE oraz inwestorów. Brak transparentności w zakresie raportowania emisji czy zużycia zasobów może prowadzić do zarzutów o działania pozorne, które niszczą reputację hoteli. Dyrektywa Green Claims Directive wspiera walkę z tym zjawiskiem, zobowiązując przedsiębiorstwa do stosowania zweryfikowanych standardów oceny działań ESG (Pańczyszyn, 2024). Wykorzystanie technologii takich jak blockchain może dodatkowo zwiększyć wiarygodność raportów ESG, eliminując ryzyko manipulacji danymi. Hotele, które korzystają z audytów zewnętrznych w celu weryfikacji swoich raportów, zyskują na zaufaniu i budują trwałe relacje z interesariuszami.

Nieadekwatność obecnych narzędzi raportowania ESG do specyfiki hotelarstwa stanowi również istotną barierę. Standardowe wskaźniki ESG nie zawsze uwzględniają unikalne wyzwania sektora, takie jak zarządzanie odpadami żywnościowymi, różnorodność pracowników czy emisje związane z eksploatacją budynków (Camilleri i in., 2023). Brak dedykowanych narzędzi prowadzi do trudności w porównywaniu wyników między różnymi obiektami i regionami. Adaptacja standardów takich jak ESRS i ETIS może pomóc w lepszym uwzględnieniu specyfiki hotelarstwa i zwiększeniu efektywności raportowania. Współpraca z organizacjami międzynarodowymi, takimi jak World Sustainable Hospitality Alliance, mogłaby dodatkowo przyczynić się do opracowania wskaźników lepiej odpowiadających specyficznym potrzebom branży.

Raport Polskiego Stowarzyszenia ESG przygotowany wspólnie z Instytutem Badań Rynkowych i Społecznych IBRiS oraz firmą badawczą Quality Watch, zawiera wyniki badań ankietowych i IDI wśród 170 firm zatrudniających od 150 do 500 osób (Raport, 2024). Wskazano w nim główne wyzwania związane z raportowaniem ESG.

Tabela 27. Wyzwania związane z raportowaniem ESG

- Niska świadomość kadr zarządzających organizacją
- Obarczanie pracowników dodatkowym obowiązkiem
- Konieczność gromadzenia nowych danych
- Kwestia jakości uzyskiwanych danych
- Nieprecyzyjne wymagania
- Konieczność weryfikacji spływających danych
- Brak zautomatyzowanego systemu gromadzenia danych
- Trudność w uzyskaniu potrzebnych danych od kontrahentów
- Brak danych z rynku
- Pozyskiwane dane mają bardzo różnorodny format
- Konieczność akceptacji raportu przez zarząd, uzyskania od niego informacji zwrotnej – proces jest czasochłonny
- Stworzenie raportu, który jest ciekawy, atrakcyjny w odbiorze i nie jest zbyt obszerny
- Brak doświadczonych audytorów, którzy mogliby dostarczać wartościowej, spójnej dla różnych organizacji, informacji zwrotnej, pozwalającej na doskonalenie raportowania

Źródło: Raport ESG-szanse i ryzyka (2024). Polskie Stowarzyszenie ESG, Warszawa, s.24-25.

Odrębnym zagadnieniem są wyzwania dla hoteli, których bezpośrednio nie obowiązuje raportowanie niematerialne.

Tabela 28. Ryzyka niewdrażania ESG przez MŚP

Ryzyka dla MŚP w przypadku niewdrożenia zasad ESG	
Utrata konkurencyjności na rynku: • Negatywne postrzeganie przez klientów • Brak dostępu do zamówień publicznych	Trudności w pozyskaniu kapitału: • Ograniczenia w finansowaniu • Wyższe koszty kapitału
Ryzyko prawne i regulacyjne: • Niezgodność z regulacjami • Zwiększone kontrole i audyty	Reputacyjne: • Negatywny wizerunek • Kampanie społeczne przeciw firmie
Operacyjne: • Wzrost kosztów operacyjnych • Przerwy w dostawach	Ryzyka związane z pracownikami: • Utrata talentów • Niska motywacja i zaangażowanie

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem desk research.

Aby ułatwić i usystematyzować proces UE pracuje nad uproszczonymi standardami sprawozdawczości niefinansowej, skierowanymi do przedsiębiorstw, które nie muszą, ale chcą uwierzytelnić swoje działania w zakresie zrównoważonego rozwoju lub od których wymagające tego inni członkowie łańcucha wartości. Dotyczyć to będzie zdecydowanej większości hoteli.

W lutym 2025 roku Krajowa Izba Gospodarcza (KIG) wystosowała na ręce Ministerstwa Rozwoju i Technologii stanowisko dotyczące rewizji "Projektu raportu Platformy ds. Zrównoważonego Finansowania dotyczącego działań i technicznych kryteriów kwalifikacji, które mają zostać zaktualizowane lub włączone do Taksonomii UE".

Kluczowe informacje stanowiska KIG ds. ESG obejmują:

- ✓ Zmniejszenie złożoności i zwiększenie użyteczności: KIG popiera uproszczenie Taksonomii, ale podkreśla konieczność szczegółowych wytycznych oraz wsparcia technicznego i finansowego, szczególnie dla MŚP. Bez tego, nowe przepisy mogą prowadzić do niepewności i wzrostu kosztów.
- ✓ Przegląd działalności objętych taksonomią: Konieczny jest dokładny przegląd działalności objętych Taksonomią, a kryteria muszą być dostosowane do specyficznych warunków każdego kraju, w tym Polski. Aktualizacja zakresu działań nie powinna zakłócać bieżących inwestycji.
- ✓ Rozszerzenie zakresu Taksonomii: Propozycja rozszerzenia Taksonomii o nowe działalności, takie jak badania i rozwój, gospodarka o obiegu zamkniętym czy wydobywanie surowców, jest pozytywna, ale wymaga wsparcia prawnego i finansowego oraz realistycznych terminów wdrożenia.
- ✓ Uproszczenie kryteriów DNSH: Uproszczenie stosowania kryteriów „Nie wyrządzaj znaczącej szkody" (DNSH) jest potrzebne, ponieważ obecne wytyczne są zbyt skomplikowane, zmienne i utrudniają długoterminowe planowanie inwestycji w zrównoważony rozwój. Niezbędne są stabilne, proste i spójne zasady.
- ✓ Spójność z wymogami sprawozdawczymi: Należy zapewnić spójność między Taksonomią a standardami sprawozdawczymi (CSRD/CSDDD), aby zmniejszyć obciążenia administracyjne. Jest to ważne zwłaszcza dla polskich firm, które wciąż dostosowują się do nowych norm UE.
- ✓ Progi emisji w sektorze energetycznym: KIG wyraża poważne zaniepokojenie zbyt rygorystycznymi progami emisji w sektorze energetycznym. Proponowane wartości (45 gCO_2e/kWh w 2025 i 25 gCO_2e/kWh w 2030) są nierealne dla polskiej energetyki i mogą utrudnić transformację sektora. Komitet kwestionuje też metodologię obliczania średnich unijnych wskaźników emisyjnych. Użycie mediany zamiast średniej arytmetycznej jest nieuzasadnione.
- ✓ Wpływ na MŚP: Wiele proponowanych zmian wiąże się z dodatkowymi kosztami i niepewnością prawną, co jest szczególnie trudne dla MŚP. Konieczne jest stopniowe wdrażanie zmian, z okresami przejściowymi i mechanizmami wsparcia.
- ✓ Dostępność krytycznych surowców: Rozszerzenie Taksonomii o wydobycie i recykling krytycznych surowców są pozytywne dla bezpieczeństwa surowcowego.

Źródło: opracowanie z wykorzystaniem: https://kig.pl/opinia-2/komitet-kig-ds-esg-opinia-dotyczaca-rewizji-taksonomii/,[dostęp: 10.02.2025].

„Podsumowując, raport Platformy ds. Zrównoważonego Finansowania jest ważnym krokiem w rozwoju Taksonomii UE, ale wymaga dalszych dyskusji i dostosowań, aby uwzględnić specyfikę poszczególnych państw członkowskich, w tym Polski. Zdajemy sobie sprawę, że proponowane zmiany są zgodne z długoterminowymi celami zrównoważonego rozwoju UE, ale w obecnej formie stanowią one znaczne ryzyko dla polskich przedsiębiorstw, zwłaszcza dla MŚP. Wprowadzenie wszystkich tych zmian naraz, bez odpowiedniego wsparcia finansowego, technicznego i długiego okresu przejściowego, mogłoby narazić przedsiębiorstwa na wysokie koszty i niepewność prawną" (KIG ds. ESGo, 2025).

Autorzy (Bugdol i in., 2025) najnowszej analizy wskazują, …" że rozwijanie zachowań proekologicznych w hotelach może być trudne i może wymagać stosowania narzędzi zarządzania dostosowanych do konkretnych motywów podróży. Mimo to można zalecić pewne rozwiązania, które integrują trzy grupy interesariuszy hotelu i uwzględniają potencjalne różnice w motywacji podróży gości hotelowych". Na tle takiej konstatacji rekomendują kilka rozwiązań systemowych.

Tabela 29. Rozwiązania redukujące bariery zachowań proekologicznych w hotelach

Bariery	Przykładowe działania
	Goście
Niewystarczająca ilość informacji, brak przekonania, że ich zachowania mają wpływ na stan środowiska naturalnego.	✓ Szkolenia i kampanie promocyjne pokazujące nie tylko wpływ pojedynczego hotelu, ale całej branży czy społeczności
Nieodpowiednie rozwiązania organizacyjne	✓ Rozszerzone audyty mogą obejmować dobrowolny udział gości hotelowych i dostawców ✓ Zgodność hoteli z wymogami wymagań (np. ISO 14001) może być już potwierdzona przez gościa hotelowego
	Pracownicy i menedżerowie hoteli
Duże obciążenie pracą	✓ Udział pracowników w kształtowaniu i modyfikowaniu procedur wdrożenia przejściowego zatrudnienia. ✓ Wprowadzenie zasady partnerstwa i jasne określenie ścieżek awansu
Przejściowe zatrudnienie	✓ Wprowadzenia dwóch grup pracowników – stałych i tymczasowych pracowników kontraktowych
System wynagrodzeń pomijający aspektów środowiskowych	✓ Zapewnienie udziałów w nadwyżce finansowej, którą hotel uzyskuje poprzez realizację zielonych projektów
	Dostawcy
Presja na osiągnięcie krótkoterminowych celów	✓ Rozważyć możliwość negocjowania swoich celów środowiskowych z dostawcami (cele te nie mogą być jednak zbyt ambitne w krótkim okresie) ✓ Edukacja dostawców, ale także prowadzenie certyfikacji środowiskowej (co można zrobić poprzez audyty)
Brak zainteresowania kwestiami środowiskowymi	✓ Roczna ocena dostawcy (i certyfikacja) musi obejmować aspekty środowiskowe ✓ Obiektywne cele środowiskowe muszą być uwzględnione w ocenie dostawcy
System wynagrodzeń pomijający aspektów środowiskowych	✓ Dodatkowe punkty dodane do oceny dostawcy o ile uzyska on wyższe wyniki za aspekty środowiskowe

Zródło: opracowanie z wykorzystaniem: Bugdol i in. (2025)

9.6. Proces opracowania strategii i raportu ESG

Prawidłowe, wiarygodne i atrakcyjne przygotowanie strategii czy raportów wymaga odpowiedniej ich struktury i zawartości.

Forum Odpowiedzialnego Biznesu organizuje corocznie konkurs na najlepsze raporty zrównoważonego rozwoju. Wnioski płynące z tych dokumentów pokazują, że dobrze opracowany raport może być nie tylko skutecznym narzędziem komunikacji, lecz także przyczyniać się do

budowania przewagi konkurencyjnej na rynku. Kryteriami oceny raportów ESG są: kompletność, wiarygodność i efektywna komunikacja w raportowaniu oraz Integracja raportów ESG z danymi finansowymi[36].

- ✓ Kompletność – dobry raport ESG to coś więcej niż zestawienie działań – to obraz strategii firmy i jej planów na przyszłość. Jury zwracało uwagę na dokumenty, które jasno pokazywały realizację celów i wyznaczały nowe, podkreślając zaangażowanie w rozwój. Doceniano również przejrzystość w zarządzaniu łańcuchem wartości.
- ✓ Wiarygodność – raport musi budzić zaufanie. Najwyżej oceniano te raporty, które zawierały precyzyjne i aktualne dane, potwierdzone zewnętrzną weryfikacją. Ważne było otwarte podejście do wyzwań oraz pokazanie realnego wpływu działań firmy na społeczności i środowisko.
- ✓ Komunikacja – nawet najlepsze dane nie przemówią, jeśli nie zostaną przedstawione w atrakcyjny sposób. Wyróżniające się raporty były czytelne i angażujące, często korzystały z interaktywnych formatów, infografik i prostego języka, który trafiał do różnych grup odbiorców.
- ✓ Integracja raportów – raporty zintegrowane łączyły ESG z danymi finansowymi, pokazując, jak zrównoważony rozwój wpływa na wyniki firmy. To podejście szczególnie docenili inwestorzy, którzy szukają długoterminowej wartości i pełnego obrazu działalności firmy.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem desk research.

Każdy z aspektów był szczegółowo analizowany, co pozwoliło jury wyłonić raporty wyróżniające się najwyższą jakością, transparentnością i wartością informacyjną. Stąd też raport strategii lub ESG musi posiadać stosowną strukturę, wskaźniki, deklaracje, a nawet szatę graficzną.

Tabela 30. Ramowy proces budowy strategii ESG

Krok	Działania	Kluczowe elementy	Przykład
1. Analiza wstępna	➢ Przegląd aktualnej sytuacji firmy pod kątem ESG ➢ Analiza regulacji i trendów rynkowych ➢ Benchmarking	Audyt ESG, analiza luk, identyfikacja interesariuszy	Audyt zużycia energii i wody, analiza polityki zatrudnienia, ocena dostawców
2. Identyfikacja kluczowych obszarów ESG	➢ Określenie istotnych kwestii w obszarach: środowiskowym (E), społecznym (S) i ładu korporacyjnego (G) ➢ Priorytetyzacja zagadnień	Analiza ryzyka i wpływu, konsultacje z interesariuszami	Redukcja śladu węglowego, ograniczenie odpadów plastikowych, poprawa warunków pracy
3. Określenie celów ESG	➢ Wyznaczenie mierzalnych i realistycznych celów ESG ➢ Powiązanie celów z globalnymi standardami (np. SDG, GRI)	KPI, ramy czasowe, dostosowanie do strategii biznesowej	Redukcja zużycia energii o 30% w ciągu 5 lat, zwiększenie udziału lokalnych dostawców o 50%

[36] Por. https://akademiaesg.pl/baza-wiedzy/jak-przygotowac-dobry-raport-esg-inspiracje-po-ogloszeniu-wynikow-konkursu-raporty-zrownowazonego-rozwoju/, [dostęp: 22.02.2025].

4. Opracowanie strategii i działań	➢ Definiowanie działań i projektów ESG ➢ Włączenie ESG do strategii biznesowej ➢ Integracja z łańcuchem dostaw	Plan działania, harmonogram, zasoby, budżet	Wdrożenie systemów oszczędzania wody, eliminacja plastikowych opakowań, szkolenia z różnorodności i inkluzywności
5. Implementacja strategii	➢ Wdrożenie planowanych inicjatyw ➢ Szkolenia i angażowanie pracowników ➢ Komunikacja z interesariuszami	Programy ESG, zarządzanie zmianą, narzędzia monitorowania	Program recyklingu, systemy inteligentnego zarządzania energią, kampanie edukacyjne dla gości
6. Monitorowanie i raportowanie	➢ Śledzenie postępów w realizacji celów ESG ➢ Tworzenie raportów ESG (np. zgodnych z GRI, SASB, CSRD) ➢ Ocena skuteczności	KPI, raportowanie zgodne z regulacjami, transparentność	Roczne raporty ESG, analiza wskaźników zużycia zasobów, certyfikacje ekologiczne (np. Green Key)
7. Optymalizacja i rozwój	➢ Analiza wyników i dostosowywanie strategii ➢ Udoskonalanie działań na podstawie feedbacku i trendów ➢ Ciągłe doskonalenie procesów ESG	Innowacje ESG, dostosowanie do zmian rynkowych, aktualizacja celów	Wprowadzenie energii odnawialnej, rozwój oferty wegańskiej, współpraca z organizacjami ekologicznymi

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 31. Ramowy proces raportu ESG

Krok	Działania	Kluczowe elementy
1. Przygotowanie	➢ Określenie celu raportu ESG ➢ Identyfikacja interesariuszy raportu ➢ -Wybór standardów raportowania (np. GRI, SASB, TCFD)	Cel raportu, grupa docelowa, standardy i ramy raportowania
2. Gromadzenie danych	➢ Zbieranie danych środowiskowych, społecznych i związanych z ładem korporacyjnym ➢ Weryfikacja i walidacja zebranych informacji ➢ Współpraca z działami wewnętrznymi (HR, operacje, finanse)	KPI, dane ilościowe i jakościowe, dane historyczne
3. Analiza i ocena danych	➢ Analiza danych pod kątem zgodności z wybranymi standardami ➢ Identyfikacja kluczowych wskaźników ESG (KPI) ➢ Ocena postępów względem wcześniejszych lat i założonych celów	Porównanie do celów, benchmarking, analiza trendów. Wskaźniki redukcji emisji CO_2, ocena satysfakcji pracowników, zgodność z przepisami

4. Opracowanie treści raportu	➢ Tworzenie narracji raportu ➢ Przygotowanie sekcji raportu (środowisko, społeczeństwo, ład korporacyjny) ➢ Zastosowanie infografik i wizualizacji danych	Przejrzystość, atrakcyjność, spójność wizualna Infografiki o zużyciu wody, studia przypadków z programów społecznych, komentarze od zarządu
5. Weryfikacja i zatwierdzenie	➢ Przegląd raportu przez zarząd i kluczowych interesariuszy ➢ Audyt zewnętrzny (jeśli wymagany) ➢ Wprowadzenie poprawek i zatwierdzenie końcowej wersji	Zgodność, rzetelność, aprobata zarządu. Konsultacje z ekspertami, sprawdzenie dokładności danych, uzyskanie certyfikacji
6. Publikacja raportu	➢ Wybór formatu publikacji (PDF, strona www, prezentacja) ➢ Dystrybucja raportu do interesariuszy (pracownicy, inwestorzy, klienci) ➢ Promocja raportu poprzez kanały komunikacji	Dostępność, kanały komunikacji, promocja
7. Monitorowanie reakcji i zbieranie feedbacku	➢ Monitorowanie reakcji interesariuszy ➢ Zbieranie uwag i opinii na temat raportu ➢ Identyfikacja obszarów do poprawy w przyszłych raportach	Feedback, zaangażowanie interesariuszy, doskonalenie raportowania

Źródło: opracowanie własne.

Zrównoważony rozwój w sektorze hotelarskim wymaga nieustannego wsparcia oraz dostosowywania się do globalnych wyzwań. W nadchodzących sekcjach przedstawione zostaną kluczowe inicjatywy i rekomendacje międzynarodowych organizacji, które pomagają hotelom implementować zasady ESG, zwiększając ich efektywność operacyjną oraz budując zaufanie wśród interesariuszy. Analiza przykładów z sektora turystyki dostarczy praktycznych wskazówek, jak zintegrować zrównoważony rozwój z codziennymi działaniami hoteli, co wpisuje się w ogólną strategię osiągania celów zrównoważonego rozwoju.

10. Zakończenie

Regulacje unijne jasno, choć z dość częstymi zmianami czy uzupełnieniami, wyznaczają ramy dla zrównoważonego zarządzania i raportowania, jednak ich implementacja wymaga adaptacji i selekcji wskaźników, szczególnie dla małych i średnich hoteli, które nie są prawnie zobowiązane dla raportowania niematerialnego.

Przedstawione trendy, takie jak cyfryzacja procesów ESG czy wzrost świadomości ekologicznej klientów, wymaganie inwestorów czy zleceniodawców wydarzeń MICE dowodzą, że przyszłość branży hotelarskiej nierozerwalnie wiąże się z implementacją zrównoważonych praktyk. Zidentyfikowano także kluczowe procedury i przeszkody, które ograniczają efektywne wdrażanie ESG, w tym wysokie koszty technologiczne oraz trudności w agregacji danych w rozproszonych łańcuchach wartości. Wydaje się raczej mało prawdopodobne pełne raportowanie przez hotele, które nie będą miały takich wymagań prawnych. Zapewne ograniczą się one do własnych, uproszczonych elementów lub poddanie się procedurom certyfikacji ekologicznej.

Wyniki analizy są spójne z dotychczasowymi badaniami i literaturą przedmiotu zawartą w raporcie „Studia literaturowe" (Fedyk i in., 2025).

Bibliografia

Abazaj, L. (2024). Exploring the path to Sustainable Hospitality and ESG integration. Case: Mainport Hotel, Rotterdam [Praca dyplomowa, Haaga-Helia]. Haaga-Helia. https://www.theseus.fi/handle/10024/850454

ACTION for MORE SUSTAINABLE EUROPEAN TOURISM, Report of the Tourism Sustainability Group, 2007, http://www.ernestproject.eu/coalap/ernest/other_docs/10072009160632789_tsg_final_report_en.pdf

Adler, D. (2024). Priorytety w strategii zrównoważonego rozwoju - oczekiwania wobec pracodawcy. Artykuły Naukowe. 1(13), s. 81-103. http://195.117.226.27:8080/xmlui/handle/123456789/778

Anam, L. i Wojtaszczyk, S. (2012). CSR w łańcuchu dostaw i w partnerstwie biznesowym. Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza. https://www.spcc.pl/images/file/newsy_pliki/2012/spcc_publikacja_csr_pl.pdf

Anderson, J., Fox, R., Gerber, M. S., Luoma, A., Toms, S., Kim, C. S., Macreadie, B., Adams, W., Bonsu, M. S., Fiori, C., Gamble, K., Lau, J., Moul, O., Reeves, A. B., Rigby, A., Swinnerton, D. S., Webster, K., & Williams, E. F. (2025). ESG: A Review of 2024 and Key Trends to Look for in 2025. Skadden Publication, 1-8. https://www.skadden.com/insights/publications/2025/01/esg-a-review-of-2024-and-key-trends-to-look-for-in-2025

Anderson, K., Ryan, B., Sonntag, W., Kavvada, A., & Friedl, L. (2017). Earth observation in service of the 2030 agenda for sustainable development. Geo-spatial Information Science, 20(2), 77–96. https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10095020.2017.1333230

Baran, A. (2024). Zarządzanie ochroną środowiska w Unii Europejskiej – przegląd działań w zakresie polityki środowiskowej. Academy of Management, 8(4), 180–195. https://doi.org/10.24427/az-2024-0069

Bąkowska-Morawska, U. (2014). Turystyczne łańcuchy dostaw. Kierunki zmian i doskonalenia, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego 359, 1-19, DOI:10.15611/pn.2014.359.01

Berbeka, K., Alejziak, W., & Berbeka, J. (2024). Sustainable development goals of Agenda 2030 in the declarations and aims of international tourism organisations. Journal of Travel & Tourism Marketing. 42:1, 142-153, DOI:10.1080/10548408.2023.2239862

Błażyńska, J. (2015). Użyteczność informacji finansowych sprawozdań finansowych. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. https://www.ceeol.com/search/book-detail?id=778504

Borkowska-Niszczota, M. (2015). Społeczna odpowiedzialność biznesu turystycznego na rzecz zrównoważonego rozwoju na przykładzie obiektów hotelarskich, Economics and Management, 1/2015, 368-392. http://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-af696af7-3556-4ddb-b759-40a48ed4366b

Bou Ysàs, S., Teixidó-Navarro, F., Martinez-Blasco, M., Santomà Vicens, R., & Prior Sanz, F. (2024). How to catch the investor's eye when going green in the Spanish hospitality industry. Tourism and Hospitality Research. 0(0) https://doi.org/10.1177/14673584241303679

Bridging The Say-Do Gap. How to create an effective sustainability strategy by understanding your customer. WTTC, January 2025. https://researchhub.wttc.org/product/bridging-the-say-do-gap-create-an-effective-sustainability-strategy

Bungol, M. & Puciato D. (2025). Zarządzanie zielonymi hotelami – teoria i praktyka. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków. https://wuj.pl/ksiazka/zarzadzanie-zielonymi-hotelami

Bugdol, M., & Puciato, D., Geryk, M., Markiewicz-Patkowska, J., Szromek, A. R, Kądzielawski, G., & Tabari, S. (2025). Barriers to pro-environmental behaviors among hotel stakeholders. Management of Environmental Quality: An International Journal. https://orca.cardiff.ac.uk/id/eprint/176215/

Camilleri, M. A., Galati, A., & Vrontis, D. (2023). Responsible consumption and production of food: opportunities and challenges for hospitality practitioners. Journal of Sustainable Tourism. https://www.um.edu.mt/library/oar/handle/123456789/109464, call for paper

Chung, K., Nguyen, L. T. M., & Nguyen, D. T. T. (2023). Improving Hotels' Operational Efficiency Through ESG Investment: A Risk Management Perspective. Service Science, 16(3), 143–240. https://doi.org/10.1287/serv.2023.0080

Clifford Chance. (2024). Sustainability and ESG trends 2024. Clifford Chance. https://www.cliffordchance.com/insights/thought_leadership/trends/2024-trends/sustainability-esg-trends-2024.html

Czaja-Cieszyńska, H. (2024). Zewnętrzna atestacja raportów ESG w Polsce na przykładzie spółek z indeksu WIG20. Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, 48(3), 33-50. https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1264001

Damodaran, A. (2023). ESG is beyond redemption: may it RIP. Financial Times. https://www.ft.com/content/d4082c75-3141-4a58-935b-60a44c22897a

Dempere, J., & Modugu, K. P. (2022). Tourist Destination Competitiveness and ESG Performance in the Airline

Industry. Problems and Perspectives in Management, 20(4), 153–165. https://doi.org/10.21511/ppm.20(4).2022.12

Denman, R. (2007). Action for more sustainable European tourism. Tourism Sustainability Group. http://www.ernestproject.eu/coalap/ernest/other_docs/10072009160632789_tsg_final_report_en.pdf

Dogru, T., Mody, M., & Leonardi, Ch. (2018). Blockchain Technology & its Implications for the Hospitality Industry. Boston Hospitality Review, Boston University School of Hospitality Administration. https://www.bu.edu/bhr/files/2018/02/Blockchain-Technology-and-its-Implications-for-the-Hospitality-Industry.pdf

EFRAG. (2024). EFRAG IG 1: Wytyczne wdrożeniowe dotyczące oceny istotności. CSRinfo.https://odpowiedzialnybiznes.pl/wp-content/uploads/2024/07/IG_1_Materiality_Assessment_Polska_Wersja.pdf

ESG w opiniach i działaniach polskich przedsiębiorców z sektora MŚP Departament Badań i Analiz Kwiecień2024 r., Bank Gospodarstwa Krajowego. https://www.bgk.pl/files/public/Raporty/ESG_w_MSP_raport_Banku_Gospodarstwa_Krajowego.pdf

European Commission. (2023, July 31). Annex 1 to the Commission Delegated Regulation (EU) .../... supplementing Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council as regards sustainability reporting standards. Brussels. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772/oj/eng

European Commission. (2025). International Partnerships Global Gateway. European Commission. https://international-partnerships.ec.europa.eu/index_en

European Parliament, & Council of the European Union. (2021). Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2013/34/EU, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Regulation (EU) No 537/2014 as regards corporate sustainability reporting. European Commission. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021PC0189

European Parliament, & Council of the European Union. (2024). Regulation (EU) 2024/3005. Official Journal of the European Union, L 12, s. 1-48. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202403005

European Tourism Indicator System ETIS toolkit for sustainable destination management. (March 2016). European Commission. https://ec.europa.eu/docsroom/documents/21749

European travel 2025-balancing growth and impact. (2024). Accor.

Europejski system wskaźników turystycznych zestaw narzędzi dla zrównoważonego zarządzania ośrodkami turystycznymi, Dyrekcja Generalna ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu UE, 2013. https://op.europa.eu/pl/publication-detail/-/publication/6f6546d4-a9a9-458d-8878-b7232e3a6b78

EY. (2024). ESG. Zmiany regulacyjne i rynkowe. EY. https://gs1pl.org/app/uploads/2024/07/GS1_EY_Dyrektywa-CSRD_standardy-raportowania-i-wymagane-ujawnienia.pdf

Fedyk, W., Walas, B., Łabaj, M., Nocoń, M., Pasierbek, T., Głuc, M. (2025). Studia literaturowe (desk research). Raport 1, WSTiE w Suchej Beskidzkiej.

Figiel-Koźlak, M. (2024). ESG w tworzeniu doświadczeń gości, czyli trendy w hotelarstwie. Guest Experience Manager, 1(1), 1-8. https://www.gxmanager.pl/esg-w-tworzeniu-doswiadczen-gosci-czyli-trendy-w-hotelarstwie

Font, X., Bonilla-Priego, M. J., Guix, M., Martínez-Viademónte, A. C., & Zschiegner, A. K. (2022). Sustainability reporting for tourism and hospitality businesses. University of Surrey. https://www.oneplanetnetwork.org/sites/default/files/2022-07/Sustainability%20Reporting%20For%20Tourism%20And%20Hospitality%20Businesses.pdf

Gasiński, T., Ibisz, M., Karwacka, M., Orzęcka, M., & Renkas, J. (2021). Czynniki ESG – jakie są najważniejsze trendy i wyzwania dla biznesu? Deloitte Sustainability Consulting CEien. https://odpowiedzialnybiznes.pl/wydarzenia/czynniki-esg-jakie-sa-najwazniejsze-trendy-i-wyzwania-dla-biznesu/?cn-reloaded=1

Gemra, K., Grygiel-Tomaszewska, A., Ocicka, B., Panas, J., Rudzka, I., & Turek, J. (2024). Zarządzanie aspektami ESG – wyzwania i szanse dla zrównoważonej transformacji. Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie, 1(1), 24–35. http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-issn-1896-656X-year-2024-volume-71-issue-1-article-oai_ojs2_econjournals_sgh_waw_pl_article_4406

General Secretariat of the Council. (2024). Proposal for a Regulation of the European Regulation and the Council on the transparency and integrity of Environmental, Social and Governance (ESG) rating activities, and amending Regulation (EU) 2019/2088. Council of the European Union. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52023PC0314

Global Reporting Initiative. (2024). A short introduction to the GRI standards. Global Reporting Initiative. www.globalreporting.org. https://www.globalreporting.org/media/wtaf14tw/a-short-introduction-to-the-gri-standards.pdf

Global Sustainable Tourism Council. (2016). GSTC Industry Criteria (Wersja 3). The Global Sustainable Tourism

Council. https://www.gstcouncil.org/gstc-criteria/gstc-industry-criteria/

Gotowi na sztuczną inteligencję. Oczekiwania polskich konsumentów i firm. (2024). Raport PwC Polska. https://www.pwc.pl/pl/publikacje/gotowi-na-sztuczna-inteligencje-raport.html

Greszta, M., Zielińska, A., Barańska, K., Dłuska, R., Uziębło-Kowalska, S., Kałwińska-Bęben, A., & Polski Pakt Plastikowy. (2024). Przewodnik po legislacji ESG (Wyd. 1.0). Kampania 17 Celów, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. https://kampania17celow.pl/raporty/przewodnik-po-legislacji-esg/

Grønnestad, H. (2023). PURO Hotels in Poland: Environmental, Social and Governance (ESG) Report Outline. PURO Hotels. https://purohotel.pl/media/3xjlganw/puro_esg_report.pdf

Guix, M., Bonilla-Priego, M. & Font, X. (2018) The process of sustainability reporting in international hotel groups: an analysis of stakeholder inclusiveness, materiality and responsiveness, Journal of Sustainable Tourism, 26(7), 1063–1084. https://doi.org/10.1080/09669582.2017.1410164

Guix, M., Ollé, C., & Font, X. (2022). Trustworthy or misleading communication of voluntary carbon offsets in the aviation industry. Tourism Management. 88(7), 104430. http://dx.doi.org/10.1016/j.tourman.2021.104430

Gutowski, A., & Makowska-Kwiecinska, I. (2023). Wskaźniki ESG: przykłady przydatne do raportowania w obszarze nieruchomości. Colliers. https://www.colliers.com/pl-pl/news/wskazniki-esg-przydatne-do-raportowania-w-obszarze-nieruchomosci-kompendium-esg-dla-nieruchomosci

Hotel Investment scene in CEE: Getting Real about ESG in Hotel Real Estate. (2023). Cushman&Wakefield. CMS-law-tax-future. https://www.cushmanwakefield.com/en/poland/insights/hotel-investment-scene-in-cee

Jak mierzyć turystykę zrównoważoną? 2023, Turystyka Kulturowa nr 128 (3/23), wrzesień 2023, 248-277. Gnieźnieńskie Forum Ekspertów Turystyki Kulturowej. https://ruj.uj.edu.pl/server/api/core/bitstreams/ff1b23a0-0bb2-4df9-b4cd-394e10c20c1a/content

Jarzębiński, M. (2011). Rola znakowania i certyfikacji systemów jakości w procesie spełnienia wymagań klienta na przykładzie branży hotelarskiej [w:] T. Borys, P. Rogala (red.), Orientacja na klienta jako kryterium doskonałości, Prace Naukowe UE we Wrocławiu, 151, 261-277. https://dbc.wroc.pl/publication/162266/edition/123959/rola-znakowania-i-certyfikacji-systemow-jakosci-w-procesie-spelnienia-wymagan-klienta-na-przykladzie-branzy-hotelarskiej-jarzebinski-marek?language=en

Jasiuk, E., & Czerwiński, M. (2023). Znaczenie raportowania zrównoważonego w zapewnieniu bezpieczeństwa ekologicznego. Veritas Iuris, 6(2), 99–112. https://doi.org/10.26399/veritasiuris.V6.2.2023.11/e.jasiuk/m.czerwinski

Jędrocha A. 2024. Praktyczne aspekty wdrażania zasad ESG w sektorze MICE. Jak integrować zrównoważony rozwój w każdym aspekcie wydarzeń? WSTiE, Sucha Beskidzka, prezentacja

Jurczuk, A. (2020). Idea zrównoważonego rozwoju w hotelarstwie na przykładzie sieci Radisson Blu. University of Lodz. https://dspace.uni.lodz.pl/handle/11089/34203

KOMISJA EUROPEJSKA. (2023). ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) 2023/2772 z dnia 31 lipca 2023 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE w odniesieniu do standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, s. 1/284. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=OJ:L_202302772

KPMG. (2023). ESG in Hospitality. KPMG Cyprus' Hospitality newsletter, February 2023 issue, s. 1-3. https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/cy/pdf/2023/kpmg-cyprus-hospitality-newsletter-february-2023-issue.pdf

Krzysztofik, M., Scheepens, W., & Piljic, D. (2023). ESG Reporting Guidelines. Steward Redqueen. https://gpw.pl/pub/GPW/ESG/ESG_Reporting_Guidelines.pdf

Kukołowicz, P., Leszczyński, P., Mądry, T., & Ogórek, S. (2024), Realizacja celów zrównoważonego rozwoju w polskim biznesie, Polski Instytut Ekonomiczny, Warszawa. https://pie.net.pl/wp-content/uploads/2024/05/Raport_PIE_Realizacja-celow-zrownowazonego-rozwoju-w-polskim-biznesie.pdf

Kulińska-Sadłocha, E. (2022). Regulacje ostrożnościowe oraz działania nadzorcze związane z ryzykami ESG. Bezpieczny Bank, 3(88), 160–174. https://doi.org/10.26354/bb.7.3.88.2022

Kumar, M., Chowdhury, S., Raut, R. D., Mangla, S. K., & Choubey, V. K. (2024). Moderating ESG compliance between industry 4.0 and green practices with green servitization: Examining its impact on green supply chain performance. Technovation, 129, 102898. https://doi.org/10.1016/j.technovation.2023.102898

Legendre, T. S., Ding, A., & Back, K. J. (2024). A bibliometric analysis of the hospitality and tourism environmental, social, and governance (ESG) literature. Journal of Hospitality and Tourism Management, 58, 309–321. https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2024.01.003

Legrand, W., Chen, J. S., & Laeis, G. C. M. (2022). Sustainability in the hospitality industry. (4th ed.). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003081128

Lella, L., Osés-Eraso, N., Stamos, I., & Manfredi, R. (Ed.). (2024). Monitoring the goals of sustainable regional development in the EU. Publications Office of the European Union. https://doi.org/10.2760/4268

Li, Z., Stamolampros, P., & Zhao, X. (2025). ESG practices through the lens of employees in hospitality: Insights from employee-generated data. International Journal of Hospitality Management, 124, 103992. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2024.103992

Liu, M., Junk, Y., Han, Y., Yang, D., Bae, J. H., Frauenrath, M., Hartmann, J. M., Ikonic, Z., Bärwolf, F., Mai, A., Grützmacher, D., Knoch, J., Buca, D., & Zhao, Q. T. (2023). Vertical GeSn nanowire MOSFETs for CMOS beyond silicon. Communications Engineering, 2(7), s. 1-9. https://doi.org/10.1038/s44172-023-00059-2

Makowska-Kwiecinska, I. (2024). Fit for 55: jak regulacje klimatyczne wpłyną na atrakcyjność nieruchomości komercyjnych? Colliers International. https://www.colliers.com/pl-pl/news/fit-for-55-jak-regulacje-klimatyczne-wplyna-na-atrakcyjnosc-nieruchomosci-komercyjnych

Mihalič, T., Žabkar, V., & Cvelbar, L. K. (2011). A hotel sustainability business model: evidence from Slovenia. *Journal of Sustainable Tourism*, *20*(5), 701–719. https://doi.org/10.1080/09669582.2011.632092

Ministerstwo Rozwoju. (2023). Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju. Ministerstwo Rozwoju. https://www.un.org.pl/files/170/Agenda2030PL_pl-5.pdf

My, A. (2023). ESG w hotelarstwie – wyzwania na najbliższe lata. ESG info.pl. https://www.esginfo.pl/esg-w-hotelarstwie-wyzwania-na-najblizsze-lata/

Nalbert, W., Kulińska, A., Rak, F., Ogonowska, A., Piekarska, M, Maćkowiak, K., Górska M.A., Lena Marcinoska-Boulangé, L., Winiarz, E., Wujczyk, M., Prigan, A., Wiśniewski, R., Pytko, R., Aleksandra Drożdż, A., Krakowiak, J., & Ryte, M. (2024). ESG w pigułce – prawne wyzwania zrównoważonego rozwoju, Wardyński i wspólnicy. https://wardynski.com.pl/upload/2024/05/esg-w-pigulce.pdf

Oh, H. (2024). The moderating role of ESG administration on the relationship between tourism activities and carbon emissions: A case study of basic local governments in South Korea. Sustainability, 16(12), 5215. https://doi.org/10.3390/su16125215

Pan, S.-Y., Gao, M., Pei, S.-L., Chiang, P.-C., Kim, H., & Shah, K. J. (2018). Advances and challenges in sustainable tourism toward a green economy. Science of The Total Environment, 635, 452–469. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2018.04.134

Pańczyszyn, A. (2024). Co to jest taksonomia UE? Definicja i zrównoważone inwestycje. Kompas ESG, 1-3. https://kompasesg.pl/esg/finanse-i-inwestycje/co-to-jest-taksonomia-ue-definicja-i-zrownowazone-inwestycje/

Pańczyszyn, A. (2024). Promowanie zrównoważonej turystyki przez certyfikaty hotelarskie. Kompas ESG, 1-6. https://kompasesg.pl/esg/spoleczenstwo/promowanie-zrownowazonej-turystyki-przez-certyfikaty-hotelarskie/t

Papallou, E., Katafygiotou, M., & Dimopoulos, T. (2024). Emerging sustainability trends in tourist facilities: A comparative assessment of multiple hotels and resorts. Sustainability, 16(9), 3536. https://doi.org/10.3390/su16093536

Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej. (2022). Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, L 322, 15-48. https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj?locale=pl

Pawlikowska, E., Biernacka-Miernik, M., Dargiewicz, J., Najmowicz, J., Bałucka-Dębska, K., Oleksyn-Wajda, A., Piwowarek, Z., Bagińska-Chyłek, D., Bartoszek, E., Staśkiewicz, R., Marona, M., Hrynkiewicz-Sudnik, A., Bielecki, T., Włodarczyk, M., Sajnacka, I., Nowakowski, K., Kowalik, A., Laube, D., Zamłyńska-Turek, K., Kosmala, E., Prymon, D., Cumanis, M., Sułek-Domańska, M., Bałucka-Dębska, K., & Kukowska, M. (2024). Przewodnik po ESG dla firm z sektora MŚP. Łukasiewicz – Instytut Innowacji i Technologii. https://itech.lukasiewicz.gov.pl/wp-content/uploads/2024/11/Przewodnik-ESG-dla-MSP.pdf

Petrenko, A., Ekinil, G., & Provotorina, V. (2024). Innovative technologies in the hotel business as a factor in the sustainable development of the hospitality industry in the Rostov region. BIO Web of Conferences, 113, 06024. https://doi.org/10.1051/bioconf/202411306024

Postawy ekologiczne - badanie postaw i opinii Polek i Polaków RAPORT 2021, Blue Media Research. https://autopay.pl/baza-wiedzy/badania-i-raporty/postawy-ekologiczne-polek-i-polakow-2021

Raport ESG-szanse i ryzyka. (2024). Polskie Stowarzyszenie ESG, Warszawa. https://polskiestowarzyszenieesg.pl/raport-szanse-i-ryzyka-esg/

Rassokhina, T. V., Baltser, A. A., & Frolov, G. A. (2022). ESG transformation of business processes in the hospitality industry company in the Russian Federation. Practice Oriented Science: UAE – RUSSIA – INDIA, 14-19. https://doi.org/10.34660/INF.2022.53.68.002

Roxas, F. M. Y., Rivera, J. P. R., & Gutierrez, E. L. M. (2020). Mapping stakeholders' roles in governing sustainable tourism destinations. Journal of Hospitality and Tourism Management, 45, 387–398. https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2020.09.005

Rubik, J. (2018). Raportowanie niefinansowe spółek Respect Index po zmianach. Studia Ekonomiczne, 369, 209–220. https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.cejsh-26c8e44e-4e30-4899-8f41-c8d5be8798fa

Rubinetti, A. R. (2023). A green perspective for the hospitality sector. [Praca dyplomowa, Università Ca' Foscari Venezia]. Università Ca' Foscari Venezia. http://dspace.unive.it/handle/10579/23615

Schmuck, R. (2021). Comparison of the ESG Guidelines Used in the European Higher Education Sector with the Principles of the ISO 9001:2015 Quality Management Standard. Quality Management, 22(181), 87–92. https://www.researchgate.net/publication/345686085_Comparison_of_the_ESG_Guidelines_Used_in_the_European_Higher_Education_Sector_with_the_Principles_of_the_ISO_90012015_Quality_Management_Standard

Sikacz, H. (2019). Działalność przedsiębiorstwa w obszarach środowiskowym, społecznym i ładu korporacyjnego, UE, Wrocław. https://libra.ibuk.pl/reader/dzialalnosc-przedsiebiorstwa-w-obszarach-srodowiskowym-spolecznym-i-hanna-sikacz-249348

Singh, A. B., Gaurav, G., Sarkar, P., Dangayach, G. S., & Meena, M. L. (2024). Current understanding, motivations, and barriers towards implementing sustainable initiatives in the hospitality industry in the age of automation and artificial intelligence. Recent Patents on Engineering, 18(7), 2-25. https://doi.org/10.2174/0118722121239293230926034213

Sipiczki, A. (2022). A critical look at the ESG market. CEPS Policy Insights, 2022-15, 1-16. https://cdn.ceps.eu/wp-content/uploads/2022/04/PI2022-15_A-critical-look-at-the-ESG-market.pdf

Sroka, R., & Pitura, M. (2011). Raportowanie ESG w przedsiębiorstwach państwowych i spółkach z udziałem Skarbu Państwa. Accreo Taxand & GES Investment Services. https://odpowiedzialnybiznes.pl/wp-content/uploads/2014/07/RaportowanieESG_pp_ssp_2011.pdf

The move to mandatory reporting Survey of Sustainability Reporting, 2024.KMPG International. https://kpmg.com/xx/en/our-insights/esg/the-move-to-mandatory-reporting.html

Tien, N. H., Viet, P. Q., Duc, N. M., & Tam, V. T. (2021). Sustainability of tourism development in Vietnam's coastal provinces. World Review of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development, 17(5), 579–598. https://doi.org/10.1504/WREMSD.2021.117443

United Nations. (2024). The Sustainable Development Agenda. United Nations. https://www.un.org/sustainabledevelopment/development-agenda/

UNWTO. (2024). Statistical Framework for Measuring the Sustainability of Tourism (wersja robocza). World Tourism Organization. https://www.unwto.org/tourism-statistics/statistical-framework-for-measuring-the-sustainability-of-tourism

Ustawa o zmianie ustawy o rachunkowości, ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw. (2024). DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ, s. 1-63. D

Virtuoso Impact Report SUSTAINABLE TRAVEL, 2024, HIGHLIGHTS, Virtuoso Sustainability. https://static.virtuoso.com/division-ceo/Sustainability/Virtuoso%20Impact%20Report%2C%20Sustainable%20Travel%20-%202024%20Highlights.pdf

Walas, B. (2022). Systemy certyfikacji w turystyce krajowej i międzynarodowej. Sektorowa Rada ds. Kompetencji Turystyka, Warszawa

Walas- Ryba, J., (2025). Raportowanie ESG - przewodnik po nowych obowiązkach przedsiębiorstw, C.H. Beck. https://www.ksiegarnia.beck.pl/22771-raportowanie-esg-przewodnik-po-nowych-obowiazkach-przedsiebiorstw-justyna-walas-ryba

Wpływ trendów na Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDG), 2023. Infuture Institut, Gdańsk. https://infuture.institute/raporty/wplyw-trendow-na-cele-zrownowazonego-rozwoju-sdg-2023/

Wszendybył-Skulska, E., & Panasiuk, A. (2024). The Classification of Hotels in the Context of Sustainable Development Factors: A Case Study of Public Policy in the European Union and Poland. Sustainability, 16, 8485. https://doi.org/10.3390/su16198485

Wytyczne do raportowania ESG. Przewodnik dla spółek (2023). Steward Redqueen. https://www.gpw.pl/pub/GPW/ESG/Wytyczne_do_raportowania_ESG.pdf

Yu, J., Kim, S., Chiriko, A. Y., Moon, H. G., Choi, H., & Han, H. (2024). Environmental, social, and governance (ESG) in the hotel industry: A strategy for brand management, brand tribalism, and brand choice. Journal of Travel & Tourism Marketing, 41(9), 1226-1243. https://doi.org/10.1080/10548408.2024.2406346

Zabawa, J., & Łosiewicz-Dniestrzańska, E. (2023). GRI (Global Reporting Initiative) jako standard raportowania informacji niefinansowych w obszarze ESG. Finanse i Prawo Finansowe, 2, 7-25. https://doi.org/10.18778/2391-6478.S2.2023.01

Zerin Properties Corporate Valuers. (2024). ESG Compliance in Malaysian Hospitality Industry. https://zerinproperties.com/zerinCorp-pdf/featureArticles/ESG.pdf

Zhao, D. (2022). ESG Risk Management and Compliance Practices in China. Law and Economy, 1(4), 27-32. https://www.paradigmpress.org/le/article/view/293

© Copyright 2025 by Bartłomiej Walas, Wojciech Fedyk, Marek Łabaj, Marek Nocoń, Tomasz Pasierbek, Marcin Głuc

Prawa autorskie zastrzeżone, a modyfikacje lub inne niż wskazane wykorzystanie wymagają zgody autorów.